

ES fondų ir kitų investicijų į dalyvavimo kultūrinėje veikloje skatinimo projektus poveikio visuomenei vertinimas

Galutinė ataskaita

Skirta: LR kultūros ministerijai

Vilnius, 2023

Turinys

Turinys.....	2
Lentelių sąrašas.....	4
Paveikslų sąrašas.....	6
Pagrindinės santrumpos	7
Pagrindinės sąvokos.....	10
Įvadas	12
1. Vertinimo logika ir metodika	13
2. Vertinimo apribojimai	15
3. Intervencijų į kultūros infrastruktūrą ir veiklas socialinis ir ekonominis poveikis.....	16
3.1. Kiekybinis ir kokybinis ES ir kitų investicijų poveikis kultūros ir KKI sektoriui 2014–2020 m.....	16
3.1.1. Investicijos nukreiptos į kultūros ir KKI sektorių	17
3.1.2. Intervencijų siektini produkto ir rezultato rodikliai	38
3.2. ES fondų ir kitų investicijų kultūros ir KKI sektoriuje (per kultūros ir KKI sektoriaus projektus) 2014–2020 m. laikotarpiu sukurto pokyčio apimtys.....	44
3.2.1. Produktų ir rezultatų rodikliai	45
3.2.2. Investicijų poveikis socialiniams-ekonominiams rodikliams.....	56
3.3. Labiausiai ir mažiausiai prisidėjusios investicijos prie kultūros ir KKI sektoriaus pokyčių	59
3.3.1. ES ir kitų investicijų geroji praktika	59
3.3.2. Produkto rodiklių santykinės sąnaudos	64
4. ES fondų ir kitų finansavimo šaltinių investicijų tinkamumas ir efektyvumas	66
4.1. ES fondų ir kitų investicijų kultūros ir KKI srityje sąsaja su NPP 2014–2020 horizontalaus prioriteto „Kultūra“ strateginiais tikslais.....	66
4.1.1. Investicijų ir NPP 2014–2020 horizontalus prioritetas „Kultūra“ tikslai	67
4.1.2. NPP 2014–2020 horizontalaus prioriteto „Kultūra“ vertinimo kriterijų pasiekimas vertinamų intervencijų kontekste	70
4.1.3. Lietuvos kultūros politikos tikslai ir ES fondų ir kitos investicijos	75
4.2. Investicijų efektyvumas ir multiplikatoriaus efektas	75
4.2.1. Investicijų socialinė-ekonominė nauda.....	76
4.2.2. Investicijų multiplikatoriaus efektas	79
4.3. ES fondų ir kitų investicijų aktualumas ir intervencijos mastas keičiantis socialinei ir ekonominei situacijai	84
4.3.1. Išorės poveikiai intervencijų įgyvendinimui.....	84
4.4. Pažangaus, tvaraus ir integracinis augimas.....	88
4.4.1. Pažangus augimas	89

4.4.2. Tvarus augimas	89
4.4.3. Integracinis augimas	90
5. Atsakymai į uždavinio klausimus ir rekomendacijos.....	92
Priedai	100
1 priedas. Vertinimo metodų rinkinio tinkamumo ir suderinamumo pagrindimas atsižvelgiant į vertinimo klausimus	100
2 priedas. Anketa projektų vykdytojams	105
3 priedas. Preliminarūs klausimai pusiau struktūruotam interviu su tarpinėmis institucijomis.....	109
4 priedas. Preliminarūs klausimai pusiau struktūruotam interviu su įgyvendinančiosiomis institucijomis	111
5 priedas. Interviu respondentų sąrašas.....	112
6 priedas. Konsoliduoti KRF siektini produktų ir rezultatų rodikliai.....	114
7 priedas. Konsoliduoti KRF pasiekti produktų ir rezultatų rodikliai.....	119
8 priedas. VP 13 prioriteto priemonių veiklos atitinkančios NPP uždavinius ir įgyvendinimo kryptis.....	124
9 priedas. VP 7 prioriteto priemonių veiklos atitinkančios NPP uždavinius ir įgyvendinimo kryptis.....	125
10 priedas. KRF programos atitinkančios NPP uždavinius ir įgyvendinimo kryptis	126
11 priedas. Dalies VP priemonių PIP produkto rodiklių pasiekimo santykinės sąnaudos.....	127
12 priedas. EKP ir Interreg programų santykinės sąnaudos	128

Lentelių sąrašas

1 lentelė. 301 priemonės numatytas ir skirtas finansavimas 2014–2020 m., eurai	18
2 lentelė. 302 priemonės numatytas ir skirtas finansavimas 2014–2020 m., eurai	18
3 lentelė. 303 priemonės numatytas ir skirtas finansavimas 2014–2020 m., eurai	19
4 lentelė. 307 priemonės numatytas ir skirtas finansavimas 2014–2020 m., eurai	19
5 lentelė. 301, 302, 303 ir 307 priemonės administravimo ir valdymo skirtumai	19
6 lentelė. 307 finansinės priemonės įsteigto fondo administravimo ir valdymo aspektai	20
7 lentelė. 304 priemonės numatytas ir skirtas finansavimas 2014–2020 m., eurai	22
8 lentelė. 305 priemonės numatytas ir skirtas finansavimas 2014–2020 m., eurai	22
9 lentelė. 306 priemonės numatytas ir skirtas finansavimas 2014–2020 m., eurai	23
10 lentelė. 304, 305 ir 306 priemonės administravimo ir valdymo skirtumai	23
11 lentelė. 308 priemonės numatytas ir skirtas finansavimas 2014–2020 m., eurai	25
12 lentelė. 309 priemonės numatytas ir skirtas finansavimas 2014–2020 m., eurai	26
13 lentelė. 310 priemonės numatytas ir skirtas finansavimas 2014–2020 m., eurai	27
14 lentelė. 308, 309 ir 310 priemonės administravimo ir valdymo skirtumai	27
15 lentelė. 2014–2020 m. Baltijos jūros regiono programos finansavimas skirtas Lietuvai, eurai	30
16 lentelė. 2014–2020 m. Interreg Lietuva-Lenkija programos finansavimas	31
17 lentelė. 2014–2020 m. Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimo per sieną programos teminio tikslo „Vietos kultūros skatinimas ir istorinio paveldo išsaugojimas“ finansavimas	32
18 lentelė. 2014–2020 m. Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programos teminio tikslo „Skatinti ir saugoti kultūrinį ir istorinį paveldą bei tradicinius įgūdžius“ finansavimas	33
19 lentelė. KM skirti asignavimai LKT programai „Kultūros rėmimo fondas“ ir faktinis fondo panaudojimas, Eur, 2014–2020 m.	34
20 lentelė. Atrinktų VP 5 prioriteto priemonių numatyti rodikliai 2023 m.	38
21 lentelė. Atrinktų VP 7 prioriteto priemonių numatyti rodikliai 2023 m.	38
22 lentelė. Atrinktų VP 13 prioriteto priemonių numatyti rodikliai 2023 m.	39
23 lentelė. 2014–2020 m. Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programos prioriteto „Skatinti ir saugoti kultūrinį ir istorinį paveldą bei tradicinius įgūdžius“ numatyti rodikliai 2023 m.	40
24 lentelė. 2014–2020 m. Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimo per sieną programos prioritetas „Vietos kultūros skatinimas ir istorinio paveldo išsaugojimas“ numatyti rodikliai 2023 m.	40
25 lentelė. 2014–2020 m. Pietų Baltijos programos teminio tikslo „Didesnis Pietų Baltijos regiono gamtos ir kultūros paveldo objektų vystymas siekiant paversti juos tvariomis turizmo vietomis“ numatyti rodikliai 2023 m.	41
26 lentelė. 2014–2020 m. Lietuvos-Lenkijos programos prioritetas „Kultūrinio ir gamtinio paveldo apsauga, propagavimas ir vystymas“ numatyti rodikliai 2023 m.	41
27 lentelė. Atrinktų KRF rodiklių numatytos reikšmės 2014–2020 m.	42

28 lentelė. 2014–2020 m. Kūrybiškos Europos programos, kultūros sričiai numatyti pagrindiniai rodikliai 2020 m.	43
29 lentelė. VP 5 prioriteto produkto ir rezultato rodiklių pasiekiamumas	45
30 lentelė. VP 7 prioriteto produkto rodiklio „Modernizuoti kultūros infrastruktūros objektai“ pasiekiamumas	47
31 lentelė. Atrinktų VP 7 prioriteto priemonių numatytų rodiklių pasiekiamumas	47
32 lentelė. Atrinktų VP 13 prioriteto priemonių numatytų rodiklių pasiekiamumas	48
33 lentelė. Atrinktų VP 13 prioriteto priemonių numatytų rodiklių pasiekiamumas	49
34 lentelė. 2014–2020 m. Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programos teminio tikslo „Skatinti ir saugoti kultūrinį ir istorinį paveldą bei tradicinius įgūdžius“ rodiklių pasiekiamumas....	50
35 lentelė. 2014–2020 m. Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimo per sieną programos teminio tikslo „Vietos kultūros skatinimas ir istorinio paveldo išsaugojimas“ rodiklių pasiekiamumas.....	51
36 lentelė. 2014–2020 m. Pietų Baltijos programos teminio tikslo „Didesnis Pietų Baltijos regiono gamtos ir kultūros paveldo objektų vystymas siekiant paversti juos tvariomis turizmo vietomis“ rodiklių pasiekiamumas	52
37 lentelė. 2014–2020 m. Lietuvos-Lenkijos programos teminio tikslo „Didinti tvarų gamtos ir kultūros paveldo naudojimą turizmui tarpvalstybinėje teritorijoje“ rodiklių pasiekiamumas	52
38 lentelė. Atrinktų KRF rodiklių pasiektos reikšmės 2014–2020 m.....	54
39 lentelė. 2014–2020 m. Kūrybiškos Europos programos, kultūros sričiai numatytų rodiklių pasiekiamumas .	55
40 lentelė. Sugrupuoti 2014–2020 m. programų rezultato rodikliai, kurie skirti ekonominiam pokyčiui ..	57
41 lentelė. Sugrupuoti 2014–2020 m. programų rodikliai, kurie skirti kultūrinių objektų prieinamumo ir lankomumo pokyčiams	58
42 lentelė. NPP prioriteto „Kultūra“ rodikliai, nustatyti investicijų intervencijoms	71
43 lentelė. Socioekonominės naudos vertinimo būdas pagal priemones / programas.....	76
44 lentelė. Socialinė-ekonominė nauda įvertinta pagal kultūros objekto lankymo laiką, 2014–2020 m. ...	78
45 lentelė. Socialinė-ekonominė nauda įvertinta pagal turistų skaičių	78
46 lentelė. Apibendrinti skirtingų studijų nustatyti investicijų kultūros srityje multiplikatoriaus efektai ..	80
47 lentelė. Skirtingų programų sukurto multiplikatoriaus efekto palyginimas, 2014–2020 m.	83
48 lentelė. Aktualiausi sunkumai, su kuriais susidūrė 2014–2020 m. programos	85
49 lentelė. Vertinimo klausimų tikslinantis klausimai, metodai ir pagrindimas	92
50 lentelė. Vertinimo „Daryk tai“ ir „Žinok tai“ rekomendacijos.....	96
51 lentelė. Vertinimo klausimų tikslinantis klausimai, metodai ir pagrindimas	100

Paveikslų sąrašas

1 paveikslas. Vertinimo apimtyje analizuojamos programos ir fondai.....	13
2 paveikslas. Kultūros ir KKI sektoriui aktualių VP teiktos paraiškos ir pasirašytos sutartis	28
3 paveikslas. VP priemonių faktiškai skirtas finansavimas (sutarčių suma), mln. Eur, 2014–2020 m.	29
4 paveikslas. Valstybinė parama kinui, mln. Eur, 2014–2020 m.	36
5 paveikslas. Vertinimo apimtyje analizuojamų programų finansavimas faktinis bendras finansavimas mln. Eur, 2014 m.–2020 m.	37
6 paveikslas. Dalis projektų, kuriuos įgyvendinus išaugo lankytojų pasitenkinimas teikiamomis paslaugomis, proc.	43
7 paveikslas. Kultūros sektoriaus pridėtinė vertė, mln. Eur, 2014 – 2021 m.....	58
8 paveikslas. Užimtų gyventojų skaičius kultūros sektoriuje, tūkst., 2014–2021 m.	58
9 paveikslas. Projektų, kurie vykdomi pagal analizuojamas priemones, įtaką kultūros ir KKI industrijoms (n=275)	60
10 paveikslas. Vieno kultūros objekto aktualizavimo sąnaudos 2014–2020 m., mln. eurų / objektui.....	64
11 paveikslas. NPP 2014–2020 horizontalus prioriteto „Kultūra“ struktūra.....	67
12 paveikslas. VP priemonės ir NPP aktualus uždaviniai.....	68
13 paveikslas. Analizuotų programų / priemonių socialinė-ekonominė nauda ir 1 Eur grąža	79
14 paveikslas. VP priemonių multiplikatoriaus efektas, 2014–2020 m.	80
15 paveikslas. Interreg programų multiplikatoriaus efektas, 2014–2020 m.	81
16 paveikslas. EKP programų multiplikatoriaus efektas, 2014–2020 m.	81
17 paveikslas. Kūrybiškos Europos projektų multiplikatoriaus efektas, 2014–2020 m.....	82
18 paveikslas. KRF finansuotų programų multiplikatoriaus efektas, 2014–2020 m.....	82
19 paveikslas. Valstybinio kino finansavimo multiplikatoriaus efektas, 2014–2020 m.....	83
20 paveikslas. Projektų, kurie susidūrė su sunkumais 2014–2020 m. laikotarpyje, skaičius (kairėje) bei dažniausiai pasitaikantys šių sunkumų priežastys (dešinėje) (n=275)	84
21 paveikslas. Išorinių veiksnių poveikis projekto įgyvendinimui (n=271), 2014–2020 m.	85
22 paveikslas. Projektų, kurie prisidėjo prie socialinių-ekonominių pokyčių 2014–2020 m., skaičius (n=275)....	88
23 paveikslas. Projektų, kurie prisidėjo prie pažangaus augimo 2014–2020 m, skaičius (n=275)	89
24 paveikslas. Projektų, kurie prisidėjo prie tvaraus augimo 2014–2020 m, skaičius (n=275).....	90
25 paveikslas. Projektų, kurie prisidėjo prie integracinio augimo, skaičius (n=275)	90

Pagrindinės santrumpos

„Kultūros“ veiklos planas	2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Kultūra“ tarpinstitucinis veiklos planas
„Lietuva 2030“	Valstybės pažangos strategija „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“
„Skaitmeninė darbotvarkė“	Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 metų programa „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“
2014–2020 m. Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programos	Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programa
2014–2020 m. Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimo per sieną programa	Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimo per sieną programa
301 priemonė	Nr. 05.4.1-CPVA-V-301 „Aktualizuoti kultūros paveldo objektus“
302 priemonė	Nr. 05.4.1-CPVA-R-302 „Aktualizuoti savivaldybių kultūros paveldo objektus“
303 priemonė	Nr. 05.4.1-CPVA-K-303 „Aktualizuoti viešąjį ir privatų kultūros paveldą“
304 priemonė	Nr. 07.1.1-CPVA-V-304 Modernizuoti kultūros infrastruktūrą
305 priemonė	Nr.07.1.1-CPVA-R-305 Modernizuoti savivaldybių kultūros infrastruktūrą
306 priemonė	Nr. 07.1.1-CPVA-K-306 Modernizuoti viešąją ir privačią kultūros infrastruktūrą
307 priemonė	Nr. 05.4.1-FM-F-307 „Viešojo ir privataus kultūros paveldo pritaikymas visuomenės poreikiams“
308 priemonė	Nr. 13.1.1-LVPA-V-308 Paskatos dizaino kūrėjams: „Dizaino sparnai“
309 priemonė	Nr. 13.1.1-LVPA-K-309 Paskatos gerinti kultūros ir kūrybinių industrijų įmonių infrastruktūrą
310 priemonė	Nr. 13.1.1-LVPA-K-310 Paskatos kultūros ir kūrybinių industrijų sektoriui kurti konkurencingus kultūros produktus
Aprašas	Vietos bendruomenių savivaldos 2013–2015 metų programos įgyvendinimo aprašas
BDAR	Europos Sąjungos Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas
EK	Europos komisija
ERPF	Europos regioninės plėtros fondas
ES	Europos Sąjunga
ESIF	Europos strateginių investicijų fondas
IA	Inovacijų agentūra (Buvusi Lietuvos verslo paramos agentūra)
INTERREG Baltijos jūros regiono programa	Baltijos jūros regiono programa
INTERREG V-A Lietuvos-Lenkijos programa	Lietuvos-Lenkijos programa

INTERREG V-A Pietų Baltijos programa	Pietų Baltijos programa
IRT	Informacinių ir ryšių technologijos
JTS	Jungtinis techninis sekretoriatas
FM	Lietuvos respublikos finansų ministerija
KKI	Kultūros ir kūrybinės industrijos
KM	Lietuvos Respublikos kultūros ministerija
KOAP	Kultūros objektų aktualizavimo 2014–2020 m. programa
KPP	Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programa
KRF	Kultūros rėmimo fondas
Kultūros koncepcija	Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos koncepcija
Kultūros strategija	Lietuvos kultūros politikos strategija
LKC	Lietuvos kino centras
LKT	Lietuvos kultūros taryba
LR	Lietuvos respublika
MVĮ	Mažos ir vidutinės įmonės
NORIS	Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų administravimo ir procesų automatizavimo informacinės sistema
NPP	2014–2020 m. nacionalinės pažangos programa
PFSA	Projektų finansavimo sąlygų aprašas
Politikos gairės	Nacionalinės kultūros paveldo apsaugos politikos gairės
SAMS	Kultūros ir meno projektų ir procesų stebėsenos ir analizės modeliavimo sistemai
SFMIS	ES struktūrinės paramos kompiuterinė informacinės valdymo ir priežiūros sistema
Smart Continent LT, UAB	Vertinimą atliekanti įmonė
SVV	Smulkus ir vidutinis verslas
TGPV	Teorija grįstas poveikio vertinimas
TS	Techninė specifikacija
Užsakovas, Perkančioji organizacija	Lietuvos respublikos kultūros ministerija
VIPA	Viešųjų investicijų plėtros agentūra
VBT	Vietos bendruomenių taryba
VDA	Valstybinė duomenų agentūra
Vertinimas	ES fondų ir kitų investicijų į dalyvavimo kultūrinėje veikloje skatinimo projektus poveikio visuomenei vertinimo paslaugos
Vertintojas	Smart Continent LT, UAB
VKG	Vertinimo koordinavimo grupė

VP	2014–2020 metų Europos sąjungos fondų investicijų veiksmų programa
VP 5 prioritetas	Veiksmų programos 5 prioritetas „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“
VP 7 prioritetas	Veiksmų programos 7 prioritetas „Kokybiško užimtumo ir dalyvavimo darbo rinkoje skatinimas“
VP 13 prioritetas	Veiksmų programos 13 prioritetas „Veiksmų, skirtų Covid-19 pandemijos sukeltai krizei įveikti, skatinimas ir pasirengimas aplinką tausojančiam, skaitmeniniam ir tvariam ekonomikos atgaivinimui“

Pagrindinės sąvokos

Integracinis augimas	Integracinis augimas – didelio užimtumo ūkis, kuriame užtikrinta ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda. Integracinis augimas reiškia suteikti žmonėms daugiau galios užtikrinant aukštą užimtumo lygį, investuojant į įgūdžius, kovojant su skurdu ir modernizuojant darbo rinkas, mokymo ir socialinės apsaugos sistemas, kad žmonės galėtų pasirengti pokyčiams ir juos valdyti, ir kurti solidaresnę visuomenę. Taip pat svarbu, kad ekonominio augimo privalumais galėtų būti pasinaudota visose [Europos] Sąjungose dalyse, įskaitant atokiausius regionus, ir taip stiprinti teritorinę sanglaudą. Tikslas – užtikrinti, kad visi galėtų pasinaudoti galimybėmis bet kuriuo gyvenimo etapu. Europa turi iki galo išnaudoti savo darbo jėgos potencialą, kad galėtų spręsti gyventojų senėjimo ir nuožmesnės pasaulinės konkurencijos uždavinius. Lyčių lygybės skatinimo politika bus reikalinga siekiant didinti darbo jėgos aktyvumą ir taip skatinti augimą ir socialinę sanglaudą. ¹
Kietosios veiklos	Investicijos į fizines erdves, fizinę infrastruktūrą, suteikiančios galimybes plėtoti tolimesnę veiklą, pritraukti turistų, konservuoti, restauruoti paveldą ir t.t.
Kultūros palydovinė sąskaita	Valstybės duomenų agentūros valdomas nacionalinių rodiklių rinkinys, kurį sudaro Kultūros sektoriaus pridėtinė vertė, Kultūros sektoriaus sukuriama pridėtinės vertės dalis (palyginti su visa sukuriama pridėtine verte), Kultūros sektoriaus produkcija, Užimtų gyventojų skaičius kultūros sektoriuje.
Minkštosios veiklos	Investicijos į veiklas, skatinančias asmens tobulėjimą, kompetencijų ir kvalifikacijų kėlimą, bendruomenių kūrimą, renginių organizavimą, produkcijos kokybės tobulinimą, mokslinę veiklą.
Pažangus augimas	Pažangus augimas – žiniomis ir inovacijomis pagrįstas ūkis. Pažangus augimas reiškia stiprinti žinias ir inovacijas – ateities augimo varomąją jėgą. Tam būtina Gerinti mūsų [Europos Sąjungos] švietimo kokybę, stiprinti mūsų [Europos Sąjungos] mokslinių tyrimų rezultatus, skatinti inovacijų ir žinių perdavimą [Europos] Sąjungoje, iki galo išnaudoti informacines ir ryšių technologijas, užtikrinti, kad novatoriškos idėjos virstų novatoriškais prekėmis ir paslaugomis, kurios skatintų augimą, kokybiškas darbo vietas ir padėtų spręsti Europos ir pasaulio socialinius uždavinius. Tačiau, kad būtų sėkmingai įgyvendinti, šie tikslai turi būti derinami su verslumu, finansais, dėmesiu vartotojų poreikiams ir rinkos galimybėmis ² .
Produkto rodiklis	Tiesiogiai su vykdoma veikla susijęs kiekybinis rodiklis, kuriuo išreiškiamas sukurtas / įsigytas / įgalintas fizinis, skaitmeninis ar nematerialus turtas, įgyvendintas projektų skaičius, apmokytų žmonių skaičius ir kt.
Rezultato rodiklis	Rodiklis, rodantis tiesioginį ir nedelsiamą poveikį nustatytiems veiksmų programos (ar kitų investicijų) tikslams, patirtą įgyvendinus vykdomas veiklas. Rezultato rodiklis turėtų būti tiesiogiai susijęs su produkto rodikliu, atsižvelgiant koks sukurto produkto galimas poveikis

¹ Europos Sąjungos strategijos „Europa 2020“ komunikatas „Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“. Prieiga internetu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex%3A52010DC2020>

² Ten pat

Tvarus augimas

Tausiau išteklius naudojančio, ekologiškesnio ir konkurencingesnio ūkio skatinimas

Tvarus augimas reiškia kurti tausiai išteklius naudojantį, tvarų ir konkurencingą ūkį, išnaudoti Europos pirmaujančias pozicijas kuriant naujus procesus ir technologijas, įskaitant ekologiškas technologijas, spartinti pažangiųjų tinklų plėtoją pasitelkiant IRT, išnaudoti ES masto tinklus ir stiprinti mūsų [Europos Sąjungos] įmonių, visų pirma gamybos sektoriaus ir MVĮ, konkurencinius pranašumus, taip pat padedant vartotojams tinkamai vertinti tausų išteklių naudojimą³.

---

³ Ten pat

Įvadas

Baigiantis 2014–2020 metų ES fondų investicijų veiksmų programos (toliau – VP) įgyvendinimo laikotarpiui ir siekiant tinkamai atsiskaityti už ES lėšų panaudojimą, taip pat tinkamai ir efektyviai suplanuoti 2021–2027 metų ES investicijomis bei kitomis pažangos lėšomis įgyvendintinas pažangos veiklas, būtina išanalizuoti ir įvertinti, kaip sėkmingai įgyvendinamos ES fondų ir kitų šaltinių lėšomis finansuojamos investicijos, skirtos kultūros sektoriaus infrastruktūros modernizavimui, kultūros paveldo objektų aktualizavimui, kultūros paslaugų kūrimui ir tobulinimui, Kultūros ir kūrybinių industrijų (toliau – KKI) plėtros skatinimui, ar įgyvendinti ES ir nacionaliniai strateginiai tikslai kultūros sektoriuje, prie kokių ekonominių ir socialinių pokyčių prisidėjo ES ir kitomis investicijomis finansuotų projektų rezultatai. Vertinimo metu buvo siekiama įvertinti ES ir kitų investicijų socialinį ir ekonominį poveikį kultūros sektoriui (infrastruktūrai, KKI sektoriui, paslaugoms ir t.t.).

Šis vertinimas atliekamas Smart Continent LT UAB, vadovaujantis 2023 m. vasario 9 d. pasirašyta paslaugų viešojo pirkimo–pardavimo sutartimi Nr. VP-8, sudaryta su Lietuvos Respublikos (toliau – LR) kultūros ministerija (toliau – KM) dėl „ES fondų ir kitų investicijų į dalyvavimo kultūrinėje veikloje skatinimo projektus poveikio visuomenei vertinimo paslaugos“ (toliau – Vertinimo) paslaugų.

Laikantis vertinimo paslaugų techninės specifikacijos reikalavimų galutinėje ataskaitoje pateikiama ši informacija:

- pateikti atsakymai į šios Techninės specifikacijos 9 punkte nurodytus vertinimo klausimus su pagrįstomis išvadomis ir rekomendacijomis
- vertinimo rezultatų apžvalga
- Vertinimo tikslai ir uždaviniai
- Vertinimo metodikos aprašymas ir pagrindimas, nurodant informacijos ir duomenų šaltinius
- detali analizė pagal Vertinimo klausimus ir pagal poreikį nustatytus ir su perkančiąja organizacija suderintus subklausimus įgyvendinant Vertinimo uždavinius ir siekiant Vertinimo tikslo
- pagrįstos ir kokybiškos Vertinimo išvados ir rekomendacijos
- kiti aktualūs priedai

1. Vertinimo logika ir metodika

Vertinimas atliekamas priemonių ir projektų lygmenyse, atsižvelgiant į tris pagrindinius TS uždavinius. TS nurodomi Vertinimo tikslas ir uždaviniai ir juos atitinkantys Vertinimo klausimai. Siekiant vertinimą atlikti detaliau ir atliepti vertinimo poreikį, papildomai suformuluoti tikslinantys vertinimo klausimai ir iškeltos hipotezės (daugiau informacijos – priede Nr. 1). Tarpinėje ataskaitoje analizė atlikta pagal paslaugų teikėjo pasiūlytą Vertinimo metodiką.⁴

Šiame Vertinime analizuojamos intervencijos į kultūros ir KKI paslaugų sektorius bei jų poveikis paslaugų spektro ir paslaugų kokybės ir (arba) prieinamumo gerinimui bei užtikrinimui.

Toliau pateikiamos šio Vertinimo apimtyje esančios programos, prioritetai ir priemonės:

ES investicijų lėšos	
Europos struktūriniai ir investicijų fondai (Veiksmų programa) Nr. 05.4.1-CPVA-V-301 Aktualizuoti kultūros paveldo objektus Nr. 05.4.1-CPVA-R-302 Aktualizuoti savivaldybių kultūros paveldo objektus Nr. 05.4.1-CPVA-K-303 Aktualizuoti viešąjį ir privatų kultūros paveldą Nr. 05.4.1-FM-F-307 Viešojo ir privataus kultūros paveldo pritaikymas visuomenės poreikiams Nr. 07.1.1-CPVA-K-306 Modernizuoti viešąjį ir privačių kultūros infrastruktūrą Nr. 07.1.1-CPVA-V-304 Modernizuoti kultūros infrastruktūrą Nr. 07.1.1-CPVA-R-305 Modernizuoti savivaldybių kultūros infrastruktūrą Nr. 13.1.1-LVPA-V-308 Paskatos dizaino kūrėjams: "Dizaino sparnai" Nr. 13.1.1-LVPA-K-309 Paskatos gerinti kultūros ir kūrybinių industrijų įmonių infrastruktūrą Nr. 13.1.1-LVPA-K-310 Paskatos kultūros ir kūrybinių industrijų sektoriui kurti konkurencingus kultūros produktus	European Neighbourhood Instrument 2014–2020 Cross-border Cooperation Latvia-Lithuania-Belarus Programme 2014–2020 3-asis teminis tikslas: Vietos kultūros skatinimas ir istorinio paveldo išsaugojimas. Prioritetas: Istorinio ir gamtos paveldo atkūrimas ir pritaikymas, kultūros, kultūrinių tinklų kūrimo ir turizmo plėtros skatinimas. Lithuania–Russia Cross-border Cooperation Programme 2014–2020 3 prioritetas: Vietos kultūros palaikymas ir istorinio paveldo išsaugojimas 3.1 objektas: Skatinti ir saugoti kultūrinį ir istorinį paveldą bei tradicinius įgūdžius Interreg Baltic Sea Reagion 2014–2020 4 prioritetas: EU strategy support 4.1 objektas: Seed money Interreg Lietuva - Polska 2014–2020 1 prioritetas: Preserving and protecting the environment and promoting resource efficiency 1.1 objektas: To increase the sustainable use of natural and cultural heritage for tourism in cross-border area Interreg South Baltic Programme 2014 – 2020 #076 Development and promotion of cultural and creative assets in SMEs #091 Development and promotion of the tourism potential of natural areas #120 Capacity building for all stakeholders delivering education, lifelong learning, training and employment and social policies, including through sectoral and territorial pacts to mobilise for reform at the national, regional and local levels #096 Institutional capacity of public administrations and public services related to implementation of the ERDF or actions supporting ESF institutional capacity initiatives Horizontas 2020 Creative Europe
Nacionalinės lėšos	
Kultūros rėmimo fondas	Lietuvos kino centro valstybinis kino finansavimas

1 paveikslas. Vertinimo apimtyje analizuojamos programos ir fondai

Šaltinis: sudaryta Vertintojo

Siekiant visapusiškai atsakyti į TS iškelto klausimus taikomi šie pagrindiniai tyrimo metodai:

STATISTINĖ ANALIZĖ apėmė statistinių metodų taikymą kiekybinių duomenų analizei. Analizės metu aprašyti aktualūs priemonių duomenys (produktų rodikliai, rezultatų rodikliai) atskleidė galutiniai sukurtus intervencijų produktus ir rezultatus, kurie kuria poveikį kultūros ir KKI sektoriams.

INTERVENCIJŲ LOGIKOS REKONSTRUKCIJA taikyta siekiant nustatyti priemonių ir projektų tinkamumą, patikrinti, kaip investicijos atliepia valstybės politikos kryptis, identifikuoti, ar suplanuotos priemonių rodiklių reikšmės yra tinkamos ir pakankamos.

⁴ El. būdu vykusio posėdžio metu 2023-04-28 – 2023-05-03 buvo suderinta galutinė versija ir nutarta pritarti ES fondų ir kitų investicijų į dalyvavimo kultūrinėje veikloje skatinimo projektus poveikio visuomenei vertinimo metodikai ir įvadinei ataskaitai.

PLANAVIMO DOKUMENTŲ ANALIZĖ leido surinkti ir susisteminti aktualius planavimo dokumentus, kurie tiesiogiai arba bent dalinai skirti kultūros ir KKI sektorių plėtrai. Analizė suteikė pagrindą intervencijų logikos rekonstrukcijai.

APKLAUSA siekiama patvirtinti ar nustatyti projektų vykdytojų nuomonę ir patirtis įgyvendinant veiklas, iššūkius bei išorės veiksnius, kurie turėjo poveikį rezultatams. Respondentams pateikti iš anksto paruošti klausimynai (struktūruota apklausa). Apklausos klausimynas pateiktas priede Nr. 2.

Atsižvelgiant į Europos Sąjungos Bendrojo duomenų apsaugos reglamentą (toliau – BDAR), programas administruojančios institucijos negali dalintis projektų vykdytojų kontaktais su trečiosiomis šalimis, todėl abipusiu sutarimu nutarta, kad kvietimus projektų vykdytojams išsiųs administruojančios įstaigos: Jungtinis techninis sekretoriatas (toliau – JTS), Lietuvos kultūros taryba (toliau – LKT) ir Kūrybiškos Europos biuras. Iš viso kvietimus dalyvauti apklausoje gavo 3036 projektų vykdytojai, o pilnai anketas užpildė 275 respondentai. Apklausa buvo vykdoma 2023 m. gegužės 4–31 d. Anketinės apklausos duomenys buvo susisteminti ir apdoroti taikant statistinę analizę.

INTERVIU metu vertinimas papildytas gilesnėmis ar naujomis įžvalgomis dėl intervencijų į kultūros ir KKI sektorius. Interviu dalyviai (informantai) atstovavo tarpines institucijas, įgyvendinančias institucijas bei asociacijas. Preliminarūs interviu klausimai ir respondentų sąrašas pateikti prieduose Nr. 2, Nr. 3 ir Nr. 4. Interviu buvo vykdomi gegužės 9–26 d., nuotoliniu būdu (*MS Teams* platformoje).

ATVEJO STUDIJA nuodugniai ir įvairiapusiškai sudarė sąlygas įvertinti gerąsias praktikas konkrečioje temoje.⁵ Vertinimo metu analizuotų atvejo studijų temos:

- 1) priemonė 306 „Modernizuoti viešąją ir privačią kultūros infrastruktūrą“;
- 2) Priemonė 309 „Paskatos gerinti kultūros ir kūrybinių industrijų įmonių infrastruktūrą“;
- 3) priemonė 310 „Paskatos kultūros ir kūrybinių industrijų sektoriui kurti konkurencingus produktus“.

MAKROEKONOMINIS MODELIAVIMAS. Investicijų socialinė-ekonominė nauda yra vertinama remiantis investicijų projektų produkto ir rezultato duomenimis, prielaidomis dėl šių investicijų poveikio ir CPVA parengtais vidutiniais naudos įverčiais. Atliekant socialinės-ekonominės naudos vertinimą remiamasi poveikio komponentams priskiriamais įverčio koeficientais pasitelkiant pasiryžimo sumokėti metodiką.

EKSPERTINIS VERTINIMAS. Ekspertinio vertinimo metu vertintojai, remdamiesi savo žiniomis ir patirtimi, vadovaudamiesi vertinimo užduotimi, įvertinę tyrimų metu gautus rezultatus, pateikia išvadas remiantis gautais tyrimų rezultatais ir pateikia užsakovui rekomendacijas.

Atliekant vertinimą, taikyti kokybiniai ir kiekybiniai duomenų rinkimo ir analizės metodai, kurie užtikrina reikalingų duomenų prieinamumą, patikimumą ir kokybę, vertinimo išvadų ir rekomendacijų pagrįstumą, nuoseklumą ir praktinį pritaikomumą. Vertinimo metodai parinkti atsižvelgiant į vertinimo uždavinius bei klausimus. Kiekvienam klausimui atsakyti buvo naudojama ne mažiau nei trys skirtingi metodai (**TRIANGULIACIJA**), kurie užtikrina vertinimo rezultato patikimumą ir kokybiškumą.

⁵ Crowe, S., Cresswell, K., Robertson, A., Huby, G., Avery, A., & Sheikh, A. (2011). The case study approach. *BMC medical research methodology*, 11(1), 1–9.

2. Vertinimo apribojimai

Atliekant vertinimą susidurta su apribojimais:

- **TEBEVYKSTANTYS PROJEKTAI.** Vertinimo metu ne visi 2014–2020 metų programų projektai yra baigti, kai kurie iš jų tebevyksta, todėl vertinimo metu ne visi rodikliai turi galutines reikšmes (išimtim laikoma programa Kūrybiška Europa).
- **DUOMENŲ PRIEINAMUMAS.** Atsižvelgiant į BDAR reikalavimus, kurie draudžia dalintis asmeniniais kontaktais su trečiosiomis šalimis, Vertintojas negalėjo projektų vykdytojams išsiųsti kvietimo dalyvauti apklausoje, todėl kvietimai jiems buvo išsiųsti programoms administruojančių įstaigų, o tai riboja apklausos srauto valdymą. Programoms administruojančios įstaigos išsiuntė kvietimus šių programų projektų vykdytojams: Kūrybiška Europa, Europos kaimynystės programoms 2014–2020 m. (Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programa (toliau – Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programa) ir Rusijos bendradarbiavimo per sieną programa (toliau – Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimo per sieną programa)), Kultūros rėmimo fondo, administruojamo LKT, INTERREG V-A Lietuvos-Lenkijos programa (toliau – Lietuvos-Lenkijos programa).
- **TERITORINIAI APRIBOJIMAI.** Europos kaimynystės programos, Interreg programos ir Kūrybiška Europa nenumato produkto ir rezultato rodiklių kiekvienai programoje dalyvaujančiai šaliai, todėl nėra galimybės atliepti išskirtinai Lietuvos atvejo. Atitinkamai INTERREG V-A Pietų Baltijos programa (toliau – Pietų Baltijos programa), Lietuvos-Lenkijos programa, Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimo per sieną programos ir Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programos neturėjo (nebuvo numatyta) biudžeto, kuris atlieptų išskirtinai Lietuvos atvejį.
- **DUOMENŲ PRIEINAMUMAS.** Europos kaimynystės programos, Interreg programos ir Kūrybiška Europa nerenka ir nekaupia projekto lygmens duomenų, todėl nėra galimybės išskirti pavienių rodiklių.
- **„HORIZONTAS 2020“**. Jo metu investicijos nebuvo nukreiptos į įprastines kultūros ar KKI sektoriaus įveiklinimo veiklas (pvz., kultūrinės infrastruktūros plėtra ar modernizavimas, kultūros institucijų veiklos plėtra, kultūros ir KKI sektoriaus dalyvių bendradarbiavimo tinklo plėtra ir pan.). Šis tyrimas apėmė mokslinę ir tiriamąją veiklą, susijusią su kultūros istorija, todėl tolimesnėje analizėje „Horizontas 2020“ nebus analizuojamas.
- **LIETUVOS KINO CENTRO FINANSAVIMAS** į vertinimo apimtį buvo įtrauktas 2023m. birželio mėnesį, kai projektų vykdytojų apklausa bei interviu buvo įvykdyti ir išanalizuoti, todėl šie tyrimo metodai Lietuvos kino centrui nebuvo taikyti.
- **VALSTYBINIS KINO FINANSAVIMAS**, kaip investicijų intervencija, neturi tiesioginių siekiamų produkto ar rezultato rodiklių, kurių būtų siekiama naudojantis skirtu finansavimu. Tai neleidžia vienareikšmiškai įvertinti investicijų sukuriamos naudos kultūros ir KKI sektoriui ar visuomenei.

3. Intervencijų į kultūros infrastruktūrą ir veiklas socialinis ir ekonominis poveikis

Šiame skyriuje įgyvendinamas TS punkto 9.1 Vertinimo uždavinys: vadovaujantis parengta ES fondų ir kitų investicijų į kultūros ir KKI sektoriaus infrastruktūrą ir veiklas socialinės ir ekonominės vertės ir jų poveikio kultūros sektoriui vertinimo metodika, nustatyti intervencijų į kultūros infrastruktūrą ir veiklas socialinį ir ekonominį poveikį (t. y. kaip investicijos į kultūros ir KKI sektorių veikia gyventojų užimtumą, turizmo srautų pokyčius, objektų žinomumo ir jų lankomumo pokyčius, vietos bendruomenės įsitraukimą, savanorystę ir bendruomeniškumą, nekilnojamojo turto vertę, asmenines pajamas ir kt.).

Vertinant uždavinį, atsakoma į šiuos klausimus, iškeltus TS:

9.1.1. Koks ES ir kitų investicijų poveikis pačiam kultūros ir KKI sektoriui 2014–2020 m. laikotarpiu kiekybinio ir kokybinio aspektais (kultūros ir KKI veiklų kokybei, prieinamumui, žinomumui, kultūrinės atskirties mažinimui, lankytojų ir dalyvių skaičiaus, pajamų augimui ir pan.)?

9.1.2. Kokios ES fondų ir kitų investicijų kultūros ir KKI sektoriuje (per kultūros ir KKI sektoriaus projektus) 2014–2020 m. laikotarpiu sukurto pokyčio apimtys kiekybinio ir kokybinio aspektais, vertinant poveikį kitoms sritims: gyventojų užimtumui, turizmo srautų pokyčiui, socialiniams įgūdžiams, vietos bendruomenės įsitraukimui, savanorystei ir bendruomeniškumui, nekilnojamojo turto vertei, KKI sektoriaus sukuriama pridėtinei vertei ir vaidmeniui visuomenės gyvenime, visuomenės socialinei gerovei ir emocinei sveikatai, tautinio ir pilietinio tapatumo stiprinimui, visuomenės kūrybingumui, valstybinio, savivaldos ir nevyriausybių sektorių bendradarbiavimui, savo tapatumą kuriančios visuomenės kritiniam mąstymui ir pilietiškumui ir kt.?

9.1.3. Kokios investicijos labiausiai ir kurios mažiausiai prisidėjo prie kultūros ir KKI sektoriaus pokyčių (pateikti pasirinkimo pagrindimą ir gerosios praktikos pavyzdžius, atskirai aptarti ES fondų ir kitų investicijų poveikį kultūros ir KKI sektoriui (VP prioriteto / uždavinio / priemonės lygmeniu)?

9.1.4. Kokie didžiausią socialinį ekonominį poveikį turėję investicijų į kultūros ir KKI sektorių aspektai (pvz., užimtumo, nekilnojamojo turto vertės didėjimo, asmeninių pajamų, karjeros galimybių, socialinių įgūdžių sprendžiant asmenines bei visuomenės ar vietos bendruomenės problemas, emocinės sveikatos, nusikalstamumo ir (ar) kt.), pasirinkti reikšmingiausius aspektus, nustatyti jų socialinį-ekonominį poveikį, pateikti tokio pasirinkimo pagrindimą?

3.1. Kiekybinis ir kokybinis ES ir kitų investicijų poveikis kultūros ir KKI sektoriui 2014–2020 m.

Šiame skyriuje analizuojamas TS punkto 9.1.1. Vertinimo klausimas – Koks ES ir kitų investicijų poveikis pačiam kultūros ir KKI sektoriui 2014–2020 m. laikotarpiu kiekybinio ir kokybinio aspektais (kultūros ir KKI veiklų kokybei, prieinamumui, žinomumui, kultūrinės atskirties mažinimui, lankytojų ir dalyvių skaičiaus, pajamų augimui ir pan.).

Vertinant uždavinį, atsakoma į šiuos iškeltus tikslinamuosius klausimus:

- **TK1.** Kokios ES ir kitos investicijos buvo nukreiptos į kultūros ir KKI sektorių?
- **TK2.** Iš kokių programų buvo finansuojamos ES ir kitos investicijos į kultūros ir KKI sektorių?
- **TK3.** Kokie buvo numatyti siektini ES ir kitų investicijų produktų ir rezultatų rodikliai?
- **TK4.** Kaip investicijų sukurtus pokyčius vertina kultūros ir KKI veikloje dalyvaujantys subjektai?

Vertinant uždavinį, patvirtinama arba paneigiama hipotezė:

- **H1.** ES ir kitų investicijų poveikis kultūros ir KKI sektoriui 2014–2020 m. laikotarpiu buvo teigiamas ir reikšmingas, nes padidino kultūros ir KKI veiklų kokybę, gyventojams kultūros sektoriaus prieinamumą, kultūros infrastruktūros ir paveldo objektų žinomumą, lankytojų ir dalyvių kultūros objektuose skaičių, KKI sektoriaus galimybes pasinaudoti finansinėmis intervencijomis ir sumažino kultūrinę atskirtį.

3.1.1. Investicijos nukreiptos į kultūros ir KKI sektorių

VEIKSMŲ PROGRAMA. VP intervencijų logika, pradedant nuo plačiausio: prioritetas – investicinis prioritetas – investicinio prioriteto konkretus uždavinys – priemonės – projektai. Prioritetai daugiausiai išskiriami pagal temines sritis, tačiau vieno prioriteto, skirto tik kultūrai ir KKI sektoriui, nėra. Kultūrai ir KKI sektoriui skirtos investicijos yra diversifikuotos per kelis prioritetus, kuriais investuojama į smulkaus ir vidutinio verslo skatinimą, aplinkosaugą ir gamtos išteklių naudojimą. Didžiausios investicijos kultūrai ir KKI sektoriui teikiamos per prioritetus, kurie sprendžia valstybės makroekonominės problemas – užimtumas ir dalyvavimas darbo rinkoje, aplinkosauga ir gamtos išteklių bei investicijas Covid-19 pandemijos sukeltoms pasekmėms mažinti. Šio Vertinimo apimtyje vertinamas 5 prioritetas „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“, 7 prioritetas „Kokybiško užimtumo ir dalyvavimo darbo rinkoje skatinimas“ ir 13 prioritetas „Veiksmų, skirtų Covid-19 pandemijos sukeltai krizei įveikti, skatinimas ir pasirengimas aplinką tausojančiam, skaitmeniniam ir tvariam ekonomikos atgaivinimui“. Investicijos į kultūros ir KKI sektorių, jų iššūkiai ir problemos, investicinės veiklos numatytos VP konkrečiau uždavinio ir / arba priemonės lygiu.

VEIKSMŲ PROGRAMOS 5 PRIORITETAS APLINKOSAUGA, GAMTOS IŠTEKLIŲ DARNUS NAUDOJIMAS IR PRISITAIKYMAS PRIE KLIMATO KAITOS (TOLIAU – 5 PRIORITETAS).

5 prioritetas apima 2 teminius tikslus: „Prisitaikymo prie klimato kaitos, rizikos prevencijos ir valdymo skatinimas“ ir „Aplinkosauga ir išteklių naudojimo veiksmingumo skatinimas“. Šie tikslai paskirstomi į 6 investicinius prioritetus. Bendrai 5 prioritetas siekia prisitaikyti prie klimato kaitos investuojant į aplinkos monitoringą, kontrolės techninių pajėgumų stiprinimą.

Kultūros ir KKI sektoriaus poreikius tenkina 4 investicinis prioritetas „Kultūros ir gamtos paveldo apsauga, propagavimas ir vystymas“. Šis investicinis prioritetas siekia pagerinti gyventojų aplinkosauginį sąmoningumą, užtikrinti gamtos ir rekreacinių išteklių apsaugą ir racionalų naudojimą, padidinti saugomų teritorijų atvirumą visuomenei, taip pat – aktualizuoti kultūros paveldo objektus, padaryti juos prieinamus lankytojams bei gerinti šių objektų žinomumą. Jis koncentruojasi į uždavinio „Padidinti kultūros ir gamtos paveldo aktualumą, lankomumą ir žinomumą, visuomenės informuotumą apie juos supančią aplinką“ įgyvendinimą. Šiam uždaviniui pasiekti numatytos 9 priemonės, tačiau vertinimo kontekste bus analizuojamos 4, kurios tiesiogiai prisidėjo prie kultūros ir KKI sektoriaus:

- Nr. 05.4.1-CPVA-V-301 „Aktualizuoti kultūros paveldo objektus“;
- Nr. 05.4.1-CPVA-R-302 „Aktualizuoti savivaldybių kultūros paveldo objektus“;
- Nr. 05.4.1-CPVA-K-303 „Aktualizuoti viešąjį ir privatų kultūros paveldą“;
- Nr. 05.4.1-FM-F-307 „Viešojo ir privataus kultūros paveldo pritaikymas visuomenės poreikiams“.

Minėtos priemonės užtikrina kultūros paveldo objektų kompleksinę sutvarkymą ir pritaikymą kultūrinėms reikmėms. Jomis siekiama išsaugoti bei atskleisti vertingąsias paveldo objektų savybes ir sudaryti prielaidas lankytojų srautų didinimui, padidinti Lietuvos gyventojų susidomėjimą kultūros paveldu bei pagerinti Lietuvos, kaip patrauklios turizmui šalies, įvaizdį.

Kitos šio uždavinio priemonės yra susijusios su turizmo sektoriaus ir aplinkosauginių-rekreacinių objektų plėtra.

NR. 05.4.1-CPVA-V-301 „AKTUALIZUOTI KULTŪROS PAVELDO OBJEKTUS“ (TOLIAU – 301 PRIEMONĖ). Priemonės tikslas – aktualizuojant kultūros paveldo objektus, išsaugoti bei atskleisti vertingą kultūros paveldo objektų savybes, padidinti susidomėjimą kultūros paveldu, skatinti kultūros paslaugų prieinamumą, įvairovę ir interaktyvumą, didinti kultūrinės veiklos dalyvių skaičių. Pagal Aprašą remiamos šios veiklos: sakralinio kultūros paveldo objektų kompleksiškas sutvarkymas ir pritaikymas kultūrinėms bei su jomis susijusioms edukacinėms, ekonominėms, socialinėms ir panašioms reikmėms.

Lentelėje Nr. 1 pateiktas numatytas PFSA ir faktinis skirtas finansavimas priemonei 301. ES lėšų ir VB lėšų finansavimas nuo planuoto išaugo beveik 10 mln. Eur, sutarčių sumai, remiantis SFMIS duomenimis, pasiekiant 64,66 mln. Eur.

1 lentelė. 301 priemonės numatytas ir skirtas finansavimas 2014–2020 m., eurais

Numatytas finansavimas priemonei			Skirtas finansavimas priemonei		
ES lėšos	VB lėšos	Iš viso	ES lėšos	VB lėšos	Sutarties suma
301 priemonė					
46,49 mln. Eur	7,8 mln. Eur	54,29 mln. Eur	55,3 mln. Eur	9,36 mln. Eur	64,66 mln. Eur

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis 304 priemonės PFSA ir SFMIS duomenimis

NR. 05.4.1-CPVA-R-302 „AKTUALIZUOTI SAVIVALDYBIŲ KULTŪROS PAVELDO OBJEKTUS“ (TOLIAU – 302 PRIEMONĖ)

Priemonės tikslas – kultūros paveldo objektų kompleksiškas sutvarkymas ir pritaikymas kultūrinėms ir su jomis susijusioms edukacinėms, ekonominėms, socialinėms ir kitoms reikmėms, siekiant išsaugoti bei atskleisti vertingą kultūros paveldo objektų savybes ir sudaryti prielaidas lankytojų srautų didinimui, kurti naujas ir plėtoti esamas veiklas, įtraukti vietas, kūrybines bendruomenes, padidinti Lietuvos gyventojų susidomėjimą kultūros paveldu, taip pat pagerinti Lietuvos, kaip patrauklios turizmui šalies, įvaizdį Lietuvos ir užsienio šalių rinkose. Pagal Aprašą remiamos šios veiklos: regionų kultūros paveldo objektų kompleksiškas sutvarkymas ir pritaikymas kultūrinėms ir su jomis susijusioms edukacinėms, ekonominėms, socialinėms ir panašioms reikmėms.

Atsižvelgiant į SFMIS turimus duomenis (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 2), buvo skirtas beveik visas numatytas ES lėšų finansavimas, papildomai pritraukiant 7,36 mln. Eur privačių lėšų iš paraiškų teikėjų. Bendras finansavimas (sutarčių suma) siekė 24,78 mln. Eur.

2 lentelė. 302 priemonės numatytas ir skirtas finansavimas 2014–2020 m., eurais

Numatytas finansavimas priemonei			Skirtas finansavimas priemonei		
ES lėšos	VB lėšos	Iš viso	ES lėšos	Privačios lėšos	Sutarties suma
302 priemonė					
17,56 mln.	-	17,56 mln.	17,42 mln.	7,36 mln.	24,78 mln.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis 304 priemonės PFSA ir SFMIS duomenimis

NR. 05.4.1-CPVA-K-303 „AKTUALIZUOTI VIEŠĄJĮ IR PRIVATŲ KULTŪROS PAVELDĄ“ (TOLIAU – 303 PRIEMONĖ).

Priemonės tikslas – kultūros paveldo objekto ar jo sudedamųjų dalių vertingųjų savybių išsaugojimas ir atskleidimas, siekiant pritaikyti kultūros paveldo objektą kultūrinėms, edukacinėms, ekonominėms, socialinėms ir kitoms reikmėms, užtikrinti kultūros paveldo objektų prieinamumą visuomenei ir lankytojams. Pagal šią priemonę remiami tvarkomieji statybos ir tvarkybos darbai. Kultūros paveldo objektas turi būti pritaikytas kultūrinėms, edukacinėms, ekonominėms, socialinėms ir kitoms reikmėms, t. y. turi būti užtikrintas kultūros paveldo objekto patrauklumas ir prieinamumas visuomenei, siekiant sudominti ir įtraukti kuo didesnę visuomenės dalį ir kuo įvairesnes tikslines grupes, išlaikant esamus ir (arba) sukuriant papildomus (naujus) lankytojų srautus.

Atsižvelgiant į SFMIS turimus duomenis (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 3), buvo skirta 100 proc. numatyto ES lėšų finansavimo, papildomai pritraukiant 4,77 mln. Eur privačių lėšų iš paraiškų teikėjų. Bendras finansavimas (sutarčių suma) siekė 15,10 mln. Eur.

3 lentelė. 303 priemonės numatytas ir skirtas finansavimas 2014–2020 m., eurais

Numatytas finansavimas priemonei			Skirtas finansavimas priemonei		
ES lėšos	VB lėšos	Iš viso	ES lėšos	Privačios lėšos	Sutarties suma
303 priemonė					
10,33 mln.	-	10,33 mln.	10,33 mln.	4,77 mln.	15,1 mln.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis 304 priemonės PFSA ir SFMIS duomenimis

NR. 05.4.1-FM-F-307 „VIEŠOJO IR PRIVATAUS KULTŪROS PAVELDO PRITAIKYMAS VISUOMENĖS POREIKIAMS“ (TOLIAU – 307 PRIEMONĖ). Pagal Priemonę remiama veikla – investicijų į kultūros paveldo objektus, siekiant išsaugoti bei atskleisti vertingąsias paveldo objektų savybes, pritaikyti juos įvairioms reikmėms, padidinti Lietuvos gyventojų susidomėjimą kultūros paveldu, taip pat pagerinti Lietuvos, kaip patrauklios turizmui šalies, įvaizdį Lietuvos ir užsienio šalių rinkose.

Ši priemonė išsiskiria iš kitų investicijų intervencijų, nagrinėjimų šiame vertinime, savo finansavimo forma. Priemonės veiklos įgyvendinamos teikiant paskolas viešiesiems ir privatiems juridiniams asmenims iš įsteigto fondo. Pagal šią priemonę įsteigtas „Kultūros paveldo fondas“ fondas trišale sutartimi tarp FM, KM ir Viešųjų investicijų plėtros agentūra (toliau - VIPA). VIPA yra 307 priemonės vienintelis pareiškėjas. VIPA finansinės priemonės valdytoju paskyrė AB Šiaulių banką. Paskolos administravimo ir valdymo aspektai yra pateikti lentelėje Nr. 4. Faktiškai skirtas finansavimas priemonei buvo 2 mln. Eur mažesnis negu numatytas PFSA. Remiantis LR Finansų ministerijos (toliau – FM) komentarais, finansavimas buvo mažinamas atsižvelgiant į sukurto fondo mažą sukūrinamą naudą, žemą paklausą ir nepatrauklumą investuotojams (žr. plačiau skyriuje Nr. 3.3.2.)

4 lentelė. 307 priemonės numatytas ir skirtas finansavimas 2014–2020 m., eurais

Numatytas finansavimas priemonei			Skirtas finansavimas priemonei		
ES lėšos	VB lėšos	Iš viso	ES lėšos	VB lėšos	Sutarties suma
307 priemonė					
5,21 mln.	-	5,21 mln.	3,21 mln.	-	3,21 mln.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis 304 priemonės PFSA ir SFMIS duomenimis

Lentelėje Nr. 5 lyginamos 5 prioriteto priemonės, kurių finansavimo forma – negrąžinamoji subsidija. 301, 302 ir 303 priemonės skyrėsi finansavimo intensyvumu⁶ ir projektų atrankos tipais, suteikiant galimybę finansuoti valstybines ir privačias iniciatyvas.

5 lentelė. 301, 302, 303 ir 307 priemonės administravimo ir valdymo skirtumai

Priemonė	Finansavimo forma	Finansavimo intensyvumas	Projektų atranka	Administruojanti / įgyvendinančioji institucija	Pareiškėjai
301	Negrąžinamoji subsidija	100 proc.	Valstybės projektų planavimo būdu	KM, CPVA	Viešieji juridiniai asmenys
302	Negrąžinamoji subsidija	85 proc.	Regiono projektų planavimo būdu	KM, CPVA	Viešieji juridiniai asmenys
303	Negrąžinamoji subsidija	80–70 proc., priklausomai nuo finansuojamo kultūros paveldo objekto statuso	Projektų konkursas vienu etapu	KM, CPVA	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys

⁶ Suteikiama finansavimo dalis paraiškai

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis priemonių 301, 302, 303 priemonių PFSA

Lentelėje Nr. 6 pateikta informacija apie 307 priemonę, kuri išsiskiria savo finansavimo forma. „Kultūros paveldo fondas“ tiek viešiesiems, tiek privatiems suteikia lengvatines paskolas vystyti ir aktualizuoti kultūros paveldo objektus.

6 lentelė. 307 finansinės priemonės įsteigto fondo administravimo ir valdymo aspektai

Priemonė	Pagal priemonę įsteigtas fondas	Įgyvendinanti institucija	Fondo valdytojas	Galimi fondo paskolų gavėjai	Paskolos terminas	Palūkanos	Papildomos sąlygos gauti paskolą
307	Kultūros paveldo fondas	VIPA	AB Šiaulių bankas	Viešieji ir privatus juridiniai asmenys	15 metų	1 proc. + 6 mėn. EURIBOR; bet ne daugiau nei 3 proc.	<ul style="list-style-type: none"> Paskola objektų savininkams teikiama tik tuo atveju, kai jie sutinka šiuos objektus padaryti viešai prieinamais; objektas yra svarbus regiono ir (ar) valstybės raidos procesams ir yra išskirtinės kultūrinės vertės; bus sukurti papildomi (nauji) lankytojų srautai pasitelkiant rinkodaros priemones; bus užtikrintas objekto prieinamumas, atvirumas visuomenei ir lankytojams.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis priemonės 307 PFSA ir „Kultūros paveldo fondo“ paskolos sąlygomis⁷

Remiantis VIPA pateikiama informacija, šio fondo paskolomis pasinaudojo 4 juridiniai asmenys, finansuojant 6 projektus.⁸ Projektų metu buvo aktualizuoti ir pritaikyti poreikiams kultūros paveldo pastatai, juos konservuojant, restauruojant ir remontuojant.

Pagrindinės išvados (5 prioritetas):

- Vertinant 5 prioriteto priemonės, nustatyta, kad 301, 302, 303 ir 307 priemonės yra panašios savo finansuojamomis veiklomis (kultūros paveldo objekto ar jo sudedamųjų dalių vertingųjų savybių išsaugojimas, pritaikymas kultūros paveldo objektų kultūrinėms, edukacinėms, ekonominėms, socialinėms ir kitoms reikmėms, užtikrinimas kultūros paveldo objektų prieinamumas visuomenei ir lankytojams), tačiau skiriasi savo galimais pareiškėjais ir projektų atrankų būdais.
- 307 priemonė išsiskiria savo finansavimo forma – tai paskola, teikiama per įsteigtą fondą. Priemonės tikslai ir veiklos panašios į kitų priemonių, tačiau, juos įgyvendinant šia forma, tikimasi, jog bus papildomai pritrauktos privačios investicijos.

VEIKSMŲ PROGRAMOS 7 PRIORITETAS KOKYBIŠKO UŽIMTUMO IR DALYVAVIMO DARBO RINKOJE SKATINIMAS (TOLIAU – 7 PRIORITETAS)

Atsižvelgiant į šias makroekonominio lygio problemas, pagal 7 prioritetą Europos regioninės plėtros fondo (toliau – ERPF) lėšos buvo naudojamos valstybės įdarbinimo tarnybos institucijų infrastruktūrai pagerinti, nukreipiant investicijas į tas sritis, kur infrastruktūros plėtra yra būtina, siekiant padidinti įdarbinimo paslaugų prieinamumą, kokybę ir efektyvumą.

⁷ „Kultūros paveldo fondo“ paskolos sąlygos. Prieiga internetu: <https://www.vipa.lt/paslaugos/kulturos-paveldo-fondas/paskolos-salygos/>

⁸ VIPA Kultūros paveldo fondas; finansuojami projektai. Prieiga internetu: <https://www.vipa.lt/paslaugos/kulturos-paveldo-fondas/>

7 prioritete yra identifikuoti ir sprendžiami šie pagrindiniai iššūkiai, remiantis VP:

- išlikęs aukštas nedarbo lygis;
- jaunimo nedarbas Lietuvoje yra labai aukštas;
- ilgalaikis ir struktūrinis nedarbas;
- kvalifikacija ir gebėjimai nebeatitinka darbo rinkos poreikių;
- teritoriniai plėtros netolygumai.

Aktualizuojant teritorinio plėtros netolygumo problemą, iškeltas 7.1. investicinis prioritetas „Užimtumą skatinančio ekonomikos augimo kuriant vidinį potencialą rėmimas kaip dalis konkrečioms sritims skirtos teritorinės strategijos, įskaitant nuosmukį patiriančių pramoninių regionų pertvarkymą ir specifinių gamtos ir kultūros išteklių prieinamumo bei naudojimosi jais, gerinimą“ su konkrečiu uždaviniu 7.1.1. „Padidinti ūkinės veiklos įvairovę ir pagerinti sąlygas investicijų pritraukimui, siekiant kurti naujas darbo vietas tikslinėse teritorijose (miestuose)“. Įgyvendinant uždavinį, sprendžiami teritorinės plėtros iššūkiai, neleidžiantys užtikrinti tolygaus užimtumo miestuose ir jų metropolinėse erdvėse ir pritraukti aukštą pridėtinę vertę ir kokybiškas darbo vietas kuriančias investicijas į mažus ir vidutinius miestus ir nuosmukį patiriančias didesnių miestų dalis. Šiam konkrečiam uždaviniui pateiktos 3 priemonės:

- Nr. 07.1.1-CPVA-V-304 „Modernizuoti kultūros infrastruktūrą“;
- Nr.07.1.1-CPVA-R-305 „Modernizuoti savivaldybių kultūros infrastruktūrą“;
- Nr. 07.1.1-CPVA-K-306 priemonės „Modernizuoti viešąją ir privačią kultūros infrastruktūrą“.

Kultūros priemonės šiuo atveju užtikrina regioninio patrauklumo didinimą per patrauklios gyvenimo ir darbo vietos kūrimą, formuojant prieinamas kultūros paslaugas – sprendžiant iššūkius, susijusius su teritoriniu netolygumu.

NR. 07.1.1-CPVA-V-304 MODERNIZUOTI KULTŪROS INFRASTRUKTŪRĄ (TOLIAU – 304 PRIEMONĖ). Priemonės tikslas – modernios, atitinkančios šiuolaikinės visuomenės poreikius kultūros infrastruktūros (muziejų, bibliotekų, kultūros centrų, koncertinių įstaigų, teatrų) atnaujinimas, siekiant aukštesnės kultūros paslaugų kokybės, prieinamumo ir interaktyvumo, didesnės jų pridėtinės vertės ir paklausos kūrimo, skatinant papildomus lankytojų srautus, formuojant paklausą vietos verslams, didinant patrauklumą investicijoms, verslo plėtrai, naujų darbo vietų kūrimui tikslinėse teritorijose. Kultūros infrastruktūros modernizavimas buvo vykdomas esamos kultūros infrastruktūros pagrindu. Pagal Aprašą buvo remiamas kultūros infrastruktūros atnaujinimas tikslinėse teritorijose.

Pagal Aprašą projektams įgyvendinti buvo numatoma skirti iki 78,7 mln. Eur, iš kurių iki 66,9 mln. Eur – ERPF lėšos ir iki 11,7 mln. Eur – LR valstybės biudžeto lėšos (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 7). Iš visų šiame vertinime analizuojamų VP priemonių tik minėtai priemonei skirta 5,1 mln. Eurų daugiau ES lėšų ir VB lėšų, nei buvo numatyta pirminiame Apraše⁹. Nors finansavimo intensyvumas buvo 100 proc., sutarčių vertės išaugimą lėmė papildomai skirtas finansavimas paties pareiškėjo (iš Valstybės investicijų programos ir kitomis lėšomis).¹⁰

⁹ 2014–2020 metų Europos sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 7 prioriteto „Kokybiško užimtumo ir dalyvavimo darbo rinkoje skatinimas“ įgyvendinimo priemonės Nr. 07.1.1-CPVA-V-304 „Modernizuoti kultūros infrastruktūrą“ projektų finansavimo sąlygų aprašas Nr. 1, patvirtintas LR kultūros ministro 2016 m. gegužės 6 d. įsakymu Nr. JV–371

¹⁰ Remiantis interviu su CPVA

7 lentelė. 304 priemonės numatytas ir skirtas finansavimas 2014–2020 m., eurais

Numatytas finansavimas priemonei			Skirtas finansavimas priemonei		
ES lėšos	VB ¹¹ lėšos	Iš viso	ES lėšos	VB lėšos	Sutarties suma ¹²
Nr. 07.1.1-CPVA-V-304 Modernizuoti kultūros infrastruktūrą					
66,9 mln.	11,7 mln.	78,7 mln.	72,0 mln.	14,7 mln.	106,5 mln.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis 304 priemonės PFSA ir SFMIS duomenimis

NR.07.1.1-CPVA-R-305 MODERNIZUOTI SAVIVALDYBIŲ KULTŪROS INFRASTRUKTŪRĄ (TOLIAU – 305 PRIEMONĖ). Priemonės tikslas – modernios, atitinkančios šiuolaikinės visuomenės poreikius kultūros infrastruktūros atnaujinimas, siekiant aukštesnės kultūros paslaugų kokybės, prieinamumo ir interaktyvumo, didesnės jų pridėtinės vertės ir paklausos kūrimo, skatinant papildomus lankytojų srautus, formuojant paklausą vietos verslams, didinant patrauklumą investicijoms, verslo plėtrai, naujų darbo vietų kūrimui tikslinėse teritorijose. Pagal Aprašą¹³ remiamos veiklos: kompleksiškas kultūros infrastruktūros atnaujinimas tikslinėse teritorijose gerinant ir užtikrinant paslaugų prieinamumą ir kokybę.

Remiantis priemonės Aprašu, projektams įgyvendinti buvo numatyta skirti iki 23,8 mln. Eur ERPF lėšų (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 8). Remiantis faktine SFMIS informacija, iš viso skirtas ES lėšų finansavimas siekė 23,3 mln. EUR, bendrai sutarčių sumai sudarant 37,6 mln. Eur. Remiantis su šios priemonės įgyvendinančia institucija, skirtumas taip numatytų ir finansuotų ES lėšų dalies atsirado iš sutaupymų. Tai lėmė, jog šios priemonės projektai buvo pradėti įgyvendinti anksčiau nei kitų priemonių, todėl šie projektai spėti įgyvendinti iki vėliau pasireiškusių išorinių veiksnių (Covid-19 pandemija, energetikos krizė ir t.t.). Taip pat ši priemonė išsiskyrė tuo, jog pareiškėjai kartu su paraiškėmis privalėjo parengti ir techninius projektus. Tai leido tiksliai numatyti finansinį poreikį projektų įgyvendinimo metu, bei tikslingai toliau planuoti reikalingas lėšas. Likusi sutarties suma finansuota pačių pareiškėjų, atsižvelgiant į 85 proc. finansavimo intensyvumą.

8 lentelė. 305 priemonės numatytas ir skirtas finansavimas 2014–2020 m., eurais

Numatytas finansavimas priemonei			Skirtas finansavimas priemonei		
ES lėšos	VB lėšos	Iš viso	ES lėšos	VB lėšos	Sutarties suma
Nr. 07.1.1-CPVA-R-305 Modernizuoti savivaldybių kultūros infrastruktūrą					
23,8 mln.	-	23,8 mln.	23,3 mln.	-	37,6 mln.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis 305 priemonės PFSA ir SFMIS duomenimis

NR. 07.1.1-CPVA-K-306 MODERNIZUOTI VIEŠĄJĄ IR PRIVAČIĄ KULTŪROS INFRASTRUKTŪRĄ (TOLIAU – 306 PRIEMONĖ). Priemonės tikslas – modernizuojant ir (ar) sukuriant šiuolaikinės visuomenės poreikius atitinkančią kultūros infrastruktūrą (muziejus, bibliotekas, kultūros centrus, profesionaliojo scenos meno įstaigas, kino teatrus), siekti aukštesnės kultūros paslaugų kokybės, prieinamumo ir interaktyvumo, kurti didesnę jų pridėtinę vertę ir paklausą, skatinant papildomus lankytojų srautus, formuojant paklausą vietos verslams, didinant patrauklumą investicijoms, verslo plėtrai, naujų darbo vietų kūrimui tikslinėse teritorijose. Pagal Aprašą buvo remiamos šios veiklos: modernios, atitinkančios šiuolaikinės visuomenės poreikius, kuriančios viešą ir privačią kultūros infrastruktūrą

¹¹ VB lėšos – valstybės biudžeto lėšos

¹² Sutarties suma – visų priemonės projektų bendra suma (įskaitant ES lėšas, valstybės biudžeto lėšas ir paraiškų rengėjų pridėtas lėšas)

¹³ 2014–2020 metų Europos sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 7 prioriteto „Kokybiško užimtumo ir dalyvavimo darbo rinkoje skatinimas“ įgyvendinimo priemonės Nr. 07.1.1-CPVA-R-305 „Modernizuoti savivaldybių kultūros infrastruktūrą“ projektų finansavimo sąlygų aprašas Nr. 1, patvirtintas LR kultūros ministro 2016 m. vasario 10 d. įsakymu Nr. ĮV-98

(muziejų, bibliotekų, kultūros centrų, profesionaliojo scenos meno įstaigų, kino, teatrų), siekiančios aukštesnės kultūros paslaugų kokybės, prieinamumo ir interaktyvumo, didesnės jų pridėtinės vertės kūrimo, skatinančios papildomus lankytojų srautus, formuojančios paklausą vietos verslams, didinančios patrauklumą investicijoms, verslo plėtrai, naujų darbo vietų kūrimą tikslinėse teritorijose.

Remiantis priemonės Aprašu,¹⁴ projektams įgyvendinti numatoma skirti iki 11,6 mln. Eur, finansuojamų ERPF. Remiantis SFMIS duomenimis, visas priemonės finansavimas siekė 23,3 mln. Eur (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 9).

9 lentelė. 306 priemonės numatytas ir skirtas finansavimas 2014–2020 m., eurais

Numatytas finansavimas priemonei			Skirtas finansavimas priemonei		
ES lėšos	VB lėšos	Iš viso	ES lėšos	VB lėšos	Sutarties suma
07.1.1-CPVA-K-306 Modernizuoti viešąjį ir privačią kultūros infrastruktūrą					
11,6 mln.	-	11,6 mln.	11,6 mln.	-	23,3 mln.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis 306 priemonės PFSA ir SFMIS duomenimis

Lyginant 7 prioriteto priemones, kurios nukreiptos į Kultūros ir KKI sektorių, šios turi panašias remiamas veiklas ir tikslus, tačiau išsiskiria atrankos formomis ir galutiniais naudos gavėjais. 304 priemonė fokusuojasi į 5 didžiuosius Lietuvos miestus, 305 – į savivaldybes, bendruomenes ir bendrijas. 306 priemonės pareiškėjais gali būti viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, įsteigti vadovaujantis atitinkama kultūros paslaugas teikiančių įstaigų veiklą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka. Užtikrinama, jog nesidubliuotų investicijos – 304 priemonės apraše nurodoma, jog juridiniai asmenys negali būti finansuojamos investicijos, jei asmuo buvo jau finansuotas pagal priemones 305 ir 306.¹⁵ Aktualios 7 prioriteto priemonės buvo finansuojamos ES ir valstybės biudžeto lėšomis. Aktualių 7 prioriteto priemonių skirtumai ir panašumai pateikti lentelėje Nr. 10.

10 lentelė. 304, 305 ir 306 priemonės administravimo ir valdymo skirtumai

Priemonė	Finansavimo forma	Finansavimo intensyvumas	Projektų atranka	Administruojanti / įgyvendinančioji institucija	Pareiškėjai
304	Negrąžinamoji subsidija	100 proc.	Valstybės projektų planavimo būdu	KM, CPVA	Viešieji juridiniai asmenys
305	Negrąžinamoji subsidija	85 proc.	Regiono projektų planavimo būdu	KM, CPVA	Viešieji juridiniai asmenys
306	Negrąžinamoji subsidija	100 proc. – 50 proc., priklausomai nuo pareiškėjo	Projektų konkursas vienu etapu	KM, CPVA	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis priemonių 304, 305 ir 306 PFSA

Pagrindinės išvados (7 prioritetas):

- VP 7 prioriteto priemonės išsiskiria tuo, kad investuojama tik į kietąsias veiklas – infrastruktūros atnaujinimą. 304 ir 305 priemonėmis kultūros infrastruktūros modernizavimas buvo vykdomas esamos kultūros infrastruktūros pagrindu, kol 306 priemonė leido kurti ir plėtoti naują infrastruktūrą;

¹⁴ 2014–2020 metų Europos sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 7 prioriteto „Kokybiško užimtumo ir dalyvavimo darbo rinkoje skatinimas“ įgyvendinimo priemonės Nr. 07.1.1-CPVA-K-306 „Modernizuoti viešąjį ir privačią kultūros infrastruktūrą“ projektų finansavimo sąlygų aprašas Nr. 1, patvirtintas LR kultūros ministro 2017 m. lapkričio 14 d. įsakymu Nr. JV-1085

¹⁵ Išskyrus investicijas į įrangą, kai planuojamos / suplanuotos investicijos pagal priemonę „Aktualizuoti viešąjį ir privatų kultūros paveldą“ ir kai įrangą planuojama įsigyti ne toms pačioms kultūros paslaugoms teikti nei numatyta projekte pagal priemonę „Aktualizuoti viešąjį ir privatų kultūros paveldą“.

- VP 7 prioriteto kultūros priemonėmis užtikrinamas regioninio patrauklumo didinimas per patrauklios gyvenimo ir darbo vietos kūrimą, formuojant prieinamas kultūros paslaugas – sprendžiant iššūkius, susijusius su ekonominiu ir kultūriniu netolygumu skirtingose teritorijose;
- Vertinant planuotą ir faktinį VP 7 prioriteto priemonių finansavimą, matoma, kad 304 priemonės finansavimas augo nuo planuotų 78,7 mln. Eur iki 106,5 mln. Eur, investicijų trūkumą padengiant VIP ir valstybės biudžeto lėšomis (priežastys dėl galimai didesnio biudžeto poreikio pateiktos skyriuje Nr. 4.3.1.). Dėl sutaupymų 305 priemone skiriamas finansavimas mažesnis nei projektuota.

VEIKSMŲ PROGRAMOS 13 PRIORITETAS. VEIKSMŲ, SKIRTŲ COVID-19 PANDEMIJOS SUKELTAI KRIZEI ĮVEIKTI, SKATINIMAS IR PASIRENGIMAS APLINKĄ TAUSOJANČIAM, SKAITMENINIAM IR TVARIAM EKONOMIKOS ATGAIVINIMUI (TOLIAU – 13 PRIORITETAS)

VP 13 prioritete yra identifikuoti ir sprendžiami šie pagrindiniai iššūkiai:

- trukdžiai ekonominei plėtrai, atsižvelgiant į pasaulinės COVID-19 pandemijos pasekmes;
- skaitmeninės ekonomikos trūkumas;
- gyventojų senėjimo pasekmės.

VP 13 prioritetas įgyvendinamas dviejų konkrečių uždavinių pagrindu. Vienas iš jų – uždavinys 13.1.1. „Skaitmeninimo ir inovacijų, siekiant šalinti COVID-19 pandemijos pasekmes ekonomikai, didinimas“. Šio konkretaus uždavinio įgyvendinimui pabrėžiama būtinybė išnaudoti MTEPI ir skaitmeninį konkurencingumą bei remiasi Europos Tarybos rekomendacija Lietuvai užtikrinti, kad priemonės, kuriomis skatinamas ekonomikos atsigavimas, būtų orientuotos į ateitį ir palengvintų skaitmeninę ir žaliąją pertvarką. Pagal šį konkretų uždavinį įgyvendinamos šios veiklos:

- finansavimas teikiamas įmonių MTEPI veikloms, skatinant aukštesnės pridėtinės vertės, įskaitant aplinkai draugiškų (žaliųjų) produktų ir paslaugų pasiūlą;
- mokslo žinių perdavimas ir MTEP rezultatų komercinimo skatinimas;
- modernių technologijų diegimas mažose ir vidutinėse įmonėse (toliau – MVĮ), pritaikant esamus ir kuriant naujus gamybos ir paslaugų teikimo pajėgumus naujiems ir esamiems produktams gaminti ir paslaugoms teikti.
- antreprenerystės diegimas mokslo ir studijų institucijose;
- E-verslo modelių diegimas MVĮ;
- originalių produktų sprendimų (netechnologinių inovacijų) sukūrimas ir diegimas MVĮ;
- efektyvių ir inovatyvių sveikatos priežiūros paslaugų teikimo infrastruktūros (fizinės ir informacinės) modelių diegimas bei plėtojimas.

Po šiuo konkrečiu uždaviniu yra išskirtos aktualios veiklos specifiškai kultūros ir KKI sektoriui:

- investicijos į naujų skaitmeninių ir / arba žiedinę ekonomiką skatinančių kultūros ir kūrybinių paslaugų ir produktų, įskaitant dizaino sprendimus, kūrimą, kultūros ir kūrybinių paslaugų ir produktų asortimento ir įvairovės plėtojimą bei paslaugų ir produktų teikimo apimčių didinimui reikalingos infrastruktūros, įrangos ir kito ilgalaikio turto įsigijimą, sukuriant sąlygas didinti įmonių konkurencingumą, pardavimo pajamas ir sukuriama pridėtinę vertę MVĮ, tokiu būdu didinant žiedinės ir skaitmeninės ekonomikos dalį šalies ekonomikos struktūroje.

Šiai veiklai įgyvendinti aktualios 3 priemonės:

- Nr. 13.1.1-LVPA-V-308 Paskatos dizaino kūrėjams: „Dizaino sparnai“;
- Nr. 13.1.1-LVPA-K-309 Paskatos gerinti kultūros ir kūrybinių industrijų įmonių infrastruktūrą;
- Nr. 13.1.1-LVPA-K-310 Paskatos kultūros ir kūrybinių industrijų sektoriui kurti konkurencingus kultūros produktus.

VP 13 prioriteto priemonės nukreiptos į kultūros ir KKI sektorių pasižymį specifika, kuri yra nukreipta į verslumo skatinimą, siekiant padidinti kuriamų produktų ar paslaugų pridėtinę vertę.

NR. 13.1.1-LVPA-V-308 PASKATOS DIZAINO KŪRĖJAMS: „DIZAINO SPARNAI“ (TOLIAU – 308 PRIEMONĖ). Priemonės tikslas – skatinti MVĮ kurti ir diegti naujus dizaino sprendimus, orientuotus į skaitmeninės ir (arba) žiedinės ekonomikos principų įgyvendinimą, taip didinant MVĮ gaminamų gaminių ir (ar) teikiamų paslaugų pridėtinę vertę, pasiūlą ir konkurencinį pranašumą bei prisidedant prie MVĮ veiklos transformavimo į skaitmeninės ir (arba) žiedinės ekonomikos principus įgyvendinančias veiklas. Pagal priemonės aprašą remiama veikla – naujų dizaino sprendimų sukūrimas ir įdiegimas, siekiant padidinti MVĮ skaitmeninių ir (arba) žiedinės ekonomikos produktų gamybą ar paslaugų pasiūlą arba diegti į skaitmeninius ir (arba) žiedinės ekonomikos principus orientuotus sprendimus.

Remiantis priemonės aprašu¹⁶, projektui įgyvendinti skirta iki 893 691 Eur ES struktūrinių fondų (ERPF React-EU) lėšų; originalus numatytas finansavimas – 788 550 Eur. Vienintelis galimas paraiškos tiekėjas – LKT. Remiantis LKT informacija, faktinis skirtas sutarčių finansavimas buvo 100 proc. numatyto – 893 691 Eur¹⁷ (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 11). Ši priemonė planuota ministerijos lygmeniu, atsižvelgiant į tuometinę pandemine situaciją Lietuvoje. Šia priemone siekiama padėti į darbo rinką įvesti karjerą pradedančius dizainerius, parodant dizaino vertę verslo sektoriuje.¹⁸

11 lentelė. 308 priemonės numatytas ir skirtas finansavimas 2014–2020 m., eurais

Numatytas finansavimas priemonei			Skirtas finansavimas priemonei		
ES lėšos	VB lėšos	Iš viso	ES lėšos	VB lėšos	Sutarties suma
Nr. 13.1.1-LVPA-V-308 Paskatos dizaino kūrėjams: „Dizaino sparnai“					
0,9 mln.	-	0,9 mln.	0,9 mln.	-	0,9 mln.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis 308 priemonės PFSA ir SFMIS duomenimis

NR. 13.1.1-LVPA-K-309 PASKATOS GERINTI KULTŪROS IR KŪRYBINIŲ INDUSTRIJŲ ĮMONIŲ INFRASTRUKTŪRĄ (TOLIAU – 309 PRIEMONĖ). Priemonės tikslas – paskatinti MVĮ, veikiančias KKI sektoriuje, kurti naujus skaitmeninius produktus bei žiedinės ekonomikos paslaugas ir produktus, investuojant į KKI produktų kūrimui būtina infrastruktūrą.

Pagal priemonės aprašą¹⁹ remiamos veiklos: KKI įmonių infrastruktūros, skirtos naujų KKI skaitmeninių ir (arba) žiedinės ekonomikos paslaugų ar produktų kūrimui įsigijimas, kūrimas ir diegimas, KKI įmonių infrastruktūros, skirtos KKI paslaugų teikimui ir (arba) produktų kūrimo formų, sklaidos kanalų pasitelkimui ir skaitmeninimo ir (arba) žiedinės ekonomikos principus įgyvendinančių sprendimų diegimui, įsigijimas, kūrimas ir diegimas ir KKI

¹⁶ 2014–2020 metų Europos sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 13 prioriteto „Veiksmų, skirtų COVID-19 krizei įveikti, skatinimas ir pasirengimas ekonomikos atgaivinimui“ įgyvendinimo priemonės Nr. 13.1.1-LVPA-V-308 „Paskatos dizaino kūrėjams: „Dizaino sparnai““ projektų finansavimo sąlygų aprašas, patvirtintas LR kultūros ministro 2021 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. ĮV–1490

¹⁷ Atsižvelgiant į LKT pateiktas pastabas ir viešai prieinama informacija: <https://www.dizainosparnai.lt/apie>

¹⁸ Remiantis interviu su LKT

¹⁹ 2014–2020 metų Europos sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 13 prioriteto „Veiksmų, skirtų COVID-19 krizei įveikti, skatinimas ir pasirengimas ekonomikos atgaivinimui“ įgyvendinimo priemonės Nr. 13.1.1-LVPA-K-309 „Paskatos gerinti kultūros ir kūrybinių industrijų įmonių infrastruktūrą“ projektų finansavimo sąlygų aprašo projektas

įmonių infrastruktūros, skirtos skatinti KKI įmonių veiklos procesų pokytį ir siekti jų skaitmeninimo ir (arba) žiedinės ekonomikos sprendimų diegimo, įsigijimas, kūrimas ir diegimas.

Finansavimas skiriamas dviem grupėms: MVĮ, kurių pagrindinė ekonominė veikla yra priskiriama veiklai „Kino filmų, vaizdo filmų ir televizijos programų gamyba“ – šiai grupei numatoma skirti iki 1,1 mln. Eur. Antra grupė – MVĮ, kurių pagrindinė ekonominė veikla priskiriama kitoms KKI ekonominėms veikloms. Šiai grupei numatoma skirti iki 5,2 mln. Eur. Visas faktinių priemonių finansavimas siekė 10,7 mln. Eur, likusios investicijos pritrauktos iš pačių pareiškėjų ir dalis finansavimo perskirstytas iš 310 priemonės nepanaudoto finansavimo (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 12).

12 lentelė. 309 priemonės numatytas ir skirtas finansavimas 2014–2020 m., eurais

Numatytas finansavimas priemonei			Skirtas finansavimas priemonei		
ES lėšos	VB lėšos	Iš viso	ES lėšos	VB lėšos	Sutarties suma
Nr. 13.1.1-LVPA-K-309 Paskatos gerinti kultūros ir kūrybinių industrijų įmonių infrastruktūrą					
6,3 mln.	-	6,3 mln.	6,2 mln.	-	10,7 mln.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis 309 priemonės PFSA ir SFMIS duomenimis

NR. 13.1.1-LVPA-K-310 PASKATOS KULTŪROS IR KŪRYBINIŲ INDUSTRIJŲ SEKTORIUI KURTI KONKURENCINGUS KULTŪROS PRODUKTUS (TOLIAU – 310 PRIEMONĖ). Priemonės tikslas – paskatinti MVĮ KKI įmones kurti naujus, aukštos pridėtinės vertės, konkurencingus kultūros ir kūrybinio turinio ir formos produktus, investuojant į naujus konkurencingo skaitmeninio ir (arba) žiedinę ekonomiką skatinančio kultūros ir kūrybinio turinio ir formos produktus, paslaugas ar veiklos procesus.

Pagal Aprašą²⁰ remiamos KKI veiklos, kuriomis kuriami gaminiai, paslaugos ir (arba) procesai, įgyvendinantys skaitmeninės ir (arba) žiedinės ekonomikos principus: originalių dizaino ir (arba) rinkodaros sprendimų sukūrimas ir diegimas, pasitelkiant meninę, kultūrinę ir kūrybinę raišką ir siekiant skaitmenizavimo ir (arba) žiedinės ekonomikos skatinimo produktų ir (arba) paslaugų kūrimo ir (arba) veiklos procesų tobulinimo (leidybės, įgarsinimo, vertimų, fotografavimo, filmavimo, dizaino kūrimo, komunikacijos ir panašios paslaugos, produktai ar procesai), skaitmeninių ir (arba) elektroninių platformų ar panašaus pobūdžio kanalų kūrimas kultūros ir kūrybinių produktų ir (arba) paslaugų sklaidai (kino, muzikos, leidybės, žaidimų ir kituose subsektoriuose), pažangių, naujų formų audiovizualinių, virtualios, papildytos realybės, ar kitų kultūros ir kūrybinių produktų sukūrimas, panaudojant skaitmenines technologijas, KKI kultūros ir kūrybinių produktų ir (arba) paslaugų ar veiklos procesų transformavimas į naujas skaitmenines ar žiedinę ekonomiką skatinančias formas (leidybės, žaidimų, dizaino, muzikos ir kituose subsektoriuose).

Pagal priemonės aprašą numatoma paskelbti vieną kvietimą teikti paraiškas gauti finansavimą. Kvietimui numatoma skirti iki 10,6 mln. Eur ES struktūrinių fondų (React-EU) lėšų. Projektų atranka pagal Priemonę vykdoma pagal dvi atskiras pareiškėjų grupes: MVĮ, kurių pagrindinė ekonominė veikla yra priskiriama veiklai „Kino filmų, vaizdo filmų ir televizijos programų gamyba“. Šiai grupei numatoma skirti iki 4,1 mln. Eur. Kita grupė – MVĮ, kurių pagrindinė ekonominė veikla priskiriama kitoms KKI ekonominėms veikloms. Šiai grupei numatoma skirti iki 4,2 mln. Eur.

Faktiškai skirtas ES lėšų finansavimas buvo žemesnis negu planuotas, siekiantis 7 mln. Eur. (3,6 mln. Eur mažiau negu planuota). Bendra sutarčių vertė siekė 11,7 mln. EUR, likusią dalį investicijų pritraukiant iš pareiškėjų (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 13). Skirtumas tarp planuoto ir skirto finansavimo atsirado dėl administracinių kliūčių: viename iš kvietimų daug pareiškėjų surinko aukštus, bet vienodus kokybės ir naudos balus. Dėl administracinių apribojimų nebuvo galimybės paskirstyti lėšų, nes visiems, surinkusiems tą patį konkursinį balą, finansavimas

²⁰ 2014–2020 metų Europos sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 13 prioriteto „Veiksmų, skirtų COVID-19 krizei įveikti, skatinimas ir pasirengimas ekonomikos atgaivinimui“ įgyvendinimo priemonės Nr. 13.1.1-LVPA-K-310 „Paskatos kultūros ir kūrybinių industrijų sektoriui kurti konkurencingus kultūros produktus“ projektų finansavimo sąlygų aprašo projektas

skiriamas arba visiems pareiškėjams, arba nei vienam. Šiuo atveju finansavimas nebuvo skirtas nei vienai iš šių paraiškų. Ta dalis, kurios nepavyko paskirstyti, buvo perkelta 309 priemonei, skiriant didesnę finansavimą.

13 lentelė. 310 priemonės numatytas ir skirtas finansavimas 2014–2020 m., eurais

Numatytas finansavimas priemonei			Skirtas finansavimas priemonei		
ES lėšos	VB lėšos	Iš viso	ES lėšos	VB lėšos	Sutarties suma
Nr. 13.1.1-LVPA-K-310 Paskatos kultūros ir kūrybinių industrijų sektoriui kurti konkurencingus kultūros produktus					
10,6 mln.	-	10,6 mln.	7 mln.	-	11,7 mln.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis 310 priemonės PFSA ir SFMIS duomenimis

Lyginant 309 ir 310 priemones, jos yra panašios savo finansavimo, atrankų ir pareiškėjų formomis. 309 savo ruožtu finansuoja veiklas, fokusuotas į infrastruktūros plėtrą, o 310 priemonė – į paslaugas ir (arba) procesus, įgyvendinančius skaitmeninės ir žiedinės ekonomikos principus. Tuo tarpu 308 priemonė išsiskiria iš visų analizuojamų VP priemonių šiame vertinime tuo, kad šios priemonės vienintelis pareiškėjas yra LKT ir ja įgyvendinamas vienas projektas – „Dizaino sparnai“. Aktualių 7 prioriteto priemonių skirtumai ir panašumai pateikti lentelėje Nr. 14.

14 lentelė. 308, 309 ir 310 priemonės administravimo ir valdymo skirtumai

Priemonė	Finansavimo forma	Finansavimo intensyvumas	Projektų atranka	Įgyvendinanti institucija	Pareiškėjai
308	Negražinamoji subsidija	100 proc.	Valstybės projektų planavimas	KM, Inovacijų agentūra (toliau – IA)	LKT (vienintelis galimas pareiškėjas)
309	Negražinamoji subsidija	80 proc. – 70 proc., priklausomai nuo finansuojamų veiklų	Projektų konkursas vienu etapu	KM, IA	KKI sektoriuje veikiančios MVĮ
310	Negražinamoji subsidija	80 proc. – 50 proc., priklausomai nuo finansuojamų veiklų	Projektų konkursas vienu etapu	KM, IA	KKI sektoriuje veikiančios MVĮ

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis priemonių aprašais

Pagrindinės išvados (13 prioritetas):

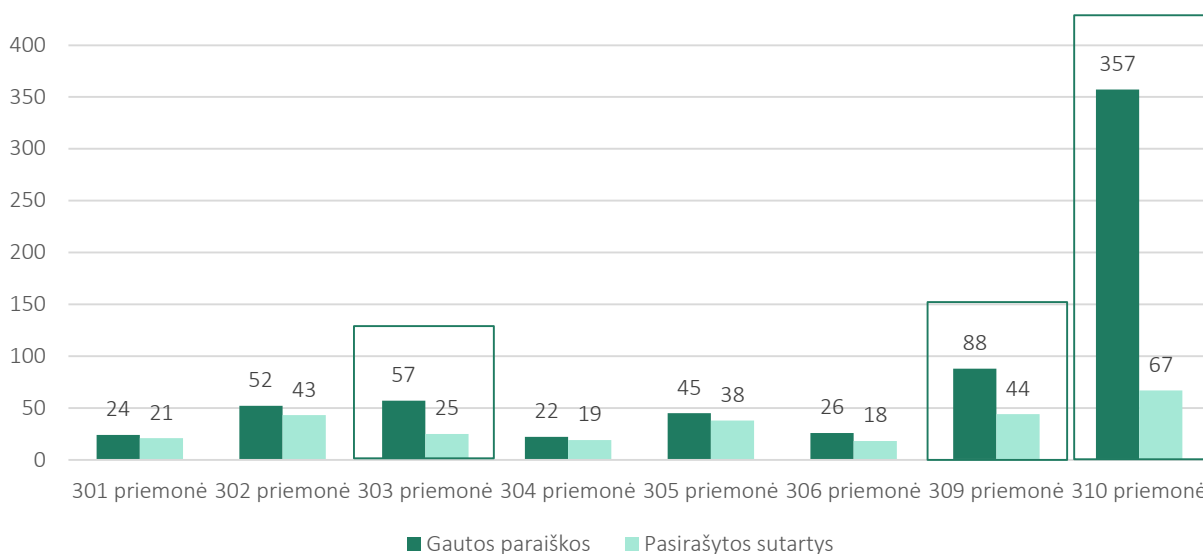
- VP 13 prioriteto vertinamos priemonės išsiskiria investicijomis, nukreiptomis į KKI institucijų plėtrą;
- Vertinant VP 13 prioriteto finansuojamas veiklas, 308 priemonė išsiskiria dėl savo administracinio valdymo: šioje priemonėje yra tik vienas projektas, kurio vienintelis pareiškėjas / vykdytojas – LKT. Šia priemone finansuojami projektai, kurių tikslas – remti naujus kūrėjus ir suteikti verslo subjektams naujus dizaino sprendimus; 309 priemone finansuojama KKI įmonių naujos infrastruktūros įsigijimas ir diegimas (kietosios veiklos); 310 priemone investuojama į KKI institucijos paslaugas ir (arba) procesus;
- Vertinant planotą ir faktiškai skirtą finansavimą, išsiskiria 310 priemonė, kurios biudžetas sumažėjo daugiau nei 1 mln. Eur. dėl nepasirašytų sutarčių.²¹

VP PRIEMONĖS PAGAL PAREIŠKĖJŲ AKTYVUMĄ

Paveiksle Nr. 2 pateikiamas šiam tyrimui aktualių priemonių pateiktų paraiškų ir pasirašytų sutarčių sąvadas. Lyginant priemones, kurių projektų atranka vyksta projektų konkursų būdu (303, 306, 309, 310 priemonės), išsiskiria 310 priemonė, kurios paklausa daugiau nei 5 kartus viršija numatytą skirti finansavimą (gautos 357

²¹ 310 priemonės atveju, nepasirašytas sutartis lėmė administraciniai apribojimai: vienodai balų surinkusios paraiškos negalėjo būti finansuojamos.

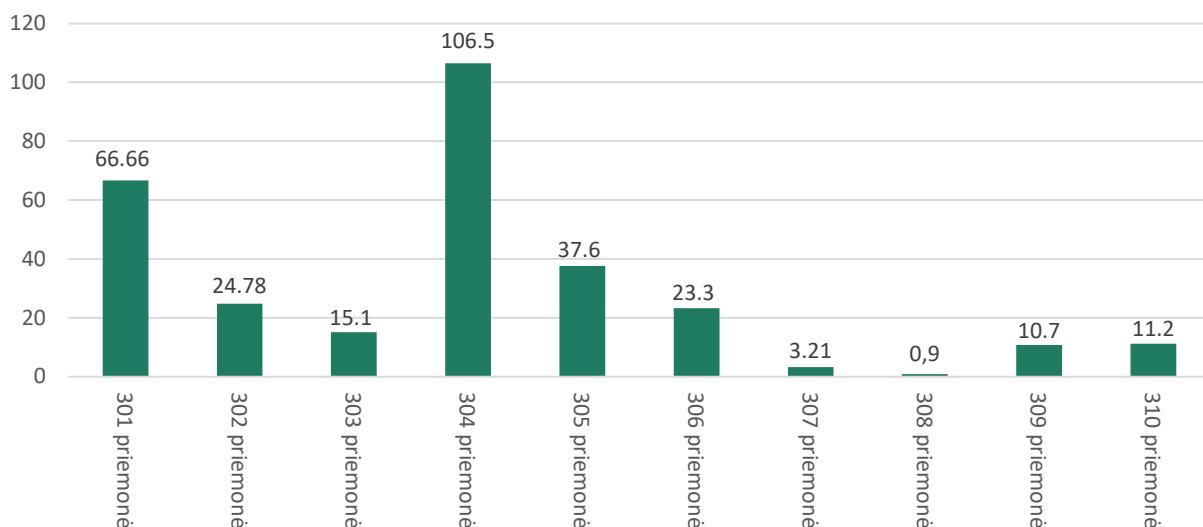
paraiškos iš kurių finansuotos 67). Taip pat 303 ir 309 priemonės sulaukė didelio paraiškėjų dėmesio, paklausai viršijant skiriamą finansavimą du kartus.

2 paveikslas. Kultūros ir KKI sektoriui aktualių VP teiktos paraiškos ir pasirašytos sutartis²²

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis esinvesticijos.lt

Interviu metu²³ identifikuota, kad 310 priemonės didelį paraiškų skaičių nulėmė finansuojamos priemonės veiklos – minkštosios veiklos. IA vertinimu, priemonės, kuriomis finansuojamos minkštosios veiklos yra patrauklios pareiškėjams, dėl lengvesnio paraiškų pateikimo (nereikia techninių projektų, sąmatos ir kitų papildomų dokumentų).²⁴

²² Į šį sąrašą nėra įtraukta 308 priemonė. Remiantis šios priemonės aprašu, vienintelis galimas pareiškėjas yra LKT remiantis priemonės aprašu.

²³ Interviu buvo atlikti su IA ir CPVA.

²⁴ Mažesnius reikalavimai pareiškėjams, reikalauja mažesnio pasirengimo projektų įgyvendintojams

3 paveikslas. VP priemonių faktiškai skirtas finansavimas (sutarčių suma), mln. Eur, 2014–2020 m.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis SFMIS duomenimis

Vertinant VP priemones pagal faktiškai skirtą finansavimą, nustatyta, kad didžioji dalis (70 proc.) lėšų, nukreipta į 301, 304 ir 305 priemonę, kuriomis valstybės ir savivaldybių planavimo būdu į kultūros objektų modernizavimą. Priemonės, kurios sulaukė didelio pareiškėjų dėmesio (310, 309 ir 303), sudarė 12 proc. VP lėšų kultūros sričiai. Vertinant proporcingai, priemonių 303, 306, 309 ir 310 (kurių projektų atranka vyksta projektų konkursų būdu), vienos sutarties vertė atitinkamai siekė 0,6 mln. Eur, 1,3 mln. Eur, 0,24 mln. Eur ir 0,18 mln. Eur.

Pagrindinės išvados (VP 5, 7, 13 prioritetai):

- didžioji dauguma VP (96 proc. viso skirto finansavimo) investicijų buvo nukreipta į kietąsias veiklas: infrastruktūros atnaujinimas, įrangos įsigijimai ir t.t. Likusi dalis (4 proc.) – į finansavo priemones, kurios skatina konkurencingumą, paslaugų plėtrą ar administracinius gebėjimus;
- visos analizuojamos VP priemonės buvo konkurencingos ir paklausios – sulaukta daugiau paraiškų, negu buvo galimybių jas finansuoti (patenkinta 41 proc. paklausos);
- 310 priemonė, vertinant pagal gautų ir finansuotų paraiškų santykį (patenkinta 18 proc. paklausos), laikoma patraukliausia. Šia priemone buvo finansuojamos veiklos, nukreiptos į konkurencingumo skatinimą, pridėtinės vertės augimą;
- VP 7 ir 5 prioriteto priemonės buvo planuojamos atsižvelgiant į infrastruktūrinius projektus, o 13 prioriteto priemonės atliepė dėl padėminės situacijos metu kilusius poreikius. 13 prioriteto priemonių veiklos buvo nukreiptos į kultūros ir KKI sektoriaus pridėtinės vertės didinimą.

EUROPOS TERITORINIS BENDRADARBIAVIMAS (TOLIAU – INTERREG)

Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo (INTERREG) programos padeda šalinti kliūtis bendravimui ir bendradarbiavimui siekiant bendrų tikslų, padeda spręsti bendras regiono problemas, dalintis idėjomis ir patirtimi.²⁵ Programa yra toliau įgyvendinama remiantis smulkesnėmis programomis:

- INTERREG Baltijos jūros regiono programa (toliau – Baltijos jūros regiono programa);
- Lietuvos-Lenkijos programa;
- Pietų Baltijos programa.

Kiekviena iš šių programų apima skirtingus geografinius vienetus (NUTS 3 lygiu)²⁶, skatinant sukurti arba sustiprinti teritorinę bendruomenę ne tik valstybės ribose. Atsižvelgiant į teritorinę ar regioninę problematiką, smulkesnės programos išskiria savus tikslus ir finansuojamas veiklas.

Remiantis interviu su JTS ekspertais, buvo pabrėžta, jog INTERREG prioretizuoja „minkštąsias“ veiklas – skatinti tarpregioninį bendradarbiavimą per švietėjišką veiklą, patirčių dalinimąsi. Infrastruktūros investicijos (pastatų atnaujinimas, įrangos įsigijimas ir pan.) yra išskirtiniai atvejai, kai investuojama į „kietąsias“ veiklas.

BALTIJOS JŪROS REGIONO PROGRAMA siekia sukurti aplinką, kurioje valstybės gali dirbti drauge ir semtis patirties bei siekti bendrų rezultatų. Iš viso programoje yra numatyti 4 prioritetai, tačiau nė vienas iš jų nėra tiesiogiai nukreiptas į kultūros sritį. Vis dėlto, projektų lygyje prioritetai turi projektų, kurie skirti kultūros paveldo išsaugojimui arba KKI plėtrai.

²⁵ 2014–2020 metų Europos sąjungos teritorinio bendradarbiavimo tikslo programos. Nuoroda internetu: <https://www.esbendradarbiavimas.lt/etbt/2014-2020-metu-europos-sajungos-teritorinio-bendradarbiavimo-tikslo-programos/>

²⁶ Interreg programų portalas. Nuoroda internetu: <https://interreg.eu/>

1 prioritetas „Inovacijos“ siūlo paramą, pvz., inovacijų infrastruktūrų plėtra, sumanios specializacijos strategijų įgyvendinimas ir netechnologinių inovacijų kūrimas.²⁷ Prioriteto projektas BSGI aprūpino žaidimų inkubatorius ir verslo kūrėjus įrankiais, kurie leidžia jiems geriau pasiruošti sparčiai augančioje ir nuolat besivystančioje pramonėje.²⁸

2 prioritetu „Gamtos išteklių“ pabrėžiama būtinybė veiksmingiau valdyti gamtos išteklius. Išteklius tausojantis mėlynasis augimas, atsinaujinantys energijos šaltiniai, energijos vartojimo efektyvumas ir švarūs vandenys yra sritys, kurioms teikiama parama. Prioriteto rėmuose įgyvendinamas kultūros paveldui aktualus projektas BalticRIM. BalticRIM prisidėjo prie pakrančių ir povandeninio kultūros paveldo, pavyzdžiui, laivų nuolaužų ir archeologinių vietovių, integravimo į jūrų erdvės planavimą, suburdama paveldo valdytojus ir teritorijų planuotojus ir priskirdama jūrinį kultūros paveldą.²⁹

4 prioritetas „ES Strategijos parama“ remia ES Baltijos jūros regiono strategijos koordinavimą. Skatinant makroregioninio bendradarbiavimą, 4 priroriteto rėmuose įgyvendinti 3 kultūrai ir KKI sektoriui aktualus projektai: BALTIC MAKERS³⁰ projektas skirtas rankų darbo (amatų) produkcijos kūrimui bei jos komercializavimui, RESTinBSR³¹ tikslas – plėtoti ekoturizmą kaip alternatyvą masiniam turizmui ir CULTURE4CLIMATE³², kuris įtraukia Baltijos jūros regiono KKI į bendrą projektavimą ir ilgalaikių sertifikavimo metodų įgyvendinimą, leidžiančius pasirinktiems sektoriams ne tik išmatuoti savo poveikį gamtai, bet ir sumažinti savo poveikį gamtai (pėdsaką) bei sukurti didelę aprėptį.

Priešingai negu kitos Interreg programos, šios programos finansavimui gali aplikuoti visi Lietuvos teritorijoje esantis pareiškėjai, nepriklausomai nuo apskrities. Projektų finansinė informacija pateikta lentelėje Nr. 15. Numatytas visų projektų finansavimas beveik atitiko faktiškai skirtą finansavimą.

15 lentelė. 2014–2020 m. Baltijos jūros regiono programos finansavimas skirtas Lietuvai, eurais

Projekto pavadinimas	Numatytas finansavimas			Skirtas finansavimas		
	Programos dalis	Kitos lėšos	Iš viso	Programos dalis ³³	Kitos lėšos ³⁴	Iš viso
BALTIC MAKERS	13 600	2 100	15 700	13 600	2 400	16 000
RESTINBSR	22 950	4 050	27 000	22 950	4 050	27 000
BALTICRIM	233 984	41 291	275 275	233 655	41 233	274 888
BSGI	46 600	6 960	53 560	38 514	6 797	45 311
CULTURE4CLIMATE	5 100	900	6 000	5 100	900	6 000

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis viešai prieinamais ir JTS pateiktais duomenimis

²⁷ Interreg Baltic Sea Region. EU funding for people with smart ideas of how to shape the region. Prieiga internetu: <https://interreg-baltic.eu/programme-2014-2020/>

²⁸ Interreg Baltic Sea Region. BSGI. Prieiga internetu: <https://interreg-baltic.eu/project/bsgi/>

²⁹ Interreg Baltic Sea Region. BalticRIM. Prieiga internetu: <https://interreg-baltic.eu/project/balticrim/>

³⁰ Interreg Baltic Sea Region. BALTIC MAKERS. Prieiga internetu: <https://interreg-baltic.eu/project/baltic-makers/>

³¹ Interreg Baltic Sea Region. RESTinBSR. Prieiga internetu: <https://interreg-baltic.eu/project/restinbsr/>

³² Interreg Baltic Sea Region. CULTURE4CLIMATE. Prieiga internetu: <https://interreg-baltic.eu/project/c4c/>

³³ Programos dalis – Baltijos jūros regiono programos bendro finansavimo suma (85 % viso projekto partnerio biudžeto)

³⁴ Kitos lėšos – tai partnerio įnašas į biudžetą suma (15 % viso projekto partnerio biudžeto).

LIETUVOS-LENKIJOS PROGRAMA skirta skatinti pažangų, tvarų ir integracinį augimą pasienio regione, imantis bendrų veiksmų abipus sienos. Programa siekia prisidėti prie regiono augimo bei gyvenimo kokybės gerinimo, glaudžiai bendradarbiaujant abipus sienos gyvenantiems žmonėms ir institucijoms. Iš viso programoje išskirti 4 prioritetai, tačiau tik 1 prioritetas yra nukreiptas į kultūrą (1 prioritetas „Aplinkos išlaikymas ir apsauga ir išteklių naudojimo veiksmingumo skatinimas“). Šiuo prioritetu siekiama sustiprinti tvarų gamtinio ir kultūrinio paveldo naudojimą turizmui Lietuvoje bei Lenkijoje³⁵. Iš viso 2014–2020 m. laikotarpiu buvo pradėta ir užbaigta 17 projektų³⁶.

Geografiniu aspektu šioje programoje aplikuoti galėjo pareiškėjai iš pietų Lietuvos teritorijos – Vilniaus, Kauno, Alytaus, Marijampolės ir Tauragės apskričių. Bendrai įgyvendinamoms Lietuvos-Lenkijos programoms 2014–2020 m. skirta 20,57 mln. Eur (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 16).

16 lentelė. 2014–2020 m. Interreg Lietuva-Lenkija programos finansavimas

Numatytas finansavimas priemonei		Skirtas finansavimas priemonei	
ES lėšos	Iš viso	ES lėšos	Iš viso
1 prioriteto 1 tikslas: Didinti tvarų gamtos ir kultūros paveldo naudojimą turizmui tarpvalstybinėje teritorijoje			
16,5 mln.	19,41 mln. Eur	17,64 mln. Eur	20,57 mln. Eur

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis JTS pateiktais duomenimis

PIETŲ BALTIJOS PROGRAMA. Pietų Baltijos programoje yra numatytos 6 prioritetinės kryptys, iš kurių 1 yra nukreipta į kultūros sritį – „Pietų Baltijos regiono aplinkos ir kultūrinio potencialo išnaudojimas mėlynajam ir žaliajam augimui“ (2 prioritetas). Šiuo prioritetu daug dėmesio skiriama aplinkosaugai ir efektyviam gamtinių išteklių naudojimui, įskaitant palankių sąlygų ekologiškam turizmui kūrimą, kuriant tarpvalstybinius turistinius maršrutus, kurie jungtų gamtos ir kultūros objektus. Taip siekiama pritraukti daugiau turistų į lankytinas vietas prie gamtos ir kultūros objektų.

Šioje programoje geografiniu aspektu pareiškėjais galėjo būti subjektai iš pietų Lietuvos teritorijos – Klaipėdos, Telšių ir Tauragės apskričių. Išnaudota 95,5 proc. viso suplanuoto skirti finansavimo, t.y. finansuota suma siekė 26,2 mln. Eur iš tiek pat planuotų.

Pagrindinės išvados (Interreg):

- Remiantis vertinimo metu surinkta informacija ir interviu medžiaga, Interreg programos buvo aktualios vietos bendruomenėms (kurios patenka į programos teritoriją) ir pasižymėjo dideliu pareiškėjų skaičiumi, kuris augo kiekvienais metais;³⁷
- Interreg skatina bendradarbiavimą ir vietos turizmo potencialo kapitalizavimą. Remiantis interviu, Lietuvos-Lenkijos programa fokusavosi į kultūros paveldo infrastruktūros pagrindo sukūrimą turizmui (15 proc. veiklų skirta minkštosioms veikloms, 85 proc. kietosioms), kol Pietų Baltijos programoje kietųjų veiklų finansavimas yra dažniau išimtis. Tačiau, abiejų programų atvejais buvo sprendžiamos vietinio lygio problemos ir atsižvelgiama į žemesnio lygio regiono poreikius;
- Baltijos jūros regiono programa išsiskyrė, jog investuojama į KKI ir privačius subjektus, o ne viešuosius subjektus ar nevyriausybinės organizacijas.

EUROPOS KAIMYNYSTĖS PRIEMONĖ (TOLIAU – EKP)

³⁵ Interreg Lietuva-Polska. Prieiga internetu: <https://old.lietuva-polska.eu/lt/dokumentai.html>

³⁶ Interreg Lietuva-Polska. Projektai. Prieiga internetu: <https://old.lietuva-polska.eu/en/projects.html>

³⁷ Remiantis interviu su JTS programų administratoriais

Priemonės tikslas – sukurti bendros gerovės ir geros kaimynystės erdvę, apimančią ES šalis ir šalis partneres. Priemonės projektais skatinama demokratija, teisinės valstybės principai, tvari demokratija ir piliečių dalyvavimas, tvarus ir integracinis augimas, ekonominis, socialinis ir teritorinis vystymasis, įskaitant laipsnišką integraciją į ES vidaus rinką, judumas ir žmonių tarpusavio ryšiai, įskaitant studentų mainus ir regioninę integraciją bei tarpvalstybinio bendradarbiavimo (TB) programas. Lietuvai aktualiausios šios EKP programos:

- Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimo per sieną programa;
- Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programa.

EKP konkrečių programų įgyvendinimu siekiama glaudesnių ryšių tarp Europos Sąjungos ir jos kaimynių, kultūrinio ir ekonominio bendradarbiavimo. EKP programose dalyvauja bent viena Europos Sąjungos narė ir šalis partnerė, turinčios bendrą sieną, istorinių, kultūrinių, ekonominių sąsajų.³⁸

LIETUVOS IR RUSIJOS BENDRADARBIAVIMO PER SIENĄ PROGRAMA. Europos kaimynystės programos 2014–2020 m., siejančios Lietuvą ir Rusiją, tikslas – skatinti ir plėsti bendradarbiavimą per sieną valstybių pasienio regionų tęsiant anksčiau pradėtą bendradarbiavimą pagal 2004–2006 m. Lietuvos, Lenkijos ir Rusijos kaimynystės programą ir 2007–2013 m. Europos kaimynystės ir partnerystės priemonės Lietuvos, Lenkijos ir Rusijos bendradarbiavimo per sieną programą. Ši programa finansuojama ES ir Rusijos Federacijos lėšomis.

Iš viso Europos kaimynystės programoje tarp Lietuvos ir Rusijos numatyti 4 teminiai tikslai, iš kurių vienas yra nukreiptas į kultūros sritį – „Vietos kultūros skatinimas ir istorinio paveldo išsaugojimas“. Šio tikslo prioritetą yra istorinio ir gamtos paveldo atkūrimas ir pritaikymas kultūros, kultūrinių tinklų kūrimo ir turizmo plėtros skatinimui. Siekiant įgyvendinti teminį tikslą 2014–2020 m. laikotarpiu, Lietuvoje buvo pradėti įgyvendinti 18 projektų, tačiau iki 2020 m. metų galo nė vienas nebuvo įgyvendintas, nes kvietimai buvo skelbiami 2019 metų antroje pusėje. Nustatyta, kad 3 projektai buvo pabaigti įgyvendinti 2021 m., 11 projektų – 2022 m. ir likę projektai bus pabaigti 2023 m.

Pabrėžtina, kad dėl pakitusios geopolitinės situacijos 2022 m. vasario 24 d. buvo priimtas sprendimas sustabdyti mokėjimus, skirtus programos gavėjams iš Rusijos. Šioje programoje geografiniu aspektu pareiškėjais galėjo būti subjektai iš Klaipėdos, Telšių, Tauragės, Šiaulių, Kauno, Marijampolės ir Alytaus apskričių.

17 lentelė. 2014–2020 m. Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimo per sieną programos teminio tikslo „Vietos kultūros skatinimas ir istorinio paveldo išsaugojimas“ finansavimas

Numatytas finansavimas priemonei			Skirtas finansavimas priemonei		
ES lėšos	Rusijos finansuojama dalis	Iš viso ³⁹	ES lėšos	Rusijos finansuojama dalis	Iš viso
Vietos kultūros ir istorinio paveldo išsaugojimui					
3,6 mln.	2,9 mln.	6,9 mln.	6,3 mln.	3,4 mln.	10,4 mln.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis JTS pateiktais duomenimis

Remiantis interviu su Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimo per sieną programą kuriojančia JTS, Lietuvos projektų dalis buvo finansuojama iš tik iš ES lėšų, o Rusijos – tik iš Rusijos lėšų. Nutraukus bendradarbiavimą su Rusijos

³⁸ 2014 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 232/2014, kuriuo sukuriama Europos kaimynystės priemonė. Prieiga internetu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex%3A32014R0232>

2014 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 232/2014, kuriuo sukuriama Europos kaimynystės priemonė

³⁹ ES ir Rusijos finansavimas sudaro 90 proc. bendros sumos. 10 proc. – partnerių įnašas. Lentelėje „iš viso“ pateikta bendra suma sudėjus ES ir Rusijos lėšas, taip pat ir partnerių lėšas.

institucijomis⁴⁰, likę projektai toliau buvo įgyvendinami tik Lietuvos teritorijoje ir tarp Lietuvių partnerių. Projektų veiklos buvo perorientuotos ir suplanuotos iš naujo. Tai buvo taip pat viena iš priežasčių, kodėl faktinis ES lėšų finansavimas išaugo iki 6,3 mln. Eur (žr. lentelę Nr. 17).

LATVIJOS, LIETUVOS IR BALTARUSIJOS BENDRADARBIAVIMO PER SIENĄ PROGRAMA. Europos kaimynystės programos 2014–2020 m., siejančios Latviją, Lietuvą ir Baltarusiją, tikslas – stiprinti santykius, ugdyti gebėjimus ir dalytis patirtimi tarp trijų valstybių žmonių bei organizacijų per kartu įgyvendinamus bendrus projektus, kuriais siekiama iš esmės gerinti gyvenimo kokybę pasienio regionuose.

Iš viso Europos kaimynystės programoje tarp Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos yra numatyti 4 teminiai tikslai, iš kurių vienas buvo nukreiptas į kultūros sritis – „Vietos kultūros palaikymas ir istorinio paveldo išsaugojimas“. Tokiu būdu siekiama puoselėti ir saugoti savitą regiono kultūrinį ir istorinį paveldą, tradicijas ir tradicinius įgūdžius. Siekiant įgyvendinti teminį tikslą 2014–2020 m. laikotarpiu, Lietuvoje numatyta įgyvendinti 11 projektų, iš kurių 7 jau yra pabaigti.

Pabrėžtina, kad dėl pakitusios geopolitinės situacijos 2020 m. spalio 28 d. buvo priimtas sprendimas sustabdyti mokėjimus, skirtus programos gavėjams iš Baltarusijos, bei nutraukti tolimesnį bendradarbiavimą (veiklų įgyvendinimą). Šioje programoje geografiniu aspektu pareiškėjais galėjo būti subjektai iš Alytaus, Vilniaus, Kauno, Utenos ir Panevėžio apskričių.

18 lentelė. 2014–2020 m. Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programos teminio tikslo „Skatinti ir saugoti kultūrinį ir istorinį paveldą bei tradicinius įgūdžius“ finansavimas

Numatytas finansavimas priemonei			Skirtas finansavimas priemonei		
ES lėšos	VB lėšos	Iš viso	ES lėšos	VB lėšos	Visas biudžetas
Vietos kultūros ir istorinio paveldo išsaugojimui					
18,6 mln.	1,9 mln.	20,5 mln.	8,2 mln.	0,9 mln.	9,1 mln.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis JTS pateiktais duomenimis

Galutinis finansavimas veiklų, susijusių su kultūriniu ir istoriniu paveldu, siekė 9,1 mln. Eur., beveik dvigubai mažiau nei planuota (žr. lentelę Nr. 18). Finansavimo skirtumas atsirado dėl toliau nepublikuotų 3 kvietimų, dėl toliau nutraukto bendradarbiavimo su Baltarusijos puse.

Pagrindinės išvados (EKP):

- EKP programos, panašiai kaip ir Interreg, skatina kultūrinį regioninį bendradarbiavimą su ES kaimynėmis. Tai lemia, jog programos yra išskirtinai jautrios politinei situacijai ir jos sukeliams pasekmėms. Tai lėmė, jog Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos programos finansavimas buvo sumažintas, o Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimo per sieną programos – perskirstytas. Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos programą įgyvendinanti institucija interviu metu taip pat patikslino, jog šios investicijos turi ypatingą svarbą, kadangi atneša reikalingą kapitalą į vietas, kur jų labiausiai trūksta;
- EKP programos išsiskyrė savo kompleksiskumu. Investicijos buvo skirstomos tiek kietosioms, tiek minkštosioms veikloms.

KULTŪROS RĖMIMO FONDAS (TOLIAU – KRF). KRF, administruojamo LKT, tikslas – skirti lėšas kultūrai ir menui remti. Šis fondas prisideda prie visuomenės kultūros, meninių ir švietėjiškų poreikių įgyvendinimo. KRF lėšomis LKT finansavo šias tikslines programas ir kultūros sritis: architektūra, cirkas, dailė, dizainas, fotografija, literatūra, muzika, šokis, tarpdisciplininis menas, teatras.

⁴⁰ Remiantis JTS, pareiškėjų sutartis pačios nebuvo nutraukiamos, tik pašalinami Rusijos partneriai.

Įvairiais laikotarpiais finansuojamų programų buvo virš 20, o jų tikslus ir finansuojamas veiklas apibrėžia LR kultūros ministro 2017 m. rugpjūčio 25 d. įsakymas Nr. JV-904 dėl Kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių patvirtinimo ir LR kultūros ministro 2015 m. rugpjūčio 31 d. įsakymas Nr. JV-559 dėl kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamų projektų teikimo gairių patvirtinimo. Programos apima platų kultūros ir KKI sektoriaus elementų spektrą.

LKT programos, kurios finansuojamos KRF lėšomis, formuotos remiantis tuo metu aktualia KM strategija, bei faktiniais kultūros ir KKI sektoriaus dalyvių poreikiais. KM strateginiai veiklos planai tarp 2014 m. ir 2018 m. apibrėžia programą „Kultūros rėmimo fondas“ (KODAS 04-05), planais siekta KM 1, 2, 3 ir 4 strateginių tikslų, o nuo 2018 m. iki 2022 m. programa „Kultūros rėmimo fondas“ (KODAS 01-09) prisidėjo prie KM strateginių tikslų 1 „Prieinamumas ir dalyvavimas: skatinti kultūros prieinamumą įvairioms visuomenės grupėms ir jų dalyvavimą kultūroje plėtojant aukštos kokybės kultūros paslaugas“ ir 2 „Sąlygos: siekti efektyvaus ir skaidraus valdymo kultūros sektoriuje, gerinti sąlygas“.

2021 m. lapkričio mėn. LR kultūros rėmimo fondo įstatymas pripažintas netekusiu galios, o finansavimą kultūros ir meno sričiai nuo 2022 m. LKT teikia iš biudžeto lėšų. Toks sprendimas priimtas atsižvelgiant į Konstitucinio teismo išaiškinimą dėl išankstinio įvairių fondų ir programų finansavimo, tam skiriant procentą nuo akcizų ir mokesčių. KM skirti asignavimai LKT programai „Kultūros rėmimo fondas“ ir faktinis fondo lėšų panaudojimas pateikti lentelėje Nr. 19.

19 lentelė. KM skirti asignavimai LKT programai „Kultūros rėmimo fondas“ ir faktinis fondo panaudojimas, Eur, 2014–2020 m.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
KM skirti asignavimai	14,65 mln.	14,89 mln.	17,60 mln.	17,18 mln.	17,11 mln.	19,67 mln.	20,70 mln.
Projektų finansavimas	14,37 mln.	14,39 mln.	15,31 mln.	16 mln.	16,05 mln.	17,84 mln.	28,34 mln.
Stipendijų finansavimas	989 580	995 600	1,04 mln.	1,1 mln.	1,5 mln.	1,54 mln.	5,1 mln.
Bendrai	15,36 mln.	15,39 mln.	16,34 mln.	17,09 mln.	17,55 mln.	19,38 mln.	33,44 mln.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis LKT pateiktais duomenimis

Lyginant istorinius duomenis, asignavimai ir faktinis finansavimas tarp LKT programų projektų istoriškai 2014–2020 m. stabiliai augo ir paskutiniaisiais metais pasiekė 33,44 mln. Eur. Faktinis bendras finansavimas įprastai skirdavosi nuo bendrų asignavimų, atsižvelgiant į tai, ar buvo skiriamas valstybės papildomas finansavimas metų eigoje arba būdavo sutaupymai įgyvendinant programas. Nukrypimai nuo KM skirtų asignavimų nesudarydavo daugiau nei 0,5 mln. Eur., išskyrus 2020 m., kai išaugo iki 33,44 mln. Eur ir buvo tiesioginė Covid-19 pandemijos pasekmė. KRF buvo skirtas papildomas finansavimas pandemijos padariniams mažinti.

Pagrindinės išvados (Kultūros rėmimo fondas):

- KRF buvo pagrindinis instrumentas, finansuojantis kultūros ir KKI sektoriaus plėtrą iš valstybės biudžeto. Investicijos apima tik minkštąsias veiklas ir yra nukreiptos į platų pareiškėjų ratą;
- KRF išsiskiria savo lankstumu planuojant investicijas. LKT finansuotos programos iš KRF buvo dažnai tikslinamos, papildomos ar sukuriamos atsižvelgiant į besikeičiančius valstybės ir KM strateginius tikslus;

- KRF per metus finansuoja sąlyginai daug (iki 2 000 vnt.) paraiškų lyginant su kitomis programomis, tačiau tai patenkina tik trečdalį visos paklausos⁴¹. Pagal KT atliktus tyrimus ir vertinimo metu surinktą informaciją, nors finansavimas stabiliai augo ir iki padėminės situacijos, paraiškas teikiantys kultūros sektoriaus subjektai vertina, jog lėšų vis vien trūksta.

KŪRYBIŠKA EUROPA. ES savo paramą audiovizualiniam ir kultūros sektoriams konsolidavo į atskirą finansavimo programą (Kūrybiška Europa). Programos tikslas buvo išsaugoti kultūrinę ir kalbinę įvairovę ir stiprinti Europos kultūros ir kūrybos sektorių konkurencingumą. Programą sudarė dvi pagrindinės paprogramės:

- MEDIA. Ši paprograme teikė paramą Europos audiovizualiniam sektoriui;
- KULTŪRA. Ši paprograme rėmė kultūros ir kūrybos sektorių, įskaitant architektūrą, kultūros paveldą, dizainą, literatūrą, muziką ir scenos meną.

Remiantis Kūrybiškos Europos biuru Lietuvoje leidiniu „Creative Europe 2014–2020 Culture Sub-Programme: Lithuanian Projects“, Lietuvai skirta projektų dotacijų suma 2014–2020 m. siekė 2,9 mln. Eur, finansuojant 61-ą instituciją.

Pagrindinės išvados (Kūrybiška Europa):

- Kūrybiška Europa pasižymi savo finansavimu konkrečioms meno renginiams ir produktams bei tarptautinių tinklų vystymui. Projektai skirtingi, bet visi jie siekia padaryti kultūrą labiau prieinama vartotojams;
- Programos Kūrybiška Europa investicijos padėjo tiek savivaldos, tiek verslo iniciatyvoms. Tačiau, atkreipiamas dėmesys, jog savivaldai yra lengviau dalyvauti šioje programoje dėl galimo ko-finansavimo iš savivaldybių.

„**HORIZONTAS 2020**“ programa skirta remti mokslinius tyrimus ir inovacijas ES. Jos pagrindinis tikslas – kurti žinių ir inovacijų visuomenę, prisidėti prie „Europos 2020“ įgyvendinimo ir Europos mokslinių tyrimų erdvės kūrimo. Programą sudaro 3 dalys ir 18 teminių sričių. Pagrindinis dėmesys yra skiriamas aukšto lygio moksliniams tyrimams skatinimui, MVĮ, veikiančių pramonės technologijų srityse, rėmimui, taip pat – klimato kaitos, transporto, energetikos, maisto apsaugos, saugumo kitų klausimų sprendimui. Nors „Horizontas 2020“ nėra tiesiogiai nukreiptas į kultūros ir KKI sektorių, tačiau pavienių projektų lygyje prisideda prie šio sektoriaus.

Aktualiausias „Horizontas 2020“ projektas skirtas kultūros paveldo plėtrai COURAGE⁴² („Kultūrinė opozicija – kultūrinio oponavimo paveldo suvokimas buvusiose socialistinėse šalyse“). Tai yra trijų metų tarptautinis tiriamasis projektas, finansuojamas pagal Horizon2020, Europos Sąjungos tyrimų ir inovacijų programą. Projekto pagrindinės veiklos – tyrimai ir inovacijos. Projekte dalyvauja 12 tarptautinių institucijų, iš kurių viena – Lietuvos istorijos institutas. Projekto biudžetas – 2,5 mln. Eur.

Remiantis Lietuvos mokslo tarybos (toliau – LMT) (Horizontas administruojanti institucija) pateikta informacija, projekto COURAGE metu investicijos nebuvo nukreiptos į įprastines kultūros ar KKI sektoriaus įveiklinimo veiklas (pvz., kultūrinės infrastruktūros plėtra ar modernizavimas, kultūros institucijų veiklos plėtra, kultūros ir KKI sektoriaus dalyvių bendradarbiavimo tinklo plėtra ir pan.). Šis tyrimas apėmė mokslinę ir tiriamąją veiklą, susijusią su kultūros istorija.

⁴¹ Remiantis LKT veiklos ataskaitomis. Prieiga internetu: <https://www.ltkt.lt/apie-ltkt/2016-m-ataskaita>

⁴² Pilnas pavadinimas – Cultural Opposition: Understanding the Cultural Heritage of Dissent in the Former Socialist Countries

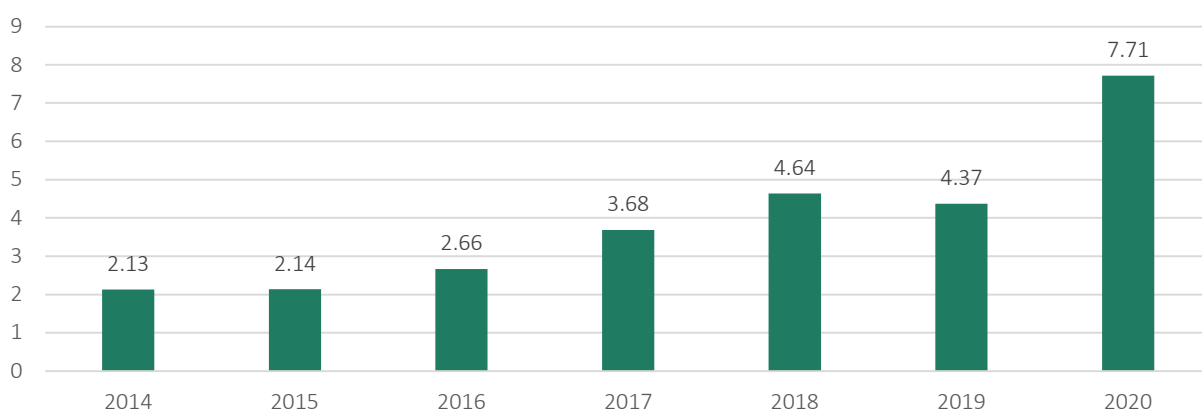
Pagrindinės išvados („Horizontas 2020“):

- remiantis LMT vertinimu, galima teigti, jog „Horizontas 2020“ beveik nebuvo veiklų, susijusių tiesiogiai su kultūros ar KKI sektoriaus plėtra, bet skirta dalis investicijų mokslinei veiklai, tiriančiai kultūrinį turinį. „Horizontas 2020“ tęstinėje programoje „Europos horizontas“ šiuo klausimu matomi pokyčiai: naujos programos veiklos srityje „Pasauliniai iššūkiai ir Europos pramonės konkurencingumas“ atsiranda tiesioginė veiksmų grupė „Kultūra, kūrybiškumas ir įtraukti visuomenė“. Ši grupė toliau skatins ne tik tiriamąją veiklą, bet ir kultūros paveldo išsaugojimą, kūrybinių industrijų plėtrą, socialinius ir ekonominius pokyčius valdyme. Nors 2014–2020 m. Horizonte pagalba nebuvo sukurta aktualių produktų ar rezultatų ankstesniame periode, lūkestis tam jau yra programoje „Europos Horizontas“.

LIETUVOS KINO CENTRAS (toliau – LKC) yra valstybinė institucija, kurios pagrindiniai tikslai – skatinti ilgalaikį Lietuvos kino srities vystymąsi ir konkurencingumą bei dalyvauti formuojant veiksmingą valstybės kino politiką. Taip pat LKC rūpinasi kino kultūros populiarinimu ir kryptinga kino sklaida šalyje bei užsienyje, lietuviško kino paveldo išsaugojimu. LKC koordinuoja nacionalinio kino gamybą, administruoja valstybės lėšas kino sričiai plėtoti (rengia kino projektų konkursus, konsultuoja pareiškėjus, administruoja dalinį gamybos ir sklaidos finansavimą, prižiūri, kaip naudojamos valstybės lėšos ir kaip už jas atsiskaitoma). Pagrindinis LKC finansinis mechanizmas teikiant investicijas į kino sektorių – **VALSTYBINIS KINO FINANSAVIMAS**. Valstybinis kino finansavimas – kinui teikiama valstybės pagalba iš valstybės biudžeto lėšų. Valstybinis kino finansavimas skiriamas iš valstybės biudžeto lėšų, atsižvelgiant į Lietuvos kino centro parengtas programas. Kino valstybinis finansavimas skiriamas šioms tikslams:

- nacionalinių filmų parengiamiesiems darbams, nacionalinių filmų gamybai, sklaidai, platinimui ir rodymui;
- kino kultūros sklaidai;
- kino paveldui kaupti, išsaugoti ir rodyti.

Valstybinio kino finansavimo taisyklės, kriterijai kino projektams bei LKC funkcijos apibrėžiami Kino įstatymu (LR Kino įstatymas priimtas 2002 m. kovo 5 d. Nr. IX-752) ir Filmų parengiamųjų ir gamybos darbų projektų valstybinio finansavimo taisyklėmis (patvirtintos LR Kultūros ministro 2016 m. kovo 23 d. įsakymu Nr. JV-248 dėl filmų parengiamųjų ir gamybos darbų projektų valstybinio finansavimo taisyklių patvirtinimo).

4 paveikslas. Valstybinė parama kinui, mln. Eur, 2014–2020 m.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis Valstybės paramos kinui duomenimis⁴³

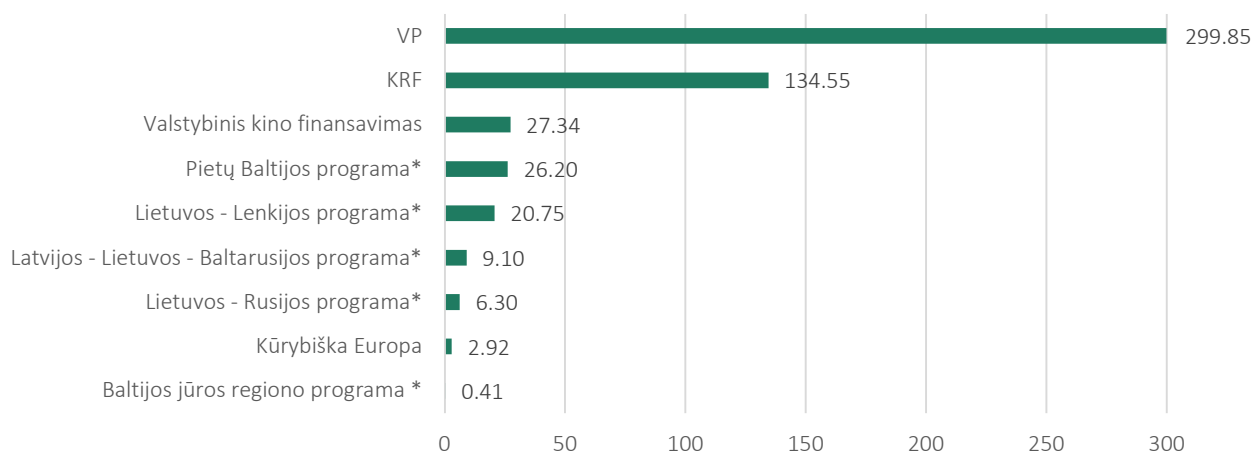
⁴³ Lietuvos kino centras. Valstybės paramos kinui finansavimo rezultatai. Prieiga internetu: <https://www.lkc.lt/finansavimas/valstybes-parama-kinui-2009-2023m>

Vertinant pateiktą paveikslą Nr. 4, matoma, jog vertinamame periode LKC skirtas finansavimas augo beveik kiekvienus metus, bendrai periode investuojant 27,33 mln. Eur. Pabrėžtina, jog 2020 m. ypatingai aukštą finansavimą lėmė papildomai valstybės skirtos lėšos COVID-19 pandemijos sukeltoms pasekmėms neutralizuoti.

Pagrindinės išvados (Kino valstybinis finansavimas):

- LKC administruojamas Kino valstybinis finansavimas išsiskiria savo tiksline investicijų gavėjų grupe – filmų kūrėjai;
- Analizuojamu laikotarpiu, Valstybinio kino centro finansavimas nuosekliai augo. Tarp 2014 m. ir 2020 m. finansavimas išaugo daugiau nei 3 kartus. Tai lėmė ne tik augantis poreikis plėsti Lietuvos kino industriją, bet ir pagalba sektoriui pandeminiu laikotarpiu.

Lyginant visas šio tyrimo apimtyje analizuojamas programas⁴⁴, didžiausia intervencija Lietuvoje į kultūros ir KKI sektorių yra VP priemonės ir KRF finansuojamos LKT programos, tarp 2014–2020 m. pasiekiant 134,6 mln. Eur investicijų (žr. toliau pateiktą paveikslą Nr. 5).

5 paveikslas. Vertinimo apimtyje analizuojamų programų finansavimas faktinis bendras finansavimas mln. Eur, 2014 m.–2020 m.

* finansavimas nurodomas ne visai programai, bet prioritetams (ar projektams), kurie nukreipti į kultūros ir KKI sektorių

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis SFMIS ir įgyvendinančių institucijų pateiktais duomenimis

2014–2020 m. Interreg programos į kultūrinę veiklą bei KKI kartu investuoja 47,36 mln. Eur Lietuvoje, o EKP programos kartu investuoja 15,4 mln. Eur. Trečia didžiausia investicijų intervencija LKT administruojamas Valstybinio kino finansavimas) tarp 2014 m. ir 2020 m. papildomai kino sektorių skatino su 27,34 mln. Eur finansavimu.

Pagrindinės išvados:

- VP investicijos yra pagrindinis investicijų šaltinis Lietuvoje į Kultūrą ir KKI sektorių (61 proc. nuo Vertinimo apimtyje analizuotų programų finansavimo).
- VP investicijos laikomos pagrindiniu šaltiniu investuojant į infrastruktūrinius / plėtros projektus kultūros sektoriuje, todėl yra vertinamos kaip kritiškai svarbios.

⁴⁴ Vertinamos tik su kultūros sritimi susijusios programų dalys, prioritetai ar priemonės.

- Antras didžiausias Kultūros ir KKI sektoriaus finansavimo šaltinis (KRF finansuojamos LKT programos) pasiekia platesnį ratą pareiškėjų (vid. 2 000 vnt. paraiškų) ir yra orientuoti į specifinius kultūros subsektorius;
- Interreg ir EKP programos turi bendrus tikslus – kurti ir plėtoti, skatinti bendradarbiauti tarpregionines bendruomenes. Kultūra yra svarbus tokio bendradarbiavimo pagrindas. Nors šių programų investicijos yra kur kas mažesnės, jos tikslingai atsižvelgia daugiausiai į mažesnių regionų problemas.

3.1.2. Intervencijų siektini produkto ir rezultato rodikliai

VP 5 PRIORITETAS. VP 5 prioriteto Vertinimo apimtyje analizuojamoms priemonėms numatyti 3 produkto ir 1 rezultato rodikliai (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 20). Bendrai VP 5 prioriteto priemonėmis siekiama sutvarkyti kultūros ir gamtos paveldo objektus, siekiant pritraukti daugiau lankytojų į kultūros ir gamtos paveldo objektus bei kitas turistų traukos vietas. Taip pat siekiama pritraukti daugiau investicijų kultūros objektams.

20 lentelė. Atrinktų VP 5 prioriteto priemonių numatyti rodikliai 2023 m.

Produkto / rezultato rodiklis	VP 7 prioriteto priemonės			
	301 priemonės	302 priemonė	303 priemonė	307 priemonė
P.B.209 Numatomų apsilankymų remiamuose kultūros ir gamtos paveldo objektuose bei turistų traukos vietose skaičiaus padidėjimas	650 000 apsilankymų per metus	140 000 apsilankymų per metus	200 000 apsilankymų per metus	27 200 apsilankymų per metus
P.S.335 Sutvarkyti, įrengti ir pritaikyti lankymui gamtos ir kultūros paveldo objektai ir teritorijos	21 skaičius	43 skaičius	24 skaičius	5 skaičius
P.N.305 Pritraukta investicijų kultūros paveldo objektų pritaikymui	2 420 477 Eur	-	2 420 477 Eur	-
R.S.331 Lietuvos gyventojų, bent kartą per pastaruosius 12 mėn. apsilankusių kultūros paveldo objekte, dalis	60 proc.			

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis viešai prieinamais duomenimis

Nustatyta, kad visomis analizuojamomis priemonėmis siekta P.B.209 ir P.S.335 rodiklių bei turėtas bendras rezultato rodiklis – R.S.331. Pažymėtina, kad rodikliai P.B.209 ir P.S.335 prisideda prie bendrųjų VP 5 prioriteto programos rodiklių, o P.N. 305 rodiklis prisideda prie nacionalinių rodiklių pasiekimo ir yra priskirtas 301 ir 303 priemonėms. R.S.331 prisideda prie 5.4 investicinio prioriteto „Kultūros ir gamtos paveldo apsauga, propagavimas ir vystymas“ įgyvendinimo.

VP 7 PRIORITETAS. Šio prioriteto Vertinimo apimtyje analizuojamoms priemonėms numatyti 3 rezultato ir 1 priemonės rodiklis (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 21). Bendrai VP 7 prioriteto priemonėmis siekiama padidinti gyventojų, kurie per pastaruosius metus žiūrėjo scenos meno renginius, lankėsi galerijose ir parodose, lankėsi bibliotekoje, skaičių (atitinkamai, 69,2 proc., 56,2 proc., 41,8 proc.). Taip pat kiekviena iš priemonių siekia modernizuoti kultūros infrastruktūros objektus.

21 lentelė. Atrinktų VP 7 prioriteto priemonių numatyti rodikliai 2023 m.

Produkto / rezultato rodiklis	VP 7 prioriteto priemonės		
	304 priemonės	305 priemonė	306 priemonė
R.N.301 Gyventojai (≥15 m.), per pastaruosius 12 mėnesių lankę, žiūrėję scenos meno renginių	69,2 proc.	69,2 proc.	69,2 proc.
R.N.302 Gyventojai (≥15 m.), per pastaruosius 12 mėnesių lankęsi muziejuose, galerijose ir parodose	56,2 proc.	56,2 proc.	56,2 proc.

R.N.303 Gyventojai (≥15 m.), per pastaruosius 12 mėnesių lankęsi bibliotekoje	41,8 proc.	41,8 proc.	41,8 proc.
P.N.304 Modernizuoti kultūros infrastruktūros objektai	20 sk.	38 sk.	18 sk.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis LR viešai prieinamais duomenimis

Vis dėlto nė vienu iš rodiklių (R.N.301, R.N.302, R.N.303, P.N.304) neprisidedama prie 7 prioriteto bendrųjų ir specialiųjų programos ir rezultato rodiklių. Lentelėje Nr. 14 išvardinti rodikliai yra nacionalinio lygmens, skirti tik minėtoms 304, 305, 306 priemonėms finansuoti. Nors šiais rodikliais tiesiogiai neprisidedama prie aukštesnio lygmens VP rodiklių, jais tiesiogiai prisidedama prie Nacionalinės pažangos programos (toliau – NPP) rodiklių: „Modernizuotų kultūros infrastruktūros objektų skaičius, kaupiamaisiais vienetais“ (P-2-1-2) ir „Gyventojų, per pastaruosius 12 mėn. aplankusių kultūros paveldo objektą, dalis, procentais“ (R-1-1).

VP 13 PRIORITETAS. Šio prioriteto analizės apimtyje esančioms priemonėms numatytas 2 rezultato rodikliai ir 2 produkto rodikliai (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 22). Nustatyta, kad visos 3 priemonės turi 1 bendrą rezultato rodiklį, kuriuo siekiama padidinti kultūros sektoriaus sukuriamą pridėtinę vertę (R.S.421). Kitais atvejais tiek rezultato, tiek produkto rodikliai priemonėms skiriasi, tačiau siekia panašių tikslų: rezultato rodikliai – pajamų augimo, o produkto rodikliai – finansinės paramos gavėjų skaičiaus augimo.

22 lentelė. Atrinktų VP 13 prioriteto priemonių numatyti rodikliai 2023 m.

Produkto / rezultato rodiklis	308 priemonė	309 priemonė	310 priemonė
R.N.306 Gavusių investicijas MVJ planuojamo pajamų augimo ir prašomo finansavimo santykis	-	-	10 proc.
R.S.421 Kultūros sektoriaus sukuriamos pridėtinės vertės dalis, palyginti su visa sukuriama verte		2,6 proc.	
P.B.204 Nefinansinę paramą gaunančių įmonių skaičius	30 įmonių ⁴⁵	-	-
P.B.202 Subsidijas gaunančių įmonių skaičius	-	15 įmonių	30 įmonių

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis SFMIS duomenimis

Nustatyta, kad rezultato rodikliu R.N.306 neprisidedama prie VP 13 prioriteto bendrųjų ir specialiųjų programos ir rezultato rodiklių, tačiau juo prisidedama prie nacionalinių rodiklių pasiekimo. Kita vertus, rezultato rodiklis R.S.421 bei produkto rodikliai P.B.202 ir P.B.204 prisideda prie VP 13.1.1 uždavinio „Skaitmeninimo ir inovacijų, siekiant šalinti COVID-19 pandemijos pasekmes ekonomikai, didinimas“ bendrųjų ir specialiųjų programos rezultato ir produkto rodiklių pasiekimo.

Pažymėtina, kad produkto rodikliu P.B.202 taip pat prisidedama prie VP 1.2 „Padidinti mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų veiklų aktyvumą privačiame sektoriuje“ investicinio prioriteto uždavinių įgyvendinimo, VP 3.1 „Verslumo, ypač sudarant palankesnes sąlygas pritaikyti naujas idėjas ekonominei veiklai, ir naujų įmonių, įskaitant verslo inkubatorius, steigimo skatinimas“, VP 3.2 „Naujų MVĮ verslo modelių, ypač internacionalizavimo, kūrimas ir įgyvendinimas“, VP 3.3 „MVĮ gebėjimų augti regioninėse, nacionalinėse ir tarptautinėse rinkose ir inovacijų diegimo procesuose rėmimas“ investicinių prioritetų uždavinių įgyvendinimo ir VP 4.2 „Energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos vartojimo įmonėse skatinimas“ investicinio prioriteto įgyvendinimo. Taip pat produkto rodikliu P.B.204 prisidedama prie VP 1.2.1 „Padidinti

⁴⁵ LKT numato, jog faktiškai bus atrinktos ir finansinę paramą gaus 34 MVĮ, sudarant galimybę padidinti konkurencingumą ir savo verslo vertę diegiant naujus skaitmeninius, inovacijų ir žiedinės ekonomikos principais grįstus dizaino sprendimus. Lentelėje pateiktas 30 MVĮ skaičius remiantis numatyta reikšme Priemonių įgyvendinimo plane.

mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų veiklų aktyvumą privačiame sektoriuje“ konkretaus uždavinio įgyvendinimo.

LATVIJOS, LIETUVOS IR BALTARUSIJOS BENDRADARBIAVIMO PER SIENĄ PROGRAMA. Tik vienas iš programos teminių tikslų buvo nukreiptas į kultūrą – 3 „Vietos kultūros palaikymas ir istorinio paveldo išsaugojimas“. Jam priskirtas aktualus prioritetas – 3.1 „Skatinti ir saugoti kultūrinį ir istorinį paveldą bei tradicinius įgūdžius“. Šiam teminiam tikslui pasiekti numatyti 1 rezultato ir 3 produkto rodikliai (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 23). Jie yra numatyti visoms programoje dalyvaujančioms šalims, tad Lietuvos atžvilgiu nėra išskirta konkreti rodiklio dedamoji, o projektų lygmenyje duomenys nėra kaupiami.

23 lentelė. 2014–2020 m. Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programos prioriteto „Skatinti ir saugoti kultūrinį ir istorinį paveldą bei tradicinius įgūdžius“ numatyti rodikliai 2023 m.

Rezultato rodiklis: Apgyventinų turistų skaičius 1000 gyventojų Programos teritorijoje	Produkto rodiklis: Patobulintų kultūrinių ir istorinių vietų skaičius kaip tiesioginė programos paramos pasekmė	Produkto rodiklis: Kultūros, kultūros ir istorijos paveldo bei turizmo sričių specialistų, dalyvaujančių mokymuose ir / ar kituose prisijungimo, skaičius veiklų	Produkto rodiklis: Institucijų, naudojančių Programos paramą vietos kultūrai skatinti ir istoriniam paveldui išsaugoti, skaičius
394 asm.	15 vnt.	200 vnt.	50 vnt.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis viešai prieinama informacija

Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programos rodikliai nukreipti į institucijų, kurios skatintų istorinio paveldo išsaugojimą, kultūros ir turizmo srities specialistų kvalifikacijos tobulinimą, objektų atnaujinimą. Pagrindinis rezultatas, kurio siekiama – turistų pritraukimas į kultūrinius objektus ir į vietas, kurie dalyvauja projektuose.

LIETUVOS IR RUSIJOS BENDRADARBIAVIMO PER SIENĄ PROGRAMA. Tik vienas iš programos teminių tikslų buvo nukreiptas į kultūrą – 3 „Vietos kultūros palaikymas ir istorinio paveldo išsaugojimas“. Jam priskirtas aktualus prioritetas – „Istorinio ir gamtos paveldo atkūrimas ir pritaikymas, kultūros, kultūrinių tinklų kūrimo ir turizmo plėtros skatinimas“. Šiam teminiam tikslui pasiekti yra numatytas 1 rezultato ir 3 produkto rodikliai (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 24). Jie yra numatyti visoms programoje dalyvaujančioms šalims.

24 lentelė. 2014–2020 m. Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimo per sieną programos prioritetas „Vietos kultūros skatinimas ir istorinio paveldo išsaugojimas“ numatyti rodikliai 2023 m.

Rezultato rodiklis: Pagrindiniuose Programos regionuose apgyventinų turistų skaičius	Produkto rodiklis: Tiesiogiai naudojant Programos paramą atnaujintų kultūros, gamtos ir istorinio paveldo vietų / objektų skaičius	Produkto rodiklis: Organizacijų, pasinaudojusių Programos parama vietos kultūrai skatinti ir gamtos bei istoriniam paveldui išsaugoti, skaičius	Produkto rodiklis: Suorganizuotų kultūrinių BPS renginių, pasinaudojant Programos parama, skaičius
1317,4 nakvynių skaičius, tūkst.	20 kultūros, gamtos ir istorinio paveldo vietovės	35 organizacijos	60 renginių

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis JTS 2020–2021 m. ataskaita

Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimo per sieną programos rodikliai nukreipti į institucijų, pasinaudojusių programos parama skaičiaus augimą, kultūros renginių organizavimą, kultūros objektų atnaujinimą bei turistų srautų pritraukimą.

PIETŲ BALTIJOS PROGRAMA. Tik vienas iš programos prioritetų buvo nukreiptas į kultūrą – 2 „Pietų Baltijos regiono aplinkos ir kultūros potencialo panaudojimas mėlynajam ir žaliajam augimui“. Jam priskirtas aktualus objektas – 2.1 „Išplėsti Pietų Baltijos regiono gamtos ir kultūros paveldo objektus į tvaraus turizmo lankytinas vietas“. Šiam objektui priskirtas 1 rezultato ir 4 produkto rodikliai (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 25). Jie yra numatyti visoms programoje dalyvaujančioms šalims.

25 lentelė. 2014–2020 m. Pietų Baltijos programos teminio tikslo „Didesnis Pietų Baltijos regiono gamtos ir kultūros paveldo objektų vystymas siekiant paversti juos tvariomis turizmo vietomis“ numatyti rodikliai 2023 m.

Rezultato rodiklis: Veiklos rezultatai Pietų Baltijos regione gamtos ir kultūros paveldo naudojimas kaip tvarios turizmo vietovės	Produkto rodiklis: Iš programos lėšų bendrai finansuojamų bandomųjų investicijų į mėlynojo ir žaliojo turizmo infrastruktūrą ir paslaugas dydis	Produkto rodiklis: Suteiktų mėlynųjų ir žaliųjų paslaugų, produktų ir priemonių, naudojančių PBP teritorijos aplinkos, gamtos ir kultūros potencialą, skaičius	Produkto rodiklis: Suteiktų mėlynojo ir žaliojo turizmo paslaugų, produktų ir priemonių	Produkto rodiklis: Numatomas remiamų kultūros ir gamtos paveldo objektų ir lankytinų vietų lankytojų skaičiaus padidėjimas
68 proc.	0,325 mln. eurų	75 vnt.	75 proc.	6300 aplankymų / metus

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis viešai prieinama informacija

Pietų Baltijos programos rodikliai nukreipti į tvarų turizmą, turizmo infrastruktūros plėtojimą bei turistų srautų pritraukimą. Pagrindinis šios programos išskirtinumas – didelis dėmesys skiriamas tvarumui.

BALTIJOS JŪROS REGIONO PROGRAMA. Ši programa neturi prioriteto, kuris būtų nukreiptas į kultūros ir KKI sritį, nėra ir objekto. Atitinkamai, Baltijos jūros regiono programos rezultato ir produkto rodikliai taip pat nėra nukreipti į kultūros ir KKI sritį. Vis dėlto nustatyta, kad Lietuvoje buvo vykdomi (tebevyksta) 5 projektai, kurie nors ir nėra tiesiogiai nukreipti į šią sritį, prisideda prie jos palaikymo ir plėtros.

LIETUVOS-LENKIJOS PROGRAMA. Tik vienas programos teminis tikslas buvo nukreiptas į kultūrą – 1 „Aplinkos išlaikymas ir apsauga ir išteklių naudojimo veiksmingumo skatinimas“. Jam priskirtas aktualus objektas – 1.1 „Kultūrinio ir gamtinio paveldo apsauga, propagavimas ir vystymas“. Šiam objektui priskirtas 1 rezultato ir 3 produkto rodikliai (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 26). Jie yra numatyti visoms programoje dalyvaujančioms šalims.

26 lentelė. 2014–2020 m. Lietuvos-Lenkijos programos prioritetas „Kultūrinio ir gamtinio paveldo apsauga, propagavimas ir vystymas“ numatyti rodikliai 2023 m.

Rezultato rodikliai: Apygyvendintų turistų skaičius	Produkto rodikliai: Sukurtų arba pritaiktų paveldo objektų skaičius	Produkto rodikliai: Sukurtų bendrų turizmo maršrutų skaičius	Produkto rodikliai: Gamtos ir kultūros paveldo objektų ir susijusių produktų, kuriems suteiktas pirminis statusas, skaičius
1 691 098 skaičius	8 vietovių skaičius	5 maršrutų skaičius	44 objektų ir vietovių viešinimas

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis viešai prieinama informacija

Visi Lietuvos-Lenkijos programos rodikliai yra nukreipti į turizmo maršrutų ir kultūros objektų atnaujinimą ir viešinimą, kad vietose būtų pritraukta daugiau turistų ir padidėtų kultūrinių objektų žinomumas ir lankomumas.

KULTŪROS RĖMIMO FONDAS. KRF lėšomis siekiami tikslai yra suformuojami KM strateginiuose veiklos planuose bei Kultūros ministro valdymo sričių strateginiuose veiklos planuose.⁴⁶ Šių siekiamų tikslų KRF vertinimo kriterijai –

⁴⁶ Lietuvos Respublikos kultūros ministerija. Kultūros ministro valdymo sričių strateginiai veiklos planai. Prieiga internetu: <https://lrkm.lrv.lt/lt/administracine-informacija/planavimo-dokumentai/strateginiai-veiklos-planai/kulturos-ministro-valdymo-sriciu-strateginiai-veiklos-planai>

produkto ir rezultato – taip pat yra toliau siekiami LKT veiklos planuose ir vertinami ataskaitose.⁴⁷ KRF programai siektini rodikliai, nustatyti KM, toliau pateikti priede Nr. 6.⁴⁸

Siektini produktų ir rezultatų rodikliai yra suformuluoti atsižvelgiant į Lietuvos kultūros politikos siektinus tikslus. Dėl šios priežasties dalis rodiklių yra matuojami ir siekiami tik tam tikru periodu, pvz., produkto rodiklis P-04-05-01-05-07 „Sakralinių kultūros paveldo objektų, kuriems parengti apsaugos nuo ugnies ir kitų techninės apsaugos priemonių įrengimo projektai, skaičius (vienetai)“ buvo siektinas ir matuojamas tik 2014 m. ir 2015 m.

Produkto rodikliai yra platūs, apimantys įvairias fizines kultūros formas – išleistos knygos, sugrąžintos vertybės, leidiniai – ir paslaugas / veiklas – atlikti tyrimai, suorganizuoti renginiai, sukurti muzikos, scenos meno, vizualiųjų menų kūriniai. LKT ir KM iškelti rezultato rodikliai beveik visi matuojami tam tikrų socialinių grupių dalyvavimu kultūrinėse veiklose (pvz., jaunimas, dalyvaujantis, edukacinėse veiklose arba neįgalieji, dalyvavę meno veiklose), arba apžvelgiant bendrą gyventojų dalyvavimą kultūros renginiuose. Dalis atrinktų (remiantis tuo, kad buvo matuojami visu Vertinimui aktualių periodu) siekiamų rodiklių ir jų rezultatų yra pateikti lentelėje Nr. 27.

27 lentelė. Atrinktų KRF rodiklių numatytos reikšmės 2014–2020 m.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rezultato rodikliai								
R-01-09-01-01 Į edukacinę veiklą įtrauktų vaikų ir jaunimo skaičius (tūkst. žm.)	100	200	250	250	260	290	250	300
R-01-09-01-02 Gyventojų, apsilankiusių profesionalaus meno renginiuose regionuose, skaičius (tūkst. žm.)	1000	700	700	700	1400	1680	1700	1400
Produkto rodikliai								
P-01-09-01-01-01 Sukurtų naujų profesionaliųjų vizualiųjų menų produktų skaičius (vienetai)	115	120	125	130	500	700	700	1000
P-01-09-01-01-02 Sukurtų naujų profesionalaus scenos meno kūrinių skaičius (vienetai)	230	235	240	245	300	350	277	115
P-01-09-01-01-03 Sukurtų naujų profesionalios muzikos produktų skaičius (vienetai)	-	-	250	250	250	250	370	370

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis JTS pateiktais duomenimis

Siektinos rodiklių reikšmės kiekvienų metų planavime didėja, turint lūkestį, jog didesnis sukurtų produktų kiekis leis siekti ir aukštesnių rezultatų. Rodiklių augimas 2020 m. ir 2021 m. buvo atitinkamai lėtesnis, atsižvelgiant į pandemijos sukeltus iššūkius organizuojant įprastus kultūrinius renginius ir veiklas. KRF finansuojamos veiklos LKT programos išsiskiria plačia įvairove ir yra nukreiptos į minkštąsias priemones, atsižvelgiant į tai ir suformuojami rodikliai, geriausiai atspindintys priemonių įvairiapusiškumą.

KŪRYBIŠKA EUROPA. Šios programos bendrieji tikslai ir siekiai atitinka strategijos „Europa 2020“ tikslus ir siekius ir atspindi globalizuotos ir vis labiau skaitmeninės kūrybiškos ekonomikos realijas. Pagrindinis Kūrybiška Europa tikslas yra saugoti, plėtoti ir skatinti Europos kultūros bei kalbų įvairovę ir paveldą. Taip pat didinti kultūros ir kūrybos sektorių, konkurencingumą ir ekonominį potencialą. Vis dėlto konkretūs rodikliai Lietuvai nėra numatyti. Toliau pateiktoje lentelėje Nr. 28 pateikti bendri rodikliai visoms ES šalims.

⁴⁷ Lietuvos kultūros taryba. Veiklos ataskaitos. Prieiga internetu: <https://www.ltkt.lt/administracine-informacija/veiklos-ataskaitos.html>; <https://www.ltkt.lt/administracine-informacija/veiklos-planai.html>

⁴⁸ Pabrėžtina, jog „Lietuvos respublikos kultūros ministro valdymo sričių 2019–2021 metų strateginis veiklos planas“ ir „Lietuvos respublikos kultūros ministro valdymo sričių 2020–2022 metų strateginis veiklos planas“ KRF tikslai, uždaviniai ir siektini rodikliai/kriterijai papuola po programa Nr. 01-09. Vėlesni strateginiai veiklos planai KRF numato kodą 04-05.

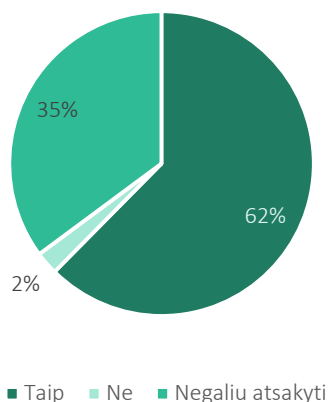
28 lentelė. 2014–2020 m. Kūrybiškos Europos programos, kultūros sričiai numatyti pagrindiniai rodikliai 2020 m.

Rezultato rodiklis: Nenacionalinių Europos filmų Europoje ir Europos filmų visame pasaulyje ⁴⁹ skaičius kino teatruose (2020)	Rezultato rodiklis: Žmonių, tiesiogiai ir netiesiogiai pasiektų per Kūrybiškos Europos remiamus projektus, skaičius (2020)	Rezultato rodiklis: MVĮ ir labai mažų, mažų ir vidutinių organizacijų, gaunančių naudos iš garantijų priemonių (angl. <i>Guarantee Facility</i>) ⁵⁰ , skaičius, suskirstytas pagal nacionalinę kilmę, dydį ir sektorius	Rezultato rodiklis: Valstybių narių, naudojančių atvirojo koordinavimo metodo rezultatus plėtojant savo nacionalinę politiką, skaičius (2020)	Rezultato rodiklis: Naujų iniciatyvų ir politikos rezultatų skaičius (2020)
Lankytojai: Europoje – 71 mln. / metus Pasaulyje – 85 mln. / metus	3,36 mln. žmonių / metus	Naudos gavėjai 16500 per metus Subsektoriaus atstovai 5 Dalyvaujančios šalys 44	107 valstybių narių skaičius / metus	20 vietų

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis viešai prieinama informacija⁵¹

LKC IR VALSTYBINIS KINO FINANSAVIMO (kaip ir LKT su KRF) siekiami tikslai yra suformuojami KM strateginiuose veiklos planuose bei Kultūros ministro valdymo sričių strateginiuose veiklos planuose. Tačiau rodikliai yra numatyti nacionaliniam lygiui arba instituciniam lygiui, o ne konkrečiai Kino valstybinio finansavimo sukuriams produktams / rezultatams.

VERTINANT, KAIP INVESTICIJŲ SUKURTUS POKYČIUS VERTINA KULTŪROS IR KKI VEIKLOJE DALYVAUJANTIS SUBJEKTAI, anketinėje apklausoje buvo klausta projektų vykdytojų, ar baigus įgyvendinimo darbus išaugo lankytojų pasitenkinimas paslaugomis, teikiamomis kultūros objektuose. 62 proc. respondentų nurodė, kad baigus įgyvendinti projektą išaugo lankytojų pasitenkinimas teikiamomis kultūros objekto paslaugomis (žr. toliau pateiktą paveikslą Nr. 6).

6 paveikslas. Dalis projektų, kuriuos įgyvendinus išaugo lankytojų pasitenkinimas teikiamomis paslaugomis, proc.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis projektų vykdytojų apklausos duomenimis

⁴⁹ Omeny turima 10 svarbiausių kino teatrų už ES ribų

⁵⁰ Garantijų priemonės (angl. *Guarantee Facility*) – tai priemonės, kuriomis siekiama stiprinti kultūros ir kūrybos sektorių finansinius pajėgumus, sprendžiant sunkumus, su kuriais susiduriama siekiant gauti bankų paskolas, ir mažą finansinių įstaigų kompetenciją kultūros ir kūrybos MVĮ ir projektų finansinės analizės srityje visoje ES. Commissione europa. Creative Europe’s guarantee facility for the cultural and creative sectors. Prieiga internetu: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/it/MEMO_16_2346

⁵¹ Creative Europe Programme Statements. HEADING: 2B: Resilience and Values (2023), 309–312

Interviu metu su administruojančiomis institucijomis nustatyta, kad priemonėmis prisidėta prie kultūros objektų prieinamumo, t. y. erdvės, kurios seniau buvo atviros tik daliai visuomenės, tapo prieinamos platesniam ratui. Sėkmingai įgyvendinus projektus prasplėtė teikiamų paslaugų pasiūla, todėl išaugo lankytojų susidomėjimas bei lankomumas. Dažnu atveju projektai, finansuoti ES lėšomis, formuoja naują rinką ir paslaugas, kurių seniau nebuvo. Tokie projektai pritraukia daugiau lankytojų, išauga jų pasitenkinimas teikiamomis kultūros objektu ar jo teikiamomis paslaugomis.

Investicijos KKI srityje padėjo įmonėms diegti atnaujinimus technologijų ir skaitmeninimo srityje, kai kurioms įmonėms tai tapo proveržiu, nes galėjo pasiūlyti naujų paslaugų bei produktų. Atitinkamai išaugo pati industrija ir pritraukė nemažai užsienio kino kūrėjų (pvz., Lietuvoje buvo filmuojami serialai „Černobylius“, „Stranger Things“, „Young Wallander“ ir pan.). Taip pat išaugo ir KKI srities žinomumas Lietuvoje.

Pagrindinės išvados:

- VP 5 ir 7 prioriteto priemonės pagal suplanuotus rodiklius buvo nukreiptos į lankytojų pritraukimą į kultūros ir / ar gamtos paveldo objektus, o VP 13 prioriteto priemonės – pritraukti daugiau finansavimo į kultūros objektus ir KKI institucijas (įskaitant pajamų augimą bei finansinės paramos gavėjų skaičiaus augimą);
- VP 5 prioriteto 2 priemonių rodikliais prisidedama prie VP 5 prioriteto bendrųjų ir specialiųjų produkto rodiklių, o 1 priemonės rodikliu – prie nacionalinių rodiklių. Rezultato rodikliu prisidedama prie 5.4 investicinio prioriteto pasiekimo;
- VP 7 prioriteto priemonių rodikliais neprisidedama prie VP bendrųjų ir specialiųjų programos ir rezultato rodiklių, tačiau prisidedama prie NPP rodiklių pasiekimo;
- VP 13 rodikliais prisidedama prie VP 13 bendrųjų ir specialiųjų programos rezultato ir produkto rodiklių pasiekimo, taip pat dalimi jų prisidedama prie VP 1, VP 3 ir VP 4 bendrųjų produktų rodiklių pasiekimo;
- bendradarbiavimo per sieną programų rodikliai skaičiuojami bendrai visoms programoje dalyvaujančioms valstybėms, jose nėra išskirti rodikliai pagal šalis, todėl išskirti Lietuvos atvejo negalima;
- bendradarbiavimo per sieną programų rodikliai buvo nukreipti į kultūros objektų atnaujinimą, renginių organizavimą ir lankytojų (turistų) pritraukimą (išimtis – Baltijos jūros regiono programos projektai, kurie prie kultūros ir KKI srities prisideda netiesiogiai);
- KM nustatyti KRF rodikliai yra platūs, apimant įvairias fizines kultūros formas, dalis jų atliepia NPP numatytus rodiklius;
- Programoje Kūrybiška Europa numatyti rodikliai nukreipti į Europos kultūros saugojimą, plėtojimą bei konkurencingumo didinimą, tačiau šie rodikliai numatomi programos lygiu, o ne šalies lygiu, todėl išskirti Lietuvos atvejo negalima;
- LKC ir valstybinis kino finansavimo siekiami tikslai yra suformuojami KM strateginiuose veiklos planuose bei Kultūros ministerijos valdymo sričių strateginiuose veiklos planuose, o rodikliai yra numatyti nacionaliniam lygiui arba instituciniam lygiui.

3.2. ES fondų ir kitų investicijų kultūros ir KKI sektoriuje (per kultūros ir KKI sektoriaus projektus) 2014–2020 m. laikotarpiu sukurto pokyčio apimtys

Šiame skyriuje analizuojamas TS punkto 9.1.2. Vertinimo klausimas: kokios ES fondų ir kitų investicijų kultūros ir KKI sektoriuje (per kultūros ir KKI sektoriaus projektus) 2014–2020 m. laikotarpiu sukurto pokyčio apimtys kiekybiniais ir kokybiniais aspektais, vertinant poveikį kitoms sritims: gyventojų užimtumui, turizmo srautų pokyčiui, socialiniams įgūdžiams, vietos bendruomenės įsitraukimui, savanorystei ir bendruomeniškumui, nekilnojamojo turto vertei, KKI sektoriaus sukuriama pridėtinai vertei ir vaidmeniui visuomenės gyvenime, visuomenės socialinei

gerovei ir emocinei sveikatai, tautinio ir pilietinio tapatumo stiprinimui, visuomenės kūrybingumui, valstybinio, savivaldos ir nevyriausybinų sektorių bendradarbiavimui, savo tapatumą kuriančios visuomenės kritiniam mąstymui ir pilietiškumui ir kt.

Taip pat analizuojamas TS punkto 9.1.4. Vertinimo klausimas: Kokie didžiausią socialinį ekonominį poveikį turėję investicijų į kultūros ir KKI sektorių aspektai (pvz., užimtumo, nekilnojamo turto vertės didėjimo, asmeninių pajamų, karjeros galimybių, socialinius įgūdžių sprendžiant asmenines bei visuomenės ar vietos bendruomenės problemas, emocinės sveikatos, nusikalstamumo ir (ar) kt.), pasirinkti reikšmingiausius aspektus, nustatyti jų socialinį-ekonominį poveikį, pateikti tokio pasirinkimo pagrindimą.

Vertinant uždavinį, atsakoma į šiuos iškeltus tikslinamuosius klausimus:

- **TK1.** Kokie buvo kontraktuoti (pagal sudarytas projektų sutartis) siektini projektų produktų ir rezultato rodikliai ir koks jų faktinis rezultatyvumas (projektų produktų rodiklių ir rezultatų rodiklių pasiekimo vertinimas)?
- **TK2.** Kokius socialinius - ekonominius rodiklius paveikė investicijos į kultūros ir KKI sektorius? Koks poveikio mastas?
- **TK3.** Kokie yra esminiai aspektai, kuriems turėjo įtakos ES fondų ir kitos investicijos?
- **TK4.** Kokie yra numatytų aspektų įverčiai? Kaip jie kito vertinamo laikotarpio metu?
- **TK5.** Kokia buvo ES fondų ir kitų investicijų įtaka aspektui / aspektams?

Vertinant uždavinį, patvirtinama arba paneigiama hipotezė:

- **H1.** Finansuotų kultūros ir KKI sektoriaus projektų sukurti produktai ir pasiekti rezultatai pasiekė reikšmingus kokybinius ir kiekybinius pokyčius bei turėjo poveikį kitoms socialinėms-ekonominėms sritims (turizmui, gyventojų užimtumui, nekilnojamo turto vertei, sukuriamai sektoriaus pridėtinei vertei ir produkcijai, bendruomenių įtraukimui, skaitmenizavimui, švietimui, pajamų augimui).

3.2.1. Produktų ir rezultatų rodikliai

VP 5 PRIORITETAS. VP 5 prioriteto priemonės turi du bendrus produkto rodiklį „Numatomų apsilankymų remiamuose kultūros ir gamtos paveldo objektuose bei turistų traukos vietose skaičiaus padidėjimas“ (P.B.209) ir „Sutvarkyti, įrengti ir pritaikyti lankymui gamtos ir kultūros paveldo objektai ir teritorijos“ (P.S.335). Bendrai šiomis priemonėmis siekta padidinti aplankymų skaičių kultūros ir gamtos paveldo objektuose (1 017 200 apsilankymų per metus) bei sutvarkyti kultūros ir gamtos paveldo objektus (93 objektai). Nustatyta, kad P.B.209 rodiklio siektina reikšmė (t. y. apsilankymai per metus) buvo keliais šimtais ar net tūkstančiais mažesnė nei sutartyse planuojama pasiekti (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 29). P.S. 335 rodiklio siektina reikšmė yra tokia pati ar kiek mažesnė nei numatyta sutartyse, tokiu būdu siekiama apsidrausti, kad rodiklis tikrai būtų pasiektas.

Kita vertus, produkto rodiklio P.N.305 numatyta pasiekti reikšmė yra didesnė nei suplanuota sutartyse, tai reiškia, kad net pasiekus sutartyse suplanuotas reikšmes, rodiklis negalės būti pasiektas.

29 lentelė. VP 5 prioriteto produkto ir rezultato rodiklių pasiekiamumas

Priemonė	Rodiklio siektina reikšmė, sk. (2023)	Sutartyje planuojama pasiekti stebėsenos rodiklio reikšmė, sk.	Per ataskaitinį laikotarpį pasiekta reikšmė, sk.	Tikslo pasiekimas, proc.
P.B.209 Numatomų apsilankymų remiamuose kultūros ir gamtos paveldo objektuose bei turistų traukos vietose skaičiaus padidėjimas; apsilankymai per metus				

301 priemonė	650 000	715 487	155 461 ⁵²	24 proc.
302 priemonė	140 000	144 711	91 140 ⁵³	65 proc.
303 priemonė	200 000	222 459	102 327 ⁵⁴	51 proc.
307 priemonė	27 200	27 320	19 396 ⁵⁵	71 proc.
Iš viso:	1 017 200	1 109 977	368 324	36 proc.
P.S.335 Sutvarkyti, įrengti ir pritaikyti lankymui gamtos ir kultūros paveldo objektai ir teritorijos; vienetai				
301 priemonė	21	23	15 ⁵⁶	71 proc.
302 priemonė	43	46	38 ⁵⁷	88 proc.
303 priemonė	24	24	15 ⁵⁸	63 proc.
307 priemonė	5	5	2 ⁵⁹	40 proc.
Iš viso:	93	98	71	76 proc.
P.N.305 Pritraukta investicijų kultūros paveldo objektų pritaikymui; eurai				
303 priemonė	2 420 477	1 799 147,64	916 437,37 ⁶⁰	38 proc.
R.S.331 Lietuvos gyventojų, bent kartą per pastaruosius 12 mėn. apsilankiusių kultūros paveldo objekte, dalis; procentai				
301, 302, 303, 307 priemonės	60	-	64 ⁶¹	107 proc.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis LR finansų ministerijos pateiktais SFMIS duomenimis

Rezultato rodiklis (R.S.331) buvo sėkmingai pasiektas per atskaitinį laikotarpį (2017 m.). Pažymėtina, kad šis rodiklis nukreiptas į gyventojus, kurie per pastaruosius 12 mėn. apsilankė kultūros paveldo objekte, todėl šiam rodikliui didelės įtakos turėjo 2020 m. prasidėjusi COVID-19 pandemija, kai buvo apribotas judėjimas bei galimybė lankyti kultūrinius objektus. Kita vertus, pasibaigus pandeminiam laikotarpiui bei panaikinus apribojimus, tikėtina, kad ir 2023 m. šis rodiklis bus sėkmingai pasiektas.

VP 7 PRIORITETAS. Šio prioriteto priemonės turi bendrą produkto rodiklį „Modernizuoti kultūros infrastruktūros objektai“ (P.N.304). Bendrai 3 priemonės turėjo modernizuoti 76 kultūros infrastruktūros objektus. Nustatyta, kad nebus galima pasiekti norimos 304 priemonės reikšmės, nes projektų sutartyse suplanuotas modernizuotų kultūros infrastruktūros objektų skaičius yra mažesnis, nei priemonei suplanuotas rodiklis (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 30). Kita vertus, 305 ir 306 priemonės sutartyse suplanuotas rodiklio skaičius yra didesnis nei

⁵² Pasiekimo data: 2023 m. kovo 10 d.

⁵³ Pasiekimo data: 2023 m. kovo 16 d.

⁵⁴ Pasiekimo data: 2022 m. lapkričio 30 d.

⁵⁵ Pasiekimo data: 2023 m. sausio 3 d.

⁵⁶ Pasiekimo data: 2023 m. kovo 10 d.

⁵⁷ Pasiekimo data: 2023 m. kovo 16 d.

⁵⁸ Pasiekimo data: 2022 m. lapkričio 30 d.

⁵⁹ Pasiekimo data: 2023 m. sausio 3 d.

⁶⁰ Pasiekimo data: 2022 m. lapkričio 30 d.

⁶¹ Pasiekimo data: 2017 m. gruodžio 31 d.

suplanuota rodiklio siektina reikšmė. Taigi, 304 priemonės sutartyse suplanuoto rodiklio trūkumas kompensuojamas 305 ir 306 priemonės pertekliumi.

30 lentelė. VP 7 prioriteto produkto rodiklio „Modernizuoti kultūros infrastruktūros objektai“ pasiekiamumas

Priemonė	Rodiklio siektina reikšmė, sk. (2023)	Sutartyje planuojama pasiekti stebėsenos rodiklio reikšmė, sk.	Per ataskaitinį laikotarpį pasiekta reikšmė, sk.	Tikslo pasiekimas, proc.
P.N.304 Modernizuoti kultūros infrastruktūros objektai				
304 priemonė	20 sk.	19 sk.	6 sk. ⁶²	30 proc.
305 priemonė	38 sk.	41 sk.	34 sk. ⁶³	89 proc.
306 priemonė	18 sk.	19 sk.	13 sk. ⁶⁴	72 proc.
Iš viso:	76 sk.	79 sk.	53 sk.	70 proc.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis LR finansų ministerijos pateiktais SFMIS duomenimis

Interviu metu su CPVA nustatyta, kad nėra objektyvių aplinkybių konstatuoti, kad numatytas 304 priemonės produkto rodiklis bus pasiektas. Ši priemonė skirta kultūros objektų modernizavimui, bet teikiant paraiškas nėra būtina pateikti techninius projektus (t. y., nėra būtina pateikti planuojamų išlaidų sąrašus), todėl projektų vykdytojams kyla sunkumų, kai teikiant paraiškas reikia apskaičiuoti, kokia bus darbų sąmata, dažnu atveju atsiranda papildomų, nenumatytų darbų ar sunkumų randant rangovus, dalis projektų yra priskiriami prie rizikingų. Šiuo metu nėra projektų, kurie būtų nutraukti, tačiau bendras pasiektas produkto rodiklis siekia tik 30 proc. nuo planuojamo, atkreipiamas dėmesys į tai, kad net ir įgyvendinus visus projektus planuotas priemonės produkto rodiklis nebūtų pasiektas (numatytas rodiklis – 20 sk., o sudarytose sutartyse nurodyti rodikliai sudaro 19 sk.).

305 ir 306 priemonės taip pat yra skirtos modernizuoti infrastruktūrą, tačiau teikiant paraiškas prašoma pateikti ir planuojamų išlaidų sąrašą (pagrįstus sąmatomis, techniniais projektais), todėl skirstant finansavimą susiduriama su mažiau sunkumų. Atsižvelgiant į tai, kad dalis projektų tebevyksta, prognozuojama, kad šios priemonės pasieks numatytus rodiklius. Taip pat projektų vykdytojai, dalyvavę anketinėje apklausoje, pažymi, kad jiems pavyks pasiekti sutartyse numatytus produkto rodiklius. Jei visos sutartys pasieks suplanuotus rodiklius, jie viršys bendrai siekiamus rodiklius.

VP 7 prioriteto priemonės taip pat turi 3 bendrus rezultato rodiklius, kuriais siekiama pritraukti gyventojus aplankyti scenos menų renginius, muziejus, galerijas, parodas ar bibliotekas (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 31). 2017 metų duomenimis, šių rodiklių tikslo pasiekimas buvo mažiau nei 50 proc. (išimtis – R.N.301). Efektyviausiai buvo siekiama pritraukti gyventojus žiūrėti scenos meno renginius (tikslo pasiekimas – 61 proc.).

31 lentelė. Atrinktų VP 7 prioriteto priemonių numatytų rodiklių pasiekiamumas

Rezultato rodiklis	Rodiklio siektina reikšmė (2023)	Per ataskaitinį laikotarpį pasiekta reikšmė
304, 305, 306 priemonės		
R.N.301 Gyventojai (≥15 m.), per pastaruosius 12 mėnesių lankę, žiūrėję scenos meno renginių	69,2 proc.	61 proc. ⁶⁵

⁶² Pasiekimo data: 2023 m. kovo 17 d.

⁶³ Pasiekimo data: 2023 m. vasario 14 d.

⁶⁴ Pasiekimo data: 2023 m. kovo 8 d.

⁶⁵ Pasiekimo data: 2017 m. kovo 1 d.

R.N.302 Gyventojai (≥15 m.), per pastaruosius 12 mėnesių lankęsi muziejuose, galerijose ir parodose	56,2 proc.	35 proc. ⁶⁶
R.N.303 Gyventojai (≥15 m.), per pastaruosius 12 mėnesių lankęsi bibliotekoje	41,8 proc.	31 proc. ⁶⁷

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis LR finansų ministerijos pateiktais SFMIS duomenimis

Pabrėžtina, kad nė vienu iš rodiklių (R.N.301, R.N.302, R.N.303, P.N.304) neprisidedama prie VP 7 prioriteto bendrųjų ir specialiųjų programos ir rezultato rodiklių, taip pat neprisidedama prie VP 7.1 investicinio prioriteto rodiklių. Lentelėje Nr. 23 išvardinti rodikliai yra priemonės lygio, skirti tik 304, 305, 306 priemonės. Kita vertus, jos prisideda prie NPP rodiklių: „Modernizuotų kultūros infrastruktūros objektų skaičius, kaupiamaisiais vienetais“ (2020 m. rodiklio siektina reikšmė yra 17 vnt.) ir „Gyventojų, per pastaruosius 12 mėn. aplankusių kultūros paveldo objektą, dalis, procentais“ (2020 m. rodiklio siektina reikšmė yra 55,3 proc.).

Pažymėtina, kad interviu metu su CPVA nustatyta, kad šiuo metu sunku prognozuoti rezultato rodiklių pasiekiamumą, tačiau anketinėje apklausoje dalyvavę projektų vykdytojai pažymėjo, kad jiems pavyko (pavyks) pasiekti visus suplanuotus rezultato rodiklius.

VP 13 PRIORITETAS. Šio prioriteto priemonės turi 2 skirtingus produkto rodiklius (P.B.204 ir P.B.202). Nustatyta, kad rodiklio „Nefinansinę paramą gaunančių įmonių skaičius“ (P.B.204) siektina reikšmė ir projektų sutartyse suplanuota reikšmė sutampa, o rodiklio „Subsidijas gaunančių įmonių skaičius“ (P.B.202) siektina reikšmė yra perpus mažesnė, nei sutartyse suplanuota, todėl per ataskaitinį laikotarpį šis rodiklis buvo pasiektas ir viršytas (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 32). Interviu su IA metu nustatyta, kad P.B. 202 rodiklio rezultatų sąlygoja pasirašomų sutarčių skaičius, rodiklio reikšmė atitinka pasirašytų sutarčių skaičių.

32 lentelė. Atrinktų VP 13 prioriteto priemonių numatytų rodiklių pasiekiamumas

Produkto / rezultato rodiklis	Rodiklio siektina reikšmė (2023)	Sutartyje planuojama pasiekti stebėsenos rodiklio reikšmė	Per ataskaitinį laikotarpį pasiekta reikšmė	Tikslo pasiekimas, proc.
308 priemonė				
P.B.204 Nefinansinę paramą gaunančių įmonių skaičius	30 įmonių	30 įmonių	15 įmonių ⁶⁸	50 proc.
309 priemonė				
P.B.202 Subsidijas gaunančių įmonių skaičius	15 įmonių	44 įmonės	44 įmonės ⁶⁹	293 proc.
310 priemonė				
P.B.202 Subsidijas gaunančių įmonių skaičius	30 įmonės	68 įmonės	61 įmonė ⁷⁰	203 proc.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis LR finansų ministerijos pateiktais SFMIS duomenimis

⁶⁶ Pasiekimo data: 2017 m. kovo 1 d.

⁶⁷ Pasiekimo data: 2017 m. kovo 1 d.

⁶⁸ Pasiekimo data: 2023 m. vasario 21 d.

⁶⁹ Pasiekimo data: 2023 m. kovo 31 d.

⁷⁰ Pasiekimo data: 2023 m. kovo 31 d.

VP 13 prioriteto priemonės turėjo 1 bendrą rezultato rodiklį, kuriuo siekiama padidinti kultūros sektoriaus sukuriamos pridėtinės vertės dalis, lyginant su visa sukuriama verte. Ataskaitiniu laikotarpiu šio rodiklio rezultatyvumas siekė 77 proc. (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 33) Tai reiškia, kad vis daugiau įmonių, kurios veikia kultūros ir KKI srityje, gavo paramą verslui, skirtą kurti konkurencingus produktus ar gerinti infrastruktūrą. Atsižvelgiant į tai, ateityje galima stebėti išaugusią pridėtinės vertės dalį kultūros srityje, palyginus su visa sukurta verte.

33 lentelė. Atrinktų VP 13 prioriteto priemonių numatytų rodiklių pasiekiamumas

Produkto / rezultato rodiklis	Rodiklio siektina reikšmė (2023)	Per ataskaitinį laikotarpį pasiekta reikšmė	Tikslo pasiekimas, proc.
308, 309, 310 priemonės			
R.S.421 Kultūros sektoriaus sukuriamos pridėtinės vertės dalis, palyginti su visa sukuriama verte	2,6 proc.	1,99 proc. ⁷¹	77 proc.
310 priemonė			
R.N.306 Gavusių investicijas MVĮ planuojamo pajamų augimo ir prašomo finansavimo santykis	10 proc. ⁷²	0 proc. ⁷³	0 proc.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis LR finansų ministerijos pateiktais SFMIS duomenimis

Taip pat nustatyta, kad 310 priemonei priskirtas papildomas rodiklis R.N.306, kuriuo siekiama didinti santykį tarp gavusių investicijas MVĮ planuojamo pajamų augimo ir prašomo finansavimo. Interviu su KM nustatyta, kad tai sudėtingas rodiklis, kurį sunku išmatuoti, tačiau jis prisideda prie nacionalinių rodiklių įgyvendinimo. Atitinkamai interviu su inovacijos agentūra paaiškėjo, kad sunku prognozuoti, ar bus pasiekta numatyta reikšmė, tačiau kol kas nėra projektų, kurie būtų nutraukti. Pažymėtina, kad rezultato rodiklis R.N.306 neprisideda prie VP 13 prioriteto bendrųjų ir specialiųjų programos ir rezultato rodiklių, jis yra tik priemonės lygmens. Kita vertus, rezultato rodiklis R.S.421 prisideda prie VP 13 prioriteto programos rodiklių pasiekimo.

Nors produkto rodikliais P.B.202 ir P.B.204 prisidedama prie VP 13.1.1 uždavinio „Skaitmeninimo ir inovacijų, siekiant šalinti COVID-19 pandemijos pasekmes ekonomikai, didinimas“ bendrųjų ir specialiųjų programos rezultato ir produkto rodiklių pasiekimo, jais taip pat prisidedama prie kitų VP prioritetų rodiklių įgyvendinimo. Produkto rodikliu P.B.202 taip pat prisidedama prie VP 1.2 „Padidinti mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų veiklų aktyvumą privačiame sektoriuje“ investicinio prioriteto uždavinių įgyvendinimo, VP 3.1 „Verslumo, ypač sudarant palankesnes sąlygas pritaikyti naujas idėjas ekonominei veiklai, ir naujų įmonių, įskaitant verslo inkubatorius, steigimo skatinimas“, VP 3.2 „Naujų MVĮ verslo modelių, ypač internacionalizavimo, kūrimas ir įgyvendinimas“, VP 3.3 „MVĮ gebėjimų augti regioninėse, nacionalinėse ir tarptautinėse rinkose ir inovacijų diegimo procesuose rėmimas“ investicinių prioritetų uždavinių įgyvendinimo ir VP 4.2 „Energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos vartojimo įmonėse skatinimas“ investicinio prioriteto įgyvendinimo. O produkto rodikliu P.B.204 prisidedama prie VP 1.2.1 „Padidinti mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų veiklų aktyvumą privačiame sektoriuje“ konkretaus uždavinio įgyvendinimo.

LATVIJOS, LIETUVOS, BALTARUSIJOS BENDRADARBIAVIMO PER SIENĄ PROGRAMA. Šios programos numatyti ir pasiekti produkto ir rezultato rodikliai yra bendri visoms dalyvaujančioms šalims. Ataskaitiniu laikotarpiu (2021–2022 m.) buvo pasiekti ir viršyti 2 produkto rodikliai, nukreipti į kultūrinių objektų atnaujinimą (patobulinimą) bei darbuotų mokymą. Kitų rodiklių pasiekimas ataskaitiniu laikotarpiu didesnis nei 50 proc. (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 34).

⁷¹ Pasiekimo data: 2021 m. gruodžio 31 d.

⁷² Sutartyje planuojama pasiekti stebėsenos rodiklio reikšmė – 3509 proc.

⁷³ Pasiekimo data: 2023 m. kovo 31 d.

34 lentelė. 2014–2020 m. Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programos teminio tikslo „Skatinti ir saugoti kultūrinį ir istorinį paveldą bei tradicinius įgūdžius“ rodiklių pasiekiamumas

Produkto / rezultato rodiklis	Rodiklio tipas	Rodiklio siektina reikšmė (2023)	Per ataskaitinį laikotarpį pasiekta reikšmė (2020–2021)	Tikslo pasiekimas, proc.
Skatinti ir saugoti kultūrinį ir istorinį paveldą bei tradicinius įgūdžius				
Apgyvendintų turistų skaičius 1000 gyventojų Programos teritorijoje	Rezultato	394 asmenys	277 asmenys	70 proc.
Patobulintų kultūrinių ir istorinių vietų skaičius kaip tiesioginė programos paramos pasekmė	Produkto	15 vnt.	20 vnt.	133 proc.
Kultūros, kultūros ir istorijos paveldo bei turizmo sričių specialistų, dalyvaujančių mokymuose ir / ar kituose prisijungimo, skaičius veiklų	Produkto	200 vnt.	1507 vnt.	754 proc.
Institucijų, naudojančių Programos paramą vietos kultūrai skatinti ir istoriniam paveldui išsaugoti, skaičius	Produkto	50 vnt.	41 vnt.	82 proc.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis JTS 2020–2021 m. ataskaita

Interviu su Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programos koordinadoriais metu nustatyta, kad pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui rodiklis „Institucijų, naudojančių Programos paramą vietos kultūrai skatinti ir istoriniam paveldui išsaugoti, skaičius“ bus pasiektas. Atstovų teigimu, kiek sunkiau yra prognozuoti rodiklio „Apgyvendintų turistų skaičius 1000 gyventojų programos teritorijoje“ rezultatyvumą. Šį rodiklį sunkiau paskaičiuoti, nes dalis projektų baigėsi COVID-19 pandemijos metu, kai galimybės keliauti buvo ribotos, o tai turėjo įtakos turistų srautams ir galimybei apsisistoti programos teritorijoje. Interviu metu surinktus duomenis patvirtina ir projektų vykdytojų apklausos rezultatai. Respondentų atsakymai pasiskirstė tolygiai tarp tų, kuriems pavyko (pavyks) pasiekti visus numatytus rodiklius, ir tų, kuriems pavyko (pavyks) pasiekti tik dalį numatytų rezultatų. Projektų vykdytojai nurodė, kad COVID-19 pandemija ir pasikeitusi geopolitinė situacija sąlygojo, kad projekto įgyvendinimo metu pasikeitė turistų poreikiai, todėl dalis produktų rodiklių tapo sunkiau pasiekiami (t. y. teikiamos paslaugos neaktualios).

LIETUVOS IR RUSIJOS BENDRADARBIAVIMO PER SIENĄ PROGRAMA. Šios programos numatyti ir pasiekti produkto ir rezultato rodikliai yra bendri visoms dalyvaujančioms šalims. Ataskaitiniu laikotarpiu (2020–2021 m.) tik dalies rodiklių rezultatyvumas buvo didesnis nei 50 proc. (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 35). Sklandžiam numatytų rodiklių siekimui trukdė 2020 m. kovo mėnesį pasaulyje paskelbta ypatingoji padėtis dėl koronaviruso protrūkio. Galimybės keliauti ir lankyti kultūrinius objektus buvo ribotos, taip pat buvo sutrikdytos žaliavų tiekimo grandinės. Atsižvelgiant į tai, daliai projektų buvo pratęstas vykdymo laikas. Projektai, prasidėję po COVID-19 pandemijos, buvo paveikti infliacijos bei stokojo numatyto biudžeto. Dėl šios priežasties bei nutraukus bendradarbiavimą su Rusija dėl pasikeitusios geopolitinės situacijos, biudžetas turėjo būti peržvelgtas.

35 lentelė. 2014–2020 m. Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimo per sieną programos teminio tikslo „Vietos kultūros skatinimas ir istorinio paveldo išsaugojimas“ rodiklių pasiekiamumas

Produkto / rezultato rodiklis	Rodiklio tipas	Rodiklio siektina reikšmė (2023)	Per ataskaitinį laikotarpį pasiekta reikšmė (2020–2021)	Tikslo pasiekimas, proc.
Vietos kultūros palaikymas ir istorinio paveldo išsaugojimas				
Pagrindiniuose programos regionuose apgyvendintų turistų skaičius	Rezultato	1317,4 nakvynių skaičius, tūkst.	Duomenų nėra ⁷⁴	-
Tiesiogiai naudojant programos paramą atnaujintų kultūros, gamtos ir istorinio paveldo vietų / objektų skaičius	Produkto	20 kultūros, gamtos ir istorinio paveldo vietovės	7 kultūros, gamtos ir istorinio paveldo vietovės	35 proc.
Organizacijų, pasinaudojusių programos parama vietos kultūrai skatinti ir gamtos bei istoriniam paveldui išsaugoti, skaičius	Produkto	35 organizacijos	18 organizacijų	51 proc.
Suorganizuotų kultūrinių BPS renginių, pasinaudojant programos parama, skaičius	Produkto	60 renginių	15 renginių	25 proc.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis JTS 2020–2021 m. ataskaita

Vis dėlto programos koordinatorius interviu metu dėstė, kad didžioji dalis produkto rodiklių bus pasiekta, nes dalis projektų dar tebevyksta ir duomenys apie rodiklių pasiekiamumą vis dar renkami. Pažymėtina, kad nepaisant kilusių sunkumų, didžioji dalis projektų vykdytojų greitai ir efektyviai prisitaikė prie iškilusių pokyčių. Tai patvirtinta ir anketinės apklausos duomenys: 63 proc. projektų vykdytojų nurodė, kad jiems pavyko (pavyks) pasiekti visus suplanuotus rodiklius, 33 proc. – pavyko (pavyks) pasiekti tik dalį ir 4 proc. – nepavyko (nepavyks) pasiekti numatytų rodiklių.

PIETŲ BALTIJOS PROGRAMA. Šioje programoje dalyvauja Vokietijos sritis (Meklenburgo-Pomeranijos sritis ir Rostoko miestas), Danijos regionai (Bornholmo regiono savivaldybė ir Zelandijos regionas), Švedijos apskritys (Kalmaro, Blekingės, Skonės ir Kronobergo apskritys), Lenkijos miestai (Ščečino miestas, Ščečino regionas, Stargardas, Košalinas, Slupskas, Starogardas, Gdanskas, Trojmięskas ir Elblaskas) ir Lietuvos apskritys (Klaipėdos, Tauragės, Telšių). Rezultato ir produkto rodikliai yra numatyti visoms programoje dalyvaujančioms šalims. Ataskaitiniu laikotarpiu (2022 m.) pavyko pasiekti ir viršyti visus numatytus rodiklius (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 36). Rodiklis, susijęs su kultūros ir gamtos paveldo objektų ir lankytinų vietų lankytojų skaičiaus padidėjimu, buvo rezultatyviausias, jo rezultatyvumas – 1723 proc. (siekiama reikšmė – 6300 aplankymų per metus, ataskaitiniu laikotarpiu pasiekta reikšmė – 108 575 apsilankymų per metus).

⁷⁴ Pažymėtina, kad rezultato rodiklio skaitinė reikšmė nėra pateikta, nes dalis projektų tebevyksta ir duomenis vis dar yra renkami. Taip pat šį rodiklį reikės perskaičiuoti atėmus numatytą Kaliningrado srities apgyvendintų turistų skaičių, nes 2022 m. vasario 24 d. buvo priimtas sprendimas sustabdyti bet koki bendradarbiavimą su Rusija.

36 lentelė. 2014–2020 m. Pietų Baltijos programos teminio tikslo „Didesnis Pietų Baltijos regiono gamtos ir kultūros paveldo objektų vystymas siekiant paversti juos tvariomis turizmo vietomis“ rodiklių pasiekiamumas

Produkto / rezultato rodiklis	Rodiklio tipas	Rodiklio siektina reikšmė (2023)	Per ataskaitinį laikotarpį pasiekta reikšmė (2022)	Tikslo pasiekimas, proc.
2.1 tikslas: Didesnis Pietų Baltijos regiono gamtos ir kultūros paveldo objektų vystymas siekiant paversti juos tvariomis turizmo vietomis				
Pietų Baltijos regione gamtos ir kultūros paveldo naudojimas kaip tvarios turizmo vietovės	Rezultato	68 proc.	74 proc.	109 proc.
Iš programos lėšų bendrai finansuojamų bandomųjų investicijų į mėlynojo ir žaliojo turizmo infrastruktūrą ir paslaugas dydis	Produkto	0,325 mln. eurų	0,687 mln. eurų	211 proc.
Suteiktų mėlynųjų ir žaliųjų paslaugų, produktų ir priemonių, naudojančių PBP teritorijos aplinkos, gamtos ir kultūros potencialą, skaičius	Produkto	75 vnt.	265 vnt.	353 proc.
Suteiktų mėlynojo ir žaliojo turizmo paslaugų, produktų ir priemonių	Produkto	75 vnt.	265 vnt.	353 proc.
Numatomas remiamų kultūros ir gamtos paveldo objektų ir lankytinų vietų lankytojų skaičiaus padidėjimas	Produkto	6300 aplankymų per metus	108 575 apsilankymų per metus	1723 proc.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis JTS pateiktais duomenimis už 2022 m.

Interviu metu su programos koordinatoriumi nustatyta, kad rodiklių pasiekimą sąlygojo projektų lankstumas ir tai, kad Pietų Baltijos programa yra nukreipta į minkštąsias priemones, (vienas projektas gali būti skirtas spręsti kompleksiškas problemas). Be to, minkštųjų priemonių savikaina yra mažesnė nei kietųjų, todėl dažnu atveju pavyksta sutaupyti dalį pajamų ir jas investuoti kitiems projektams.

BALTIJOS JŪROS REGIONO PROGRAMA. Ši programa neturi prioriteto ar objekto, kurie būtų nukreipti į kultūros ir KKI sritį. Taigi, Baltijos jūros regiono programos rezultato ir produkto rodikliai taip pat nėra nukreipti į kultūros ir KKI sritį. Nustatyta, kad Lietuvoje buvo vykdomi (tebevyksta) 5 projektai, kurie nors ir nėra tiesiogiai nukreipti į šią sritį, prisideda prie jos gerovės. Vis dėlto jų rezultato ir produkto rodikliai nukreipti į ekonomikos, mokslo, technologijų ir inovacijų augimą bei valdžios institucijų, verslo ir NVO pritraukimą į „mėlynąjį augimą“ (angl. *blue grow*), t. y. pritraukti ir paremti tvarų verslą, veikianti jūrų ir jūrininkystės sektoriuje. Atsižvelgiant į tai, nėra galimybės pamatuoti, kaip ši programa prisidėjo prie kultūros ir KKI srities.

LIETUVOS-LENKIJOS PROGRAMA. Šios programos numatyti ir pasiekti produkto ir rezultato rodikliai yra bendri abiem dalyvaujančioms šalims. Ataskaitiniu laikotarpiu (2021 m.) pavyko pasiekti produkto rodiklį, kuris nukreiptas į naujų turizmo maršrutų sudarymą: 2021 m. duomenimis iš viso buvo 30 naujų maršrutų. Kitų rodiklių rezultatų viršijo 50 proc. (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 37). Sklandžiam numatytų rodiklių siekimui trukdė 2020 m. kovo mėnesį pasaulyje paskelbta ypatingoji padėtis dėl koronaviruso protrūkio. Galimybės keliauti ir lankyti kultūrinius objektus buvo ribotos, buvo sutrikdytos žaliavų tiekimo grandinės. Atsižvelgiant į tai, dalies projektų vykdymo laikas turėjo pratęstas.

37 lentelė. 2014–2020 m. Lietuvos-Lenkijos programos teminio tikslo „Didinti tvarų gamtos ir kultūros paveldo naudojimą turizmui tarpvalstybinėje teritorijoje“ rodiklių pasiekiamumas

Produkto / rezultato rodiklis	Rodiklio tipas	Rodiklio siektina reikšmė (2023)	Per ataskaitinį laikotarpį pasiekta reikšmė (2021)	Tikslo pasiekimas, proc.
1 prioriteto 1 tikslas: Didinti tvarų gamtos ir kultūros paveldo naudojimą turizmui tarpvalstybinėje teritorijoje				
Apgyvendintų turistų skaičius	Rezultato	1 691 098 sk.	Lietuva 816 533 sk. Lenkija 515 303 sk. ⁷⁵	79 proc.
Sukurtų arba pritaikytų paveldo objektų skaičius	Produkto	50 vietovių sk.	31,67 vietovių sk.	63 proc.
Sukurtų bendrų turizmo maršrutų skaičius	Produkto	30 maršrutų sk.	30 maršrutų sk.	100 proc.
Gamtos ir kultūros paveldo objektų ir susijusių produktų, kuriems suteiktas pirminis statusas, skaičius	Produktas	550 objektų ir vietovių viešinimas	309 objektų ir vietovių viešinimas	62 proc.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis JTS pateiktais 2021 m. ataskaitos duomenimis

Interviu su programos atstovais metu nustatyta, kad dauguma projektų jau yra užbaigti ar artėja prie pabaigos, todėl visi numatyti rodikliai bus pasiekti. Tai patvirtina ir anketinės apklausos rezultatai: visi respondentai nurodė, kad jiems pavyko (pavyks) pasiekti visus numatytus rodiklius. Programą administruojantys atstovai interviu metu išryškino, kad susidūrus su sunkumais, tokiais kaip COVID-19 pandemija ar kitais, buvo pažvelgta lanksčiai: pratęsti sutarčių terminai, leista modifikuoti projektą (vieną priemonę pakeičiant kita, bet vis tiek aktualia rodiklio pasiekimui), esant galimybei renginiai perkelti į virtualią arba į atvirą erdvę. Visa tai padėjo projektų vykdytojams prisitaikyti ir sėkmingai tęsti projektų vykdymą.

KULTŪROS RĖMIMO FONDAS. Visos numatytos pasiektos KRF rodiklių reikšmės pateiktos priede Nr. 7. Lentelėje Nr. 30 pateikti produkto ir rezultatų rodikliai, kurie buvo matuojami visu 2014–2020 m. periodu. Jie – bendriausi kultūros ir KKI sektoriaus rodikliai, kurie apima visą sektorių bei parodo bendras, o ne specifinės kultūros srities tendencijas.

⁷⁵ Duomenis pateikti remiantis 2020 m. Lenkijos statistikos departamento duomenimis. Prieiga internetu: <https://bdl.stat.gov.pl>

38 lentelė. Atrinktų KRF rodiklių pasiektos reikšmės 2014–2020 m.

Rodiklis		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rezultato rodikliai									
R-01-09-01-01 Į edukacinę veiklą įtrauktų vaikų ir jaunimo skaičius (tūkst. žm.) ir rezultatyvumas	Pasiektas rezultatas	125,7	194,1	222,8	231,5	199,9	393,1	227,5	177,4
	Rezultatyvumas	126%	97%	89%	93%	77%	136%	91%	59%
R-01-09-01-02 Gyventojų, apsilankiusių profesionalaus meno renginiuose regionuose, skaičius (tūkst. žm.) ir rezultatyvumas	Pasiektas rezultatas	1403,3	786,1	2245,7	2190	2629,4	1357,4	1391,7	1185,3
	Rezultatyvumas	140%	112%	321%	313%	188%	81%	82%	85%
Produkto rodikliai									
P-01-09-01-01-01 Sukurtų naujų profesionaliųjų vizualiųjų menų produktų skaičius (vienetai) ir rezultatyvumas	Pasiektas rezultatas	120	230	311	967	477	2338	1900	535
	Rezultatyvumas	104%	192%	249%	744%	95%	334%	271%	54%
P-01-09-01-01-02 Sukurtų naujų profesionalaus scenos meno kūrinų skaičius (vienetai) ir rezultatyvumas	Pasiektas rezultatas	217	423	268	359	227	112	176	95
	Rezultatyvumas	94%	180%	112%	147%	76%	32%	64%	83%
P-01-09-01-01-03 Sukurtų naujų profesionalios muzikos produktų skaičius (vienetai) ir rezultatyvumas	Pasiektas rezultatas			290	265	370	317	315	141
	Rezultatyvumas			116%	106%	148%	127%	85%	38%

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis LKT veiklos ataskaitomis

Kiekvienais metais šių rodiklių tikslų pasiekimas ir rezultatyvumas skiriasi, tačiau siektinos reikšmės yra dažniau pasiekiamos nei ne (žr. lentelę Nr. 38). Tai patvirtina ir anketinės apklausos duomenys, 93 proc. respondentų nurodė, kad jiems pavyko (pavyks) pasiekti visus numatytos rodiklius, o 6 proc. – pasiekė (pasieks) tik dalį numatytų rodiklių. Mažiausi rezultatyvumo rodikliai matomi 2020 m. ir 2021 m., kai pandemine situacija Lietuvoje apribojo veiklų įgyvendinimą bei pačių gyventojų prieigą prie kultūros renginių, kultūros traukos centrų.

KŪRYBIŠKA EUROPA. Šios programos rodikliai yra numatyti visoms programoje dalyvaujančioms šalims bendrai, Lietuva neturi išskirtinai jai skirtų rodiklių. Ataskaitiniu laikotarpiu buvo pasiekta ir viršyta didžioji dalis siektinų rodiklių. ES mastu problematiškiausia pasiekti naujų iniciatyvų ir politikos rezultatų skaičių, šio rezultato rodiklio rezultatyvumas – 50 proc. (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 39). Nors iniciatyvų skaičius mažesnis nei tikėtasi, tačiau kiekviena nauja iniciatyva vis labiau sudėtingėja ir tampa kompleksiškesnė.

39 lentelė. 2014–2020 m. Kūrybiškos Europos programos, kultūros sričiai numatytų rodiklių pasiekiamumas

Rezultato rodiklis	Rodiklio siektina reikšmė (2020)	Per ataskaitinį laikotarpį pasiekta reikšmė	Tikslo pasiekimas, proc.
Nenacionalinių Europos filmų Europoje ir Europos filmų visame pasaulyje skaičius kino teatruose	Lankytojai: Europoje – 71 mln. / metus Pasaulyje – 85 mln. / metus	Lankytojai: Europoje – 94 mln. / metus ⁷⁶ Pasaulyje – 87 mln. / metus ⁷⁷	Europoje – 132 proc. Pasaulyje – 102 proc.
Žmonių, tiesiogiai ir netiesiogiai pasiektų per Kūrybiškos Europos remiamus projektus, skaičius	3,36 mln. žmonių / metus	17 mln. žmonių / metus ⁷⁸	506 proc.
MVĮ ir labai mažų, mažų ir vidutinių organizacijų, gaunančių naudos iš garantijų priemonės, skaičius, suskirstytas pagal nacionalinę kilmę, dydį ir sektorius	Naudos gavėjai 16500 per metus Subsektorius atstovai 5 Dalyvaujančios šalys 44	Naudos gavėjai 11303 per metus ⁷⁹ Subsektorius atstovai 5 ⁸⁰ Dalyvaujančios šalys 49 ⁸¹	Naudos gavėjai – 69 proc. Subsektorius atstovai – 100 proc. Dalyvaujančios šalys – 111 proc.
Valstybių narių, naudojančių atvirojo koordinavimo metodo rezultatus plėtojant savo nacionalinę politiką, skaičius	107 valstybių narių skaičius / metus	77 valstybių narių skaičius / metus ⁸²	72 proc.
Naujų iniciatyvų ir politikos rezultatų skaičius	20 žiniasklaidos ir audiovizualikos veiksmų planai	10 žiniasklaidos ir audiovizualikos veiksmų planai ⁸³	50 proc.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis viešai prieinama informacija⁸⁴

Ataskaitiniu laikotarpiu daugumos rodiklių rezultatyvumas viršijo 100 proc., todėl didžioji dalis rodiklių bus pasiekta. Vis dėlto rodiklis „Naujų iniciatyvų ir politikos rezultatų skaičius“ ataskaitiniu laikotarpiu buvo toli nuo numatytos reikšmės. Kita vertus, nors naujų iniciatyvų skaičius mažesnis nei tikėtasi, kiekvienos iniciatyvos sudėtingumas ir kompleksiskumas išaugo. Atsižvelgiant į tai, programa Kūrybiška Europa skatina ir kitas politines iniciatyvas, nukreiptas į kultūros lauką. Lietuvos Kūrybiškos Europos biuro atstovai taip pat pastebi, kad auga bendras projektų kokybės lygis. Vis daugiau projektų veikia kompleksiskai, taip pat, priklausomai nuo projektų ir jų tikslo, prisideda prie bendruomenės socialinės gerovės, pilietinio tapatumo ir kūrybiškumo ugdymo.

⁷⁶ Pasiekta reikšmė 2018 m.

⁷⁷ Pasiekta reikšmė 2018 m.

⁷⁸ Pasiekta reikšmė 2020 m.

⁷⁹ Pasiekta reikšmė 2021 m.

⁸⁰ Pasiekta reikšmė 2020 m.

⁸¹ Pasiekta reikšmė 2020 m.

⁸² Pasiekta reikšmė 2019 m.

⁸³ Pasiekta reikšmė 2019 m.

⁸⁴ Creative Europe Programme Statements. *HEADING: 2B: Resilience and Values* (2023), 309–312

Pagrindinės išvados:

- tik VP priemonės ir KRF turi numatę rodiklius Lietuvai, kitos programos turi numaćiusi bendrus rodiklius visoms dalyvaujanćioms šalims;
- VP 5 prioriteto priemonės, vertinant pagal kontraktuotas sutartis, pasieks visus numatytus produkto ir rezultato rodiklius, tačiau ataskaitiniu laikotarpiu (2022–2023 m.) jų rezultatyvumas mažesnis nei 88 proc. (išimtis – R.S.331, šis rodiklio rezultatyvumas ataskaitiniu laikotarpiu buvo 107 proc.);
- Įgyvendinant VP 7 prioriteto priemones, nukreiptas į kietąsias veiklas bei infrastruktūros pokyćius, susidurta su išoriniais sunkumais (detalesiau 4.3.1 skyriuje), todėl išaugo rizikingų projektų skaićius. Kadangi jie nebuvo nutraukti, didžiąją dalį numatytų rodiklių pavyks pasiekti baigiantis atskaitiniam laikotarpiui;
- VP 13 prioriteto priemonėms pavyks pasiekti numatytus produkto rodiklius, dalies jų numatytos reikšmes – jau pasiektos. Vis dėlto rezultato rodikliai yra sunkiau apskaićiuojami, todėl jų rezultatyvumą sunku prognozuoti, nors pastebima, jog nėra projektų, kurie būtų nutraukti, todėl prognozuojama, kad rezultato rodikliai bus pasiekti;
- Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimo per sieną programos produkto rodikliai bus pasiekti 2023 m., dalis rodiklių jau buvo pasiekta ataskaitiniu laikotarpiu 2020–2021 m. Kita vertus, sunku numatyti, ar pavyks pasiekti norimą rezultato rodiklį, susijusi su pritrauktų turistų skaićiumi. Jam įtakos turėjo COVID-19 pandemija bei pasikeitusi geopolitinė situacija;
- Pietų Baltijos programa ataskaitiniu laikotarpiu (2022 m.) pasiekė ir viršijo numatytas rodiklių reikšmes. Rodiklių įgyvendinimui įtakos turėjo tai, kad priemonės didžiąją dalimi nukreiptos į minkštąsias veiklas, kurias realizuoti yra lengviau nei kietąsias;
- Baltijos jūros regiono programoje nėra numatyta rodiklių, kurie būtų orientuoti į kultūros ir KKI stirtis tiesiogiai, todėl analizei atrinkti 5 projektai prisideda prie kultūros ir KKI srities netiesiogiai;
- Lietuvos-Lenkijos programoje dauguma projektų yra pabaigti arba artėja prie pabaigos, todėl programoje numatyti rodikliai bus pasiekti;
- nors siekiami KRF finansuojamų programų tikslai yra dažniau pasiekiami, nei nepasiekiami, dažna rodiklių ir pačių programų kaita neleidžia matyti ilguoju laikotarpiu kuriamų produktų atnešamų rezultatų;
- didžioji dalis Kūrybiška Europa programoje numatytų rodiklių ataskaitiniu laikotarpiu buvo pasiekti, išimtis – rodiklis, kuris numato auganti naujų iniciatyvų ir politikos rezultatų staćių. Sunku prognozuoti šio rodiklio pasiekiamumą, nes ataskaitiniu laikotarpiu jo rezultatyvumas siekė 50 proc.

3.2.2. Investicijų poveikis socialiniams-ekonominiams rodikliams

Aktualių programų rezultatų rodiklius galima suskirstyti į 2 grupes: ekonominiai ir kultūros prieinamumo (skatinimo). Rodiklių paskirstymas į šias grupes priklauso nuo siekiamo intervencijų rezultato.

EKONOMINIAI RODIKLIAI – tai rodikliai, kurie yra nukreipti į kultūros sektoriaus sukuriamą pridėtinę vertę bei ekonomikos augimą (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 40). Subjektai, gavę finansavimą ir investavę į kultūros ir / ar gamtos objektus ar naujų produktų kūrimą prisidėjo prie šių objektų žinomumo ir lankytojų srautų augimo (įskaitant ir turizmo srautų pokyćius) bei kultūros sektoriaus pridėtinės vertės augimo.

40 lentelė. Sugrupuoti 2014–2020 m. programų rezultato rodikliai, kurie skirti ekonominiam pokyčiui

Produkto / rezultato rodiklis	Rodiklio tipas	Programa	Regionas
Ekonominiai rodikliai			
R.S.421 Kultūros sektoriaus sukuriamos pridėtinės vertės dalis, palyginti su visa sukuriama verte	Rezultato	VP	Lietuva
MVĮ ir labai mažų, mažų ir vidutinių organizacijų, gaunančių naudos iš garantijų priemonės, skaičius, suskirstytas pagal nacionalinę kilmę, dydį ir sektorius	Rezultato	Kūrybiška Europa	Europa
Apgyvendintų turistų skaičius 1000 gyventojų Programos teritorijoje	Rezultato	Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programa	Latvija, Lietuva, Baltarusija ⁸⁵
Pagrindiniuose Programos regionuose apgyvendintų turistų skaičius	Rezultato	Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimo per sieną programa	Lietuva, Rusija
Apgyvendintų turistų skaičius	Rezultato	Lietuvos-Lenkijos programa	Lietuva, Lenkija ⁸⁶
Pietų Baltijos regione gamtos ir kultūros paveldo naudojimas kaip tvorio turizmo vietovės	Rezultato	Pietų Baltijos programa	Pietų Baltijos regionas

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis viešai prieinama informacija

Vertinant tiesioginį ekonominį poveikį, galima daryti prielaidą, kad didžiausią įtaką ekonominiams rodikliams daro intervencijos, finansuojamos iš VP, jomis siekiama padidinti kultūros sektoriaus pridėtinę vertę. Vidutiniškai VP priemonės sukūrė 284 mln. papildomos ekonominės vertės (daugiau informacijos – 4.2.2 skyriuje). Kita vertus, Pietų Baltijos bei Bendradarbiavimo per sieną programos siekia pritraukti daugiau turistų į regionus. Turistai, lankydami kultūros objektą, atitinkamai prisideda prie vietos ekonomikos, nes naudojami apgyvendinimo, maitinimo ir / ar kitomis paslaugomis. Pietų Baltijos programa vidutiniškai sukūrė 39 mln. eurų papildomos ekonominės vertės, o bendradarbiavimo per sieną programos vidutiniškai sukūrė 23 mln. eurų papildomos ekonominės vertės (daugiau informacijos – 4.2.2 skyriuje).

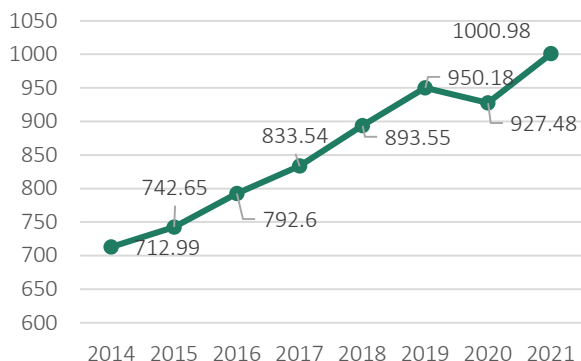
Interviu su CPVA metu nustatyta, kad atlikus investicijas ir modernizavus infrastruktūrą gali išaugti teikiamų paslaugų skaičius, o tai turi įtakos pritrauktų lankytojų skaičiui. Pavyzdžiui, Vilniaus Adomo Mickevičiaus bibliotekos pastatų kompleksui buvo suteiktas naujas įvaizdis – jis tapo vizualiai patrauklesniu, įdomesniu lankytinu kultūros paveldo objektu, kuriame bibliotekos darbuotojai organizuoja ekskursijas ir renginius (įskaitant ir festivalius). Kiti kultūros objektai pakeičia savo paskirtį ir yra pritaikomi edukacinėms ar meninėms veikloms (kas didina kultūros sektoriaus generuojamą pridėtinę vertę). Pavyzdžiui, Kėdainių senoji sinagoga tapo meno erdve, kurioje įsikūrė Dailės mokykla, vyksta meno parodos.

Toliau vertinant kultūros ir KKI sektoriaus ekonominius rodiklius (žr. toliau pateiktus paveikslus Nr. 7, Nr. 8), matoma, kad Kultūros sektoriaus pridėtinė vertė mln. eurų tolygiai augo, ir popandeminime laikotarpyje pasiekė aukštesnę vertę negu iki pandemijos, kurios metu buvo apriboti kontaktiniai lankymai, sceniniai pasirodymai. Vertinama, jog prie šios vertės augimo prisidėjo analizuojami ES fondai ir kitų šaltinių investicijos, tai

⁸⁵ Šioje programoje geografiškai pareiškėjai galėjo būti iš Alytaus, Vilniaus, Kauno, Utenos ir Panevėžio apskričių.

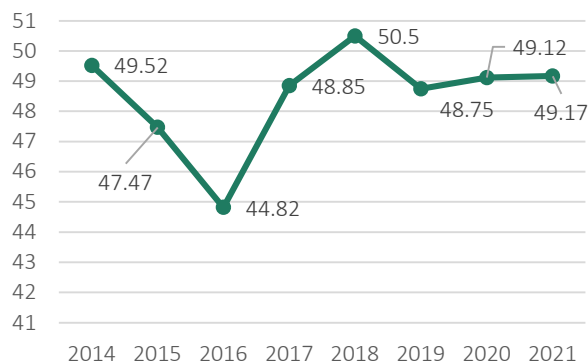
⁸⁶ Šioje programoje geografiškai pareiškėjai galėjo būti iš pietų Lietuvos teritorijos – Vilniaus, Kauno, Alytus, Marijampolės ir Tauragės apskričių.

suponuoja kultūros sektoriaus investicijų tvarumą ir tikslingumą. Pabrėžtina, jog 2014–2020 m. nėra matomas kitimas kultūros sektoriaus užimtume, palaikant panašų lygį visame laikotarpyje.

7 paveikslas. Kultūros sektoriaus pridėtinė vertė, mln. Eur, 2014–2021 m.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis VDA duomenimis

8 paveikslas. Užimtų gyventojų skaičius kultūros sektoriuje, tūkst., 2014–2021 m.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis VDA duomenimis

KULTŪROS PRIEINAMUMO (SKATINIMO) RODIKLIAI – tai rodikliai, kurie yra nukreipti į integraciją, atskirties mažinimą bei pačio regiono patrauklumo didinimą (žr. toliau pateiktą lentelę Nr. 41). Subjektai, investavę ją į kultūros ir / ar gamtos objektus ar naujų produktų kūrimą prisidėjo prie šių objektų žinomumo, patrauklumo bei kultūrinės atskirties mažinimo.

41 lentelė. Sugrupuoti 2014–2020 m. programų rodikliai, kurie skirti kultūrinių objektų prieinamumo ir lankomumo pokyčiams

Produkto / rezultato rodiklis	Rodiklio tipas	Programa	Regionas
Kultūros prieinamumo rodikliai			
R.N.301 Gyventojai (≥15 m.), per pastaruosius 12 mėnesių lankę, žiūrėję scenos meno renginių	Rezultato	VP	Lietuva
R.N.302 Gyventojai (≥15 m.), per pastaruosius 12 mėnesių lankęsi muziejuose, galerijose ir parodose	Rezultato	VP	Lietuva
R.N.303 Gyventojai (≥15 m.), per pastaruosius 12 mėnesių lankęsi bibliotekoje	Rezultato	VP	Lietuva
R.S.331 Lietuvos gyventojų, bent kartą per pastaruosius 12 mėn. apsilankiusių kultūros paveldo objekte, dalis; procentai	Rezultato	VP	Lietuva
Žmonių, tiesiogiai ir netiesiogiai pasiektų per Kūrybiškos Europos remiamus projektus, skaičius	Rezultato	Kūrybiška Europa	Europa
Naujų iniciatyvų ir politikos rezultatų skaičius	Rezultato	Kūrybiška Europa	Europa
Nenacionalinių Europos filmų Europoje ir Europos filmų visame pasaulyje skaičius kino teatruose	Rezultato	Kūrybiška Europa	Europa
Valstybių narių, naudojančių atvirojo koordinavimo metodo rezultatus plėtojant savo nacionalinę politiką, skaičius	Rezultato	Kūrybiška Europa	Europa

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis viešai prieinama informacija

Investicijos, nukreiptos į kultūros prieinamumą, turi įtakos regiono žmoniškų išteklių augimui, nes kultūros ir / ar gamtos objektas ar paslaugos turi būti prižiūrimos, tvarkomos, todėl auga žmogiškosios darbo jėgos paklausa.

Investicijos į kultūros sektorių sukuria sąlygas pritraukti į regionus naujas komercines veiklas, skatina bendruomeniškumą. Veikloms pritaikomos kultūrinės erdvės sudaro sąlygas naujiems socialinės ir ekonominės plėtros židiniams šiose teritorijose bei prielaidas privačioms investicijoms (sukuriant tam palankią infrastruktūrą); kuriami nauji traukos centrai, kur lankytojai gali įgyti naujų žinių, kompetencijos ir jas pritaikyti gyvenime.

Investicijos į kultūros ir KKI sektorių didina regiono patrauklumą, padeda išlaikyti identitetą bei sukurti patrauklią gyvenamąją aplinką. Tokiais būdais subalansuojami migracijos srautai, vietovė tampa patrauklesnė vietiniams gyventojams, nes jie turi galimybę gauti visavertes kultūrines paslaugas regionuose.

Pagrindinės išvados:

- priklausomai nuo rodiklių siekiamo rezultato, juos galima suskirstyti į 2 grupes: ekonominiai rodikliai ir kultūros prieinamumo (skatinimo) rodikliai;
- ekonominiai rodikliai prisidėjo prie gyventojų užimtumo augimo, turizmo srautų pokyčių, o kultūros prieinamumo (skatinimo) – prie bendruomeniškumo formavimo, atskirties mažinimo, naujų įgūdžių formavimo;
- didžiausią įtaką ekonominiams rodikliams daro intervencijos, finansuojamos iš VP, jomis siekiama padidinti kultūros sektoriaus pridėtinę vertę; taip pat šie rodikliai prisideda prie turizmo srautų augimo, o šie prisideda prie vietovės ir regiono ekonominio augimo;
- kultūros prieinamumo (skatinimo) rodikliai nukreipti į kultūrės atskirties mažinimą, darbo vietų kūrimą bei vietovės patrauklumą gyvenimui.

3.3. Labiausiai ir mažiausiai prisidėjusios investicijos prie kultūros ir KKI sektoriaus pokyčių

Šiame skyriuje analizuojamas TS punkto 9.1.3. Vertinimo klausimas – Kokios investicijos labiausiai ir kurios mažiausiai prisidėjo prie kultūros ir KKI sektoriaus pokyčių (pateikti pasirinkimo pagrindimą ir gerosios praktikos pavyzdžius, atskirai aptarti ES fondų ir kitų investicijų poveikį kultūros ir KKI sektoriui (VP prioriteto / uždavinio / priemonės lygmeniu).

Vertinant uždavinį, atsakoma į šiuos iškeltus tikslinamuosius klausimus:

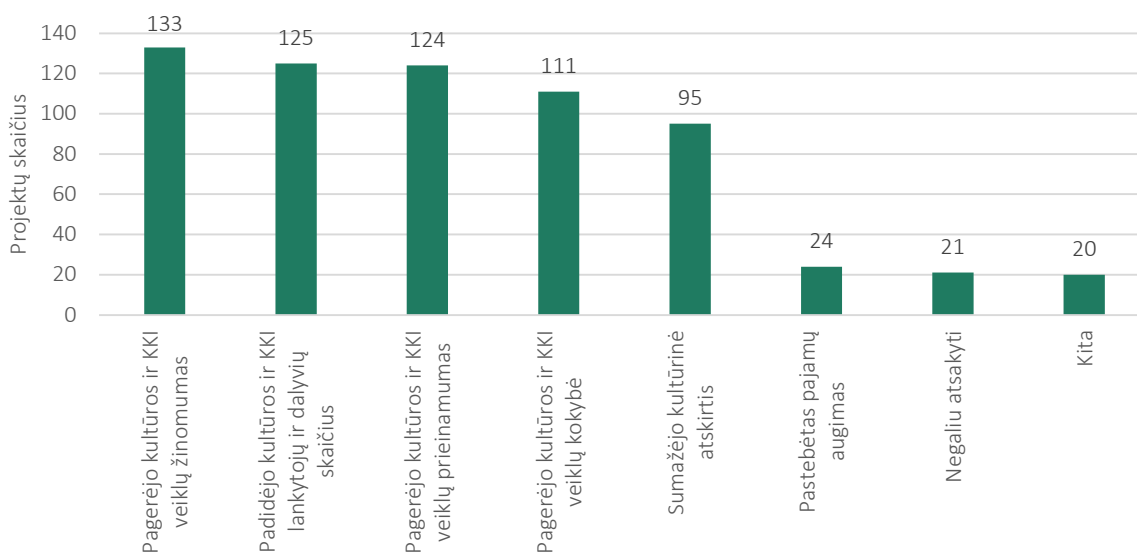
- **TK1.** Kokie produkto rodiklių ir rezultato rodiklių skirtumai tarp intervencijų?
- **TK2.** Kokia buvo ES ir kitų investicijų įgyvendinimo geroji ir blogoji praktika?
- **TK3.** Kiek investicijų reikėjo pagal kiekvieną programą / priemonę / finansavimo šaltinius, sukurti produkto ir pasiekti rezultato rodikliams?

Vertinant uždavinį, patvirtinama arba paneigiama hipotezė:

- **H1.** Skirtingos ES ir kitos investicijos, dėl savo skirtingų prioritetų, tikslų, išteklių ir priemonių, sukuria skirtingus kultūros ir KKI sektoriaus pokyčius.

3.3.1. ES ir kitų investicijų geroji praktika

ES ir kitų investicijų poveikis kultūros ir KKI sektoriui buvo įvairus. Atlikus projektų vykdytojų anketinę apklausą bei interviu su priemonės administruojančiomis įstaigomis nustatyta, kad visos investicijos turėjo tiesioginį ir / ar netiesioginį poveikį kultūrai: išryškėjo, kad investicijos pagerino kultūros ir KKI sektoriaus kokybę, prieinamumą, žinomumą bei pritraukė daugiau lankytojų (žr. toliau pateiktą paveikslą Nr. 9).

9 paveikslas. Projektų, kurie vykdomi pagal analizuojamas priemones, įtaką kultūros ir KKI industrijoms (n=275)

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis anketinės apklausos duomenimis

VP 5 PRIORITETO 301, 302, 303 ir 307 priemonės prisidėjo prie kultūrinio objekto ir jame teikiamų paslaugų prieinamumo, kokybės bei žinomumo augimo bei gerėjimo. Taip pat šios priemonės siekia atverti erdves platesniam lankytojų skaičiui praplečiant teikiamų paslaugų sąrašą. Pavyzdžiui, projekto „Žemaičių Kalvarijos Švč. Mergelės Marijos apsilankymo bazilikos aktualizavimas“ metu buvo atnaujinta bazilika bei restauruoti didžiausi Žemaitijoje vargonai, o tai leido praplėsti teikiamų paslaugų sąrašą. Neskaitant religinių apeigų, kultūros objektas taip pat teikia bendruomenės veiklos vystymo, edukacines, koncertines, muzikines paslaugas (veiklas). Tokiu būdu bazilika pritraukia ne tik sakralinių renginių lankytojus, bet ir turistus, moksleivius ir kultūrinių renginių lankytojus. Taip siekiama supažindinti visuomenę su vietos istoriniu kontekstu bei skatinti domėtis paveldu bei jo istorija, užmegzti diskusiją tarp lankytojo ir kultūros paveldo objekto. Siekiama atliepti visų tikslinių grupių poreikius ne tik regione, bet ir Lietuvoje.

VP 7 PRIORITETO 304, 305 ir 306 priemonių projekto vykdytojai pažymi, kad įvykdžius projektą pagerėjo kultūrinio objekto ar paslaugos prieinamumas, kokybė bei žinomumas. Interviu su CPVA metu nustatyta, kad dauguma projektų sulaukia didelio visuomenės ir žiniasklaidos dėmesio, ypač tie, kurie yra kompleksiniai ir nukreipti į kietąsias bei minkštąsias veiklas.

ATVEJO ANALIZĖ:

VP 7 PRIORITETO 306 PRIEMONĖ. Interviu programą administruojančia institucija (CPVA) metu su nustatyta, kad vienas iš pavyzdinių projektų yra „Medinės architektūros paveldo muziejaus Vilniuje, Polocko g. 52, sukūrimas“⁸⁷. Šis projektas išskiria iš kitų, nes medinės architektūros paveldo pastatų kompleksas yra pritaikomas pirmajam Lietuvoje medinės architektūros paveldo muziejui. Oficialiai šis muziejus savo veiklą pradėjo 2022 m. gegužės mėn., jame buvo atidaryta muziejaus ekspozicijų erdvė, renginių ir laikinųjų ekspozicijų erdvė, multifunkcinė edukacijų erdvė, kavinė ir konsultacinis medžio centras su duomenų baze. Muziejus vykdo specialiąsias muziejines veiklas, mokslines, edukacines, konsultacines, bendruomenines, regioninio ir tarptautinio bendradarbiavimo bei projektines veiklas. Taigi, pastato renovacija ir modernizavimas sukūrė naują traukos objektą, kuris neturi

⁸⁷ Projekto Nr. 07.1.1-CPVA-K-306-04-0007

atitiktoms Lietuvoje⁸⁸. Taip pat jis aktualus įvairaus mažaus grupėms (įskaitant vaikus) bei atlieka ne tik muziejaus funkciją, bet teikia konsultacijas medinės architektūros apsaugos bei priežiūros klausimais.

VP 13 PRIORITETO 309 PRIEMONĖ. Interviu metu su programą administruojančia institucija (IA) nustatyta, kad vienas iš pavyzdinių projektų yra „VšĮ "MO muziejus" naujų skaitmeninių bei žiedinės ekonomikos paslaugų / produktų kūrimas, investuojant į KKI produktų kūrimui būtiną infrastruktūrą“⁸⁹. Šis projektas skirtas naujų skaitmeninių bei žiedinės ekonomikos principus atitinkančių produktų ar paslaugų kūrimui. Diegiamos technologijos leis susieti visas MO muziejaus technologijas bei padarys jas patogiomis naudotis, bei leis vartotojams gauti didžiausią galimą naudą (pvz., el. gidas, viktorinos, parodų pratęsimas el. erdvėje, el. parduotuvė ir kitos paslaugos). Taip pat kuriami savitarnos terminalai, kurie keistų vartotojo patirtį MO muziejuje, o taip pat didintų muziejaus našumą ir patrauklumą, mažintų eilių susidarymą. Visa tai padarys muziejų patrauklesniu bei inovatyvesniu, sumažės eilės bei gėrės lankytojų patirtis. Taigi, lankytojai galės tyrinėti erdves, įgyti naujų žinių savarankiškai (be gido) technologijų pagalba. IA atstovai taip pat išskyrė, kad tai vienas iš nedaugelio projektų, kurie prisideda prie visuomenės švietimo ir edukacijos. Vis dėlto, pažymėtina, kad projektas vis dar įgyvendinamas, todėl realių poveikių lankytojų srautams nėra galimybės įvertinti.

VP 13 PRIORITETO 310 PRIEMONĖ. Interviu metu su programą administruojančia institucija (IA) nustatyta, kad vienas iš pavyzdinių projektų yra „Lietuvos tūkstantmečio vaikų virtuali klasė“⁹⁰. Šio projekto tikslas – skaitmenizuoti kultūrinių (t. y. menai, istorija, muzika ir filosofija) disciplinų pamokos ir adaptuoti jas moksleiviams. Mokymasis papildytoje realybėje leistų vaikams geriau suprasti ir įsisavinti žinias, atlikti eksperimentus ir tyrimus saugioje aplinkoje. Tai – naujoviškas ir inovatyvus būdas pažinti supantį pasaulį.

LIETUVOS-LENKIJOS PROGRAMOS projektų vykdytojai, dalyvavę apklausoje, pabrėžė, kad dalyvavimas šioje programoje jiems padėjo padaryti kultūros ir KKI srities veiklas ar objektus kokybiškesnius, o tai pritraukė daugiau lankytojų, kurie galėjo naudotis paslaugomis.

Programą administruojančios įstaigos atstovas interviu metu akcentavo, kad vienas iš gerosios praktikos pavyzdžių – projektas „Paliktas paveldas“⁹¹, kurio tikslas – sukurti naują etnografinę ekspoziciją, suorganizuoti muziejų naktį, išleisti audiogidus, žemėlapius, sukurti naujas edukacines programas, kurios pritrauktų daugiau pasienio lankytojų. Šiuo projektu siekiama paskatinti tarpkultūrinį dialogą, padidinti kultūros objektų patrauklumą bei žinomumą, taip pat supažindinti lankytojus su regiono istorija, kultūra bei tradicijomis. Projekto metu buvo organizuojami tarpkultūriniai renginiai, įvairios parodos bei pristatyti Šalčininkų ir Suvalkų rajonų baidarių ir dviračių maršruto žemėlapiai.

Anketinėje apklausoje dalyvavę projektų vykdytojai pastebi, kad kuriant naujus maršrutus norima pabrėžti kiekvieno miestelio turi savitą ir unikalią istoriją bei padaryti ją prieinama visiems lankytojams (įskaitant ir svečius). Tokie projektai įtraukia ir vietos gyventojus, didina regionų integraciją ir mažina socialinę bei ekonominę atskirtį.

Taip pat ši programa sąlygojo naujas pažintis, gerųjų patirčių perėmimą ir efektyvų problemų sprendimą.

PIETŲ BALTIJOS PROGRAMA kuria socialinę, ekonominę ir kultūrinę bendrystę Baltijos regione. Interviu su JTS atstovu, kuris prižiūri programos veiklą Lietuvoje, nustatyta, kad ši programa padeda regionams spręsti realias problemas ir sunkumus. Ši programa prisidėjo prie kultūros ir KKI kokybės pagerėjimo ir prieinamumo, taip pat pagerėjo regionų žinomumas ir išaugo pritrauktų lankytojų į regionus skaičius.

⁸⁸ Medinės miesto architektūros muziejus pelnė 2023 metų Europos paveldo apdovanojimą.

⁸⁹ Projekto Nr. 13.1.1-LVPA-K-309-01-0048

⁹⁰ Projekto Nr. 13.1.1-LVPA-K-310-01-0316

⁹¹ Alytaus kraštotyros muziejus. Interreg projektas „Paliktas paveldas“. Prieiga internetu: <https://www.alytausmuziejus.lt/projektas-paliktas-paveldas/>

Pietų Baltijos programa padėjo kurti naujus produktus bei paslaugas, pavyzdžiui, tokius kaip projektas „Baltic Museums: Love IT!“⁹², kurio tikslas – sukurti produktą tvariam gamtos ir kultūros paveldo turizmo objektų pažinimui ir vystymui. Šis projektas prisidėjo prie naujų produktų, kurie padidino muziejaus Lietuvos jūrų muziejaus lankomumą, kūrimo.

LATVIJOS, LIETUVOS IR BALTARUSIJOS BENDRADARBIAVIMO PER SIENĄ PROGRAMOS projektų vykdytojai anketinėje apklausoje nurodė, kad įgyvendinus projektus pagerėjo kultūros ir KKI veiklų kokybė ir prieinamumas, o tai pritraukė papildomų lankytojų. Taip pat apklausoje dalyvavę respondentai pastebi, kad ši programa padėjo atnaujinti įrangą, o tai padidino kultūros objekto žinomumą.

Interviu su programos koordinatoriais metu nustatyta, kad projekto „Kultūros ir istorinio paveldo išsaugojimas ir pritaikymas kultūros, švietimo ir turizmo reikmėms“⁹³ metu buvo restauruotas pastatas ir įkurtas lankytojų centras. Atnaujintose Verkių dvaro paviljono patalpose įkurtos gamtos pažinimo salės ir ekspozicija, pristatanti Pavilnių ir Verkių regioninius parkus (pagal poreikį gali būti vykdomos ir kitos ekspozicijos). Kitaip tariant, atsirado nauja erdvė, kurioje bendruomenė gali burtis ir susipažinti su vietovės istorija.

Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programa, kaip ir kitos bendradarbiavimo per sieną programos, paskatino gerosios praktikos perėmimą, bendradarbiavimą tarp šalių (ar regionų).

LIETUVOS IR RUSIJOS BENDRADARBIAVIMO PER SIENĄ PROGRAMOS projektų vykdytojai išryškino, kad dalyvavimas šioje programoje jiems padėjo pagerinti kultūros ir KKI srities veiklų ar objektų kokybę bei padaryti juos prieinamesnius visuomenei, o tai pritraukė daugiau lankytojų, tad atitinkamai mažėja vietos bendruomenės kultūrinė atskirtis.

Vienas iš pavyzdžių yra projektas „Turizmo ir kultūros tiltai“⁹⁴, kurio metu jaunimas kartu su aktoriais profesionaliais dalyvavo „Scenos meno mokykloje“, dalijosi patirtimi ir mokėsi aktorystės meno iš profesionalų. Jaunieji teatro menininkai buvo kviečiami pristatyti savo kūrybą Alytaus miesto teatre. Projekto metu buvo išplėsta teatro auditorija, pritraukta daugiau žiūrovų. Anketinės apklausos metu projekto vykdytojas pažymėjo, kad šis projektas padės auginti būsimus teatro specialistus.

Projektas sudarė sąlygas gyventojams nemokamai pamatyti scenos meno pasirodymus, jis buvo prieinamas plačiam vartotojų ratui (įtraukiant tautines mažumas, karo pabėgėlius bei asmenis turinčius klausos negalią), todėl mažėjo socialinė atskirtis ir izoliacija. Projekto metu buvo ugdomas pilietinis aktyvumas ir bendruomeniškumas.

Pažymėtina, kad dalyvavimas programoje sąlygojo naujų ryšių užmezgimą, skirtingos kultūros įstaigos galėjo perimti viena kitos gerąsias praktikas, mokytis ir tobulėti. Taip pat kai kurie projektų vykdytojai išskyrė, kad dalyvavimas programoje jiems buvo nauja patirtis, todėl daug ko išmoko ir šias žinias taikys ateityje.

KULTŪROS RĖMIMO FONDO lėšomis finansuotų projektų vykdytojai pažymėjo, kad dalyvavimas KRF lėšomis remiamose programose prisidėjo prie kultūros ir KKI sektoriaus žinomumo bei kokybės gerinimo. Taip pat dalis projektų prisideda prie kultūros ir KKI sektoriaus prieinamumo įvairiems lankytojams. Pavyzdžiui, programos „Menas žmogaus gerovei“⁹⁵ tikslas yra skatinti kultūros ir meno prieinamumą visuomenės grupėms, patiriančioms socialinę ir kultūrinę atskirtį, siekiant teigiamo meno poveikio žmogaus asmeninei gerovei ir sveikatai.

KŪRYBIŠKA EUROPA programos finansuoti projektai prisidėjo prie kultūros ir KKI sektoriaus žinomumo bei kokybės gerinimo. Remiantis anketinės apklausos duomenimis, projektų vykdytojai galėjo daug ko išmokti iš užsienio šalių

⁹² Jūsų muziejus-delfinariumas. Baltic Museums: Love IT. Prieiga internetu: <https://muziejus.lt/lt/baltic-museums-love-it>

⁹³ We Love Lithuania. Atidarytas Pavilnių ir Verkių regioninių parkų lankytojų centras. Prieiga internetu: <https://welovelithuania.com/atidarytas-pavilniu-ir-verkiu-regioniniu-parku-lankytoju-centras>

⁹⁴ Alytaus miesto teatras. Jaunimo kūrybinė stovykla leidžia pažinti, atskleisti ir tobulėti. Prieiga internetu: <https://alytausteatras.lt/jaunimo-kurybine-stovykla-leidzia-pazinti-atsiskleisti-ir-tobuleti>

⁹⁵ Lietuvos kultūros taryba. Menas žmogaus gerovei. Prieiga internetu: <https://www.ltkk.lt/?psl=projektu-finansavimas&do=konkursai&step=view&id=720>

partnerių (ir priešingai). Skirtingos patirtys leidžia į tą patį reiškinį pažvelgti kitu kampu ir priimti efektyvesnius sprendimus.

Interviu su programos atstove nustatyta, kad visi programos projektai siekia to paties tikslo – padaryti kultūrą ir KKI lengviau pasiekiamą vartotojui (įskaitant ir regionus). Taip pat ši programa skatina tarpsektorinį bendradarbiavimą. Pavyzdžiui, projektas „Už raudonos nosies slypintys veidai“⁹⁶ skatina didinti „RAUDONŲ NOSIŲ Gydytojų klounų“ profesionalumą bei plačiau visuomenei pateikti šio vaizduojamo meno ypatybes netradicinėse scenose. Didelis dėmesys projekte skiriamas Raudonų nosių aktorių lavinimui bei naujų vaidybos formų kūrimui tam, kad šis menas būtų lengvai prieinamas žmonėms, negalintiems dalyvauti kultūrinėje veikloje. Taip pat organizuojamas gydytojų klounų profesinis parengimas ir naujų meninių formų pažėdžiamoms grupėms kūrimas.

LIETUVOS KINO CENTRAS savo veikla skatina ilgalaikį Lietuvos kino srities vystymąsi bei prisideda prie vizualinio raštingumo ir ugdymo proceso. Pažymėtina, kad 2014–2022 m. laikotarpyje skirtas finansavimas prisidėjo prie lietuviškų filmų skaičius augimo, atitinkamai po 40 filmų ir 55 filmus⁹⁷. Taip pat LKC vykdomi projektai padeda vaikams ir jaunimui atrasti lietuvišką kiną, skatina įsigilinti, analizuoti, suprasti, diskutuoti ir mokytis kritiškai vertinti pamatytą filmą (pavyzdžiui, projektas „Kino ugdymo bazė“).

Verta pastebėti, kad tiek projektų vykdytojai, tiek programas administruojančios ir prižiūrinčios įstaigos visas ES ir kitas investicijas, nukreiptas į kultūros ir KKI sektorių, vertina teigiamai. Trūkumas, kurį dažnai išskiria projektų vykdytojai bei patvirtina programas administruojančios ir prižiūrinčios įstaigos, yra netinkamai apskaičiuotas projektui reikalingas finansavimas. Taip pat esant nenumatytoms aplinkybėms (dažnu atveju modernizavimo projektuose) trūksta finansavimo, todėl projektų vykdytojams tenka ieškoti naujų partnerių ar kitų finansavimo šaltinių (daugiau informacijos apie projekto vykdymo metu kilusius iššūkius – skyriuje Nr. 4.3.1). Projektų vykdytojai taip pat išskyrė sunkiai pamatuojamus ar pasiekiamus rodiklius (pvz., VP 13 prioriteto rodiklis R.N.306), administracinius sunkumus (daug formų, ataskaitų pildymo), taip pat žmoniškųjų išteklių kaitą ar trūkumą (darbuotojų, kurie atsakingi už projekto įgyvendinimą).

Pagrindinės išvados:

- VP 5 prioriteto geroji praktika pasireiškia per kultūros paveldo objektų ar vietovių vertingąsias savybes ir jų reikšmingumą (autentiškumą, unikalumą), sukurtus papildomus lankytojų srautus, kultūrinio paveldo populiarinimą, žinomumą bei paveldo prieinamumą (užtikrinamas objekto prieinamumas, atvirumas visuomenei);
- VP 7 prioriteto geroji praktika pasireiškė per kultūros objekto (ar paslaugos) prieinamumo, kokybės ir žinomumo gerėjimą; taip pat nustatyta, kad projektai, kurie buvo nukreipti į kietąsias ir minkštąsias veiklas (derinant tarpusavyje skirtingas išlaidų grupes), sulaukė didesnio visuomenės dėmesio bei didesnių lankytojų srautų;
- VP 13 prioriteto geroji praktika pasižymėjo teikiamų kultūros ir KKI sektoriaus paslaugų kokybės ir žinomumo gerėjimu (įdiegus naujas technologijas prasiplėtė paslaugų pasiūla);
- Interreg programų geroji praktika pasireiškė per tarpkultūrinį ir regioninį bendradarbiavimą, vykdam projektus buvo perimamos gerosios praktikos ir sprendžiamos aktualios konkrečios vietovės (vietovių) problemos; taip pat programos prisidėjo prie kultūrinės atskirties mažinimo, nes daugiausiai jos buvo nukreiptos į regionus, atitinkamai mažėjo socialinė ir ekonominė atskirtis. Programų išskirtinumas – aktyviai įtraukiama bendruomenė ir skirtingos socialinės grupės;
- bendradarbiavimo per sieną programų geroji patirtis atsiskleidžia per šalių bendradarbiavimą, gerosios patirties perėmimą bei užsimezgasias naujas partnerystes tarp kultūros įstaigų; taip pat programos

⁹⁶ Raudonos nosys. Juokas, gražinantis viltį. Europos Sąjunga pripažįsta ir remia „Raudonų nosių gydytojų klounų“ darbą. Prieiga internete: <https://www.raudonosnosys.lt/apie-mus/naujienos/detail/europos-sajunga-pripazista-ir-remia-raudonu-nosiu-gydytoju-klounu-darba/>

⁹⁷ Lietuvos kino centras. Faktai ir statistika. Sukurti lietuviški filmai. Prieiga internetu: <https://www.lkc.lt/registras-ir-statistika/faktai-ir-statistika>

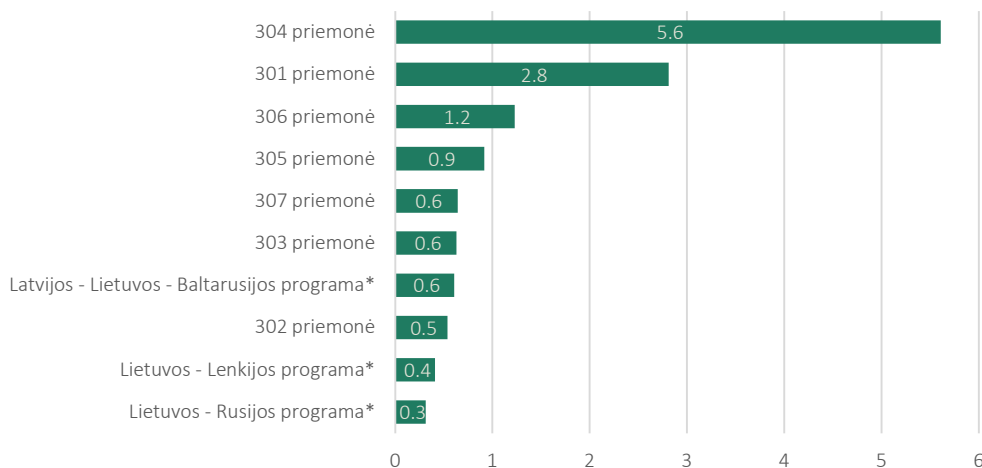

prisidėjo prie kultūros ir KKI srities veiklų kokybiškumo, žinomumo ir prieinamumo, o tai pritraukė daugiau lankytojų ir mažino vietos bendruomenės kultūrinę atskirtį;

- programos Kūrybiška Europa geroji praktika pasireiškia per šalių tarpusavio bendradarbiavimą siekiant bendrų tikslų, taip pat siekiant padaryti kultūrą prieinama visiems vartotojams (įskaitant ir regionus);
- KRF finansuotos programos, administruojamos LKT, geroji patirtis matoma per kultūros ir KKI sektoriaus žinomumo bei kokybės gerinimą bei kultūros ir KKI sektoriaus prieinamumo įvairiems lankytojams didinimą. LKT programos pasižymėjo įvairiapusiškumu ir glaudžiu sąryšiu su nacionaliniais kultūros tikslais;
- LKC skatina ilgalaikį Lietuvos kino srities vystymąsi bei prisideda prie vizualinio raštingumo ir ugdymo proceso; vykdomi projektai taip pat padeda vaikams ir jaunimui atrasti lietuvišką kiną, skatina įsigilinti, analizuoti, suprasti, diskutuoti ir mokytis kritiškai vertinti pamatytą filmą bei pasaulį.

3.3.2. Produkto rodiklių santykinės sąnaudos

NEGRAŽINAMOS SUBSIDIJOS SANTYKINĖS SĄNAUDOS. Pažymėtina, kad toliau pateikiami duomenys nėra skirti priemonių tiesioginiam palyginimui, kadangi priemonės galėjo turėti skirtingus tikslus, kūrė skirtingą pridėtinę vertę. Šie duomenys skirti palyginti priemones bendrame kontekste. Skaičiavimai atlikti remiantis SFMIS duomenimis. Lentelėse, pateiktose prieduose Nr. 11 ir Nr. 12, pateikti skaičiavimai, nurodantys VP, EKP ir Interreg priemonių suteiktą finansavimą vienam produkto vienetui sukurti. Toliau skyriuje analizuojami ir lyginami investicijų vienodi ir palyginami rodikliai, susiję su infrastruktūros plėtra: 304, 305 ir 306 produkto rodiklis „Modernizuoti kultūros infrastruktūros objektai“, Lietuvos-Lenkijos programos rodiklis „Sukurtų arba pritaikytų paveldo objektų skaičius“, Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programos rodiklis „Patobulintų kultūrinių ir istorinių vietų skaičius kaip tiesioginė programos paramos pasekmė“, Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimo per sieną programos „Tiesiogiai naudojant programos paramą atnaujintų kultūros, gamtos ir istorinio paveldo vietų / objektų skaičius“. Kitos programos neturi tarpusavyje palyginamų rodiklių ir veiklos, leidžiančių parodyti kietųjų investicijų mastą, o finansinis planavimas neleidžia tiesiogiai nurodyti finansuotos sumos, skirtos tokioms veikloms (Kūrybinė Europa, KRF finansuojamos programos).

■ Vieno kultūros objekto aktualizavimo sąnaudos, mln. Eur/Objektą

10 paveikslas. Vieno kultūros objekto aktualizavimo sąnaudos 2014–2020 m., mln. eurų / objektui

* finansavimas nurodomas ne visai programai, bet prioritetams (ar projektams), kurie nukreipti į kultūros ir KKI sektorių

Šaltinis: parengta Vertintojo

Lyginant NKP ir Interreg programas, matoma, jog vienam modernizuotam, atnaujintam, patobulintam, pritaikytam ir pan. aktualizuotam paveldo objektui proporcingai apytiksliai skiriama 300–900 tūkst. Eur. O pagal VP priemones 305, 304 ir 306 objektui proporcingai atitinkamai tenka po 0,8 mln. Eur, 1,2 mln. Eur ir 5,6 mln. Eur. Pastarosios

dvi priemonės (304 ir 306) išsiskiria didžiausiais individualiais projektais, kurie yra planuojami valstybės ir savivaldybių lygiu.

FINANSINIŲ PRIEMONIŲ NAUDA. Finansinių priemonių sukurtas poveikis vertinamas pagal svarto rodiklį. Remiantis Invega 2022 m. informaciniu pranešimu, Lietuvoje vidutinis finansinių priemonių svarto efekto rodiklis sudaro 1,7, o tai vertinama kaip nepakankamai aukštas rezultatas. Remiantis ESTEP atliktu finansinių instrumentų taikymo ES struktūrinių fondų lėšoms panaudoti vertinimu, svarto efekto rodiklis, kuris yra didesnis nei 2,0, laikomas aukštu (geras rezultatas), didesnis nei 3,0, laikomas labai aukštu (labai geras rezultatas). Svarto efektas yra suprantamas kaip kiekybinis metodas, skirtas įvertinti finansinės priemonės sukuriamą pridėtinę vertę.

Remiantis LR Finansų ministerijos (toliau – FM) svarto efektas bendrai vertinant nebuvo pasiektas (žemesnis nei 1), kadangi ši priemonė neatsipirko. FM ir VIPA vertinimu, priemonė buvo nepatraukli ir neatnešė lauktos grąžos.

Pagrindinės išvados:

- 304 priemone yra finansuojami didžiausi individualūs projektai ir vidutiniškai daugiausiai skiriama lėšų vieno objekto modernizavimui, atnaujinimui (žr. priedą Nr. 11);
- analizuojamos investicijos yra vertinamos taikant bendriausią rodiklį – modernizuotų / atnaujintų objektų skaičių. Taikant šį analizės metodą nustatyta, kad daugiausia investicijų vienam objektui sukurti reikėjo 304 priemonei (5,6 mln. Eur / objektą) ir 301 priemonei (2,8 mln. Eur / objektą).

4. ES fondų ir kitų finansavimo šaltinių investicijų tinkamumas ir efektyvumas

Šiame skyriuje įgyvendinamas TS punkto 9.2 Vertinimo uždavinys:

įvertinti ES fondų ir kitų finansavimo šaltinių investicijų į kultūros ir KKI sektoriaus infrastruktūrą ir veiklas, tinkamumą ir efektyvumą.

Vertinant uždavinį, atsakoma į šiuos klausimus, iškeltus TS:

9.2.1. Kiek ir kaip 2014–2020 m. ES fondų ir kitos investicijos kultūros ir KKI srityje prisidėjo prie ES ir nacionalinių strateginių tikslų, kaip atliepė NPP 2014–2020 horizontalaus prioriteto „Kultūra“ strateginius tikslus (palyginti tikslus ir gautus rezultatus, pvz. palyginat planuotus ir faktinius produkto ir rezultato rodiklius, pateikiant išvadas ir atsakant į klausimą „kodėl?“).

9.2.2. Koks investicijų į kultūros ir KKI sektorių efektyvumas (pagrindžiant konkrečiais atvejais ir pvz.), įvertinant 1-o euro investicijų į kultūros ir KKI sektorių multiplikatoriaus efektą.

9.2.3. Kaip keitėsi ES fondų ir kitų investicijų aktualumas ir intervencijos mastas keičiantis socialinei ir ekonominei situacijai? (Išanalizuoti konkrečius rodiklius ir nurodyti, kiek šis pokytis įvyko dėl VP prioritetų ir konkrečių uždavinių įgyvendinimo).

9.2.4. Kokius socialinius ir ekonominius pokyčius lėmė ES fondų ir kitos investicijos kultūros ir KKI sektoriuje ir kaip tiesiogiai ir / ar netiesiogiai prisidėjo prie daugiau ar mažiau pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo? Ką reikėtų keisti ateityje?

9.2.5. Kokie buvo ES fondų ir kitų investicijų kultūros ir KKI srityje, prisidėjusių prie dalyvavimo kultūroje skatinimo, tikslai ir ar gauti rezultatai atitinka kultūros politikos tikslus?

4.1. ES fondų ir kitų investicijų kultūros ir KKI srityje sąsaja su NPP 2014–2020 horizontalaus prioriteto „Kultūra“ strateginiais tikslais

Šiame skyriuje analizuojamas TS punkto 9.2.1. Vertinimo klausimas:

kiek ir kaip 2014–2020 m. ES fondų ir kitos investicijos kultūros ir KKI srityje prisidėjo prie ES ir nacionalinių strateginių tikslų, kaip atliepė NPP 2014–2020 horizontalaus prioriteto „Kultūra“ strateginius tikslus (palyginti tikslus ir gautus rezultatus, pvz. palyginat planuotus ir faktinius produkto ir rezultato rodiklius, pateikiant išvadas ir atsakant į klausimą „kodėl?“).

Vertinant uždavinį, atsakoma į šį iškeltą tikslinamąjį klausimą:

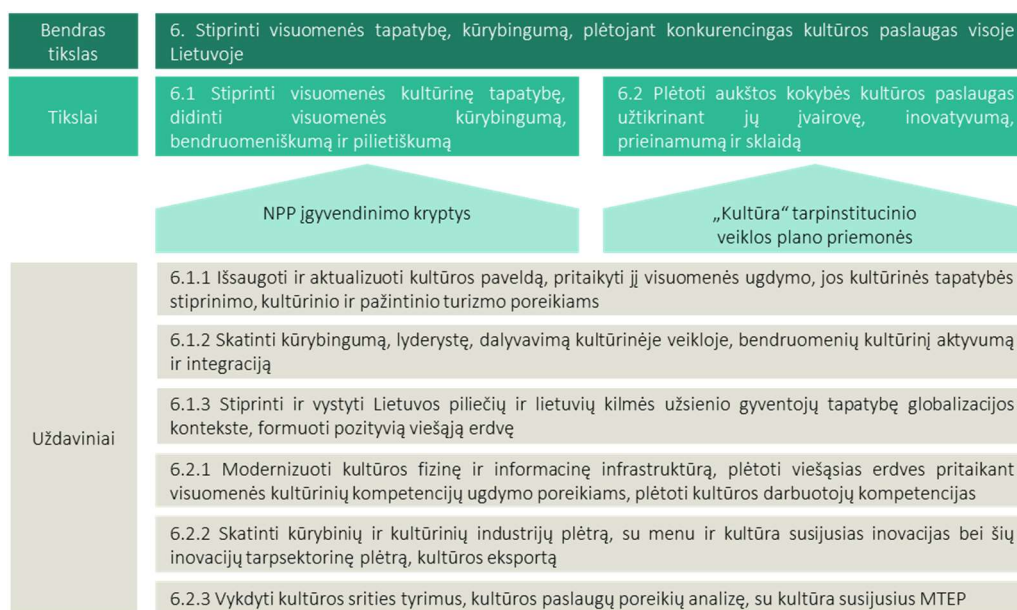
- **TK1.** Kaip ES fondų ir kitų investicijų intervencijų numatyti tikslai, uždaviniai atliepia NPP 2014–2020 horizontalaus prioriteto „Kultūra“ strateginius tikslus ir siekiamus rodiklius?

Vertinant uždavinį, patvirtinama arba paneigiama hipotezė:

- **H1.** Planuoti ir faktiniai investicijų sukurti produktai ir pasiekti rezultatai yra aktualūs, siekiantys horizontalaus prioriteto „Kultūra“ strateginių tikslų.

4.1.1. Investicijų ir NPP 2014–2020 horizontalus prioritetas „Kultūra“ tikslai

2012 m. lapkričio 28 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 1482 patvirtinta NPP, skirta Lietuvos pažangos strategijai „Lietuva 2030“ įgyvendinti. Šioje programoje, jungiančioje pagrindines Lietuvos pažangos strategijas („Lietuva 2030“ ir Europos Sąjungos strategija „Europa 2020“), aprašomi ilgalaikių valstybės prioritetų įgyvendinimo uždaviniai ir kryptys, numatomos ES finansinės paramos proporcijos.⁹⁸ NPP suskirstyta į atitinkamus prioritetus, kurie apima visas valstybės valdymo sritis. Šiam Vertinimui aktualus 6 prioritetas „Kultūra“. NPP prioriteto „Kultūra“ struktūra (bendras tikslas, tikslai ir uždaviniai) pateikti paveikslėlyje Nr. 11.

11 paveikslas. NPP 2014–2020 horizontalus prioriteto „Kultūra“ struktūra

Šaltinis: sudaryta Vertintojo, remiantis 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programa

Kiekvieno tikslo siekiama įgyvendinant numatytus NPP uždavinius. Šie uždaviniai apima įvairias kultūros sritis: paveldo aktualizavimas, bendruomenių augimas, pilietiškumo ugdymas, infrastruktūros plėtra, kompetencijų plėtra, KKI plėtra, kultūros tyrimai ir t.t. Kiekvienas uždavinys toliau apibrėžtas įgyvendinimo kryptimis, kurios nusako bendrines veiklas, reikalingas įgyvendinti kiekvieną uždavinį. Pavyzdžiui, 6.1.3 uždavinys „Stiprinti ir vystyti Lietuvos piliečių ir lietuvių kilmės užsienio gyventojų tapatybę globalizacijos kontekste, formuoti pozityvią viešąją erdvę“ turi įgyvendinimo kryptis 6.1.3.1. „Teikti paramą projektams, skirtiems Lietuvos piliečių istorinei savimonei ugdyti, siejant Lietuvos ir kaimyninių šalių tautų istoriją, kultūrą bei savivoką“ arba 6.1.3.2. „Skatinti užsienio lietuvių tautinės tapatybės išlaikymą ir įsitraukimą į Lietuvos gyvenimą“. NPP 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Kultūra“ tarpinstitucinis veiklos planas (patvirtintas 2014 m. kovo 19 d. Kultūros ministro nutarimu Nr. 269) (toliau – „Kultūros“ veiklos planas) papildomai detalizuoja priemones,

⁹⁸ ES struktūrinė parama 2007–2013 m. Nacionalinė pažangos programa. Prieiga internetu: <http://www.esparama.lt/nacionaline-pazangos-programa1>

kurios prisideda prie programos horizontaliojo prioriteto „Kultūra“ įgyvendinimo bei detalizuoja prioriteto „Kultūra“ tarpinstitucinio veiklos plano vertinimo kriterijus.

VP planavimo dokumentuose ir NPP planavimo dokumentuose jau buvo numatytas ryšys tarp šių intervencijų ir valstybės siekiamų tikslų. „Kultūros“ veiklos plane yra konkrečiai įvardinama, jog 305 priemonė (įskaitant ir priemonę Nr. 05.4.1-CPVA-R-302 „Aktualizuoti savivaldybių kultūros paveldo objektus“, kuri nepatenka į šio tyrimo apimtį) prisidės prie „Kultūra“ prioriteto tikslų ir uždavinių įgyvendinimo. Prie „Kultūros“ tikslų ir uždavinių pasiekimo taip pat įvardinamos investicijos (bet ne konkrečiais pavadinimais), kurios susijusios su viešųjų prieigos prie interneto taškų šalies viešosiose bibliotekose infrastruktūros atnaujinimu, Lietuvos kultūros paveldo objektų skaitmeninimu ir inovatyvių, pažangių e. paslaugų ir e. produktų kūrimu, siekiant ilgalaikio jų išsaugojimu, naujų, pažangių lietuvių kalbos informacinių technologijų ir skaitmeninių produktų diegimu, šiuolaikinio kultūros skaitmeninio turinio ir e. paslaugų, atitinkančių šiandienos visuomenės poreikius ir raidos tendencijas, kūrimu ir sklaida, taip pat kitais susijusiais projektais. Paties VP teminis tikslas – „Aplinkos išsaugojimas bei apsauga ir išteklių veiksmingumo skatinimas“ – yra grindžiamas NPP tikslu išsaugoti ir atnaujinti Lietuvos kultūros ir gamtos paveldą.

Vertinant kiekvieną 7 prioriteto priemonę atskirai, šių intervencijų projektai ir veiklos atliepia NPP uždavinius ir įgyvendinimo kryptis, dažniausiai tas, kurios susijusios su kultūros paveldo aktualizavimu (6.1.1. NPP uždavinys) ir infrastruktūros modernizavimu (6.2.1. NPP uždavinys).⁹⁹ Tuo tarpu 13 prioritetas dažniausiai atliepia NPP numatytas KKI įgyvendinimo kryptis (6.2.2. NPP uždavinys).

VP priemonės	Investicijų sąsaja su NPP	NPP uždaviniai
306 priemonės „Modernizuoti viešąją ir privačią kultūros infrastruktūrą“ veiklos	Veiklos atliepia NPP uždavinių įgyvendinimo kryptis	6.1.1 uždavinys. Išsaugoti ir aktualizuoti kultūros paveldą, pritaikyti jį visuomenės ugdymo, jos kultūrinės tapatybės stiprinimo, kultūrinio ir pažintinio turizmo poreikiams
305 priemonės „Modernizuoti savivaldybių kultūros infrastruktūrą“ veiklos		6.2.1 uždavinys. Modernizuoti kultūros fizinę ir informacinę infrastruktūrą, plėtoti viešąsias erdves pritaikant visuomenės kultūrinių kompetencijų ugdymo poreikiams, plėtoti kultūros darbuotojų kompetencijas
304 priemonės „Modernizuoti kultūros infrastruktūrą“ veiklos	Veiklos atliepia NPP uždavinių įgyvendinimo kryptis	6.2.2 Skatinti kūrybinių ir kultūrinių industrijų plėtrą, su menu ir kultūra susijusias inovacijas bei šių inovacijų tarpsektorinę plėtrą, kultūros eksportą
308 priemonės „Paskatos dizaino kūrėjams: „Dizaino sparnai““ veiklos		
309 priemonės „Paskatos gerinti kultūros ir kūrybinių industrijų įmonių infrastruktūrą“ veiklos		
310 priemonės „Paskatos kultūros ir kūrybinių industrijų sektoriui kurti konkurencingus kultūros produktus“ veiklos		

12 paveikslas. VP priemonės ir NPP aktualus uždaviniai

Šaltinis: sudaryta Vertintojo, remiantis 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programa ir KRF gairėmis

KRF 2014–2020 m. finansavo platų ratą LKT programų skatino beveik visas įgyvendinimo kryptis, kurios nėra infrastruktūros plėtros kryptis ar reikalauja didelių inžinierinių investicijų. KRF išsiskiria tuo, jog skyrė tikslinį finansavimą plačiam spektrui kultūros sričių. Dalis KRF finansuotos LKT programos ir NPP „Kultūros“ įgyvendinimo kryptių sąsajų pateikta priede Nr. 10. Paveiksle pateikta tik dalis LKT KRF finansuotų programų. 2014–2020 m. buvo įgyvendinamos įvairios programos, kurios taip pat pagal savo turinį siekė NPP tikslų ir numatytų uždavinių.

EKP ir INTERREG programos pagal savo tikslus ir uždavinius atitinka dalį NPP iškeltų tikslų ir įgyvendinimo kryptių, nors šių programų strateginiuose dokumentuose nėra minimi valstybiniai strateginiai dokumentai ar valstybiniuose dokumentuose nėra minimos šios programos (priešingai negu VP). EKP ir Interreg kartu turi

⁹⁹ Platesnis VP priemonių veiklų ir NPP uždavinių įgyvendinimo kryptių žemėlapis pateiktas prieduose Nr. 8 ir Nr. 9.

panašius tikslus – skatinti integracinį augimą pasienio regionuose, kuriant naujus bendradarbiavimo ryšius, bei suteikti pagrindą tolimesniam socialiniam-ekonominiam augimui. Tai ypatingai atliepia NPP „Kultūros“ prioriteto tikslą 6.1 „Stiprinti visuomenės kultūrinę tapatybę, didinti visuomenės kūrybingumą, bendruomeniškumą ir pilietiškumą“. Remiantis interviu su programos įgyvendinančia institucija (JTS), dauguma programų dažniausiai fokusuojasi į mažesnių bendruomenių kultūrinį įgalinimą, įtraukimą į kultūrinę veiklą, bei tautinio identiteto stiprinimą, atliepiančias NPP uždavinius 6.1.1 „Išsaugoti ir aktualizuoti kultūros paveldą, pritaikyti jį visuomenės ugdymo, jos kultūrinės tapatybės stiprinimo, kultūrinio ir pažintinio turizmo poreikiams“ ir 6.1.2 „Skatinti kūrybingumą, lyderystę, dalyvavimą kultūrinėje veikloje, bendruomenių kultūrinį aktyvumą ir integraciją“. Smulkesnių EKP ir Interreg programų projektų veiklose matoma pagrindinė veiklų tendencija:

- kultūros paveldo išsaugojimas ir pritaikymas visuomenės poreikiams;
- tarpregioninė turizmo plėtra;
- dalinimasis patirtimi ir žiniomis, mokslinė veikla.

Lyginant individualius EKP ir Interreg projektus, šie atliepia daugumą NPP numatytų uždavinių ir jų veiklos kryptių. Tokie Lietuvos-Lenkijos projektai kaip „Turizmo ir kultūros puoselėjimas Trakuose ir Giżycko regione“, „Lietuvių ir lenkų bendradarbiavimas siekiant išsaugoti kultūros išteklius ir kurti pagrindą turizmui“ ar „Baltų palikimo išsaugojimas ir skatinimas Lietuvos ir Lenkijos pasienyje“ savo kompleksišku apima tiek turizmo skatinimą, tiek kultūros paveldo apsaugą, tiek tarpvalstybinį bendradarbiavimą. Tokie kompleksiški projektai aktualūs Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programai, Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimo per sieną programai ir Interreg. Vertinama, jog EKP ir Interreg apima daugumą NPP uždavinių ir įgyvendinimo kryptių. Panaši situacija pastebima Kūrybinės Europos programoje, kuri plačiai skatina kultūros bendradarbiavimo tinklus bei įvairaus pobūdžio iniciatyvas, kurios aktualios NPP.

Pagrindinės išvados:

- atsižvelgiant į plačius NPP tikslus, uždavinius bei numatytas įgyvendinimas kryptis prioritetai „Kultūra“, analizuojamų programų tikslai ir veiklos šiuos dalinai atitinka. VP 7 prioriteto priemonės, kurios investuoja į infrastruktūros plėtrą, atliepia NPP prioriteto „Kultūra“ uždavinius 6.1.1 „Išsaugoti ir aktualizuoti kultūros paveldą, pritaikyti jį visuomenės ugdymo, jos kultūrinės tapatybės stiprinimo, kultūrinio ir pažintinio turizmo poreikiams“ ir „6.2.1 Modernizuoti kultūros fizinę ir informacinę infrastruktūrą, plėtoti viešąsias erdves pritaikant visuomenės kultūrinių kompetencijų ugdymo poreikiams, plėtoti kultūros darbuotojų kompetencijas“;
- VP 13 prioriteto priemonės dėl savo tikslinės paramos verslo sektoriui ir KKI atliepia „Kultūros“ prioriteto uždavinį „6.2.2 Skatinti kūrybinių ir kultūrinių industrijų plėtrą, su menu ir kultūra susijusias inovacijas bei šių inovacijų tarpsektorinę plėtrą, kultūros eksportą“;
- EKP, Interreg, KRF finansuotos LKT programos ir Kūrybinė Europa dėl savo plačių investicinių veiklų rato suteikia investicijas pagal likusius NPP prioriteto „Kultūra“ uždavinius, kurie nėra tiesiogiai susiję su sunkiąja infrastruktūros plėtra (6.1.1 „Išsaugoti ir aktualizuoti kultūros paveldą, pritaikyti jį visuomenės ugdymo, jos kultūrinės tapatybės stiprinimo, kultūrinio ir pažintinio turizmo poreikiams“, 6.1.2 „Skatinti kūrybingumą, lyderystę, dalyvavimą kultūrinėje veikloje, bendruomenių kultūrinį aktyvumą ir integraciją“, 6.1.3 „Stiprinti ir vystyti Lietuvos piliečių ir lietuvių kilmės užsienio gyventojų tapatybę globalizacijos kontekste, formuoti pozityvią viešąją erdvę“, 6.2.3 „Vykdyti kultūros srities tyrimus, kultūros paslaugų poreikių analizę, su kultūra susijusius MTEP“).

4.1.2. NPP 2014–2020 horizontalus prioriteto „Kultūra“ vertinimo kriterijų pasiekimas vertinamų intervencijų kontekste

Prioriteto „Kultūra“ veiklos planas nustato 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Kultūra“ tarpinstitucinio veiklos plano vertinimo kriterijus, kurie nurodo plane numatytų priemonių indėlį siekiant programos horizontaliojo prioriteto „Kultūra“ tikslų ir uždavinių. Rodikliai lentelėje Nr. 42 žemiau yra tapatūs rodikliams, kurie yra išskelti ES fondų investicijoms. Lentelėje yra pateikiama, kiek numatytos investicijos siekė faktiškai numatyto NPP rezultato ar produkto rodiklio.

NPP prioriteto „Kultūra“ 1 tikslas turi du pagrindinius rezultato rodiklius: R-1-1 „Gyventojų, per pastaruosius 12 mėn. aplankusių kultūros paveldo objektą, dalis, procentais“ ir R-1-2 „Visų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros išlaidų dalis humanitarinių ir socialinių mokslų sričiai, procentais“. Pirmasis rezultato rodiklis yra identiškasis siekiamam VP rodikliui R.S.331 (5 prioriteto, 5.4.1. konkretaus uždavinio. Padidinti kultūros ir gamtos paveldo aktualumą, lankomumą ir žinomumą, visuomenės informuotumą apie juos supančią aplinką).

Atsižvelgiant į tai, jog dauguma kriterijų, patenkančių po 1.1. uždavinio, atliepia labai specifines kultūros sektoriaus dalis – amatų centrai, žvejybos amatas, tremtinių kapai ir palaidojimo vietos – dauguma šių atvejų nėra susiję su VP rodikliais, bet yra susieti su KRF rodikliais. Tuo tarpu platesnių aspektų rodikliai, kaip P-1-1-5 „Sutvarkytų, įrengtų ir pritaikytų lankymui gamtos ir kultūros paveldo objektų skaičius, vienetais“, sutampa su VP išskeltu produkto rodikliu P.S.335. 1.2. uždavinio kriterijai tiesiogiai koreliuoja su rodikliais, išskeltais 9 prioriteto uždaviniui VP 9.3.3. Sustiprinti viešojo sektoriaus tyrėjų gebėjimus bei pajėgumus vykdyti aukšto lygio MTEP veiklas konkrečiame uždavinyje – P.S.395.

NPP rodiklis „P-2-1-2 Modernizuotų kultūros infrastruktūros objektų skaičius, kaupiamaisiais vienetais“ atitinka analizuojamus produkto rodiklius, išskeltus priemonėms 304, 305 ir 306.

Kriterijus P-2-3-1 panašus į P.S.405 „Asmenys, kurie dalyvavo ESF veiklose, skirtose mokyti pagal neformaliojo švietimo programas“, tačiau specifikuotas į kūrybingumo ugdymą. Tuo tarpu Vertinimo kriterijus P-2-3-3 sutampa su VP kriterijumi P.N.409 „Romų tautybės asmenys, gavę sociokultūrinės paslaugas“.

42 Lentelė. NPP prioriteto „Kultūra“ rodikliai, nustatyti investicijų intervencijoms

1 Tikslas. Stiprinti visuomenės kultūrinę tapatybę														
NPP siektini rodikliai							Faktiniai pasiekti investicijų rodikliai							
NPP Uždavinių vertinimo kriterijaus kodas ir kriterijus	2015 ¹⁰⁰	2016	2017 ¹⁰¹	2018	2019	2020 ¹⁰²	Investicijų intervencija	Investicijų kriterijaus / rodiklio kodas ir kriterijus	2015	2016	2017	2018	2019	2020
R-1-1. Gyventojų, per pastaruosius 12 mėn. aplankiusių kultūros paveldo objektą, dalis, procentais ¹⁰³	-	-	59,7 proc.	-	-	55,3 proc.	VP priemonės 301, 302, 303, 307	R.S.331 Lietuvos gyventojų, bent kartą per pastaruosius 12 mėn. apsilankiusių kultūros paveldo objekte, dalis	-	-	-	55 proc.	-	-
1.1. Uždavinys: išsaugoti ir aktualizuoti kultūros paveldą, pritaikyti jį visuomenės ugdymo, jos kultūrinės tapatybės stiprinimo, socialiniams poreikiams ir verslo plėtrai														
NPP siektini rodikliai							Faktiniai pasiekti investicijų rodikliai							
Uždavinių vertinimo kriterijaus kodas ir kriterijus	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Investicijų intervencija, kurios rodikliai sutampa su NPP	Investicijų kriterijaus / rodiklio kodas ir kriterijus	2015	2016	2017	2018	2019	2020
P-1-1-5 Sutvarkytų, įrengtų ir pritaikytų lankymui gamtos ir kultūros paveldo objektų skaičius, vienetais	0	2	5	7	20	20	VP priemonės 301, 302, 303, 307, 016	P.S.335 Sutvarkyti, įrengti ir pritaikyti lankymui gamtos ir kultūros paveldo objektai ir teritorijos	-	-	-	10 ¹⁰⁴	-	-

¹⁰⁰ 2015 metų pateiktos siektinos kriterijų reikšmės yra iš suvestinės 2015-01-01 - 2016-03-17 redakcijos NPP prioriteto „Kultūra“ tarpinstitucinio veiklos plano versijos

¹⁰¹ 2016–2017 metų pateiktos siektinos kriterijų reikšmės yra iš suvestinės 2015-01-01–2016-03-17 redakcijos NPP prioriteto „Kultūra“ tarpinstitucinio veiklos plano versijos

¹⁰² 2018–2020 metų pateiktos siektinos kriterijų reikšmės yra iš aktualiausios NPP prioriteto „Kultūra“ tarpinstitucinio veiklos plano versijos

¹⁰³ Tyrimas atliekamas kas 3 metus nuo 2014 m.

¹⁰⁴ Sudėtinis priemonių produkto rodiklių reikšmė, remiantis esinvesticijos.lt

P-1-1-6 Aplankytų ir inventorizuotų tremtinių kapų skaičius, vienetais	-	10	10	10	10	10	KRF lėšomis finansuojamos programos	P-04-05-01-02-06; P-01-09-01-02-04 Aplankytų ir inventorizuotų tremtinių kapų skaičius (vienetai)	-	200	10	62	448	0
P-1-1-7 Sutvarkytų tremtinių kapų ir palaidojimų vietas žyminčių paminklų skaičius, vienetais	-	5	5	5	5	5	KRF lėšomis finansuojamos programos	P-04-05-01-02-07; P-01-09-01-02-05 Sutvarkytų tremtinių kapų ir palaidojimų vietas žyminčių paminklų skaičius (vienetai)	357	711	96	76	244	0

1.2 Uždavinys: vykdyti kultūros srities mokslinių tyrimų ir eksperimentinę plėtrą, susijusių su socialine, ekonomine ir kultūrine plėtra ir kūrybinėmis inovacijomis

Uždavinių vertinimo kriterijų	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Investicijų intervencija, kurios rodikliai sutampa su NPP	Investicijų kriterijaus / rodiklio kodas ir kriterijus	2015	2016	2017	2018	2019	2020
P-1-2-1 Tyrėjų, kurie dalyvavo Europos socialinio fondo veiklose, skirtose mokytis pagal neformaliojo švietimo programas, skaičius, kaupiamaisiais vienetais	10	20	20	30	40	40	VP priemonė 711	P.S.395 Tyrėjai, kurie dalyvavo ESF veiklose, skirtose mokytis pagal neformaliojo švietimo programa	-	-	-	111	-	-

2.1 Uždavinys. Modernizuoti fizinę ir informacinę kultūros infrastruktūrą, plėtoti viešąsias erdves – pritaikyti jas visuomenės kūrybinių kompetencijų ugdymo poreikiams, plėtoti kultūros darbuotojų

Uždavinių vertinimo kriterijų	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Investicijų intervencija, kurios rodikliai sutampa su NPP	Investicijų kriterijaus / rodiklio kodas ir kriterijus	2015	2016	2017	2018	2019	2023
P-2-1-2 Modernizuotų kultūros infrastruktūros objektų skaičius, kaupiamaisiais vienetais	5	8	9	11	16	17	VP priemonės 304, 305 ir 306	P.N.304 infrastruktūros objektai	-	-	-	-	-	53

2.3 Uždavinys. Skatinti visuomenės kūrybingumą, lyderystę, dalyvavimą kultūrinėje veikloje, bendruomenių kultūrinį aktyvumą ir integraciją

Uždavinių vertinimo kriterijų	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Investicijų intervencija,	Investicijų kriterijaus /	2015	2016	2017	2018	2019	2020
-------------------------------	------	------	------	------	------	------	---------------------------	---------------------------	------	------	------	------	------	------

							kurios rodikliai sutampa su NPP	rodiklio kodas ir kriterijus						
P-2-3-2 Mokyklų, dalyvavusių kūrybinėse partnerystėse, skaičius, kaupiamaisiais vienetais	24	0	60	97	140	186	VP priemonė 729	R.N.713 Kūrybinėse partnerystėse dalyvavusių mokyklų dalis	-	-	-	7	-	-
P-2-3-3 Romų tautybės asmenų, gavusių sociokultūrinės paslaugas, skaičius, vienetais	0	80	100	72	70	40	VP priemonė 412	P.N.409 Romų tautybės asmenys, gavę sociokultūrinės paslaugas	-	-	-	180	-	-

Šaltinis: sudaryta Vertintojo

Pastebima, jog daug NPP rodiklių, kurie iš dalies atliepia rodiklius, numatytus VP, t. y., dalis NPP rodiklių yra specifikuoti kultūros sektoriui, o panašūs rodikliai VP numatyti visiems sektoriams Lietuvoje. Tokiu atveju šie rodikliai tiesiogiai neparodo įtakos kultūros paveldui, bet gali būti teoriškai išskaičiuojami iš bendrų rodiklių, atsižvelgiant į investavimo objektus. Pavyzdžiui, priemonė 10.1.3-ESFA-V-918 „Viešojo administravimo subjektų iniciatyvos, skirtos paslaugų ir asmenų aptarnavimo kokybės gerinimui“ vykdo veiklas, skirtas viešojo sektoriaus darbuotojų įgūdžių tobulinimui. Jų siekiami rodikliai yra „P.S. 415 Viešojo valdymo institucijos, pagal veiksmų programą ESF lėšomis įgyvendinusios paslaugų ir (ar) aptarnavimo kokybei gerinti skirtas priemones“ ar „P.S 416 Viešojo valdymo institucijų darbuotojai, kurie dalyvavo pagal veiksmų programą ESF lėšomis vykdytose veiklose, skirtose stiprinti teikiamų paslaugų ir (ar) aptarnavimo kokybės gerinimui reikalingas kompetencijas“. Tai dalinai atitinka kitus NPP rodiklius kaip „P-2-1-3 Kultūros srities viešojo valdymo institucijų, įgyvendinusių veiklos valdymui tobulinti ir (arba) paslaugų ar aptarnavimo kokybei gerinti skirtas priemones, skaičius, kaupiamaisiais vienetais“ arba „P-2-1-4 Kultūros srities viešojo valdymo institucijų, kurioms skirtas finansavimas veiklos valdymo tobulinimo ir (arba) paslaugų ar aptarnavimo kokybei gerinti skirtoms priemonėms įgyvendinti, skaičius, kaupiamaisiais vienetais“. Kiti pavyzdžiai: NPP kriterijus „P-2-2-2 Kūrybinių ir kultūrinių industrijų įmonių, gavusių paramą siekiant, kad jos pateiktų naujų įmonės produktų, skaičius, kaupiamaisiais vienetais“ yra kultūrai patikslinta VP rodiklio „P.B.229 Įmonių, gavusių investicijas siekiant, kad jos pateiktų naujų įmonės produktų, skaičius“ forma. Tikslinis NPP rodiklis „P-2-3-1 Asmenų, kurie dalyvavo Europos socialinio fondo veiklose, skirtose mokytis kūrybinio ugdymo įgūdžių pagal neformaliojo švietimo programas, skaičius, kaupiamaisiais vienetais“ iš dalies atitinka ir yra patikslintas kultūros sektoriui kriterijus rodikliui „P.S.405 „Asmenys, kurie dalyvavo ESF veiklose, skirtose mokytis pagal neformaliojo švietimo programas“. Kriterijus R-2-5 „Sunaudotos galutinės energijos kiekio sumažėjimas kultūros viešųjų paslaugų pastatuose, kuriuose įgyvendintos energinio efektyvumo priemonės, kaupiamaisiais procentais“ iš dalies atitinka VP rodiklį R.S.317 „Sunaudotas galutinės energijos kiekis paslaugų ir namų ūkių sektoriuose“, tik nurodant tikslines Kultūros objektų grupes. Kriterijus P-1-1-1 „Objektų, kuriuose atlikti tvarkybos darbai (aktualizuotų kultūros paveldo objektų), skaičius, kaupiamaisiais vienetais“ nėra tiesiogiai matuojamas VP uždavinių ar priemonių lygiu, tačiau jam ypatingai aktualios tokios priemonės kaip 301, 302, 303. NPP rodikliai P-2-1-3 ir P-2-1-4 nėra tiesiogiai susieti su rodikliais iš VP, tačiau, šie yra patikslinti kultūros sektoriui pagal rodiklį „P.S.416 Viešojo valdymo institucijų darbuotojai, kurie dalyvavo pagal VP ESF lėšomis vykdytose veiklose, skirtose stiprinti teikiamų paslaugų ir (ar) aptarnavimo kokybės gerinimui reikalingas kompetencijas“. Prie P-2-2-1 „Įdiegtų kūrybinių dizaino ir rinkodaros sprendimų skaičius, kaupiamaisiais vienetais“ kriterijaus potencialiai prisideda įvairios įgyvendinamos VP priemonės (pvz. Nr. 05.4.1-LVPA-V-812 Nacionalinių turizmo maršrutų, trasų ir produktų rinkodara bei turizmo ženklavimo infrastruktūros plėtra), tačiau vienodų rodiklių nėra. Tuo tarpu, NPP prioriteto „Kultūra“ rodiklis P-2-2-2 yra KKI sektoriui

pritaikytas VP produkto rodiklis P.B.229 „Įmonių, gavusių investicijas siekiant, kad jos pateiktų naujų įmonės produktų, skaičius“. Parengtos kultūros palydovinės sąskaitos jau yra parengtos ir atnaujinamos, jau Vertinimo rengimo metu pasiekiant P-2-2-3 „Parengtos kultūros palydovinės sąskaitos, rinkinys“ siektiną reikšmę.¹⁰⁵

Pagrindinės išvados:

- iš „Kultūros“ veiklos plane nustatytų kriterijų 2014–2020 metams, 8 sutampa su numatytais KRF ir VP programos priemonėse. Dauguma kitų VP ir KRF rodiklių – ypačingai tų, kurie susiję su asmenų apmokymais ar įtrauktimi į socialinę ar švietėjišką veiklą – dalinai atliepia NPP siekiamus rodiklius, pvz., kuria švietimo veiklas asmenų grupei, bet neišskiria, kurios švietėjiškos veiklos susijusios būtent su kūrybinių ugdymu. Tačiau tai reiškia, jog VP įgyvendinamų projektų (kurių veiklos nėra nukreiptos vien į kultūros ar KKI sektorių) metu yra įtraukiamos plataus rato veiklos, kurios taip pat paliečia kultūros ir KKI sektorių. Tačiau tokiu atveju nėra galimybės, nežinant visų projektų specifikos, išskaičiuoti rodiklio, kuris yra NPP.

¹⁰⁵ Valstybės duomenų agentūra. Kultūros palydovinės sąskaitos. Prieiga internetu: <https://www.stat.gov.lt/documents/10180/5118910/Kult%C5%ABros+s%C4%85skaitos+%5BLT%5D+5781.html>

4.1.3. Lietuvos kultūros politikos tikslai ir ES fondų ir kitos investicijos

Šiame poskyryje analizuojamas TS punkto 9.2.5. Vertinimo klausimas – Kokie buvo ES fondų ir kitų investicijų kultūros ir KKI srityje, prisidėjusių prie dalyvavimo kultūroje skatinimo, tikslai ir ar gauti rezultatai atitinka kultūros politikos tikslus?

Vertinant uždavinį, atsakoma į šiuos iškeltus tikslinamuosius klausimus:

- **TK1.** Kokie kultūros politikos tikslai?
- **TK2.** Kaip ES fondų ir kitų investicijų numatyti tikslai, uždaviniai prisideda prie politikos tikslų pasiekimo?

Vertinant uždavinį, patvirtinama arba paneigiama hipotezė:

- **H1.** ES fondų ir kitų investicijų kultūros ir KKI srityje tikslai ir gauti rezultatai atitinka kultūros politikos iškeltus tikslus, rodiklius.

Lietuvos kultūros politikos strategijoje (toliau – Kultūros strategija), patvirtintoje Vyriausybės 2019 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. 665, formuluojami uždaviniai, kuriuos įgyvendinus kultūros sektorius kurtų didesnę vertę, o valstybė ir jos gyventojai labiau ja naudotųsi. Kultūros strategijoje iškeliama svarbiausia dabartinės Lietuvos kultūros sektoriaus problema, iššūkiai, sisteminiai poreikiai, užduotys ir reikalingi pokyčiai 2020–2030 m. laikotarpiu. Šio vertinimo apimtyje vertinamos investicijos įgyvendintos nuo 2014 m. ir jos nebuvo programuojamos atsižvelgiant į 2019 m. Kultūros strategijos įgyvendinimo kryptis, todėl tolimesnis ryšys nėra analizuojamas. Tai taip pat galioja ir kitiems, šiuo metu Kultūros sektoriaus plėtrą apibūrinantiems politikos ir strategijos dokumentams, įsigaliojusiems nuo 2020 m. (Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, 2021–2030 m. nacionalinis pažangos planas, Kultūros ir kūrybingumo plėtros programa, Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos koncepcija).

Pagrindinis strateginis dokumentas kultūros politikos kryptis nurodantis dokumentas yra NPP ir jo horizontalaus prioriteto „Kultūra“ TVP. „Kultūra“ prioritetas yra plačiai analizuojamas skyriuose 4.1.1. ir 4.1.2..

Vertinama, jog investicijos atliepia **KULTŪROS TARPTAUTIŠKUMO POLITIKOS KONCEPCIJOS** (patvirtinta Kultūros ministrės 2018 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. JV- 977) uždavinius ir tikslus, **KULTŪROS OBJEKTŲ AKTUALIZAVIMO 2014-2020 METŲ PROGRAMOS** tikslus (patvirtinta Kultūros ministro 2014 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. JV-711) uždavinius ir **KULTŪROS IR KŪRYBINIŲ INDUSTRIJŲ POLITIKOS 2015–2021 METŲ PLĖTROS KRYPTIŲ** (patvirtinta Kultūros ministrės 2015 m. liepos 31 d. įsakymu Nr. JV- 524) uždavinius.

4.2. Investicijų efektyvumas ir multiplikatoriaus efektas

Šiame skyriuje analizuojamas TS punkto 9.2.2. Vertinimo klausimas:

koks investicijų į kultūros ir KKI sektorių efektyvumas (pagrindžiant konkrečiais atvejais ir pvz.), įvertinant 1-o euro investicijų į kultūros ir KKI sektorių multiplikatoriaus efektą.

Vertinant uždavinį, atsakoma į šiuos iškeltus tikslinamuosius klausimus:

- **TK1.** Kokia bendra investicijų sukuriama socialinė-ekonominė nauda? Kiek sukuriama socialinės-ekonominės naudos su 1-u investuotu euru?
- **TK2.** Koks 1-o euro investicijų į kultūros ir KKI sektorių multiplikatoriaus efektas?
- **TK3.** Ar investicijos turėjo/-ės ilgalaikę naudą?

Vertinant uždavinį, patvirtinamos arba paneigiamos hipotezės:

- **H1:** Investicijos į kultūros ir KKI sektorių yra efektyvios.

- **H2:** Investicijos į kultūrą ir KKI sektorių buvo skirtingai efektyvios, priklausomai nuo sukurtų produktų ir / ar pasiektų rezultatų, finansavimo šaltinių.

4.2.1. Investicijų socialinė-ekonominė nauda

Investicijų socialinė-ekonominė nauda yra vertinama remiantis investicijų projektų produkto ir rezultato duomenimis, prielaidomis dėl šių investicijų poveikio ir CPVA parengtais vidutiniais naudos įverčiais.

Atliekant socialinės-ekonominės naudos vertinimą remiamasi pasiryžimo sumokėti koncepcija. Pasiryžimo sumokėti koncepcija dažnai siejama su projekto kuriamų rezultatų vertinimu. Remiantis šia koncepcija, bendra projekto sukuriama nauda vertė yra įvertinama sumuojant maksimalias sumas, kurias žmonės yra pasiryžę sumokėti norėdami gauti trokštamus projekto rezultatus. Tokių rezultatų kategorijos gali apimti tiek faktiškai rinkoje parduodamas, tiek ir faktiškai neparduodamas prekes ir paslaugas. Pirmuoju atveju, net jeigu vartotojai moka tarifą, pastarasis gali būti iškreiptas ir neatspindėti nei bendrų produkcijos sąnaudų, nei galimos papildomos socialinės naudos, sukuriama gaminant tą prekę ar teikiant tą paslaugą. To pavyzdys yra viešosios arba viešai teikiamos gėrybės, už kurias vartotojai moka subsidijuojamą tarifą (pvz., muziejus, kuris dėl nustatytos santykinai žemos bilietų kainos negali iš bilietų pajamų padengti investicinių ir veiklos išlaidų). Tokiose situacijose pasiryžimas sumokėti yra geresnis tokios gėrybės socialinės vertės įvertis, nei stebimas tarifas.¹⁰⁶

Naudojami du įverčiai:

- **Kultūros objekto lankymo patiriamos kelionės ir laiko sąnaudos.** Vertinama, kad šias sąnaudas patiriantis kultūros objekto arba renginio lankytojas vertina patį kultūros objektą arba renginį kaip lygų jo laiko ir kelionės sąnaudoms. Atskiri įverčiai numatyti vietiniams, regiono, užsienio lankytojams, nes jų sąnaudos kelionei skirsis.
- **Turisto dienos išlaidos.** Keliaujantis turistai patiria laiko sąnaudas. Taigi, jeigu skirtos investicijos lėmė, jog turistai aplankė objektą, tai reiškia, kad turistai vertina objekto aplankymą tiek pat, kiek sudaro jo dienos sąnaudas. Atskirai vertinami užsienio ir vietiniai turistai, nes jų sąnaudos kelionėms skirsis.

Naudojantis programų / priemonių rodikliais ir prielaidomis yra įvertinamas kultūros objektų lankytojų skaičius per 6 metus / pritrauktų turistų skaičius per 6 metus. Naudojami įverčiai apibendrinti lentelėje Nr. 43. Pažymėtina, kad nors ne visų programų / priemonių socialinę-ekonominę naudą galima įvertinti šiais rodikliais, įvertintų programų / priemonių bendras skirtas finansavimas sudaro 82 proc., atitinkamai, mažiau nei 19 proc. veiklų pagal skirtą finansavimą nėra galimybės įvertinti.

43 lentelė. Socioekonominės naudos vertinimo būdas pagal priemones / programas

Programa	Priemonė / programa	Budžetas, Eur	Priemonės / programos dalis nuo visų išlaidų, proc.	Socioekonominės naudos skaičiavimo būdas
Veiksmų programa	308 priemonė	800,0 tūkst.	0%	Nevertinama dėl duomenų trūkumo
	309 priemonė	10,7 mln.	2%	Nevertinama dėl duomenų trūkumo
	310 priemonė	11,2 mln.	2%	Nevertinama dėl duomenų trūkumo
	306 priemonė	23,3 mln.	5%	Pasiryžimas sumokėti (kultūros objektų lankymas)
	305 priemonė	37,6 mln.	8%	Pasiryžimas sumokėti (kultūros objektų lankymas)
	304 priemonė	106,5 mln.	23%	Pasiryžimas sumokėti (kultūros objektų lankymas)

¹⁰⁶ CPVA. Konversijos koeficientų apskaičiavimo ir socialinio-ekonominio poveikio (naudos / žalos) vertinimo metodika, psl. 434. Prieiga internetu: <https://www.cpva.lt/data/public/uploads/2021/04/20190102-sna-metodika-patvirtinta.pdf>

Programa	Priemonė / programa	Biudžetas, Eur	Priemonės / programos dalis nuo visų išlaidų, proc.	Socioekonominės naudos skaičiavimo būdas
	301 priemonė	66,7 mln.	14%	Pasiryžimas sumokėti (kultūros objektų lankymas)
	302 priemonė	24,8 mln.	5%	Pasiryžimas sumokėti (kultūros objektų lankymas)
	303 priemonė	15,1 mln.	3%	Pasiryžimas sumokėti (kultūros objektų lankymas)
	307 priemonė	3,2 mln.	1%	Pasiryžimas sumokėti (kultūros objektų lankymas)
Kūrybiška Europa	Visi Kūrybiškos Europos projektai	2,9 mln.	1%	Nevertinama dėl duomenų trūkumo
KRF	Visos KRF lėšomis finansuojamos LKT programos	134,6 mln.	29%	Pasiryžimas sumokėti (kultūros objektų lankymas)
Interreg	Baltijos jūros regiono programa (pavieniai projektai)	82,4 tūkst.	0,02%	Nevertinama dėl duomenų trūkumo
	Lietuvos-Lenkijos programa (1,1 prioritetas)	10,4 mln.	2%	Pasiryžimas sumokėti (turistinės kelionės)
	Pietų Baltijos programa (2.1 prioritetas)	5,2 mln.	1%	Pasiryžimas sumokėti (turistinės kelionės)
EKP	Lietuvos-Rusijos programa (3.1 prioritetas)	6,3 mln.	1%	Nevertinama dėl duomenų trūkumo
	Latvija, Lietuvos ir Baltarusijos programa (3.1 prioritetas)	4,6 mln.	1%	Pasiryžimas sumokėti (turistinės kelionės)
Valstybinis kino finansavimas	Valstybinis kino finansavimas	27,3 mln.	6%	Nevertinama dėl duomenų trūkumo
Viso vertinamų programų / priemonių: 432 mln. Eur arba 82 proc.				

Šaltinis: sudaryta Vertintojo

Stebėsenos rodiklių trūkumai lemia, kad vertinimą galima atlikti tik pasitelkus prielaidas dėl investicijų poreikio. VP 7 prioriteto analizuojamų priemonių¹⁰⁷ nulemtas lankytojų skaičiaus padidėjimas apskaičiuotas atsižvelgiant į šių priemonių projektų, kurie nurodė planuojamą lankytojų skaičiaus padidėjimą 1 papildomam lankytojo pritraukimui reikalingas investicijas į infrastruktūros modernizavimą (1 lankytojo pritraukimui reikalinga 30 Eur investicijų).¹⁰⁸ Tokiu būdu apskaičiuota, kad įgyvendinus analizuojamas VP 7 prioriteto priemones, galima tikėtis 5,6 mln. lankytojų per metus, arba 33,5 mln. lankytojų per 6 metus (nuo kiekvieno projekto pabaigos). Papildomai buvo iškeltos prielaidos dėl vidutinės kelionės ir renginio trukmės bei vietinių / regiono / užsienio lankytojų dalies. Vertinimas atliekamas darant prielaidas, kad vidutinis laikas, kurį kultūros objektų / renginių lankytojai skyrė, sudarė 2 val. (atsižvelgiant į įprastą renginio trukmę), vidutiniškai 80 proc. lankytojų sudarė vietiniai gyventojai (regiono ribose), 14 proc. atvyko iš kito Lietuvos regiono, 6 proc. – iš užsienio atvykę lankytojai.¹⁰⁹

¹⁰⁷ VP 304, 305, 306 priemonių.

¹⁰⁸ Vertinami projektai 07.1.1-CPVA-K-306-03-0006, 07.1.1-CPVA-R-305-21-0004, 07.1.1-CPVA-R-305-21-0007, 07.1.1-CPVA-R-305-21-0010. Šių projektų bendras finansavimas sudaro 1,8 mln. Eur, planuojamas metinis lankytojų padidėjimas – 59,8 tūkst. Atitinkamai, vieno lankytojo pritraukimui reikalingos investicijos – 30 Eur.

¹⁰⁹ Vidutinė lankytojų proporcija apskaičiuota remiantis renginių lankytojų proporcija, kuri remiasi VDA statistika dėl Lietuvos kultūros vietų lankomumo ir Keliuk Lietuvoje statistika dėl turistų kiekio. Remiantis VDA pateikiama statistika, apskaičiuotas bendras kultūros vietų lankytojų skaičius – 17,7 mln. lankytojų (spektaklių, koncertų, operų, baletų – 7,2 mln.; muziejų, parodų – 5,4 mln. lankytojų, kino – 5,2 mln. lankytojų). Statistika remiasi apklausos rezultatais, todėl į ją neįtraukti užsienio turistai. Daroma prielaida, kad vidutiniškai, tiek užsienio, tiek vietiniai turistai, aplanko viename kultūros renginyje. Remiantis Keliuk Lietuvoje duomenimis, 2022

44 lentelė. Socialinė-ekonominė nauda įvertinta pagal kultūros objekto lankymo laiką, 2014–2020 m.

Programa	Priemonė / programa	Budžetas, Eur	Papildomų lankytojų skaičius per metus (vidutiniškai arba faktiškai), vnt.	Lankytojų skaičius per 6 metus, vnt.	Vidutinė kelionės ir renginio trukmė, val.	Vietinių lankytojų dalis	Socialinė–ekonominė nauda, viso, Eur	Nauda per 6 metus 1 Eur investicijų
VP	306 priemonė	23,3 mln.	776,7 tūkst.	4,7 mln.	2,0	80 proc. vietinių; 14 proc. iš kitų Lietuvos regionų, 6 proc. užsienio lankytojų	71,8 mln.	3,1
	305 priemonė	37,6 mln.	1,3 mln.	7,5 mln.			115,8 mln.	3,1
	304 priemonė	106,5 mln.	3,6 mln.	21,3 mln.			328,0 mln.	3,1
	301 priemonė	64,7 mln.	715 487	4,29 mln.			66,11 mln.	1,0
	302 priemonė	24,8 mln.	144 711	868 266			13,37 mln.	0,5
	303 priemonė	15,1 mln.	222 459	1,33 mln.			20,56 mln.	1,4
	307 priemonė	3,2 mln.	27 320	163 920			2,52 mln.	0,8
KRF	Visos LKT programos	134,6 mln.	3,8 mln.	23,0 mln.			354,7 mln.	2,6
	Viso:	409,7 mln.	10,5 mln.	63,2 mln.			972,9 mln.	

Šaltinis: sudaryta Vertintojo

Įvertinus KRF (LKT programų) ir VP socialinę-ekonominę naudą pagal pasiryžimą sumokėti, ji sudaro 972,9 mln. Eur (žr. lentelę Nr. 44), o šių programų / priemonių 1 Eur investicijų grąža sudaro 1,9 Eur. Analizuotų VP 7 prioriteto priemonių 1 Eur grąža yra didesnė (3,1 Eur), nei KRF grąža (2,6 Eur) ar 5 prioriteto priemonių grąža (0,9 Eur).

Socialinės-ekonominės naudos skaičiavimas pagal turistų kiekį atliktas darant prielaidą, kad iš nustatytų turistų 10 proc. atvyko specifiškai dėl investicijų poveikio, likę – dėl kitų priežasčių.

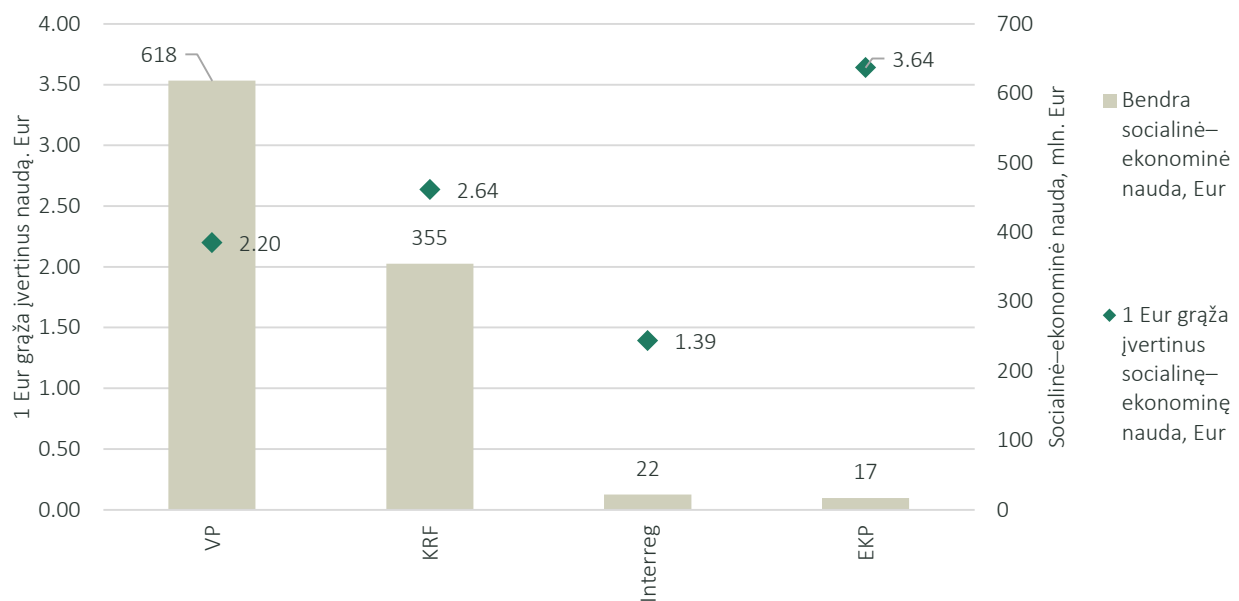
45 lentelė. Socialinė-ekonominė nauda įvertinta pagal turistų skaičių

Programa	Priemonė / programa	Budžetas, Eur	Vidutinis turistų skaičius per metus	Turistų skaičius per 6 metus	Dalis turistų, kurie apsilankė specifiškai dėl įvykdytų investicijų	Socialinė–ekonominė nauda, viso	Nauda per 6 metus dėl 1 Eur investicijų
Interreg	Lietuvos-Lenkijos programos 1.1. prior.	10,4 mln.	408,3 tūkst.	2,4 mln.		20,7 mln.	2,0
Interreg	Pietų Baltijos programos 2.1. prior.	5,2 mln.	21,7 tūkst.	130,3 tūkst.	10%	1,1 mln.	0,2
EKP	Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos programos 3.1. prior.	4,6 mln.	330,6 tūkst.	2,0 mln.		16,7 mln.	3,7
	Viso:	20,2 mln.	760,6 tūkst.	4,6 mln.		38,5 mln.	

Šaltinis: sudaryta Vertintojo

m. Lietuvoje buvo 2,7 mln. vietinių turistų, 1,15 mln. užsienio turistų. Atitinkamai, apskaičiuojama vidutinė lankytojų proporcija – 80 proc. sudaro vietiniai lankytojai, 14 proc. kito regiono lankytojai, 6 proc. užsienio lankytojai.

Įvertinus Interreg ir EKP socialinę-ekonominę naudą pagal pasiryžimą sumokėti, ji sudaro 38,5 mln. Eur. Šių programų / priemonių 1 Eur investicijų grąža sudaro 1,9 Eur. Analizuotų Interreg priemonių 1 Eur grąža yra mažesnė (nuo 0,2 iki 2,0 Eur), nei EKP grąža (3,7 Eur) (žr. lentelę Nr. 45).

13 paveikslas. Analizuotų programų / priemonių socialinė-ekonominė nauda ir 1 Eur grąža

Šaltinis: parengta Vertintojo

Vertinant visas investicines intervencijas kartu, VP priemonės 1 investuotu euru sukuria 2,2 Eur socialinės ekonominės naudos, kol KRF šis rodiklis siekia 2,64 Eur; EKP pasižymi savo efektyvumu su 3,64 Eur socialinės-ekonominės naudos už kiekvieną investuotą eurą. Tačiau bendra sukurta nauda koreliuoja su bendru skirtu finansavimu, tas daugiausiai socialinės ekonominės naudos bendrai generuoja VP investicijos (618 mln. Eur) ir KRF (355 mln. Eur) (žr. paveikslą Nr. 13).

Pagrindinės išvados (socialinės-ekonominės nauda):

- didžiausią socialinę-ekonominę naudą sukūrė KRF ir VP priemonės, tai sietina su šių priemonių / programų biudžetu. Vertinant santykinę socialinę-ekonominę naudą, išsiskiria EKP priemonės didžiausiais 1 Eur grąžos rodikliais;
- bendra socialinė-ekonominė nauda sudarė 1 011,4 mln. Eur, 1 Eur grąžos rodiklis lygus 2 Eur¹¹⁰;
- vertinant kiekvieną priemonę atskirai, didžiausia ekonominė-socialinė nauda investavus vieną eurą yra gaunamas EKP Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programoje (3,68 Eur grąža), VP priemonėje (po 2,10 Eur) ir KRF (2,64 Eur). Tačiau bendra didžiausia nauda – KRF ir VP priemonių.

4.2.2. Investicijų multiplikatoriaus efektas

Skirtingi multiplikatoriaus efekto tipai yra naudojami vertinant skirtingus ekonominius veiksnius. Multiplikatoriaus efekto dydžio nustatymas reikalauja detalių duomenų apie projekto produktą ir rezultatą. Šiam veiksmui atlikti

¹¹⁰ Įvertinta 88 proc. veiklų (skaičiuojant nuo bendro visų investicijų intervencijų finansavimo), atsižvelgiant į rodiklius leidžiančius įvertinti turistų apsilankymų ir apsilankymų meno renginyje pokytį.

turimų duomenų dėl investicijų produkto ir rezultato neužtenka, todėl yra naudojami vidutiniai multiplikatoriaus efekto įverčiai.

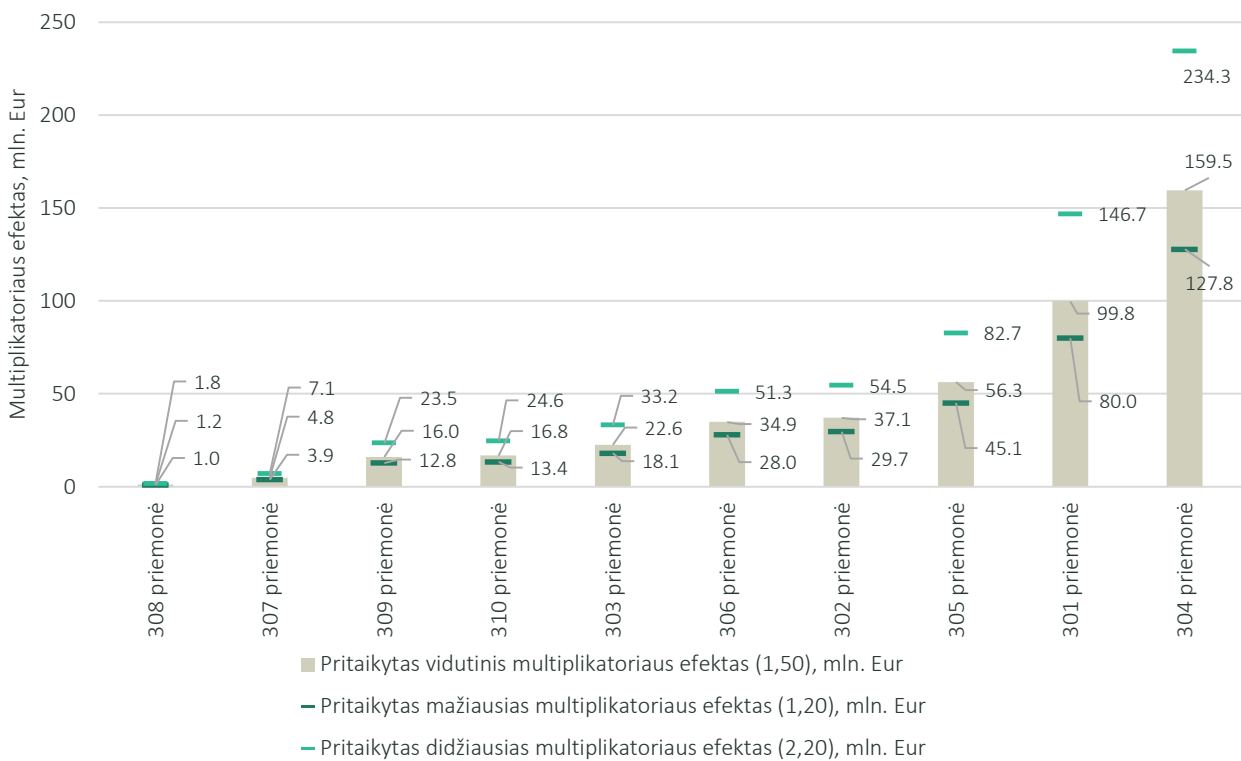
Kultūros srityje nustatytas multiplikatoriaus rodiklių išsiskyrimas priklausomai nuo vertinamo lygmens – vietinio ir regioninio lygmens multiplikatoriaus efektai mažesni, nei nacionalinio lygmens multiplikatoriaus efektai. Mažiausias nustatytas multiplikatoriaus efektas – 1,1, didžiausias – 2,3. Vidutinis multiplikatoriaus efektas nacionaliniame lygmenyje – 1,5 (mažiausias nacionaliniame lygmenyje – 1,2, didžiausias – 2,2) (žr. žemiau pateiktą lentelę Nr. 46).¹¹¹

46 lentelė. Apibendrinti skirtingų studijų nustatyti investicijų kultūros srityje multiplikatoriaus efektai

Lygmuo	Vidutinis nustatytas multiplikatoriaus efektas	Mažiausias nustatytas multiplikatoriaus	Didžiausias nustatytas multiplikatoriaus efektas
Nacionalinis	1,5	1,2	2,2
Regioninis	1,6	1,4	2,3
Vietinis	1,3	1,1	1,8

Šaltinis: sudaryta Vertintojo, remiantis ECORYS¹¹²

Taigi, vertinant investicijų multiplikatoriaus efektą bus naudojamas vidutinis 1,5 multiplikatoriaus efektas, papildomai vertinant ir mažiausio bei didžiausio multiplikatoriaus efekto galimybes (1,2 ir 2,2 atitinkamai).

14 paveikslas. VP priemonių multiplikatoriaus efektas, 2014–2020 m.

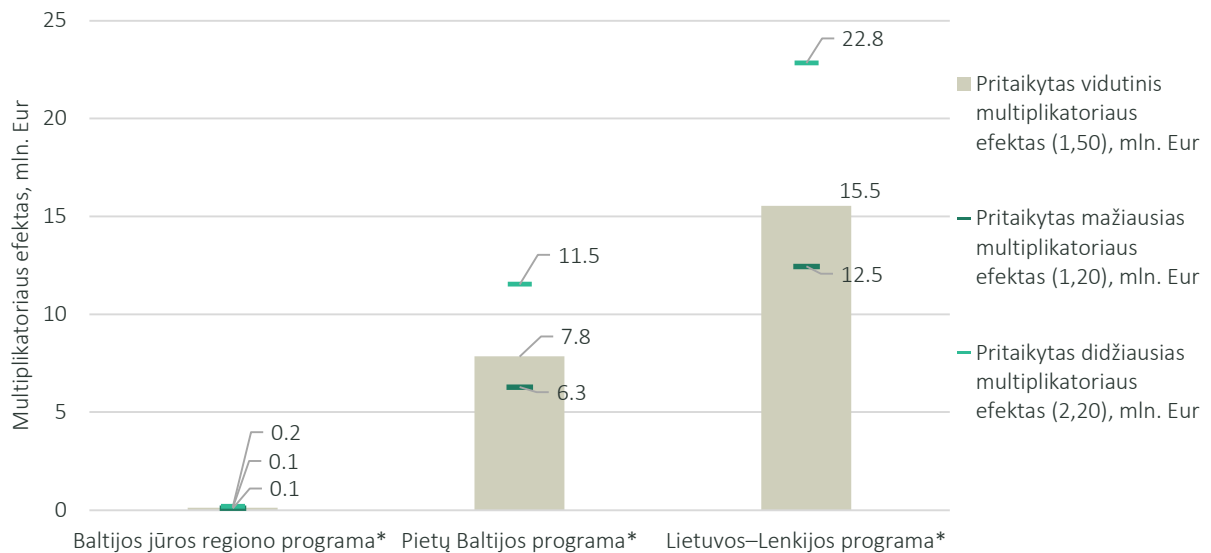
¹¹¹ Local economic impacts from cultural sector investments. 2014 m. gegužės mėn. Prieiga internetu: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/638888/Local_economic_impacts_from_cultural_sector_investments.pdf

¹¹² Local economic impacts from cultural sector investments. 2014 m. gegužės mėn. Prieiga internetu: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/638888/Local_economic_impacts_from_cultural_sector_investments.pdf

Šaltinis: parengta Vertintojo

Priklausomai nuo pritaikomo multiplikatoriaus efekto, VP priemonės sukūrė nuo 360 mln. Eur iki 660 mln. Eur vertės papildomos ekonominės veiklos. Pritaikius vidutinį multiplikatoriaus efektą – 449 mln. Eur. Lyginant priemones tarpusavyje, didžiausią ekonominį poveikį turėjo 304, 301 ir 305 priemonės, kurių vidutinis multiplikatoriaus efektas atitinkamai siekė 159,5 mln. Eur, 99,8 mln. Eur, ir 56,3 mln. Eur (žr. paveikslą Nr. 14).

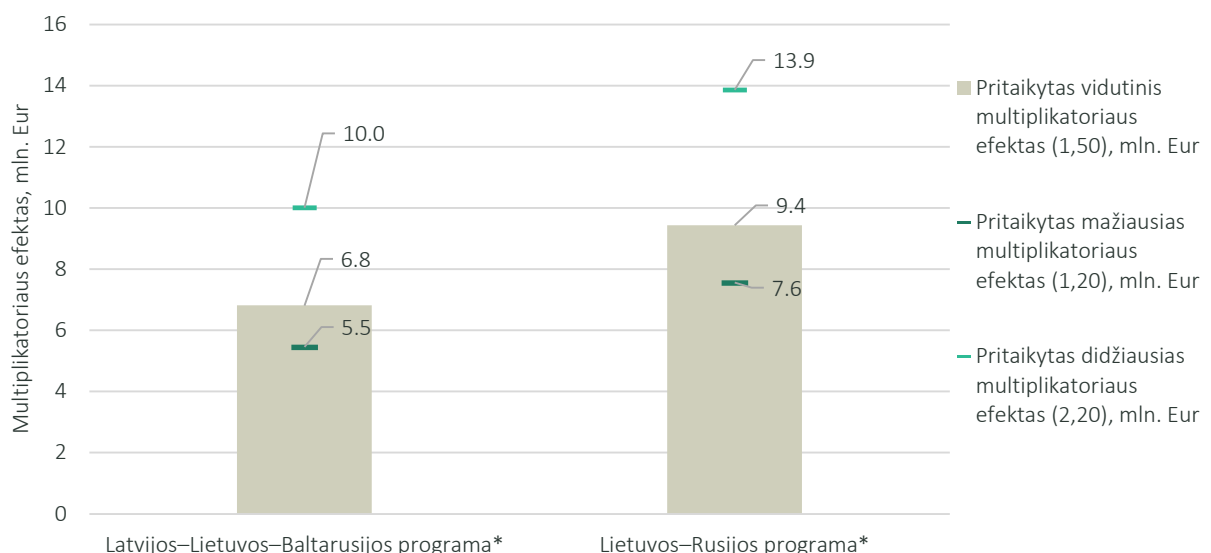

15 paveikslas. Interreg programų multiplikatoriaus efektas, 2014–2020 m.

* finansavimas nurodomas ne visai programai, bet prioritetams (ar projektams), kurie nukreipti į kultūros ir KKI sektorių

Šaltinis: parengta Vertintojo

Priklausomai nuo pritaikomo multiplikatoriaus efekto Interreg programos sukūrė nuo 19 mln. Eur iki 35 mln. Eur vertės papildomos ekonominės veiklos; pritaikius vidutinę multiplikatoriaus efektą – 24 mln. Eur (žr. paveikslą Nr. 15).

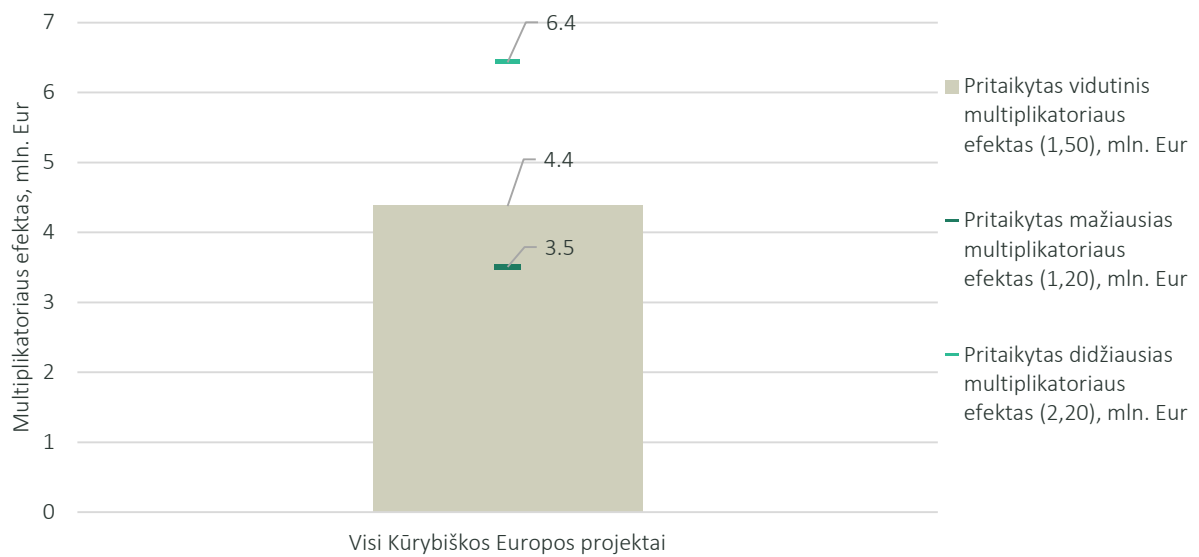

16 paveikslas. EKP programų multiplikatoriaus efektas, 2014–2020 m.

* finansavimas nurodomas ne visai programai, bet prioritetams (ar projektams), kurie nukreipti į kultūros ir KKI sektorių

Šaltinis: parengta Vertintojo

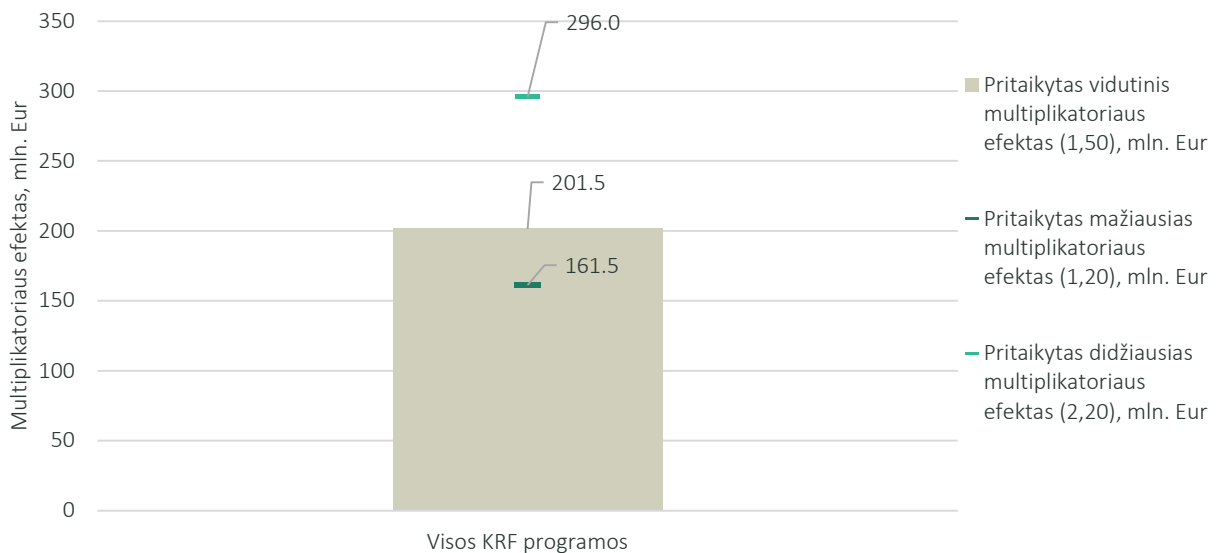
Priklausomai nuo pritaikomo multiplikatoriaus efekto EKP programos sukūrė nuo 13 mln. Eur iki 23,9 mln. Eur vertės papildomos ekonominės veiklos; pritaikius vidutinę multiplikatoriaus efektą – 16,2 mln. Eur (žr. paveikslą Nr. 16).

17 paveikslas. Kūrybiškos Europos projektų multiplikatoriaus efektas, 2014–2020 m.

Šaltinis: parengta Vertintojo

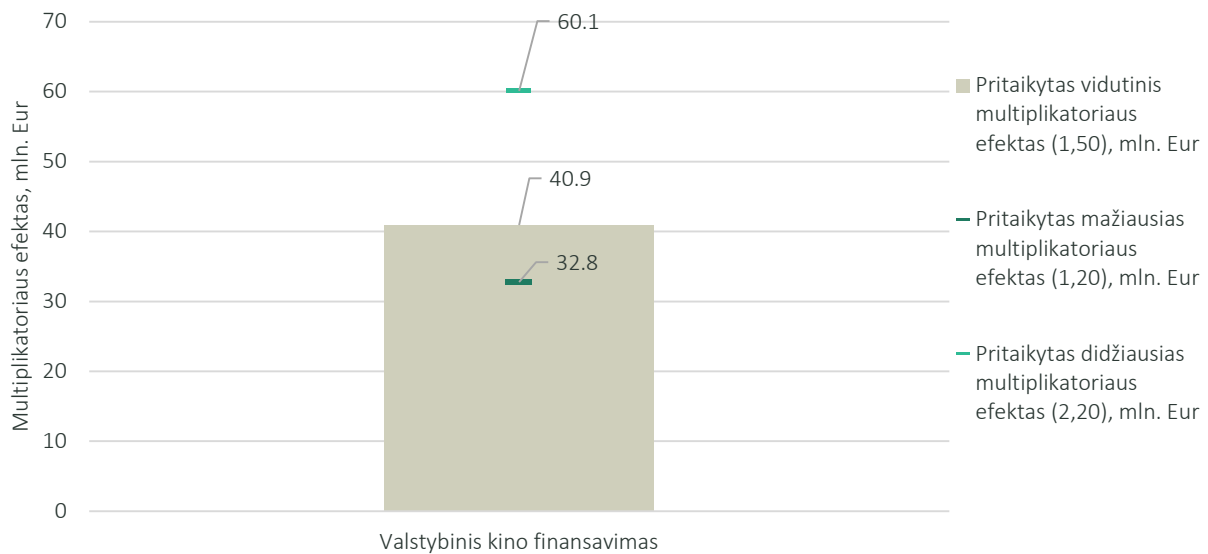
Priklausomai nuo pritaikomo multiplikatoriaus efekto Kūrybiškos Europos projektai sukūrė nuo 3,5 mln. Eur iki 6,4 mln. Eur vertės papildomos ekonominės veiklos. Pritaikius vidutinį multiplikatoriaus efektą – 4,4 mln. Eur (žr. paveikslą Nr. 17).

18 paveikslas. KRF finansuotų programų multiplikatoriaus efektas, 2014–2020 m.

Šaltinis: parengta Vertintojo

Priklausomai nuo pritaikomo multiplikatoriaus efekto KRF programos sukūrė nuo 162 mln. Eur iki 296 mln. Eur vertės papildomos ekonominės veiklos. Pritaikius vidutinę multiplikatoriaus efektą – 202 mln. Eur (žr. paveikslą Nr. 18).

19 paveikslas. Valstybinio kino finansavimo multiplikatoriaus efektas, 2014–2020 m.

Šaltinis: parengta Vertintojo

Priklausomai nuo pritaikomo multiplikatoriaus efekto Valstybinis kino finansavimas programos sukūrė nuo 33 mln. Eur iki 60 mln. Eur vertės papildomos ekonominės veiklos. Pritaikius vidutinę multiplikatoriaus efektą – 41 mln. Eur (žr. paveikslą Nr. 19).

47 lentelė. Skirtingų programų sukurto multiplikatoriaus efekto palyginimas, 2014–2020 m.

Programa	Pritaikytas vidutinis multiplikatoriaus efektas (1,50), Eur	Pritaikytas mažiausias multiplikatoriaus efektas (1,20), Eur	Pritaikytas didžiausias multiplikatoriaus efektas (2,20), Eur
VP	449,0 mln.	359,8 mln.	659,7 mln.
KRF	201,5 mln.	161,5 mln.	296,0 mln.
Interreg	23,5 mln.	18,8 mln.	34,5 mln.
EKP	16,2 mln.	13,0 mln.	23,9 mln.
Kūrybiška Europa	4,4 mln.	3,5 mln.	6,4 mln.
Valstybinis kino finansavimas	40,9 mln.	32,8 mln.	60,1 mln.
Viso:	735,6 mln.	589,5 mln.	1 080,7 mln.

Šaltinis: sudaryta Vertintojo

Lyginant programas pastebėtina, kad didžiausią indėlį Lietuvos ekonomikai atnešė VP ir KRF priemonės, po jų – Interreg ir EKP (žr. lentelę Nr. 47). Vertinama, jog multiplikatoriaus poveikis yra tiesiogiai siejamas su pačių investicijų intervencijų skiriamu finansavimu.

Pagrindinės išvados (multiplikatoriaus efektas):

- vertinimo metu nustatyta, kad didžiausias galimas multiplikatoriaus efekto poveikis – 1 080,7 mln. Eur vertės papildomos ekonominės veiklos, mažiausias galimas – 589,5 mln. Eur. Pritaikius vidutinį investicijų kultūros srityje multiplikatoriaus įvertį – 735,6 mln. Eur;
- atsižvelgiant į tai, jog VP sudaro didžiausias investicijas į kultūros ir KKI sektorių, šios atitinkamai atneša didžiausią ekonominį poveikį, po jų – KRF ir Interreg.

4.3. ES fondų ir kitų investicijų aktualumas ir intervencijos mastas keičiantis socialinei ir ekonominei situacijai

Šiame skyriuje analizuojamas TS punkto 9.2.3. Vertinimo klausimas – kaip keitėsi ES fondų ir kitų investicijų aktualumas ir intervencijos mastas keičiantis socialinei ir ekonominei situacijai? (Išanalizuoti konkrečius rodiklius ir nurodyti, kiek šis pokytis įvyko dėl VP prioritetų ir konkrečių uždavinių įgyvendinimo).

Vertinant uždavinį, atsakoma į šiuos iškeltus tikslinamuosius klausimus:

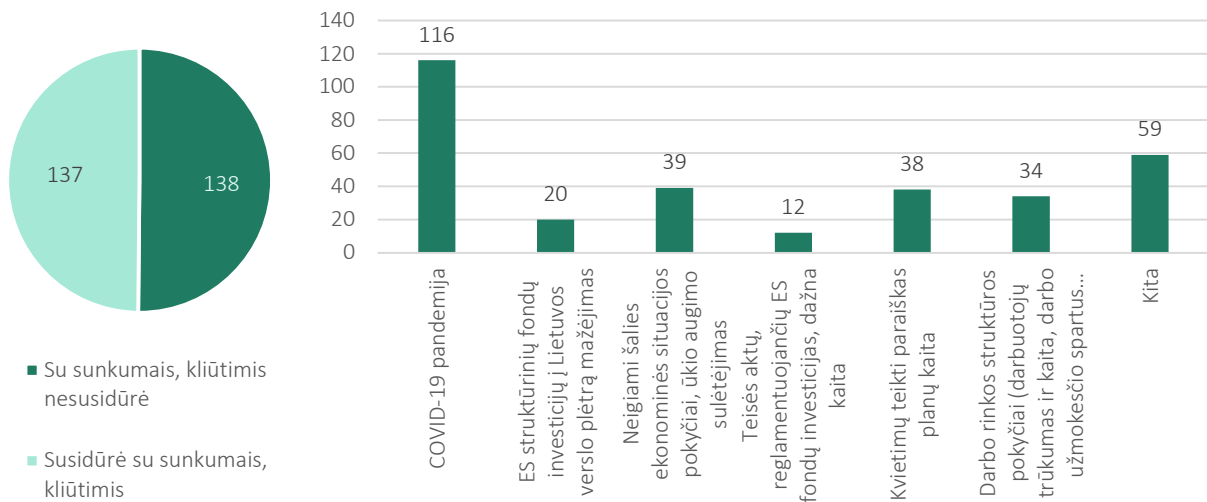
- **TK1.** Kokie buvo išorės poveikiai ir kaip jie paveikė ES fondų ir intervencijos mastus?
- **TK2.** Kaip kito įgyvendinamų priemonių galutiniai kuriami produktai ir siejami rezultatai? (Atsakyta 3.2.1)

Vertinant uždavinį, patvirtinamos arba paneigiamos hipotezės:

- **H1:** Dėl pandeminės, ekonominės situacijos keitėsi investicijų mastai, keitėsi įgyvendinimo laikotarpiai, pakito kuriami produktai ir siektini rezultatai.
- **H2:** Kilusios rizikos dėl pandeminės, ekonominės situacijos valstybėje buvo suvaldytos ir reikšmingos įtakos kuriamiems produktams ar siekiamiems rezultatams nebuvo.

4.3.1. Išorės poveikiai intervencijų įgyvendinimui

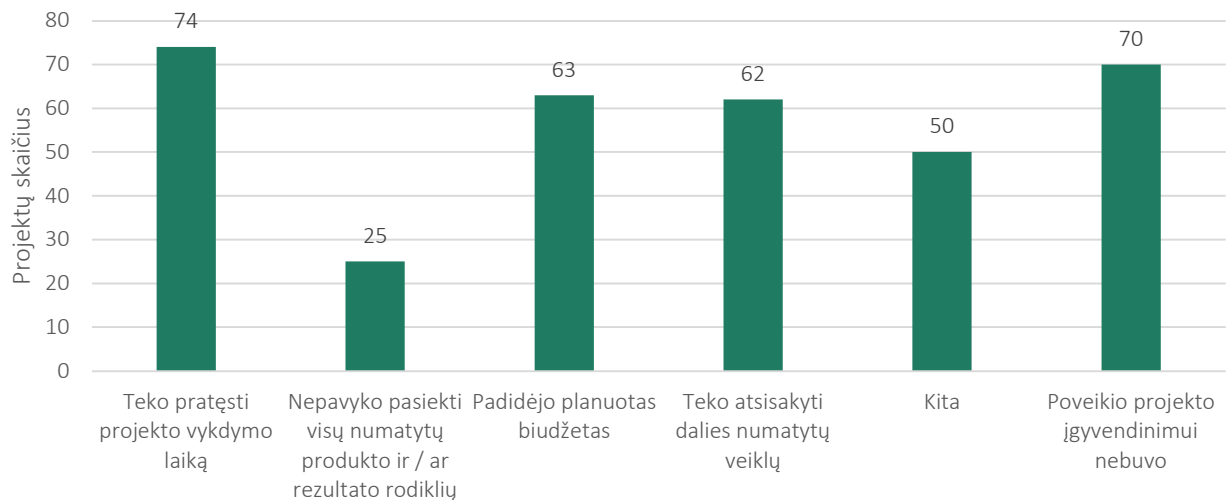
Atsižvelgiant į duomenis, gautus iš anketinės apklausos, nustatyta, kad pusė respondentų susidūrė su sunkumais įgyvendindami projektą. Toliau pateiktas paveikslas Nr.20 pažymi išorinius poveikius, su kuriais teko susidurti projektų vykdytojams. Dauguma projektų susidūrė su COVID-19 pandemijos sukeltomis pasekmėmis. Dalis respondentų nurodė kitus sunkumus: pasikeitusią geopolitinę situaciją bei nepakankamą finansavimą.

20 paveikslas. Projektų, kurie susidūrė su sunkumais 2014–2020 m. laikotarpyje, skaičius (kairėje) bei dažniausiai pasitaikantys šių sunkumų priežastys (dešinėje) (n=275)

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis anketinės apklausos duomenimis

Atsižvelgiant į iškilusius sunkumus, apie 25 proc. projektų teko pratęsti sutarties vykdymo laiką, kad būtų galima užbaigti vykdomą projektą (žr. toliau pateiktą paveikslą Nr. 21). Dalis projektų ėmėsi kitų būdų kovojant su sunkumais: perplanavo veiklas (pvz., gyvi susitikimai pakeisti nuotoliniais), reguliavo lankytojų srautus, perskaičiavo ir perskirstė finansavimą.

21 paveikslas. Išorinių veiksnių poveikis projekto įgyvendinimui (n=271), 2014–2020 m.

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis anketinės apklausos duomenimis

Projektų vykdytojų apklausos duomenis patvirtina ir programos administruojančios, prižiūrinčios įstaigos. Interviu metu nustatyta, kad projektų vykdytojai 2014–2020 m. susidūrė su įvairiais sunkumais: COVID-19 pandemija, metalo žaliavų krize, karinio konflikto pasekmėmis, infliacija bei administraciniais sunkumais. Toliau pateiktoje lentelėje Nr. 48 pateikti aktualiausi bei ryškiausių poveikį turėję sunkumai, su kuriais teko susidurti programoms administruojančioms, prižiūrinčioms įstaigoms.

48 lentelė. Aktualiausi sunkumai, su kuriais susidūrė 2014–2020 m. programos

2014–2020 m. programos	COVID-19			Žaliavų krizė			Geopolitinė situacija			Infliacija			Administraciniai		
VP (5 prioritetas 7 prioritetas 13 prioritetas)	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✗	✓	✓	✗	✗	✗	✗
Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programa	✓				✗		✓				✗			✗	
Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimo per sieną programa	✓				✗		✓				✗			✗	
Pietų Baltijos programa	✓				✗		✗				✗			✗	
Lietuvos-Lenkijos programa	✓				✗		✗				✗			✓	
Kultūros rėmimo fondas	✓				✗		✗				✗			✓	
Kūrybiška Europa	✓				✗		✗				✗			✗	
Lietuvos kino centras	✓				✗		✓				✗			✗	

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis interviu duomenimis

COVID-19. Interviu su CPVA metu nustatyta, kad įgyvendinant 304, 305 ir 306 priemones, dėl COVID-19 pandemijos susidurta su būtinų statybinių medžiagų vėlavimais, dėl to pabrango įrangos darbai, taip pat trūko žmogiškųjų išteklių (t. y., dėl pandemijos metu taikytų apribojimų darbuotojų pasiūla taip pat buvo mažesnė).

Reaguojant į susidariusią situaciją, projektų vykdytojams buvo leista pratęsti sutartis. CPVA taip pat glaudžiai bendradarbiavo (bendradarbiauja) su KM, siekdama informuoti apie besikeičiančias projektų įgyvendinimo detales (terminų vėlavimai, finansavimo stoka ir kita), bei geriau ir efektyviau suvaldyti kilusią situaciją. Projektui vėluojant, glaudžiai bendradarbiauta su projektų vykdytojais, organizuoti prevenciniai susitikimai. Interviu su CPVA metu taip

pat nustatyta, kad dažnu atveju yra vykstama į projekto vietą ir vykdomas gyvas darbų stebėjimas siekiant geriau suprasti sunkumus bei rasti geriausius sprendimus.

IA kuruojamos 13 prioriteto priemonės buvo skirtos išskirtinai COVID-19 pandemijos padariniams šalinti. Pačių finansavimo priemonių konkursų skelbimai vėlavo, keitėsi numatomas ir reikalingas finansavimas. Interviu metu IA atstovai išryškino, kad pagrindiniai pandemijos sukelti sunkumai pačių priemonių projektų įgyvendinimo metu buvo pristatymo terminų bei paslaugų teikimo vėlavimai 309 ir 310 priemonėse (kadangi jomis finansuojamos tokios veiklos kaip įrangos pirkimas, infrastruktūros plėtra ir pan.). Pandeminė situacija irgi atsiliepė 309, 310 paslaugų vykdymo laikui, todėl buvo pratęstos dalies projektų vykdymo sutartys. Taip pat svarbu atkreipti dėmesį, kad pandemijos laikotarpiu kultūros prekės ir paslaugos visuomenėje nebuvo laikomos pirmo būtinumo prekėmis ar paslaugomis, todėl šiam sektoriui buvo sunkiau konkuruoti su kitais ir siekti užsibrėžtų rodiklių.

Lietuvos-Lenkijos programos atstovai interviu metu pabrėžė, kad pagrindinės šios programos priemonės yra nukreiptos į minkštąsias veiklas, todėl COVID-19 pandemijos metu buvo atšaukti gyvi susitikimai, festivaliai, koncertai. Dalis jų, esant galimybei, buvo perkelti į virtualią erdvę ar nukelti vėlesniam laikui, todėl daliai projektų vykdytojų teko pratęsti projekto vykdymo laiką. Taip pat šios programos projektų vykdytojams teko susidurti su tiekimo grandinių trukdžiais bei kainų kilimais.

Pietų Baltijos programos atstovas minėjo, kad pagrindiniai sunkumai, su kuriais susidūrė projektų vykdytojai COVID-19 pandemijos metu – dažna partnerių kaita ir ribojimai susibūrimams. JTS į ribojimus reagavo perkeldamas renginius į nuotolinę erdvę, pratęsdamas projektų vykdymo laiką, kad būtų galima spėti užbaigti projektus, bei performuodamas veiklas (pvz., gyvas dirbtuves pakeitė tyrimu ar pan.). Su tokiais pačiais sunkumais susidūrė ir bendradarbiavimo per sieną programos: Latvija, Lietuva ir Baltarusija bei Lietuva ir Rusija, taip pat ir Kūrybiškos Europos programa.

Interviu su LKT metu nustatyta, kad COVID-19 poveikiui mažinti buvo skiriamas papildomas finansavimas, taip pat supaprastinti atrankos kriterijai bei atsisakyta tam tikrų ribojimų (pvz., panaikintas ribojimas pareiškėjams pretenduoti į stipendiją, jei nuo gautos stipendijos nėra praėję metai; menininkams leista teikti paraiškas stipendijai gauti dažniau nei kartą per metus).

Projektų vykdytojai, kurių projektai nukreipti į minkštąsias veiklas, apklausoje minėjo, kad kartais darbus atlikti jiems padėdavo savanoriai (pvz., pasitikti ir užregistruoti svečius, vesti ekskursijas ar pan.).

Pažymėtina, kad KKI sektoriuje COVID-19 pandemija atnešė dvejopus rezultatus. Interviu metu su Nacionalinės kūrybinių ir kultūrinių industrijų asociacijos nariu išaiškėjo, kad pandemija pakeitė procesus KKI industrijos viduje. Pavyzdžiui, vartotojai negalėjo eiti į kino teatrus, bet atsirado galimybė stebėti filmus namuose. Pažymėtina, kad išaugus vizualinio turinio pasiūlai, pasibaigus pandemijos apribojimams, apsilankymų skaičius kino teatruose nepasiekė priešpandeminio lygio (2019 m. apsilankymų skaičius kino teatre vienam gyventojui buvo 1,48, 2021 m. – 0,48, o 2022 m. – 1,06)¹¹³. Viena vertus vartotojams pasiūloma didelė vizualinio turinio pasiūla, kita vertus – kino filmų pasiūla kino teatruose kuruojanti sritis nukenčia.

ŽALIAVŲ KRIZĖ labiausiai paveikė tas programas ir priemones, kurios buvo nukreiptos į kietąsias veiklas, nes pasunkėjo galimybė gauti būtinų medžiagų, stojo darbai bei augo žaliavų kainos. Interviu metu su CPVA nustatyta, kad teko daug sutarčių indeksuoti, rangovai nesutiko atlikti darbų už numatytas kainas, todėl reikėjo papildomo finansavimo.

GEOPOLITINĖ SITUACIJA (karas Ukrainoje) turėjo įtakos žaliavų pabrangimui, todėl stigo finansavimo norint laiku pabaigti pradėtus darbus. Interviu su CPVA metu nustatyta, kad siekiant sėkmingai suvaldyti situaciją, buvo pratęsti projektų terminai, vykdomas monitoringas ir glaudus bendradarbiavimas su KM. Išimtiniais atvejais leisti sutarčių pakeitimai.

Stipriausiai geopolitinė situaciją pakeitė Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimo per sieną programą. Prasidėtus karui buvo nutrauktas bendradarbiavimas su Rusija, tačiau pačios projektų sutartys išliko aktualios. Kita vertus, daug

¹¹³ Lietuvos kino centras. Faktai ir statistika. Prieiga internete: <https://www.lkc.lt/registras-ir-statistika/faktai-ir-statistika>

projektų neteko partnerių veiklai vykdyti. JTS bendradarbiavo su projektų vykdytojais, padėjo jiems ieškoti partnerių ir spręsti kilusius sunkumus.

Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programoje susidurta su kitokiais geopolitiniais sunkumais. Atsižvelgiant į Baltarusijos politinę situaciją, 2020 m. spalio 28 d. buvo priimtas sprendimas sustabdyti mokėjimus, skirtus programos gavėjams iš Baltarusijos, bei nutraukti tolimesnį bendradarbiavimą. Finansavimas, kuris būtų skirtas Baltarusijai, buvo padalintas tarp Latvijos ir Lietuvos valstybių.

Verta pažymėti, kad pakitusi geopolitinė situacija taip pat turėjo įtakos ekonomikos ir energetikos krizei. Interviu su LKT metu nustatyta, kad vienas iš papildomų sunkumų – kainų augimas. Energijos kainos smarkiai pakilo, todėl buvo būtina taikyti skubias priemones, sumažinant vartojimą arba teikiant papildomą pagalbą, kad kultūros ir KKI sektorius galėtų sumokėti už būtiniausias paslaugas (pvz., elektrą, šildymą).

ADMINISTRACINIAI SUNKUMAI pasitaikė visose programose, dažniausiai išskiriami – žmogiškųjų išteklių kaita, sukelianti papildomų sunkumų projekto vykdymui (tačiau sunkumai buvo efektyviai suvaldyti).

Interviu su Pietų Baltijos regiono programos atstovu nustatyta, kad šioje programoje, kaip ir bendradarbiavimo per sieną programose, susiduriama su kalbos bei kultūrinių niuansų nulemtais sunkumais. Pastebėtina, kad Pietų Baltijos programa skirta ne tik kaimyninių šalių bendradarbiavimui, bet ir kitoms Pietų Baltijos šalims (Vokietijai, Danijai, Švedijai), todėl jaučiamas geografinis ir kultūrinis nuotolis. Atsižvelgiant į tai, buvo vykdytas „Umbrella“¹¹⁴ projektas, kurio tikslas – suteikti bendradarbiaujančioms šalims specifinių žinių ir įgūdžių apie programos tikslų įgyvendinimą ir tarpusavio bendradarbiavimą. Šis projektas padėjo Pietų Baltijos šalims geriau suprasti viena kitos poreikius, problemas bei drauge ieškoti bendro sprendimo.

Interviu su LKT, administruojančia KRF, metu nustatyta, kad išlaidų, kurios gali būti skirtos padengti administracinėms veikloms, dalis buvo padidinta (šios išlaidos gali būti skirtos, pavyzdžiui, biuro išlaidymui, kanceliarijai ar personalo algoms išmokėti). Tokiu būdu siekiama mažinti projektų vykdytojų administracinę naštą. LKT teigimu, dar sunku nustatyti, koks buvo tokio sprendimo efektyvumas.

KITI SUNKUMAI. VP 7 prioriteto 304 ir 305 priemonių, kurios skirtos finansuoti kultūros paveldo objektų modernizavimą, įgyvendinimo metu dažnai susidurta su nenumatytais darbais (pvz., restauracija ar objekto konservavimas¹¹⁵), kuriems atlikti reikalingas laikas ir papildomas finansavimas¹¹⁶.

Svarbu pažymėti, kad VP 13 prioriteto priemonės pradėtos vykdyti jau po COVID-19 pandemijos, žaliavų krizės ar karo pradžios, todėl šie sunkumai negali būti *force majeure* priežastys. Interviu su Inovacijos agentūra metu išaiškėjo, kad tiekėjai, prieš teikdami paraiškas, turi įsivertinti minėtas rizikas.

Pagrindinės išvados:

- anketinės apklausos metu nustatyta, kad pusė projektų vykdytojų projekto vykdymo laikotarpiu susidūrė su sunkumais, dėl kurių teko pratęsti sutarties vykdymo laiką, perplanuoti (pakeisti) numatytas veiklas, perskaičiuoti ir perskirstyti suplanuotą finansavimą;
- daugiausiai iššūkių projektų vadovams sukėlė COVID-19 pandemija, pasikeitusi geopolitinė situacija, infliacija, atsiradusios papildomos išlaidos, kurioms padengti trūko finansavimo, bei administraciniai sunkumai;
- įgyvendinant priemones, nukreiptas į minkštąsias veiklas, lengviau prisiderinta prie išorinių veiksnių, o įgyvenant priemones, nukreiptas į kietąsias veiklas, susidurta su finansavimo trūkumu dėl infliacijos ar žmogiškųjų išteklių trūkumo;

¹¹⁴ Umbrella. Bringing people and goals together. Prieiga internete: <https://umbrellaproject.eu/>

¹¹⁵ Šiame kontekste konservavimas yra specialių priemonių naudojimas siekiant sustabdyti architektūros paveldo objektus ar jų dalis ardančių veiksnių poveikį, užfiksuoti esamą būklę ir objektus sustiprinti. Tai padeda objektus išsaugoti bei neprarasti autentiškumo. Visuotinė lietuvių enciklopedija. Konservavimas. Prieiga internetu: <https://www.vle.lt/straipsnis/konservavimas-1>

¹¹⁶ Remiantis interviu su CPVA.

- anketinės apklausos metu nustatyta, kad susidūrus su nenumatytais išoriniais poveikiais svarbų vaidmenį atlieka įgyvendinančios institucijos, kurios greitai reaguoja į pasikeitusią situaciją ir konsultuoja projektų vykdytojus, padėdamos joms priimti geriausius ir efektyviausius sprendimus, kad projektas būtų sėkmingai užbaigtas;
- išoriniai veiksniai apsunkino projektų vykdymą, tačiau daugumai programų pavyko pasiekti numatytus rezultato ir produkto rodiklius (daugiau informacijos 2.3.1 skyriuje).

4.4. Pažangaus, tvaraus ir integracinis augimas

Šiame skyriuje analizuojamas TS punkto 9.2.4. Vertinimo klausimas:

kokius socialinius ir ekonominius pokyčius lėmė ES fondų ir kitos investicijos kultūros ir KKI sektoriuje ir kaip tiesiogiai ir / ar netiesiogiai prisidėjo prie daugiau ar mažiau pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo? Ką reikėtų keisti ateityje?

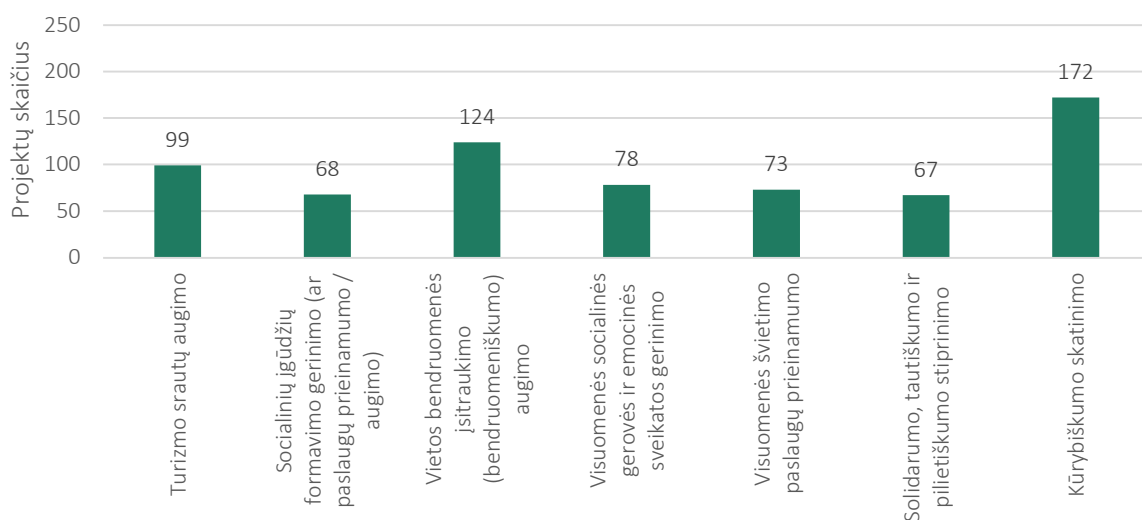
Vertinant uždavinį, atsakoma į šiuos iškeltus tikslinamuosius klausimus:

- **TK1.** Kurių priemonių pasiekti rezultatai ir sukurti produktai prisidėjo prie integracinio augimo?
- **TK2.** Kurių priemonių pasiekti rezultatai ir sukurti produktai prisidėjo prie pažangaus augimo?
- **TK3.** Kurių priemonių pasiekti rezultatai ir sukurti produktai prisidėjo prie tvaraus augimo?

Vertinant uždavinį, patvirtinama arba paneigiama hipotezė:

- **H1:** ES fondai ir kitos investicijos reikšmingai prisideda prie pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo.

Visos programos projektų lygiu prisidėjo prie socialinių-ekonominių pokyčių. Interviu metu nustatyta, kad kai kurie projektai prie minėtų pokyčių prisideda netiesiogiai. Pavyzdžiui, Interreg programose dažnai į projekto vykdymą įtraukiama ir vietos bendruomenė (skatinimas dialogas, diskusijos), kad būtų galima geriau suprasti ir atliepti jos poreikius; tokiu būtu yra skatinamas bendruomeniškumas (įskaitant ir savanorystę). Anketinėje apklausoje dalyvavę projektų vykdytojai taip pat pažymi, kad įgyvendinus projektus buvo prisidėta prie socialinių-ekonominių pokyčių (žr. toliau pateiktą paveikslą Nr. 22). Nustatyta, kad 172 apklausoje analizuoti projektai prisidėjo prie kūrybiškumo skatinimo, 124 – prie bendruomeniškumo ugdymo ir skatinimo.

22 paveikslas. Projektų, kurie prisidėjo prie socialinių-ekonominių pokyčių 2014–2020 m., skaičius (n=275)

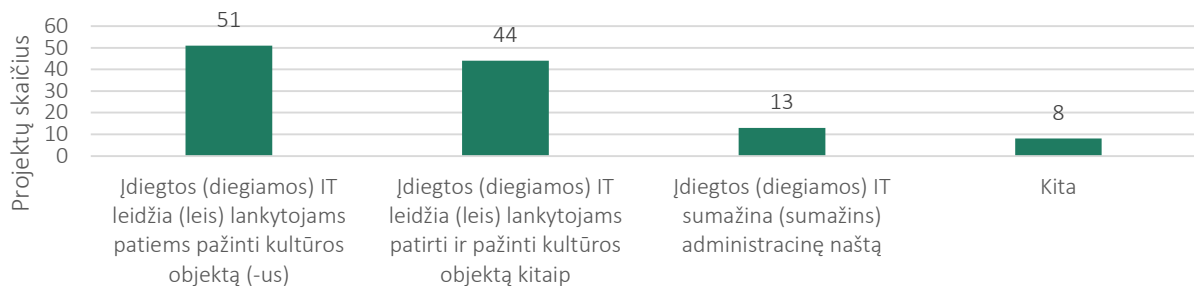
Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis anketinės apklausos duomenimis

Į priemones, nukreiptas į minkštąsias veikas, dažnu atveju sėkmingai integruojami ir socialiniai-ekonominiai pokyčiai. Daugiausiai socialinių-ekonominių pokyčių pasiekta įgyvendinant projektus iš VP 7 prioriteto (nukreipta į regionų atskirties mažinimą, kultūros prieinamumą) bei Lietuvos-Lenkijos programos ir Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programos, kuriose aiškiai išskiriamas glaudus bendradarbiavimas, bendruomenių įtraukimas ir integralumo bei regioninio autentiškumo skatinimas. Atitinkamai projektai prisidėjo prie pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo.

4.4.1. Pažangus augimas

Projektai, vykdomi kultūros ir KKI sektoriuje, prisideda prie pažangaus augimo, t. y. suteikia galimybę gilinti žinias apie dabartines inovacijas ir jas taikyti (naudoti) kasdiniame gyvenime. Apie 20 proc. anketinėje apklausoje dalyvavusių projektų vykdytojų nurodė, kad jų įgyvendintas (įgyvendinamas) projektas prisidėjo prie pažangaus augimo (žr. toliau pateiktą paveikslą Nr. 23). 16-oje proc. projektų investuota į informacines technologijas, kurios leistų lankytojams patiems pažinti kultūros objektą (pvz., virtualus gidas / turai, QR kodai ir pan.), taip pat dalis investavo į informacines technologijas, kurios leistų lankytojams patirti ir pažinti kultūros objektą kitaip (pvz., audiovizualiniai efektai, papildyta realybė, patyrimas per 4 pojūčius ir pan.).

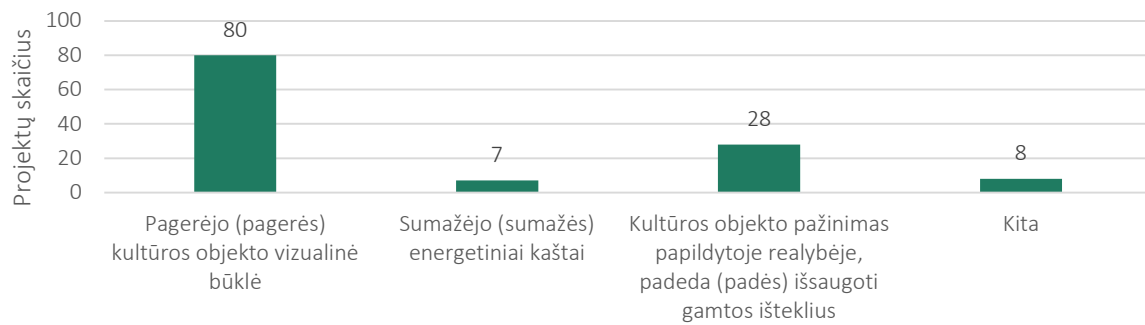
23 paveikslas. Projektų, kurie prisidėjo prie pažangaus augimo 2014–2020 m, skaičius (n=275)

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis anketinės apklausos duomenimis

Nustatyta, kad visomis programomis projektų lygyje prisidėta prie pažangaus augimo. Vis dėlto daugiausiai projektų, kuriais prisidėta prie pažangaus augimo, buvo iš Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programos, Pietų Baltijos programos ir VP 13 prioriteto. Pažymėtina, kad pirmąją programą siekta gerinti gyventojų kokybę pasienio regionuose, antrąją – padidinti žaliųjų technologijų naudojimą, ir trečiąją – atgaivinti ekonomiką taikant priemones, kurios būtų orientuotos į ateitį ir palengvintų skaitmeninę ir žaliąją pertvarką. Taigi, informacinių ir kitų technologijų taikymas yra numatytas dviejų programų tiksluose, o Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programos atveju technologijomis pagerinama kultūros paslaugų kokybė, žinomumas ir prieinamumas.

4.4.2. Tvarus augimas

Projektais, vykdomais kultūros ir KKI sektoriuje, prisidedama prie tvaraus augimo, t. y. suteikiama galimybė kurti tausiai išteklius naudojančią, tvarią ir konkurencingą veiklą, kurti naujus procesus ir technologijas, įskaitant ekologiškas technologijas, spartinti pažangiųjų tinklų plėtojamą pasitelkiant informacines technologijas, stiprinti verslo konkurencingumą, taip pat padėti vartotojams tinkamai vertinti tausų išteklių naudojimą. Apie 29 proc. anketinėje apklausoje dalyvavusių projektų vykdytojų nurodė, kad jų įgyvendintu (įgyvendinamu) projektu prisidėta prie kultūros objekto vizualinės būklės pagerėjimo (žr. toliau pateiktą paveikslą Nr. 24). Apie 10-ia proc. projektų prisidėta prie kultūros objekto pažinimo papildytoje realybėje, taip siekiant išsaugoti gamtos išteklius.

24 paveikslas. Projektų, kurie prisidėjo prie tvaraus augimo 2014–2020 m, skaičius (n=275)

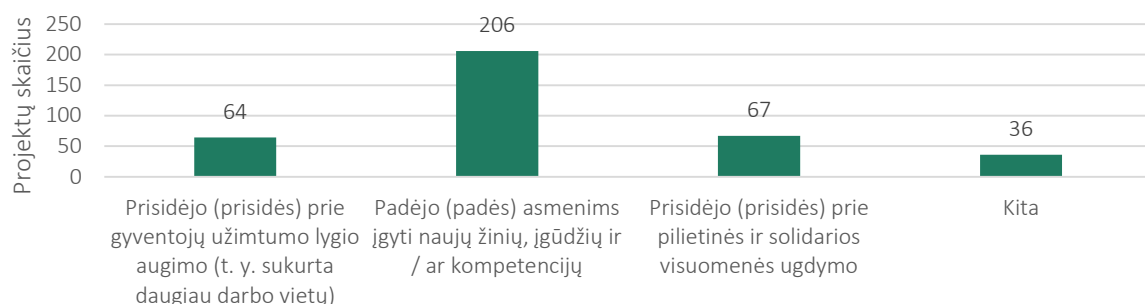
Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis anketinės apklausos duomenimis

Nustatyta, kad visomis priemonėmis projektų lygyje prisidėta prie tvaraus augimo, tačiau dažnu atveju netiesiogiai. Vienais projektais, orientuotais į kietąsias veiklas, prisidėta prie kultūros objekto vizualinės būklės pagerėjimo (pvz., VP 7 prioritetas, Lietuvos-Lenkijos programa, Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavo per sieną programa). Atnaujinus ar modernizavus kultūros objektą ne tik pagerėja jo vizualinė būklė, bet tai yra ilgalaikė investicija į objekto ilgaamžiškumą (t. y. sumažėja netikėtų situacijų (avarijų) rizika, gerėja vidaus mikroklimatas, temperatūros ir drėgmės užtikrinimas, užtikrinama pelėsio prevencija, mažėja triukšmas, sumažėja pastato išlaikymo ir priežiūros kaštai, didėja nekilnojamojo turto vertė, gerėja socialinė infrastruktūra).

Pažymėtina, kad Pietų Baltijos programos pagrindinis prioritetas orientuotas į gamtos ir kultūros paveldo objektų tvarumą bei tvarų turizmą. Taigi visais šios programos projektais siekta tvarumo bei padidinti žaliųjų technologijų naudojimą, taip sumažinant teršalų išmetimą Pietų Baltijos regione.

4.4.3. Integracinis augimas

Projektais, vykdomais kultūros ir KKI sektoriuje, prisidedama prie integracinio augimo, tokiais būdais: užtikrinant aukštą užimtumo lygį, investuojant į įgūdžius, kovojant su skurdu ir modernizuojant darbo rinkas, mokymo ir socialinės apsaugos sistemas, kad gyventojai galėtų pasirengti pokyčiams, juos valdyti ir kurti solidaresnę visuomenę. Apie 75 proc. apklausoje pristatytų projektų prisidėta prie lankytojų naujų žinių ar įgūdžių formavimo (žr. toliau pateiktą paveikslą Nr. 25). Apie 23–24-ais proc. projektų prisidėta prie pilietinės visuomenės ugdymo ir gyventojų užimtumo lygio didinimo.

25 paveikslas. Projektų, kurie prisidėjo prie integracinio augimo, skaičius (n=275)

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis anketinės apklausos duomenimis

Nustatyta, kad visomis programomis projektų lygyje prisidėta prie integracinio augimo. Pažymėtina, kad visomis bendradarbiavimo per sieną programomis prisidėta prie integracinio augimo, jomis visomis skatinamas bendradarbiavimas ir bendruomeniškumas tarp valstybių, regionų ar vietos bendruomenės. Taip pat nustatyta, kad apie 82 proc. projektų, finansuojamų KRF, prisidėjo prie lankytojų naujų žinių ar įgūdžių įgijimo.

Svarbu pabrėžti, kad VP 7 prioriteto priemonėmis labiausiai prisidėta prie užimtumo lygio augimo. Investicijomis į kultūros modernizavimą atitinkamai skatintas naujų darbo vietų kūrimas: dažnu atveju atidaromos naujos parodos ar erdvės, kurių priežiūrai reikalingi žmogiškieji ištekliai.

Pagrindinės išvados:

- visomis programomis projektų lygyje prisidėta prie pažangaus augimo, tačiau didžiausias poveikis pasiektas Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programa (ji skirta gerinti gyventojų gyvenimo kokybę pasienio regionuose), Pietų Baltijos programa (ji skirta padidinti žaliųjų technologijų naudojimą) ir VP 13 prioritetas (jis skirtas atgaivinti ekonomikai, taikant priemones, kurios palengvintų skaitmeninę ir žaliąją pertvarką);
- visomis programomis projektų lygyje prisidėta prie tvaraus augimo, tačiau didžiausią poveikį turėjo Pietų Baltijos programa, kuri yra skirta tvarios kultūros ir turizmo vystymui; VP 7 prioritetas, nukreiptas į kultūros objektų modernizavimą, sąlygoja ilgesnį kultūros objekto eksploatacijos laikotarpį (t. y. projektas teikia ilgalaikę naudą);
- visomis programomis projektų lygyje prisidėta prie integracinio augimo, tačiau didžiausią poveikį turėjo bendradarbiavimo per sieną programos, jomis skatinamas bendradarbiavimas ir bendruomeniškumas tarp valstybių, regionų ir / ar vietos bendruomenės; taip pat VP 7 prioriteto priemonėmis labiausiai prisidėta prie užimtumo lygio augimo netiesiogiai sukuriant naujas darbo vietas.

5. Atsakymai į uždavinio klausimus ir rekomendacijos

Šiame skyriuje pateikiamos pagrindinės atlikto Vertinimo išvados ir atsakymai į TS nustatytus vertinimo klausimus.

49 lentelė. Vertinimo klausimų tikslinantis klausimai, metodai ir pagrindimas

Vertinimo klausimas	Atsakymas į vertinimo klausimą
9.1.1. Koks ES ir kitų investicijų poveikis pačiam kultūros ir KKI sektoriui 2014–2020 m. laikotarpiu kiekybinio ir kokybinio aspektais (kultūros ir KKI veiklų kokybei, prieinamumui, žinomumui, kultūrinės atskirties mažinimui, lankytojų ir dalyvių skaičiaus, pajamų augimui ir pan.).	<ul style="list-style-type: none"> Nustatyta, kad visos investicijos turėjo teigiamą poveikį kultūros sričiai: investicijos pagerino kultūros ir KKI sektoriaus kokybę, prieinamumą, žinomumą bei pritraukė daugiau lankytojų. Vertinant, kaip investicijų sukurtus pokyčius vertina kultūros ir KKI veikloje dalyvaujantis subjektai, nustatyta, kad 62 proc. projektų vykdytojų pastebėjo, kad baigus įgyvendinti projektą išaugo lankytojų pasitenkinimas teikiamomis kultūros objekto paslaugomis. Priemonės prisidėjo prie kultūros objektų prieinamumo, t. y. erdvės, kurios seniau buvo atviros tik daliai visuomenės, tapo prieinamos platesnei visuomenei. Sėkmingai įgyvendinus projektus prasiplėtė teikiamų paslaugų pasiūla, todėl išaugo lankytojų susidomėjimas bei lankomumas. Dažnu atveju projektai, finansuoti ES lėšomis, formuoja naują rinką ir paslaugas, kurių seniau nebuvo. Tokie projektai pritraukia daugiau lankytojų, išauga jų pasitenkinimas teikiamomis kultūros objekto paslaugomis ir / ar pačių kultūros objektu. 38 proc. visų analizuojamų programų projektų vykdytojų nurodė, kad investavus lėšas bei sėkmingai įgyvendinus projektą, padidėjo kultūros ir kūrybinių industrijų lankytojų ir dalyvių skaičius. Remiantis VP 5 prioriteto pavyzdžiu ir SFMIS duomenimis - sutvarkius, įrengus ir pritaikius lankymui 70 gamtos ir kultūros paveldo objektų, apsilankymų remiamuose kultūros ir gamtos paveldo objektuose bei turistų traukos vietose skaičiaus padidėjimas siekė 368 324 asmenų (arba vidutiniškai 5 262 lankytojų vienam objektui). 2014–2021 m. laikotarpiu 40 proc. išaugo kultūros ir KKI sektoriaus pridėtinė vertė. Taip pat augo šio sektoriaus darbuotojų skaičius (pažymėtina, kad 2021 m. sparčiausias augimas fiksuotas kino filmų ir televizijos programų gamyboje – daugiau kaip du kartus). Pažymėtina, kad VP 13 prioritetas buvo viena iš pagrindinių priemonių, nukreiptų į KKI sritį, atitinkamai siekiant sumažinti COVID–19 pandemijos padarinius. Investicijos KKI srityje padėjo įmonėms diegti atnaujinimus technologijų ir skaitmeninio srityje. Daliai investicijas įgyvendinančių įmonių tai tapo proveržiu rinkoje, galint pasiūlyti naujų paslaugų bei produktų.
9.1.2. Kokios ES fondų ir kitų investicijų kultūros ir KKI sektoriuje (per kultūros ir KKI sektoriaus projektus) 2014–2020 m. laikotarpiu sukurtų pokyčių apimtys kiekybinio ir kokybinio aspektais, vertinant poveikį kitoms sritims: gyventojų užimtumui, turizmo srautų pokyčiui, socialiniams įgūdžiams, vietos bendruomenės įsitraukimui, savanorystei ir bendruomeniškumui, nekilnojamojo turto vertei, KKI sektoriaus sukuriama pridėtinė vertei ir vaidmeniui visuomenės gyvenime, visuomenės socialinei gerovei ir emocinei sveikatai, tautinio ir pilietinio tapatumo stiprinimui, visuomenės kūrybingumui, valstybinio, savivaldos ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimui, savo tapatumą kuriančios visuomenės kritiniam mąstymui ir pilietiškumui ir kt.	<ul style="list-style-type: none"> Projektų lygiu, finansuotos veiklos prisidėjo prie socialinių-ekonominių pokyčių ir įvairiais aspektais, dažniausiai netiesiogiai, kaip siekiamo tikslo / rezultato pašalinis poveikis. Pavyzdžiui, Interreg programose dažnai į projekto vykdymą įtraukiama ir vietos bendruomenė, kad būtų galima geriau suprasti ir atliepti jos poreikius; tokiu būtu yra skatinamas bendruomeniškumas (įskaitant ir savanorystę). Anketinėje apklausoje dalyvavę projektų vykdytojai pažymi, kad įgyvendinus projektus buvo prisidėta prie socialinių-ekonominių pokyčių. Nustatyta, kad 172 apklausoje analizuoti projektai prisidėjo prie kūrybiškumo skatinimo, 124 – prie bendruomeniškumo ugdymo ir skatinimo (n=275). Dideli infrastruktūros atnaujinimo projektai, kuriais atnaujinami bendruomenių traukos objektai kaip bibliotekos, sakralinės vietos, kultūros paveldo objektai ir t.t., tampa erdvėmis plėtoti vietos iniciatyvas, taikomas socialinei, emocinei gerovei (sveikatai) gerinti (28 proc. projektų prisidėjo prie šių tikslų), pilietiškumui, tautiniam tapatumui (25 proc. prisidėjo prie šių tikslų) ir kt. Interreg ir EKP kultūros srities investicijos išsiskiria iš kitų, nes kuria naujas bendruomenes iš skirtingų valstybių (t. y. tarpvalstybinis bendradarbiavimas), kurios dalinasi savo patirtimi ir mokosi viena iš kitos, atitinkamai 53 proc. projektų prisidėjo prie bendruomeniškumo kūrimo / formavimo. Dalis investicijų jungia vietos kultūrinius traukos objektus su vietos turizmo potencialu. Pvz., Lietuvos-Lenkijos programa prie kuriamų arba pritaikomų paveldo objektų, paraleliai sukūrė 30 tarptautinių turizmo maršrutų, iš viso šios programos teritorija pritraukė 1,3 mln. turistų.

Vertinimo klausimas	Atsakymas į vertinimo klausimą
<p>9.1.3. Kokios investicijos labiausiai ir kurios mažiausiai prisidėjo prie kultūros ir KKI sektoriaus pokyčių (pateikti pasirinkimo pagrindimą ir gerosios praktikos pavyzdžius, atskirai aptarti ES fondų ir kitų investicijų poveikį kultūros ir KKI sektoriui (VP prioriteto / uždavinio / priemonės lygmeniu).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nustatytas didelis poreikis kietosioms veikloms, kurias atliepia VP 5 ir VP 7 prioritetai. Pagal šias priemones buvo finansuojamas gamtos ir kultūros objektų modernizavimas bei atnaujinimas (iš viso 79 objektai). Baigus darbus objektai tapo patrauklesni lankytojams, labiau atitinkantys jų poreikius. VP 5 prioriteto priemonės pasižymi investicijomis į kultūros paveldo objektų ar vietovių vertingąsias savybes ir jų reikšmingumą (autentiškumą, unikalumą), jų atvėrimą ir pritaikymą platesniam lankytojų srautui. Pavyzdžiui, Kėdainių senoji sinagoga tapo meno erdve, kurioje įsikūrė Dailės mokykla, vyksta meno parodos. VP 7 prioriteto priemonės pasižymi investicijomis į kultūros objekto (ar paslaugos) prieinamumą bei kokybės gerinimą. Pavyzdžiui, Vilniaus Adomo Mickevičiaus bibliotekos pastatų kompleksui buvo suteiktas naujas įvaizdis – jis tapo vizualiai patrauklesniu, įdomesniu lankytinu kultūros paveldo objektu, kuriame bibliotekos darbuotojai organizuoja ekskursijas ir renginius (įskaitant ir festivalius). VP 13 prioriteto priemonės pasižymi investicijomis į kultūros ir KKI sektoriaus paslaugų kokybę ir žinomumą (įdiegus naujas technologijas prasiplėtė paslaugų pasiūla). Pavyzdžiui, „VšĮ "MO muziejus" diegdamas naujas technologijas atvers kultūros pažinimą platesniam lankytojų srautui. • Interreg ir EKP programų investicijos pasireiškė per tarpkultūrinį ir regioninį bendradarbiavimą, vykdam projektus buvo perimamos gerosios praktikos ir sprendžiamos aktualios konkrečios vietovės (vietovių) problemos. Tai pat šios programos buvo nukreiptos į regionus, todėl prisidėjo prie kultūrinės atskirties mažinimo. Jų išskirtinumas – vietos bendruomenės įtrauktis priimant sprendimus. • Priemonės sėkmingumo lygis priklauso nuo jos administravimo ir valdymo mechanizmų. VP 5 prioriteto 307 priemonė – vienintelė finansinė priemonė tarp vertinamų investicijų – buvo mažo efektyvumo ir nepakankamai atliepė pareiškėjų poreikius dėl siūlomų sąlygų gauti ir išmokėti paskolą.
<p>9.1.4. Kokie didžiausią socialinį ekonominį poveikį turėję investicijų į kultūros ir KKI sektorių aspektai (pvz., užimtumo, nekilnojamo turto vertės didėjimo, asmeninių pajamų, karjeros galimybių, socialinius įgūdžių sprendžiant asmenines bei visuomenės ar vietos bendruomenės problemas, emocinės sveikatos, nusikalstamumo ir (ar) kt.), pasirinkti reikšmingiausius aspektus, nustatyti jų socialinį-ekonominį poveikį, pateikti tokio pasirinkimo pagrindimą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vietos bendruomenių integracija. EKP ir Interreg programos investuodamos į kultūrą ir KKI sektorių išskirtinai prisidėjo prie dviejų aspektų: turizmo plėtos ir bendruomenės kūrimo / vietos problemų sprendimo. Investicijos į kultūros ir KKI sektorių sukuria ne tik naujas ekonomines galimybes (turizmas, objektų aktualizavimas verslo poreikiams ir t.t.), bet ir tampa erdvėmis leidžiančiomis vietos gyventojams spręsti vietos bendruomenės problemas, ugdo pilietinį tapatumą ir t.t. • Kultūros prieinamumas / įtrauktis. VP, Kūrybiška Europa, KRF ir LKC programos investuodamos į kultūros ir KKI sektorių prisidėjo prie gyventojų įtraukimo į kultūrinę veiklą (dalyvavimas įvairiuose renginiuose, parodų, teatro ar kultūros objektų lankymas). Projektų įgyvendintojai vertina, jog baigus įgyvendinti projektus išauga lankytojų pasitenkinimas teikiamomis kultūros objekto paslaugomis ir išauga objektų lankymas. • Užimtumas ir kultūros sektoriaus pridėtinė vertė. KRF, EKP ir VP priemonės ryškiausiai prisidėjo kuriant naujas darbo vietas (24 proc. projektų prisidėjo gyventojų užimtumo didėjimo). Dažnu atveju kultūros objektai praplečia vykdomų paslaugų pasiūlą ar atidaro naujas parodas ar erdves, kurių priežiūrai reikalingi žmogiškieji išteklių. Atitinkamai skiriamas dėmesys ir darbuotojų kompetencijų ugdymui (pagal Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos programa 200 kultūros srities darbuotojų / specialistų dalyvavo mokymuose). Vertinama, jog investicijų sukurtos darbo vietos, inovatyvūs sprendimai ir pagalba gamybiniai KKI daliai padėjo atsigausti Kultūros sektoriaus pridėtinę vertei, ne tik grįžtant, bet ir viršijant prieš pandemiją lygį.
<p>9.2.1. Kiek ir kaip 2014–2020 m. ES fondų ir kitos investicijos kultūros ir KKI srityje prisidėjo prie ES ir nacionalinių strateginių tikslų, kaip atliepė NPP 2014-2020 horizontalaus prioriteto „Kultūra“ strateginius tikslus (palyginti tikslus ir gautus rezultatus, pvz. palyginat planuotus ir faktinius produkto ir rezultato rodiklius, pateikiant išvadas ir atsakant į klausimą „kodėl?“).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Atsižvelgiant į NPP prioriteto „Kultūra“ tikslus, uždavinius ir strategijos įgyvendinimo kryptis, vertinama, kad analizuojamų investicijų intervencijų tikslai ir veiklos juos atitinka. VP 7 ir 5 prioriteto priemonės, kurios investuoja į infrastruktūros plėtrą, atliepia NPP prioriteto „Kultūra“. VP 13 prioriteto priemonės dėl savo tikslinės paramos KKI sektoriui atliepia „Kultūros“ prioriteto uždavinį 6.2.2., skatinant šio plėtrą. LKT programos taip pat atliepia NPP prioriteto „Kultūra“ tikslus, uždavinius. • EKP ir Interreg programos pagal savo tikslus ir uždavinius atitinka dalį NPP iškeltų tikslų ir įgyvendinimo kryptių, nors šių programų strateginiuose dokumentuose nėra minimi valstybiniai strateginiai dokumentai ir valstybiniuose dokumentuose nėra minimos šios programos (priešingai negu VP). EKP ir Interreg kartu turi panašius tikslus – skatinti integracinį augimą pasienio regionuose, kuriant naujus bendradarbiavimo ryšius, bei suteikti pagrindą tolimesniam socialiniam-ekonominiam augimui. Tai ypatingai atliepia NPP „Kultūros“ prioriteto tikslą 6.1 <i>Stiprinti visuomenės kultūrinę tapatybę, didinti visuomenės kūrybingumą, bendruomeniškumą ir pilietiškumą.</i>

Vertinimo klausimas	Atsakymas į vertinimo klausimą																																
	<ul style="list-style-type: none"> NPP prioriteto „Kultūra“ veiklos plane nustatyti kriterijai 2014–2020 metams taip pat sutampa su numatytais LKT programose ir VP priemonėse. Dauguma kitų VP ir LKT programų rodiklių (ypatingai tų, kurie susiję su asmenų mokymais ar įtrauktimi į socialinę ar švietėjišką veiklą) dalinai atliepia NPP siekiamus rodiklius, pvz., jais kuriamos švietimo veiklos asmenų grupei, bet neišskiria, kurios švietėjiškos veiklos susijusios būtent su kūrybiniu ugdymu. Dalis rodiklių investicijų intervencijose pilnai atitinka numatytas NPP prioritete „Kultūra“. Pavyzdžiui NPP uždavinio vertinimo kriterijus „P-1-1-5 Sutvarkytų, įrengtų ir pritaikytų lankymui gamtos ir kultūros paveldo objektų skaičius, vienetais“ numato 2018 m. pasiekti 8 vnt. reikšmę. VP priemonių 301, 302, 303, 307, 016 bendro rodiklio „P.S.335 Sutvarkyti, įrengti ir pritaikyti lankymui gamtos ir kultūros paveldo objektai ir teritorijos“ faktinė reikšmė 2018 m. siekė 10 vnt., viršijant numatytą NPP kriterijų. 																																
9.2.2. Koks investicijų į kultūros ir KKI sektorių efektyvumas (pagrindžiant konkrečiais atvejais ir pvz.), įvertinant 1-o euro investicijų į kultūros ir KKI sektorių multiplikatoriaus efektą.	<ul style="list-style-type: none"> Vertinimo metu nustatyta, kad didžiausias galimas visų investicijų intervencijų multiplikatoriaus efekto poveikis – 1 080,7 mln. Eur vertės papildomos ekonominės veiklos, mažiausias galimas – 589,5 mln. Eur. Pritaikius vidutinį investicijų kultūros srityje multiplikatoriaus įvertį – 735,6 mln. Eur. Poveikis ekonominiams rodikliams, daugiausiai sukuriama iš VP intervencijų, prisidėjo prie gyventojų užimtumo augimo, turizmo srautų pokyčių. Jomis siekiama padidinti kultūros ir KKI sektoriaus pridėtinę vertę, kuriamos naujos darbo vietos. Lyginant programas pastebėtina, kad didžiausią indėlį Lietuvos ekonomikai atnešė VP ir KRF priemonės, po jų – Interreg ir EKP (žr. toliau pateiktą lentelę): <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr style="background-color: #006633; color: white;"> <th>Programa</th> <th>Pritaikytas vidutinis multiplikatoriaus efektas (1,50), Eur</th> <th>Pritaikytas mažiausias multiplikatoriaus efektas (1,20), Eur</th> <th>Pritaikytas didžiausias multiplikatoriaus efektas (2,20), Eur</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>VP</td> <td>449,0 mln.</td> <td>359,8 mln.</td> <td>659,7 mln.</td> </tr> <tr> <td>KRF</td> <td>201,5 mln.</td> <td>161,5 mln.</td> <td>296,0 mln.</td> </tr> <tr> <td>Interreg</td> <td>23,5 mln.</td> <td>18,8 mln.</td> <td>34,5 mln.</td> </tr> <tr> <td>EKP</td> <td>16,2 mln.</td> <td>13,0 mln.</td> <td>23,9 mln.</td> </tr> <tr> <td>Kūrybiška Europa</td> <td>4,4 mln.</td> <td>3,5 mln.</td> <td>6,4 mln.</td> </tr> <tr> <td>Valstybinis kino finansavimas</td> <td>40,9 mln.</td> <td>32,8 mln.</td> <td>60,1 mln.</td> </tr> <tr style="background-color: #e0e0e0;"> <td>Viso:</td> <td>735,6 mln.</td> <td>589,5 mln.</td> <td>1080,7 mln.</td> </tr> </tbody> </table> <ul style="list-style-type: none"> Investicijų poveikis socialinei-ekonominei naudai Vertinamos intervencijos bendrai sukūrė 1 011,4 mln. Eur socialinės-ekonominės naudos. Didžiausią socialinę-ekonominę naudą sukūrė KRF (354,7 mln. Eur) ir VP priemonės (618,2 mln. Eur). Vertinant kiekvieną priemonę atskirai, didžiausia ekonominė-socialinė nauda investavus vieną eurą yra gaunama EKP Latvijos-Lietuvos-Baltarusijos programoje (3,68 Eur grąža), VP priemonėje (2,20 Eur) ir KRF (2,64 Eur). Skaičiuojant investicijų sukurtą produkto rodiklių santykinę sąnaudą, analizuojamos investicijos yra vertinamos taikant bendriausią rodiklį – modernizuotų / atnaujintų / sukurtų objektų skaičių (priemonės, kurios neatnaujino objektų – nebuvo vertinamos). Vertinama, jog mažiausiai vienam projektui sukurti buvo finansuojama EKP Lietuvos – Rusijos programoje (0,3 mln. Eur / objektą), EKP Lietuvos – Lenkijos programoje (0,4 mln Eur / objektą) ir VP 5 prioriteto 302 priemonėje (0,5 mln. Eur / objektą). Brangiausi ir daugiausiai sąnaudų reikalaujami objektai buvo 306 priemonėje (1,2 mln Eur / objektą), 301 priemonėje (2,8 mln. Eur / objektą) ir 304 priemonėje (5,6 mln. Eur / objektą). 	Programa	Pritaikytas vidutinis multiplikatoriaus efektas (1,50), Eur	Pritaikytas mažiausias multiplikatoriaus efektas (1,20), Eur	Pritaikytas didžiausias multiplikatoriaus efektas (2,20), Eur	VP	449,0 mln.	359,8 mln.	659,7 mln.	KRF	201,5 mln.	161,5 mln.	296,0 mln.	Interreg	23,5 mln.	18,8 mln.	34,5 mln.	EKP	16,2 mln.	13,0 mln.	23,9 mln.	Kūrybiška Europa	4,4 mln.	3,5 mln.	6,4 mln.	Valstybinis kino finansavimas	40,9 mln.	32,8 mln.	60,1 mln.	Viso:	735,6 mln.	589,5 mln.	1080,7 mln.
Programa	Pritaikytas vidutinis multiplikatoriaus efektas (1,50), Eur	Pritaikytas mažiausias multiplikatoriaus efektas (1,20), Eur	Pritaikytas didžiausias multiplikatoriaus efektas (2,20), Eur																														
VP	449,0 mln.	359,8 mln.	659,7 mln.																														
KRF	201,5 mln.	161,5 mln.	296,0 mln.																														
Interreg	23,5 mln.	18,8 mln.	34,5 mln.																														
EKP	16,2 mln.	13,0 mln.	23,9 mln.																														
Kūrybiška Europa	4,4 mln.	3,5 mln.	6,4 mln.																														
Valstybinis kino finansavimas	40,9 mln.	32,8 mln.	60,1 mln.																														
Viso:	735,6 mln.	589,5 mln.	1080,7 mln.																														
9.2.3. Kaip keitėsi ES fondų ir kitų investicijų aktualumas ir intervencijos mastas keičiantis socialinei ir ekonominei situacijai? (Išanalizuoti konkrečius rodiklius ir nurodyti, kiek šis pokytis įvyko dėl VP prioritetų ir konkrečių uždavinių įgyvendinimo).	<ul style="list-style-type: none"> Projektų vykdytojai susidūrė su įvairiais sunkumais, dėl kurių teko pratęsti sutarties vykdymo laiką, perplanuoti (pakeisti) numatytas veiklas, perskaičiuoti ir perskirstyti suplanuotą finansavimą. Daugiausiai iššūkių projektams sukėlė COVID-19 pandemija (pandemijos meto fiziniai ribojimai, globaliai sutrikusi prekių ir paslaugų tiekimo grandinė), pasikeitusi geopolitinė situacija, infliacija, atsiradusios papildomos išlaidos, kurioms padengti trūko finansavimo, bei administraciniai sunkumai (žmogiškųjų išteklių kaita, administracinės išlaidos). Žaliavų krizė bei geopolitinė situacija labiausiai paveikė tas programas ir priemones, kurios buvo nukreiptos į kietąsias veiklas, nes pabrango žaliavos, buvo stebimas jų trūkumas, todėl stėjo statybos darbai. Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programoje 																																

Vertinimo klausimas

Atsakymas į vertinimo klausimą

geopolitinė situacija privertė sustabdyti mokėjimus, skirtus programos gavėjams iš Baltarusijos, bei nutraukti tolimesnį bendradarbiavimą. Bendradarbiavimas su Rusija taip pat buvo nutrauktas Lietuvos ir Rusijos programoje.

- **Numatytų ir įgyvendinamų investicijų aktualumas** (siejami produktai ir rezultatai) ir siekiamas mastas (numatytas projektų skaičius ir finansavimas, siejami sukurti produktai ir rezultatai) **išliko nepakitęs**, nes didžioji dalis kultūros projektų / sutarčių tebevyksta ir nebuvo nutraukiami projektai / sutartys. Tam įtakos turėjo KM ir įgyvendinančių institucijų greitas reagavimas į pokyčius, taip pat taikyti rizikos valdymo veiksniai: projektų vykdytojams buvo leista pratęsti sutartis, organizuoti prevenciniai susitikimai, skirtas papildomas finansavimas, supaprastinti atrankos kriterijai, leidžiama pakeisti vykdomas veiklas (pvz. gyvi renginiai pakeisti į virtualius).
- Vertinant atskirus, konkrečius programų rodiklius, matomos skirtingos tendencijos. Atsižvelgiant, kad dauguma VP kultūros ir KKI sektoriaus projektų nebuvo nutraukti, daroma prielaida, kad numatytas aktualizuoti, modernizuoti objektų kiekis bus pasiektas (pvz., rodikliai *P.S.335 Sutvarkyti, įrengti ir pritaikyti lankymui gamtos ir kultūros paveldo objektai ir teritorijos; vienetai, P.N.304 Modernizuoti kultūros infrastruktūros objektai*).
- **Pandeminiai apribojimai paveikė rodiklius, kuriais siekiama pritraukti daugiau turistų arba padidinti apsilankymų skaičių kultūros objektuose** (pvz., rodiklio *P.B.209 Numatomų apsilankymų remiamuose kultūros ir gamtos paveldo objektuose bei turistų traukos vietose skaičiaus padidėjimas; apsilankymai per metus* rezultatyvumas siekė 36 proc. vertinimo metu arba Lietuvos, Latvijos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programos rodiklis *Apgyvendintų turistų skaičius 1000 gyventojų Programos teritorijoje 2020–2021 m.* laikotarpyje pasiekė 70 proc. siekiamo tikslo). Kita vertus, kai kurios programos sudarė sąlygas prisitaikyti prie pandemijos ir sulaukė ir atvirkštinio efekto – pritaikius informacines technologijas buvo galima pasiekti platesnę auditoriją naudos gavėjo (pvz. Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programos rodiklio *Kultūros, kultūros ir istorijos paveldo bei turizmo sričių specialistų, dalyvaujančių mokymuose ir / ar kituose prisijungimo, skaičius veiklų* rezultatyvumas siekė 133 proc. dėl mokymų perkėlimo į elektroninę erdvę).
- Dėl pakitusios ekonominės padėties bei augančios infliacijos reikėjo padėti atsigaivinti kultūros ir KKI sektoriui per ir po pandemio laikotarpio, atsižvelgiant į tai, kad buvo ribojami gyvi ir masinio susibūrimo renginiai. **Pandeminiu laikotarpiu** (2020 m.) sumažėjo kultūros sektoriaus pridėtinė vertė 3 proc., todėl **VP 13 prioritetas investavo į naujus skaitmeninius ir / arba žiedinę ekonomiką skatinančius kultūros ir kūrybinių paslaugų ir produktų sprendimus**. Vertinama, kad VP 13 investicijos buvo aktualios, tačiau mastas neatliepia viso poreikio (310, 309 priemonės atitinkamai finansavo tik 50 proc. ir 19 proc. paraiškų).

9.2.4. Kokius socialinius ir ekonominius pokyčius lėmė ES fondų ir kitos investicijos kultūros ir KKI sektoriuje ir kaip tiesiogiai ir / ar netiesiogiai prisidėjo prie daugiau ar mažiau pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo? Ką reikėtų keisti ateityje?

- ES fondų ir kitos investicijos kultūros ir KKI sektoriuje prisidėjo prie pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo, tačiau ne tiesiogiai.¹¹⁷ Išimtis – projektai, kurie siekė būtent tvarios aplinkos plėtros ar socialinių grupių įtraukties.
- Vertinant **tvarų augimą**, investicijos nukreiptos į kultūros objektų modernizavimą, sąlygoja ilgesnį kultūros objekto eksploatacijos laikotarpį bei mažesnį anglies pėdsaką, iššvaistomą šilumos energiją. Šiuo atveju išsiskiria **VP 13 prioriteto priemonės**, kurios skatina KKI sektoriaus dalyvius pereiti prie žiedinės ekonomikos principų, įdiegiant tvarios gamybos procesus. Taip pat, **Pietų Baltijos programos** pagrindinis prioritetas orientuotas į gamtos ir kultūros paveldo objektų tvarumą bei tvarų turizmą. Šios programos projektais siekta tvarumo bei padidinti žaliųjų technologijų naudojimą, taip sumažinant teršalų išmetimą Pietų Baltijos regione.
- **Europos kaimynystės programos ir Interreg programomis** išskirtinai prisidėta prie **integracinio augimo**. Jomis skatinamas bendradarbiavimas tarp kultūros sektoriaus dalyvių ir bendruomeniškumas tarp valstybių, regionų ar vietos bendruomenės. Remiantis apklausoje dalyvavusių respondentų nuomone, integracinio augimo buvo siekiama per edukacines programas / ekspozicijas, t. y. naujų žinių ar įgūdžių formavimą

¹¹⁷ Integracinis, tvarus ir pažangus augimas yra apibrėžti „Europa 2030“ ES strategijoje.

Vertinimo klausimas	Atsakymas į vertinimo klausimą
	<p>(75 proc. apklausoje pristatytų projektų). Taip pat apie ketvirtadalis projektų prisidėjo prie pilietinės visuomenės ugdymo ir gyventojų užimtumo lygio didinimo.</p> <ul style="list-style-type: none"> Vertinant pažangų augimą naudojantis ES fondų ir kitomis investicijomis, buvo išskirtas IT pritaikymas kultūros objekto lankytojo poreikiams. Anketinės apklausos metu respondentai nurodė, kad daugiau nei trečdalyje projektų investuota į IT, kurios leistų lankytojams patiems pažinti kultūros objektą (pvz., virtualus gidas / turai, QR kodai ir pan.) arba buvo investuojama į IT, kurios leistų lankytojams patirti ir pažinti kultūros objektą kitaip (pvz., audiovizualiniai efektai, papildyta realybė, patyrimas per 4 pojūčius ir pan.). Daugiausiai projektų, kuriais prisidėta prie pažangaus augimo, buvo iš Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programos, Pietų Baltijos programos ir VP 13 prioriteto. Pažymėtina, kad pirmąją programą siekta gerinti gyventojų kokybę pasienio regionuose, antrąją – padidinti žaliųjų technologijų naudojimą, ir trečiąją – atgaivinti ekonomiką taikant priemones, kurios būtų orientuotos į ateitį ir palengvintų skaitmeninę ir žaliąją pertvarką. Informacinių ir kitų technologijų taikymas yra numatytas dviejų programų tiksluose, o Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programos atveju technologijomis pagerinama kultūros paslaugų kokybė, žinomumas ir prieinamumas.
9.2.5. Kokie buvo ES fondų ir kitų investicijų kultūros ir KKI srityje, prisidėjusių prie dalyvavimo kultūroje skatinimo, tikslai ir ar gauti rezultatai atitinka kultūros politikos tikslus?	<ul style="list-style-type: none"> Lyginant nustatytas aktualias Kultūros ir kūrybinių industrijų politikos 2015–2020 metų plėtros kryptis, matoma, jog investicijų intervencijų veiklos šias atliepia. KRF, VP, Kūrybiška Europa, Interreg ir EKP visi finansuoja tam tikras edukacines veiklas, kurios apima tiek jaunimą, tiek plačiąją visuomenę ir kultūros ir KKI sektoriaus profesionalus. Dalis LKT programų ir VP priemonių (ypač VP 13 prioritetas) finansuoja KKI sektoriaus inovacijas, investuoja į priemones, kuriančias sektoriui pridėtinę vertę. Investicijų intervencijos taip pat atliepia ir Kultūros objektų aktualizavimo 2014–2020 metų programą. Programa siekiama tinkamai kaupti, tvarkyti (konservuoti, restauruoti, taikyti kitas reikalingas priemones) ir naudoti paveldą jį tausojant ir taip išsaugant ateities kartoms. ES fondų ir kitų investicijų infrastruktūros plėtros veiklos didžiąja dalimi būtent ir sukuria pagrindą kultūros paveldo išsaugojimui bei pritaikymą ekonominėms ar bendruomenės veikloms.

9.3.1. Kokios išvados ir rekomendacijos dėl ES fondų ir kitų investicijų į kultūros ir KKI sektoriaus infrastruktūrą ir veiklas tobulinimo 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu ir dėl investicijų efektyvesnio panaudojimo? *Žiūrėti rekomendacijas.*

Šaltinis: sudaryta Vertintojo

Toliau pateikiamos atlikto Vertinimo rekomendacijos. Rekomendacijos parengtos Vertinime atliktų analizių išvadomis, interviu programos medžiaga, kita informacija. Rekomendacijos suskirstytos į „Daryk tai“ (siūlymai rekomenduoja atlikti veiksmus, pokyčius) ir „Žinok tai“ (rekomendacijos pateikia naudingą informaciją, į kurią verta atkreipti dėmesį priimant sprendimus).

50 lentelė. Vertinimo „Daryk tai“ ir „Žinok tai“ rekomendacijos

Eil. nr.	Strateginio siūlymo / rekomendacijos tipas („Žinok tai“ / „Daryk tai“)	Problema / Rizika	Siūlymas / rekomendacijos	Aktuali institucija
1.	„Daryk tai“ rekomendacija dėl investicijų, nukreiptų į kietąsias veiklas	Investicijų poreikis infrastruktūros objektams Lietuvoje dar yra didelis (per 2014–2020 m. periodą sutvarkyti 3 proc. visų	Siūloma toliau tęsti (2021–2027 m. finansavimo periode) kultūros paveldo aktualizavimo veiklas: objektų ir su jais susijusios infrastruktūros sutvarkymą, atnaujinimą, restauravimą,	LR Kultūros ministerija ir Finansų ministerija

Eil. nr.	Strateginio siūlymo / rekomendacijos tipas („Žinok tai“ / „Daryk tai“)	Problema / Rizika	Siūlymas / rekomendacijos	Aktuali institucija
		<p>nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių¹¹⁸. Investicijos į kultūros objektų atnaujinimą, modernizavimą reikalauja didelių investicijų dėl sudėtingų technologinių procesų, reikalingų papildomų tyrimų.</p> <p>Vertinimo metu nustatyta, jog investicijos į infrastruktūrą yra esminės dėl privačių ir viešų subjektų motyvacijos aktualizuoti paveldo vertybes ir objektus.</p>	<p>sukūrimą atliepiančių vietos bendruomenės, kultūros bendruomenės ir verslo poreikius.¹¹⁹ Ši infrastruktūra turėtų būti toliau aktualizuojama vietos ar valstybės kultūros poreikiams, KKI sektoriaus plėtrai.</p>	
2.	<p>„Žinok rekomendacija finansavimo nuoseklumas minkštosios investicijoms“</p> <p>„Žinok tai“</p>	<p>Užtikrinti finansavimą minkštosios kultūros veikloms. 2014–2020 m. finansavimas kietosioms ir minkštosios veikloms sudarė atitinkamai 61 proc. ir 39 proc.</p> <p>2020 m. ir 2021 m. ypatingai išaugęs finansavimas LKT programoms ir Valstybiniam kino finansavimui leido kultūros ir KKI sektoriui sumažinti pandeminio periodo pasekmes. Pasibaigus pandemiam laikotarpiui, finansavimas šių intervencijų būdu vėl buvo sumažintas ir beveik pasiekė prieš pandemiją lygį.</p>	<p>Dėl didelės investicijų paklausos rinkoje siūloma toliau nuosekliai didinti finansavimą šioms programoms kiekvienais metais, kaip buvo daroma iki pandeminio laikotarpio. Kietųjų ir minkštųjų investicijų proporcija, remiantis retrospektyviniu vertinimu, galėtų būti 60 proc. kietosioms ir 40 proc. minkštosios veikloms, siekiant užtikrinti nuoseklų infrastruktūros atnaujinimą. Atsižvelgiant į tai, kad per 2014–2020 m. periodą sutvarkyti 3 proc. visų nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių, poreikis kietosioms veiklos išlieka aktualus. Išlaikant 60 proc. finansavimą šioms veiklos, sudaromos sąlygos kultūros objektų modernizavimui ne mažesniu mastu, tačiau investuojant į kietąsias veiklas investicijos turi būti pasirenkamos atliekant ne tik detalias sąnaudų-naudos analizes, bet ir papildomai įvertinant infrastruktūros palaikymo / aktualumo ir žmogiškųjų resursų klausimus.</p> <p>Minkštosios priemonės prisideda prie socialinės gerovės, jos sutelktos į bendruomeniškumą, bendruomenės emocinę gerovę, tautiškumo ir pilietiškumo ugdymą, kūrybiškumo ugdymą bei kultūrinės atskirties mažinimą. Atitinkamai išlaikant 40 proc. finansavimą, sudaromos palankios sąlygos pastarųjų faktorių užtikrinimui. Remiantis LKT duomenimis, vien 2023 m. vertinant poreikį, buvo pateikta 3 943 paraiškų (surinkusių 60 konkursinių balų ar daugiau), iš kurių buvo finansuota 51 proc. paraiškų. Finansavimo poreikis visų šių paraiškų siekė 58 mln. Eur, tačiau, faktiškai skirtas finansavimas siekė tik 21,8 mln. Eur (37 proc).</p> <p>Užtikrinamas tęstinis ir nuoseklus investavimas į minkštąsias veiklas, plėtojančias scenos menas, KKI sektorių ir kitus kultūros sub-sektorius.</p>	<p>LR ministerija</p> <p>Finansų ministerija</p> <p>LR ministerija</p> <p>Kultūros ministerija</p>
3.	<p>„Žinok rekomendacija“</p> <p>„Žinok tai“ dėl</p>	<p>Vertinama, jog VP investicijų įgyvendinimo metu pagrindiniai biudžetiniai pakitimai įgyvendinant projektus vyko dėl išorinių veiksnių (infliacijos, geopolitinės situacijos), kurių neįmanoma valdyti įgyvendinančiai institucijai ar projekto</p>	<p>1. Siekiant valdyti biudžeto pakitimo (išlaidų išaugimo) riziką, siūlomas projektų biudžetų indeksavimas (ypatingai renovacijos / pastatų modernizavimo priemonių atžvilgiu), siekiant užtikrinti projektų įgyvendinimą didėjant infliacijai. Biudžeto indeksavimas yra vienas iš instrumentų, apsaugančių nuo projektų veiklų atsisakymo, pakeitimo ar</p>	<p>LR ministerija</p> <p>Finansų ministerija</p>

¹¹⁸ Remiantis Kultūros registro duomenimis, 2023 m. liepos mėn. nekilnojamojo kultūros vertybių Lietuvoje, kurios yra valstybės saugomos, yra 8168 vnt. 2014–2020 m. laikotarpyje ES investicijos prisidėjo prie 290 gamtinių ir kultūrinių objektų modernizavimo, sutvarkymo bei pritaikymo lankytojams.

¹¹⁹ 2014 – 2020 m. periode panašias veiklas finansavo priemonės Nr. 05.4.1-CPVA-V-301 , Nr. 05.4.1-CPVA-R-302 „Aktualizuoti savivaldybių kultūros paveldo objektus“, Nr. 05.4.1-CPVA-K-303 „Aktualizuoti viešąjį ir privatų kultūros paveldą“ ir Nr. 07.1.1-CPVA-V-304 „Modernizuoti kultūros infrastruktūrą“, Nr.07.1.1-CPVA-R-305 „Modernizuoti savivaldybių kultūros infrastruktūrą“, Nr. 07.1.1-CPVA-K-306 priemonės „Modernizuoti viešąją ir privačią kultūros infrastruktūrą“.

Eil. nr.	Strateginio siūlymo / rekomendacijos tipas („Žinok tai“ / „Daryk tai“)	Problema / Rizika	Siūlymas / rekomendacijos	Aktuali institucija
	projektų biudžeto indeksavimo	vykdytoji. Tai lėmė, jog numatyti rodikliai nebuvo pasiekti, neįvykdytos arba keistos numatytos veiklos, neįvyko statybų darbai. Projektų įgyvendinimas užsitęsė, projektai buvo skirstomi į etapus – kas lėmė dar didesnį biudžetų išbrangimą ir neefektyvų įgyvendinimą.	neįgyvendinimo dėl išaugusių sąnaudų. Indeksavimui taip pat turi būti numatytas finansavimo šaltinis, atsižvelgiant į 2014–2020 m. laikotarpį indeksavimui gali būti naudojamos biudžeto lėšos, tačiau tai taip pat yra ribotas finansavimo šaltinis, kaip alternatyvos galėtų svarstomas fondo steigimas / loterijos mechanizmo pritaikymas ¹²⁰ – siekiant nustatyti tinkamiausią mechanizmą rekomenduojamas atskiras tyrimas. 2. Kartu su PIP turėtų būti teikiamos ir detalios sąmatos ir / ar techniniai projektai (2014–2020 m. laikotarpiu 304 priemonei teikiant PIP nebuvo reikalaujama pateikti techninių projektų, todėl fiksuota daugiau nei kitose infrastruktūrinėse priemonėse nukrypimų nuo planuoto biudžeto), siekiant projektų įgyvendinimo metu išvengti didesnių nuokrypių nuo suplanuotų biudžetų.	LR Kultūros ministerija
4.	„Daryk tai“ rekomendacija dėl tikslinių investicijų į KKI sektorių	2014–2020 m. vienintelės VP priemonės (308, 309, 310), kuriomis teiktos tikslinės investicijos į KKI sektoriaus veiklas, buvo sukurtos siekiant sušvelninti pandeminės situacijos Lietuvoje padarinius – šios priemonės susilaukė didelio pareiškėjų susidomėjimo. Be šių priemonių KKI atstovai galėjo pretenduoti tik į investicijas, nukreiptas bendrai į verslo sektorių.	Planuojant investicijas siūloma įvertinti galimybes suplanuoti priemones, nukreiptas specifiskai į KKI sektorių. Investicijomis remiama veikla turėtų skatinti KKI įmonių infrastruktūros plėtrą bei tobulinti KKI veiklas, kuriomis kuriami nauji produktai ir (arba) paslaugos. Svarbu užtikrinti takoskyrą tarp KM intervencijų ir bendrai į verslo sektorių nukreiptų priemonių (atsakinga EIM).	LR Kultūros ministerija
5.	„Daryk tai“ rekomendacija dėl rodiklių KKI sektoriui taikymo	Rodiklis „R.N.306 Gavusių investicijas MVĮ planuojamo pajamų augimo ir prašomo finansavimo santykis“, galėtų būti keičiamas kitu rodikliu, siekiant įvertinti priemonės 310 poveikį, šis rodiklis gali nepakankamai objektyviai matuoti rezultata, kadangi gali būti grįstas įvairiomis prielaidomis. Todėl esant galimybės siūloma rinktis labiau pamatuojamus rodiklius. Analogiškai šis rodiklis taikomas kaip prioritetas projektų atrankos kriterijus „Pareiškėjo planuojamo pardavimo pajamų augimo ir prašomo finansavimo santykis“. Šiuo atveju rodiklis nėra pakankamai patikimas siekiant įvertinti pareiškėjus. Rodiklis per daug aptakus ir gali būti paveikus skirtingoms prielaidoms ar labai optimistiškam vertinimui.	Siūloma vengti rodiklių, kuriais sunku išmatuoti rezultatus. Rekomenduojama rezultatą matuoti pagal faktinį įmonių pajamų didėjimą (investicijas gavusios įmonės pajamų padidėjimas (proc.)). Atrankos kriterijuose siūloma toliau taikyti planuojamo pajamų augimo rodiklį, tačiau jis turėtų būti susietas su stebėsena ir atskaitomybe, taip siekiant išvengti per daug optimistiškai vertinamų rodiklių. Jei priemonė nukreipta į naujo produkto / paslaugos kūrimą, galima vertinti ir produkto naujumą rinkoje (įmonė, šalies ir t.t. lygiu) ir jo mastą (koko dydžio rinkai paklausu), kaip papildomas rodiklis galėtų būti įtraukiamas universalus dizaino sprendimų naudojimas.	LR Kultūros ministerija

¹²⁰ Europos Audito Rūmų ataskaita, 2020 m., prieiga internetu: https://www.eca.europa.eu/lt/news/NEWS2004_23

Eil. nr.	Strateginio siūlymo / rekomendacijos tipas („Žinok tai“ / „Daryk tai“)	Problema / Rizika	Siūlymas / rekomendacijos	Aktuali institucija
6.	„Daryk tai“ rekomendacija dėl finansinių priemonių (grąžinamųjų subsidijų), skirtų Kultūros ir KKI sektoriui	Atsižvelgiant į tai, jog 307 finansinė priemonė laikoma nepakankamai efektyvia, siūloma įvertinti galimybę finansinių priemonių įgyvendinimą taikyti kaip papildantį instrumentą infrastruktūrinėms priemonėms.	Remiantis kitų sektorių gerąja praktika ¹²¹ ir išmoktomis pamokomis įgyvendinant 307 priemonę, siūloma derinti finansines priemones su subsidinėmis. Remiantis kitų priemonių gerąja praktika, įsteigtų pagal priemonę fondų finansavimas gali būti kombinuojamas su kitomis priemonėmis, paremtomis grąžinamą subsidijų finansavimu. Fondų valdytojai turėtų nustatyti reikalavimus paskolai, kurie orientuoti ne vien į finansinę grąžą, kadangi projektai negeneruoja pakankamų piniginių srautų. Finansinės priemonės suteikia papildomą paskatą kultūros ir KKI sektoriui generuoti ne tik ekonominę-socialinę naudą, bet ir finansinę grąžą. Lengvatinės paskolos iš fondų (ar kita forma) suteikia papildomų plėtros įrankių sektoriaus dalyviams.	LR Kultūros ministerija
7.	„Žinok tai“ rekomendacija dėl LKT programų, Valstybinio kino finansavimo ir kt. nacionalinių investicijų intervencijų siekiamų rodiklių	Dalis rodiklių, taikytų LKT programoms, ilgalaikėje perspektyvoje yra sunkiai pamatuojami, jų kodas ar formuluotės dažnai keičiasi, atsižvelgiant į aktualiausių KM strateginį veiklos planą. Rodikliai, numatyti LKC, nėra tiesiogiai susieti su Valstybinio kino finansavimu (priešingai negu 2014–2020 m., kai numatyti rodikliai buvo tiesiogiai susiję su KRF finansuojamomis LKT programomis).	Atsižvelgiant į tai, nacionaliniu biudžetu finansuojamus investicijų intervencijų rodiklius rekomenduojama tiksliau susieti su NPP prioritetu „Kultūra“ ar kitu nacionaliniu strateginiu dokumentu, kuriuo formuojama kultūros politika. Rodikliai, kurie neatlieptų nacionalinių strateginių dokumentų, būtų galima paženklinti kaip specialiuosius. Tai aktualu visoms po KM valdymu papuolančioms institucijoms ir jų administruojamoms investicijų intervencijoms. Efektyviau atliekama stebėseną, vertinamas indėlis nacionaliniams tikslams pasiekti, galimybė pamatuoti ir palyginti pokytį, efektyvumą, rezultatyvumą. Tikslius kiekybiniai rodikliai leis efektyviau įvertinti investicijų priemonių prisidėjimą prie nacionalinės politikos bei jų efektyvumą.	LR Kultūros ministerija
8.	„Daryk tai“ rekomendacija dėl Interreg ir EKP programų rodiklių	Interreg ir EKP programos neskirsto rodiklių atskirai dalyvaujančioms šalims ir jų teritorijos vienetams, todėl sunku pamatuoti programos efektyvumą analizuojamoje šalyje.	Programoje dalyvaujant dviejų ir daugiau valstybių pareiškėjams, siūloma siekiamų rodiklių reikšmes diversifikuoti kiekvienai valstybei, pvz., numatytą turistų prieaugį Lietuvos ir Latvijos teritorijose, kur buvo vykdomi projektai, matuoti atskirai. Numatytas bendras rodiklis būtų suminė valstybių rodiklių suma. Numatytos rodiklių reikšmės dalyvaujančioms šalims leistų tiksliau pamatuoti programos efektyvumą konkrečios teritorijos aspektu bei tiksliau įvertinti sukuriamą investicijų intervencijų poveikį regionui ir sub-regionui.	Jungtinis techninis sekretoriatas

Šaltinis: parengta Vertintojo

¹²¹ Taikoma praktika priemonių Nr. 04.3.1-VIPA-T-113 „Valstybei nuosavybės teise priklausiančių pastatų atnaujinimas (II)“ ir Nr. 04.3.1-FM-F-105 „Energijos vartojimo efektyvumo didinimas viešojoje infrastruktūroje“.

Priedai

1 priedas. Vertinimo metodų rinkinio tinkamumo ir suderinamumo pagrindimas atsižvelgiant į vertinimo klausimus

Lentelėje pateikti vertinimo uždaviniui aktualūs tikslinamieji klausimai, uždaviniui įgyvendinti reikalingi metodai ir jų pagrindimas, bei laukiamas rezultatas po uždavinio įgyvendinimo. Lentelėje identifiкуotos kiekvieno vertinimo klausimo tyrimo apimtys, siekiant kontroliuoti tyrimo „plotį ir gylį“. Identifiкуotos vertinimo apimtys nustato tiriamą objektą.

51 lentelė. Vertinimo klausimų tikslinantis klausimai, metodai ir pagrindimas

Vertinimo klausimas	Tikslinantis klausimas	Vertinimo metodai ir pagrindimas	Laukiamas rezultatas	Vertinimo apimtis
9.1.1. Koks ES ir kitų investicijų poveikis pačiam kultūros ir KKI sektoriui 2014–2020 m. laikotarpiu kiekybiniu ir kokybiniu aspektais (kultūros ir KKI veiklų kokybei, prieinamumui, žinomumui, kultūrinės atskirties mažinimui, lankytojų ir dalyvių skaičiaus, pajamų augimui ir pan.).	<p>TK1. Kokios ES ir kitos investicijos nukreiptos į kultūros ir KKI sektorių?</p> <p>TK2. Iš kokių programų buvo finansuojamos ES ir kitos investicijos į kultūros ir KKI sektorių?</p> <p>TK3. Kokie buvo numatyti siektini ES ir kitų investicijų produktų ir rezultatų rodikliai?</p> <p>TK4. Kaip investicijų sukurtus pokyčius vertina kultūros ir KKI veikloje dalyvaujantys subjektai?</p>	<p>INTERVENCIJŲ LOGIKOS REKONSTRUKCIJA. Intervencijų logika nustatyti, kokiais tikslais ir kaip buvo siekiama vykdyti intervencijas, priemonės, nukreiptos į kultūros ir KKI sektorių? aukščiausio lygio strateginio planavimo dokumentais.</p> <p>PLANAVIMO DOKUMENTŲ ANALIZĖ leis surinkti informaciją, kuri bus pateikta intervencijų logikos schemeje, identifiкуojant ryšius tarp intervencijų lygių ir siekiamų rodiklių.</p> <p>STATISTINĖ ANALIZĖ. Analizės metu aprašyti aktualūs priemonių duomenys (produktų rodikliai, rezultatų rodikliai) atskleis galutiniai sukurtus intervencijų produktus ir rezultatus, kurie kuria poveikį kultūros ir KKI sektoriams.</p> <p>Tie patys identifiкуoti rodikliai aktualūs ir 9.1.2., 9.1.3., 9.1.4., 9.2.1., 9.2.2., 9.2.3. ir 9.2.5. vertinimo uždaviniams.</p> <p>Aprašyti kultūros ir KKI sektorių bendriniai rodikliai (kultūros palydovinės sąskaitos) atvaizduos tendencijas ir pokyčius sektoriuje, kurie bus siejami su investicijų sukurtu poveikiu.</p> <p>INTERVIU. Pusiau struktūruotas interviu padės įvertinti intervencijų vertina kultūros ir KKI poveikio kokybinius aspektus. Interviu metu kultūros ir KKI veikloje dalyvaujantys subjektai turės galimybę konkrečiai įvardyti, kokį poveikį įgalino (ar neįgalino) investicijos jų tiesioginėje veikloje.</p>	<p>Identifiкуotos pagrindinės Vertinami suminiai priemonių rezultato ir produkto rodikliai ir KKI sektorių: priemonių tikslai, jų poveikis kultūros ir KKI finansuojamos veiklos, siektini sektoriui. rodikliai. Įvertintas identifiкуotų priemonių poveikis kultūros ir KKI sektoriui.</p>	

Vertinimo klausimas	Tikslinantis klausimas	Vertinimo metodai ir pagrindimas	Laukiamas rezultatas	Vertinimo apimtis
<p>9.1.2. Kokios ES fondų ir kitų investicijų kultūros ir KKI sektoriuje (per kultūros ir KKI sektoriaus projektus) 2014–2020 m. laikotarpiu sukurto pokyčio apimtys kiekybiniu ir kokybiniu aspektais, vertinant poveikį kitoms sritims: gyventojų užimtumui, turizmo srautų pokyčiui, socialiniams įgūdžiams, vietos bendruomenės įsitraukimui, savanorystei ir bendruomeniškumui, nekilnojamojo turto vertei, KKI sektoriaus sukuriama pridėtinei vertei ir vaidmeniui visuomenės gyvenime, visuomenės socialinei gerovei ir emocinei sveikatai, tautinio ir pilietinio tapatumo stiprinimui, visuomenės kūrybingumui, valstybinio, savivaldos ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimui, savo tapatumą kuriančios visuomenės kritiniam mąstymui ir pilietiškumui ir kt.</p>	<p>TK1. Kokie buvo kontraktuoti (pagal sudarytas projektų sutartis) siektini produktų ir rezultato rodikliai ir koks jų faktinis rezultatyvumas (projektų produktų rodiklių ir rezultatų rodiklių pasiekimo vertinimas)?</p> <p>TK2. Kokius socialinius-ekonominius rodiklius paveikė investicijos į kultūros ir KKI sektorius? Koks poveikio mastas?</p>	<p>APKLAUSA. Anketos leis įvertinti poveikio kiekybinius ir kokybinius aspektus. Apklausą, su uždalais ir atvirais klausimais, parodys bendras investicijų vertinimo tendencijas tarp kultūros ir KKI sektoriuose dalyvaujančių asmenų.</p> <p>STATISTINĖ ANALIZĖ. Aprašyti socialiniai-ekonominiai rodikliai atvaizduos tendencijas ir pokyčius kitoms sritims, kurioms poveikio turėjo investicijos į kultūros ir KKI sektorius.</p> <p>INTERVIU. Pusiaus struktūruotas interviu padės įvertinti poveikio kiekybinius aspektus. Interviu metu kultūros ir KKI sektoriaus veikloje dalyvaujantys subjektai turės galimybę konkrečiai įvardyti, kokį šalutinį / netiesioginį pokytį įgalino (ar neįgalino) investicijos.</p> <p>APKLAUSA. Anketos leis įvertinti poveikio kiekybinius ir kokybinius aspektus. Apklausą, su uždalais ir atvirais klausimais, parodys bendras investicijų tendencijas tarp kultūros ir KKI sektoriuose dalyvaujančių asmenų ir jų vertinimus šiuo klausimu.</p>	<p>Identifikuotas šalutinis / netiesioginis poveikis investicijų rezultato ir produkto rodikliams, ne kultūros ir KKI sektoriams. Išrašytos sritys, kurioms poveikis buvo švietimo ir verslo).</p>	<p>Vertinami suminiai priemonių rezultato ir produkto rodikliai ir jų poveikis kitiems sektoriams (turizmo, socialinių paslaugų, buvo švietimo ir verslo).</p>
<p>9.1.3. Kokios investicijos labiausiai ir kurios mažiausiai prisidėjo prie kultūros ir KKI sektoriaus pokyčių (pateikti pasirinkimo pagrindimą ir gerosios praktikos pavyzdžius, atskirai aptarti ES fondų ir kitų investicijų poveikį kultūros ir KKI sektoriui (VP prioriteto / uždavinio / priemonės lygmeniu).</p>	<p>TK1. Kokie produkto rodiklių ir rezultato rodiklių skirtumai tarp intervencijų?</p> <p>TK2. Kokia buvo ES ir kitų investicijų įgyvendinimo geroji ir blogoji praktika?</p> <p>TK3. Kiek investicijų skirtingų intervencijų. Rezultatyvumo efektyvumas bus reikšmingas pagal kiekvieną programą / priemonę / finansavimo šaltinius, sukurti produkto ir</p>	<p>INTERVIU. Pusiaus struktūruotas interviu leis įvertinti kultūros ir KKI sektorių intervencijas tarpinių institucijų ir įgyvendinančiųjų institucijų nuomonę dėl didžiausią poveikį turėjusių intervencijų sužinoti jų pagrindimą.</p> <p>APKLAUSA. Atviri klausimai suteiks galimybę projektų vykdytojams įvardyti gerąsias, blogąsias projektų įgyvendinimo praktikas.</p> <p>ATVEJO STUDIJA. Nagrinėjant intervencijas pagal jų požymius (finansavimo šaltinius, įgyvendinimo struktūrą ir priemones) bus galima atskleisti kiekvienos intervencijos stiprybes ir silpnybes.</p> <p>STATISTINĖ ANALIZĖ. Ji leis pavaizduoti rezultatyvumo mastą tarp skirtingų intervencijų. Rezultatyvumo efektyvumas bus išreikštas apžvelgiant investicijoms reikalingus finansinius ir kt. išteklius ir galutinius rezultatus.</p>	<p>Identifikuotos konkrečios investicijos pagal intervencijas, kurios prisidėjo labiausiai ir mažiausiai. Pateiktos pagrindinės priežastys, lėmusios siekiamų rezultatų ir produktų poveikio mastą, pagrindžiant rodiklių tipą. Tiriamas gerosiomis / blogosiomis mastas sukurto produkto praktikomis, kitais veiksniais.</p>	<p>Vertinamos investicijos pagal kiekvieną priemonę ir atskirai grupuojant priemones pagal rezultatų ir produktų poveikio mastą, pagrindžiant rodiklių tipą. Tiriamas investicijų gerosiomis / blogosiomis mastas sukurto produkto praktikomis, kitais veiksniais.</p>

Vertinimo klausimas	Tikslinantis klausimas	Vertinimo metodai ir pagrindimas	Laukiamas rezultatas	Vertinimo apimtis
	pasiekti rezultato rodikliams?			
9.1.4. Kokie didžiausią socialinį ekonominį poveikį turėję investicijų į kultūros ir KKI sektorių aspektai (pvz., užimtumo, nekilnojamo turto vertės didėjimo, asmeninių pajamų, karjeros galimybių, socialinius įgūdžių sprendžiant asmenines bei visuomenės ar vietos bendruomenės problemas, emocinės sveikatos, nusikalstamumo ir (ar) kt.), pasirinkti reikšmingiausius aspektus, nustatyti jų socialinį-ekonominį poveikį, pateikti tokio pasirinkimo pagrindimą.	<p>TK1. Kokie yra esminiai aspektai, kuriems turėjo įtakos ES fondų ir kitos investicijos?</p> <p>TK2. Kokie yra numatytų aspektų įverčiai? Kaip jie kito vertinamo laikotarpio metu?</p> <p>TK3. Kokia buvo ES fondų ir kitų investicijų įtaka aspektui / aspektams?</p>	<p>MAKROEKONOMINIS MODELIAVIMAS. Šio modelio sistema leis apskaičiuoti ekonominę-socialinę naudą, kuri bus išreikšta pinigine išraiška. Sukurta nauda bus aktualiai išrinktiems aspektams, vertinant investicijų sukurtą poveikį.</p> <p>STATISTINĖ ANALIZĖ. Išrašyti ir aprašyti aktualūs socialiniai-ekonominiai rodikliai bus siejami su investicijų kuriamais rezultatais.</p> <p>ANTRINIŲ ŠALTINIŲ ANALIZĖ. Kultūros ir KKI sektoriaus sukurta socialinė-ekonominė nauda yra plačiai tyrinėta viešuose ir privačiuose tyrimuose. Antriniai šaltiniai leis praplėsti, patvirtinti arba paneigti gautus modeliavimo ir statistinės analizės rezultatus.</p>	Identifikuoti aktualiausi Siejasi su 9.1.2 vertinimo aspektai, prie kurių plėtros klausimu, skaičiuojant prisidėjo kultūros ir KKI ekonominę-socialinę naudą intervencijos, įvertinta koks pinigine išraiška. buvo šių aspektų pokyčio mastas ir intervencijų poveikis tam.	
9.2.1. Kiek ir kaip 2014–2020 m. ES fondų ir kitos investicijos kultūros ir KKI srityje prisidėjo prie ES ir nacionalinių strateginių tikslų, kaip atliepė NPP 2014-2020 horizontalaus prioriteto „Kultūra“ strateginius tikslus (palyginti tikslus ir gautus rezultatus, pvz. palyginat planuotus ir faktinius produkto ir rezultato rodiklius, pateikiant išvadas ir atsakant į klausimą „kodėl?“).	<p>TK1. Kaip ES fondų ir kitų investicijų intervencijų numatyti tikslai, uždaviniai atliepia NPP 2014–2020 horizontalaus prioriteto „Kultūra“ strateginius tikslus ir siekiamus rodiklius?</p>	<p>PLANAVIMO DOKUMENTŲ ANALIZĖ. NPP analizė sudarys pagrindą logikos rekonstrukcijai.</p> <p>INTERVENCIJŲ LOGIKOS REKONSTRUKCIJA. Logika atvaizduos sąryšį tarp intervencijų ir NPP horizontalaus prioriteto „Kultūra“, pavaizduojant kaip intervencijų tikslai, uždaviniai atliepia „Kultūros“ prioritetą.</p> <p>STATISTINĖ ANALIZĖ. Atvaizduoti „Kultūra“ siejami rodikliai ir jų istorinis progresas leis pateikti sąryšį su investicijomis ir kokia dalimi jos prisidėjo prie augimo.</p> <p>INTERVIU. Interviu metu už NPP užduočių įgyvendinimą atsakingos institucijos turės galimybę pateikti savo vertinimus, kaip ir kiek intervencijos prisidėjo prie strateginių tikslų pasiekimo.</p>	Identifikuotos intervencijos, Intervencijų logikos atkūrimas, kurios labiausiai atliepė NPP atvaizduojant investicijų sąsają 2014–2020 horizontalaus su strateginiais tikslais. prioriteto „Kultūra“ strateginius tikslus, įvertintas intervencijų poveikio mastas jiems.	
9.2.2. Koks investicijų į kultūros ir KKI sektorių efektyvumas (pagrindžiant konkrečiais atvejais ir pvz.), įvertinant 1-o euro investicijų į kultūros ir KKI sektorių multiplikatoriaus efektą.	<p>TK1. Kokia bendra investicijų sukuriamą socialinė-ekonominę naudą? Kiek sukuriamą socialinės-ekonominės</p>	<p>MAKROEKONOMINIO MODELIO SISTEMA. Pritaikytas modelis padės apskaičiuoti socialinę-ekonominę kultūros ir KKI sektorių multiplikatoriaus efektą.</p>	Pateiktas efektyvumas, 1-o euro investicijų į kultūros ir KKI sektorių multiplikatoriaus klausimais. ir vertinimo efektas.	9.1. vertinimo ir vertinimo klausimais.

Vertinimo klausimas	Tikslinantis klausimas	Vertinimo metodai ir pagrindimas	Laukiamas rezultatas	Vertinimo apimtis
	<p>naudos su 1-u investuotu euru?</p> <p>TK2. Koks 1-o euro investicijų į kultūros ir KKI sektorių multiplikatoriaus efektas?</p> <p>TK3. Ar investicijos turėjo/-ės ilgalaikę naudą?</p>			
<p>9.2.3. Kaip keitėsi ES fondų ir kitų investicijų aktualumas ir intervencijos mastas keičiantis socialinei ir ekonominei situacijai? (Išanalizuoti konkrečius rodiklius ir nurodyti, kiek šis pokytis įvyko dėl VP prioritetų ir konkrečių uždavinių įgyvendinimo).</p>	<p>TK1. Kokie buvo išorės poveikiai ir kaip jie paveikė ES fondų intervencijos mastus?</p> <p>TK2. Kaip kito jėgyvandinamų priemonių galutiniai kuriami produktai ir siejami rezultatai?</p>	<p>INTERVIU. Tarpinės institucijos, įgyvendinančios institucijos galės labiausiai paveiktos jų valdomos / įgyvendinamos intervencijos.</p> <p>APKLAUSA. Projektų vykdytojai galės įvardyti, kaip buvo paveiktos jų valdomos / įgyvendinamos intervencijos.</p> <p>PLANAVIMO DOKUMENTŲ ANALIZĖ. Aprašyti intervencijų tarpinių institucijų ir įgyvendinančiųjų institucijų veiksmų, pakeitimai planavimo dokumentuose. Tai leis atvaizduoti veiksmus, kurių buvo imtasi suvaldyti ir užtikrinti intervencijų įgyvendinimą keičiantis ekonominei situacijai.</p> <p>STATISTINĖ ANALIZĖ. Statistikos aprašymas ir istorinių duomenų palyginimas pavaizduos kaip intervencijų, uždavinių, projektų lygiu kito įgyvendinimo kaštai, finansavimas ir kaip kito produkto rodiklių tikslai ir faktiškai pasiekti rodikliai.</p> <p>Aprašyti nacionaliniai rodikliai pavaizduos pasikeitusią socialinę ir ekonominę padėtį valstybėje.</p>	<p>Identifikuoti pokyčiai planavime ir atsiradę dėl susidariusios socialinės-ekonominės situacijos. Įvardyti kontrolės mechanizmai, kurie buvo ar nebuvo veiksmingi. Aprašyta įtaka intervencijų įgyvendinimui, galutiniams rezultatams.</p>	<p>Vertinami projektų apimtims įtaką turėję išoriniai veiksniai ir jų</p>
<p>9.2.4. Kokius socialinius ir ekonominius pokyčius lėmė ES fondų ir kitos investicijos kultūros ir KKI sektoriuje ir kaip tiesiogiai / ar netiesiogiai prisidėjo prie daugiau ar mažiau pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo? Ką reikėtų keisti ateityje?</p>	<p>TK1. Kurių priemonių pasiekti rezultatai ir sukurti produktai prisidėjo prie integracinio augimo?</p>	<p>PLANAVIMO DOKUMENTŲ ANALIZĖ. Išanalizuoti planavimo dokumentai ir ieškant sąsajų su integraciniu, pažangiu ir tvariu augimu. Integracinis, pažangus ir tvarus augimas apibrėžiamas pagal strategiją „Europa 2020“ (žr. pagrindines sąvokas).</p>	<p>Analizuojami kaip intervencijų prisidėjo prie tvaraus, integralaus augimo. Analizuojami faktoriai aktualūs integraciniams, pažangiam ir tvariam augimui ir intervencijų sąsaja su jais.</p>	

Vertinimo klausimas	Tikslinantis klausimas	Vertinimo metodai ir pagrindimas	Laukiamas rezultatas	Vertinimo apimtis
	<p>TK2. Kurių priemonių pasiekti rezultatai ir sukurti produktai prisidėjo prie pažangaus augimo?</p> <p>TK3. Kurių priemonių pasiekti rezultatai ir sukurti produktai prisidėjo prie tvaraus augimo?</p>	<p>INTERVIU metu bus aptarti intervencijų įgyvendinimo metu taikyti metodai skatinantys integralumą, tvarumą ir pažangumą.</p> <p>APKLAUSA. Projektų vykdytojai apklausoje galės įvertinti, kiek jų prisidėjo prie integralaus, pažangaus ir tvaraus augimo.</p>		
9.2.5. Kokie buvo ES fondų ir kitų investicijų kultūros ir KKI srityje, prisidėjusių prie dalyvavimo kultūroje skatinimo, tikslai ir ar gauti rezultatai atitinka kultūros politikos tikslus?	<p>TK1. Kokie kultūros politikos tikslai?</p> <p>TK2. Kaip ES fondų ir kitų investicijų numatyti tikslai, uždaviniai prisideda prie politikos tikslų pasiekimo?</p>	<p>PLANAVIMO DOKUMENTŲ ANALIZĖ. Surinkti kultūros ir KKI plėtrai aktualūs dokumentai apibrėš šios srities politiką Lietuvoje, toliau leidžiant susieti su intervencijų tikslais ir rezultatais.</p> <p>INTERVENCIJŲ LOGIKOS REKONSTRUKCIJA. Ši logika atvaizduos pagrindinius politikos tikslus ir uždavinius, pateikiant loginę sąsają su įgyvendintomis intervencijomis. Pavaizduos, kaip specifinės intervencijos atliepia specifinius politikos tikslus, uždavinius.</p> <p>STATISTINĖ ANALIZĖ. Atsižvelgiant, kurie iš strateginių ir politikos tikslų turi nustatytus kiekybinius tikslus, šiuos išsirašius galima įvertinti kokios intervencijos ir kaip prisidėjo prie jų pasiekimo.</p> <p>INTERVIU sudarys sąlygas pačioms tarpinėms institucijoms ir įgyvendinančiosioms institucijoms įvertinti intervencijų įtaką pasiekiant ar nepasiekiant politikos kiekybinius ar kokybinius tikslus.</p>	<p>Pateiktas intervencijų ryšys su LR lygio dokumentais, nustatant kultūros politikos tikslais. logines sąsajas su finansavimo produktais ir rezultatai prisideda prie politikos tikslų pasiekimo.</p>	<p>Analizuojami nacionalinio ir ES lygio dokumentai, nustatant kultūros politikos tikslais. logines sąsajas su finansavimo produktais ir rezultatai prisideda prie politikos tikslų pasiekimo.</p>
9.3.1. Kokios išvados ir rekomendacijos dėl ES fondų ir kitų investicijų į kultūros ir KKI sektoriaus infrastruktūrą ir veiklas tobulinimo 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu ir dėl investicijų efektyvesnio panaudojimo?	<p><i>Tikslinantis klausimas nėra aktualus.</i></p>	<p>EKSPERTINIS VERTINIMAS. Ekspertų komanda, remiantis vertinimo metu gautais rezultatais ir išvadomis, pateiks rekomendacijas kaip patobulinti investicijų efektyvumą.</p>	<p>Pateiktos išvados ir rekomendacijos bus pateiktos „Žinok tai, daryk tai“ forma.</p>	<p>Apibendrinti vertinimo išvados leis suformuoti galutines rekomendacijas.</p>

Šaltinis: sudaryta Vertintojo

2 priedas. Anketa projektų vykdytojams

1. Kokiam projektų skaičiui jūsų organizacija gavo finansavimą pagal 2014-2020 m. ES struktūrinių fondų priemones, Kultūros rėmimo fondo programas ar kitas programas?
  - A) 1
  - B) 2
  - C) 3
  - D) 4
  - E) 5
  - F) 6
  - G) 7
  - H) 8
  - I) 9
  - J) 10

2. Prašome nurodyti, pagal kokią priemonę buvo (yra) vykdomas jūsų projektas?
  - A) Nr. 07.1.1-CPVA-K-306 Modernizuoti viešąją ir privačią kultūros infrastruktūrą
  - B) Nr. 07.1.1-CPVA-V-304 Modernizuoti kultūros infrastruktūrą
  - C) Nr. 07.1.1-CPVA-R-305 Modernizuoti savivaldybių kultūros infrastruktūrą
  - D) Nr. 13.1.1-LVPA-V-308 Paskatos dizaino kūrėjams: "Dizaino sparnai"
  - E) Nr. 13.1.1-LVPA-K-309 Paskatos gerinti kultūros ir kūrybinių industrijų įmonių infrastruktūrą
  - F) Nr. 13.1.1-LVPA-K-310 Paskatos kultūros ir kūrybinių industrijų sektoriui kurti konkurencingus kultūros produktus
  - G) Kūrybiška Europa
  - H) Kultūros rėmimo fondas / Kultūros taryba
  - I) Cross-border Cooperation Latvia-Lithuania-Belarus Programme 2014–2020
  - J) Cross-border Cooperation Lithuania-Russia Programme 2014–2020
  - K) Interreg Baltic Sea Region 2014–2020
  - L) Interreg Lietuva-Polska 2014–2020
  - M) Interreg South Baltic Programme 2014–2020
  - N) Kita (prašome nurodyti):

- 2.1. Prašome nurodyti, pagal kokią Kultūros rėmimo fondo programą buvo (yra) vykdytas jūsų projektas? *(Pateikiamas sąrašas respondentui išsirinkti)*

3. Prašome nurodyti, kuriame kultūros ir KKI sektoriuje buvo (yra) įgyvendinamas jūsų projektas? *(Galima pasirinkti kelis atsakymo variantus)*
  - A) Architektūra
  - B) Autorių teisės
  - C) Bibliotekos
  - D) Dizainas
  - J) Literatūra ir leidyba
  - K) Muziejai
  - L) Muzika
  - M) Regionų kultūra

- E) Etninė kultūra
F) Kinas
G) Kultūros ir kūrybinės industrijos
H) Kultūros paveldo apsauga
I) Kultūros paveldo skaitmeninimas
- N) Teatras
O) Valstybinė kalba
P) Vizualieji menai
Q) Kita (*prašome nurodyti*):
4. Kokia jūsų vykdyto (vykdomo) projekto būseną?
- A) Projektas užbaigtas
B) Iki projekto užbaigimo liko mažiau nei 6 mėn.
C) Iki projekto užbaigimo liko nuo 6 iki 12 mėn.
D) Iki projekto užbaigimo liko daugiau nei 12 mėn.
5. Ar pasibaigus projektui buvo (bus) pasiekti visi numatyti produktų rodikliai?
- A) Taip, pavyko (pavyks) pasiekti visus produktų rodiklius
B) Pavyko (pavyks) pasiekti tik dalį produktų rodiklių
C) Nepavyko pasiekti produktų rodiklių
D) Projekto numatytus produktų rodiklius įvertinti sunku
6. Ar pasibaigus projektui buvo (bus) pasiekti visi numatyti rezultatų rodikliai?
- A) Taip, pavyko (pavyks) pasiekti visus rezultatų rodiklius
B) Pavyko (pavyks) pasiekti tik dalį rezultatų rodiklių
C) Nepavyko pasiekti visų rezultatų rodiklių
D) Projekto numatytus rezultatų rodiklius įvertinti sunku
7. Dėl kokių priežasčių nebuvo (nebus) pasiekti visi suplanuoti produktų rodikliai? (*Galimi keli atsakymo variantai*)
- A) Buvo netinkamai suplanuoti produktų rodikliai
B) Projekto įgyvendinimo metu pasikėtė poreikiai ir dalis produktų rodiklių tapo neaktualūs
C) Vėlavimai pradėti projektą ar vėlavimai projekto įgyvendinimo metu
D) Problemos dėl viešųjų pirkimų
E) Kita (*prašome nurodyti*):
8. Dėl kokių priežasčių nebuvo (nebus) pasiekti visi suplanuoti rezultatų rodikliai? (*Galimi keli atsakymo variantai*)
- A) Buvo netinkamai suplanuoti rezultatų rodikliai
B) Projekto įgyvendinimo metu pasikėtė poreikiai ir dalis rezultatų rodiklių tapo neaktualūs
C) Vėlavimai pradėti projektą ar vėlavimai projekto įgyvendinimo metu
D) Problemos dėl viešųjų pirkimų

- E) Kita (*prašome nurodyti*):
9. Pagal kokią programą jūs gavote finansavimą, skirtą kultūros bei kūrybinių ir kultūrinių industrijų sričiai?
A) ES fondų investicijų programa	G) European Neighbourhood Instrument
B) Lietuvos kaimo plėtros programa	H) Interreg South Baltic Programme
C) Žuvininkystės sektoriaus programa	I) Interreg Baltic Sea Region
D) Vietos plėtros programa	J) Interreg Lietuva-Polska
E) EEE ir Norvegijos finansiniai mechanizmai	K) Creative Europe
F) Kultūros rėmimo fondas	L) Kita (<i>prašome nurodyti</i>):
10. Prašome nurodyti, prie kokių teigiamų pokyčių jūsų įgyvendintas (įgyvendinimas) projektas prisidėjo (*galimi keli atsakymo variantai*):
- A) Pagerėjo kultūros ir kūrybinių industrijų veiklų kokybė
  - B) Pagerėjo kultūros ir kūrybinių industrijų veiklų prieinamumas
  - C) Pagerėjo kultūros ir kūrybinių industrijų veiklų žinomumas
  - D) Padidėjo kultūros ir kūrybinių industrijų lankytojų ir dalyvių skaičius
  - E) Sumažėjo kultūrinė atskirtis
  - F) Pastebėtas pajamų augimas
  - G) Kita (*prašome nurodyti*):
  - H) Negaliu atsakyti
11. Ar po projekto įgyvendinimo išaugo lankytojų pasitenkinimas teikiamomis kultūros objekto paslaugomis?
- A) Taip
  - B) Ne
  - C) Negaliu atsakyti
12. Prie kokių socialinių-ekonominių rodiklių prisidėjo (prisidės) jūsų įgyvendintos investicinės veiklos, kurios nukreiptos į kultūros ir kūrybinių industrijų sektorių? (*Galimi keli atsakymo variantai*)
A) Gyventojų užimtumo didėjimo	F) Visuomenės švietimo paslaugų prieinamumo
B) Turizmo srautų augimo	

- C) Socialinių įgūdžių formavimo gerinimo (ar paslaugų prieinamumo / augimo)
- D) Vietos bendruomenės įsitraukimo (bendruomeniškumo) augimo
- E) Visuomenės socialinės gerovės ir emocinės sveikatos gerinimo
- G) Solidarumo, tautiškumo ir pilietiškumo stiprinimo
- H) Kūrybiškumo skatinimo
- I) Kita (*prašome nurodyti*):
13. Prie kokių dar veiksmų prisidėjo (prisidės) jūsų įgyvendintas (įgyvendinamas) projektas kultūros ir kūrybinių industrijų sektoriuje? (*Galimi keli atsakymo variantai*)
- A) Padėjo (padės) asmenims įgyti naujų žinių, įgūdžių ir / ar kompetencijų
- B) Įdiegtos (diegiamos) informacinės ir kitos technologijos leidžia (leis) lankytojams patiems pažinti kultūros objektą / objektus (pvz. virtualus gidas)
- C) Įdiegtos (diegiamos) informacinės ir kitos technologijos leidžia (leis) lankytojams patirtį ir pažinti kultūros objektą kitaip (pvz., audiovizualiniai efektai, papildyta realybė, patyrimas per 4 pojūčius ir pan.)
- D) Įdiegtos (diegiamos) informacinės ir kitos technologijos sumažina (sumažins) administracinę naštą
- E) Pagerėjo (pagerės) kultūros objekto vizualinė būklė
- F) Sumažėjo (sumažės) energetiniai kaštai
- G) Kultūros objekto pažinimas papildytoje realybėje, padeda (padės) išsaugoti gamtos išteklius
- H) Kita (*prašome nurodyti*):
14. Kaip, jūsų manymu, jums sekėsi (sekasi) įgyvendinti projektą, remiamą ES ar kitomis finansinėmis priemonėmis?
- A) Labai gerai, viskas vyko (vyksta) sklandžiai
- B) Gerai, tačiau kilo (kyla) šiokių tokių sunkumų
- C) Prastai, kilo (kyla) daug sunkumų
15. Prašome pasidalinti savo gerą patirtimi įgyvendinant projektą (t. y. ko kiti galėtų pasimokyti iš jūsų pavyzdžio)? (*Atviras klausimas*)
16. Ar įgyvendindami projektą susidūrėte su sunkumais, kliūtimis (pvz., administracinėmis, nepakankamas finansavimas, sunku rasti rangovus ir pan.)?
- A) Taip
- B) Ne
- 16a. Jei susidūrėte su sunkumais ir kliūtimis, prašome juos / jas įvardinti: (*galimi keli atsakymo variantai*)
- A) Administraciniais sunkumais
- B) Nepakankamas finansavimas, biudžetas
- C) Paslaugų tiekėjų pasiūlos trūkumas
- D) Rangovų trūkumas arba nekokybiškas darbų atlikimas

- E) Pernelyg trumpas darbų / projekto terminas
- F) Kita (*prašome nurodyti*):
- 16b. Ką dabar darytumėte kitaip, kad išvengtumėte kilusių sunkumų? (*Galimi keli atsakymo variantai*)
- A) Vykdytume glaudesnį bendradarbiavimą su administruojančia institucija
- B) Peržiūrėtume finansavimo sumą
- C) Naudotume dokumentų rengimo šablonus
- D) Kita (*prašome nurodyti*):
17. Su kokiais išoriniais poveikiais įgyvendinant projektą teko susidurti (vis dar susiduriate)? (*Galimi keli atsakymo variantai*)
- A) COVID-19 pandemija
- B) ES struktūrinių fondų investicijų į Lietuvos verslo plėtrą mažėjimas
- C) Neigiami šalies ekonominės situacijos pokyčiai, ūkio augimo sulėtėjimas
- D) Teisės aktų, reglamentuojančių ES fondų investicijas, dažna kaita
- E) Kvietimų teikti paraiškas planų kaita
- F) Išoriniai poveikiai neturėjo įtakos projekto įgyvendinimui
- G) Darbo rinkos struktūros pokyčiai (darbuotojų trūkumas ir kaita, darbo užmokesčio spartus augimas ir pan.)
- H) Kita (*prašome nurodyti*):
18. Kaip išoriniai veiksniai paveikė jūsų projekto įgyvendinimą? (*Galimi keli atsakymo variantai*)
- A) Teko pratęsti projekto vykdymo laiką
- B) Nepavyko pasiekti visų numatytų produkto ir / ar rezultato rodiklių
- C) Padidėjo planuotas biudžetas
- D) Teko atsisakyti dalies numatytų veiklų
- E) Kita (*prašome nurodyti*):
19. Jei turite papildomų pastebėjimų apie kultūros bei kūrybinių ir kultūrinių industrijų projektus, kuriomis norėtumėte pasidalinti, palikite mums komentarą: (*atviras klausimas*)

Ačiū, kad skyrėte laiko atsakyti į anketos klausimus!

3 priedas. Preliminarūs klausimai pusiau struktūruotam interviu su tarpinėmis institucijomis

Pateikti preliminarūs klausimai pusiau struktūruotam interviu. Tyrėjas interviu metu remsis šiuo interviu planu, tačiau priklausomai nuo pašnekovo bei jo veiklos srities tyrimo eigoje gali būti užduodami papildomi klausimai papildomoms įžvalgoms gauti arba dalis klausimų nebus užduota, jei tyrėjas matys, kad asmuo negalės į juos atsakyti. Kitaip, šis klausimynas bus naudojamas kaip gairės, kad tyrėjas paliestų visas tyrimui svarbias temas.

Klausimai:

- Kaip jums atrodo, koks ES ir kitų viešųjų investicijų poveikis kultūros / KKI srityje 2014–2020 m. laikotarpiu?
- Kaip jums atrodo, kokioms socialinėms-ekonominėms sritims šios investicijos atnešė reikšmingiausių pokyčių? (Pavyzdžiui, išaugo turizmo / turistų srautai ar padidėjo savanorių skaičius, išaugo bendruomenės sutelktumas, nekilojamojo turto vertė ar pan.)
- Kaip jums atrodo, kokios ES investicijos padarė reikšmingiausią poveikį kultūrai ir KKI? Kaip manote, kodėl? Gal galite pateikti pavyzdžių?
- Kaip manote, ar visos investicijos į kultūros / KKI sritį vienodai pasiteisino? Kurios iš jų pasiteisino mažiausiai? Kokios galėtų būti to priežastys?
- Kaip ES fondų ir kitos investicijos kultūros / KKI srityje labiausiai prisidėjo prie ES ir nacionalinių strateginių tikslų?
- Kokie išorės veiksniai labiausiai paveikė investicinių veiklų įgyvendinimą (pavyzdžiui, prasidėjusi COVID-19 pandemija, dažna teisės aktų, reglamentuojančių ES fondų investicijas, kaita, darbo rinkos pokyčiai (darbuotojų trūkumas ir pan.) ir kt.)? Kaip jie paveikė priemonių veiklų įgyvendinimą?
- Kaip keitėsi ES fondų ir kitų investicijų aktualumas ir intervencijos mastas keičiantis socialinei ir ekonominei situacijai?
- Kaip jums atrodo, kokios kultūros / KKI srities priemonės geriausiai prisidėjo prie pažangaus augimo?
- Kokios, jūsų nuomone, kultūros / KKI srities priemonės geriausiai prisidėjo prie tvaraus augimo? Ar buvo keliami išteklių tausojo ir ekologiškumo skatinimo principai?
- Kaip jums atrodo, kokios kultūros / KKI srities priemonės geriausiai prisidėjo prie integralaus augimo? Ar buvo skatinamas žiniomis ir inovacijomis pagrįsto ūkio plėtojimas?
- Kaip, jūsų nuomone, ES ir kitos investicijos prisidėjo prie nacionalinių tikslų / politikos tikslų pasiekimo?
- Su kokiais iššūkiais susidūrė projektų vykdytojai? Ar tų iššūkių buvo galima išvengti?
- Kas jums atrodo svarbu ir raiškinga, kalbant apie kultūros / KKI srities politika bei keliamus tikslus?
- Ar turite minčių, įžvalgų, kuriomis norėtumėte pasidalinti? Gal yra kažkas svarbaus, ką norėtumėte paminėti / akcentuoti?

4 priedas. Preliminarūs klausimai pusiau struktūruotam interviu su įgyvendinančiosiomis institucijomis

Pateikti preliminarūs klausimai pusiau struktūruotam interviu. Tyrėjas interviu metu remsis šiuo interviu planu, tačiau priklausomai nuo pašnekovo bei jo veiklos srities tyrimo eigoje gali būti užduodami papildomi klausimai naujoms įžvalgoms gauti arba dalis klausimų nebus užduota, jei tyrėjas matys, kad asmuo negalės į juos atsakyti. Kitaip, šis klausimynas bus naudojamas kaip gairės, kad tyrėjas paliestų visas tyrimui svarbias temas.

Klausimai:

- Kaip jums atrodo, koks ES ir kitų investicijų poveikis kultūros / KKI srityje 2014–2020 m. laikotarpiu?
- Kaip jums atrodo, ar investicijos į kultūros / KKI sritį turėjo įtakos šio sektoriaus veiklų kokybei? Gal galite pateikti pavyzdžių Jūsų manymų didžiausią efektą lėmusių investicijų?
- Kaip jums atrodo, ar pasikeitė kultūros / KKI veiklų žinomumas ir prieinamumas, t. y. ar vis daugiau vartotojų turi galimybę sužinoti apie vykstančias kultūros ir KKI sektoriaus veiklas bei juose dalyvauti? Gal galite pateikti pavyzdžių?
- Kaip jums atrodo, kokius pagrindinius pokyčius atnešė ES ir kitos investicijos į kultūros / KKI sritis? (Detalizuojantis klausimas – kokia šio sektoriaus (materiali ir nemateriali) pridėtinė vertė? Taip pat:
- Kaip manote, kaip kultūros / KKI sritis prisidėjo prie bendruomenės socialinės gerovės ir / ar emocinės sveikatos? Gal galėtumėte pateikti pavyzdžių?
- Kaip kultūros / KKI sritis prisidėjo prie bendruomenės tautinio ir pilietinio tapatumo ugdymo / stiprinimo? Gal galėtumėte pateikti pavyzdžių?
- Kaip kultūros / KKI sritis prisidėjo prie visuomeninės kūrybiškumo ugdymo? Gal galėtumėte pateikti pavyzdžių?
- Kaip manote, ar kultūros / KKI sritis skatina valstybinio, savivaldos ir nevyriausybinų sektorių bendradarbiavimą? Gal galėtumėte pateikti pavyzdžių?
- Kaip manote, kokios investicijos į kultūros / KKI srityje...
  - ...pasiteisino labiausiai? Kodėl?
  - ...pasiteisino mažiausiai ar neatnešė planuoto poveikio? Kokios galėtų būti to priežastys?
- Gal galite įvardinti, kokie buvo išorės poveikiai ir kaip jie paveikė ES fondų ir intervencijos mastus?
- Kokie išoriniai veiksniai turėjo poveikio (įtakos) kuriamiems produktams ir siekiamiems rezultatams? Gal buvo peržvelgti siekiami rezultato rodikliai ir atsižvelgiant į esamą situaciją – sumažinti?
- Ar galite įvardinti, kokių rizikos valdymo priemonių ėmėtės?
- Ar turite minčių, įžvalgų, kuriomis norėtumėte pasidalinti? Gal yra kažkas svarbaus, ką dar norėtumėte paminėti / akcentuoti?

5 priedas. Interviu respondentų sąrašas

Vardas, pavardė	Institucija	Skyrius	Pareigos	Respondento tipas
Sonata Senkienė	LR kultūros ministerija	Investicijų valdymo skyrius	Vedėja	Tarpinė institucija
Vilma Zazimauskienė	LR kultūros ministerija	Investicijų valdymo skyrius	Patarėja	Tarpinė institucija
Rita Veniukevičienė	LR kultūros ministerija	Investicijų valdymo skyrius	Vyr. specialistė	Tarpinė institucija
Dainius Zukas	LR kultūros ministerija	Investicijų valdymo skyrius	Vyr. specialistas	Tarpinė institucija
Romanas Matulis	Nacionalinės kūrybinių ir kultūrinių industrijų asociacija	-	Valdybos narys	Projektų vykdytojai
Rūta Stepanovaitė	Lietuvos kultūros taryba	Administracija	Administracijos direktorė	Įgyvendinančioji institucija (Kultūros rėmimo fondas)
Eugenija Babič	Centrinė projektų valdymo agentūra	Kultūros projektų skyrius	Vadovė	Įgyvendinančioji institucija (VP Priemonės: 304, 305, 306)
Svetlana Morozova	Centrinė projektų valdymo agentūra	Kultūros projektų skyrius	Skyriaus vadovo pavaduotoja	Įgyvendinančioji institucija (VP Priemonės: 304, 305, 306)
Wanda Miczorek	Jungtinis techninis sekretoriatas	2014–2020 m. „Interreg V-A“ bendradarbiavimo per sieną programa Lietuva-Lenkija	Projektų vadovė	Įgyvendinančioji institucija (Interreg Lietuva-Polska 2014-2020)
Vytenis Laukys	Jungtinis techninis sekretoriatas	2014–2020 m. „Interreg V-A“ bendradarbiavimo per sieną programa Lietuva-Lenkija	Projektų finansininkas	Įgyvendinančioji institucija (Interreg Lietuva-Polska 2014-2020)
Arūnas Gražulis	Jungtinis techninis sekretoriatas	2014–2020 m. „Interreg V-A“ Pietų Baltijos bendradarbiavimo per sieną programos padalinys Vilniuje	Informacijos ir projektų vadovas	Įgyvendinančioji institucija (Interreg South Baltic Programme 2014-2020)

Birutė Isella	Jungtinis techninis sekretoriatas	Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo programų padalinio	Vadovė	Igyvendinančioji institucija (Cross-border Cooperation Latvia - Lithuania - Belarus Programme 2014-2020)
Eta Nikolajeva	Jungtinis techninis sekretoriatas	Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo programų padalinio	Projektų finansininkė	Igyvendinančioji institucija (Cross-border Cooperation Latvia - Lithuania - Belarus Programme 2014-2020)
Sigita Baronaitė	Jungtinis techninis sekretoriatas	Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimo programų padalinys	Vadovė	Igyvendinančioji institucija (Lithuania - Russia Cross-border Cooperation Programme 2014-2020)
Monika Kemežytė-Vaitiekūnienė	Inovacijų agentūra	Kūrybinių ir tarptautinių investicijų skyrius	Srities vadovė	Igyvendinančioji institucija (VP Priemonės: 308, 309)
Giedrė Indriulienė	Inovacijų agentūra	Kūrybinių ir tarptautinių investicijų skyrius	Skyriaus vadovė	Igyvendinančioji institucija (VP Priemonės: 308, 309)
Kamilė Čelutkaitė	Kūrybiškos Europos biuras	Kūrybiškos Europos biuro Lietuvoje KULTŪRA skyrius	Programos vadovė Lietuvoje ir paprogramės KULTŪRA koordinatorė	Igyvendinančioji institucija (Creative Europe)
Vaidutė Ščiglienė ¹²²	Valstybinė kultūros paveldo komisija	-	Paveldo komisijos pirmininkė	Papildoma ekspertinė nuomonė

Šaltinis: parengta Vertintojo

¹²² Respondentas į klausimus atsakė raštu.

6 priedas. Konsoliduoti KRF siektini produktų ir rezultatų rodikliai

Rodiklis	Rodiklio kodas	Rodiklis	2014 (Planinė reikšmė)	2015 (Planinė reikšmė)	2016 (Planinė reikšmė)	2017 (Planinė reikšmė)	2018 (Planinė reikšmė)	2019 (Planinė reikšmė)	2020 (Planinė reikšmė)	2021 (Planinė reikšmė)
Rezultato	R-01-09-01-03	Gyventojų, dalyvavusių kultūros ir / ar meno veiklose regionuose, skaičius (tūkst. žm.)					300,5	336	110	170
Rezultato	R-01-09-01-01	Į edukacinę veiklą įtrauktų vaikų ir jaunimo skaičius (tūkst. žm.)	100	200	250	250	260	290	250	300
Rezultato	R-01-09-01-04	Gyventojų, pasinaudojusių inovatyviomis atminties institucijų paslaugomis skaičius (tūkst. žm.)					450	532	700	800
Rezultato	R-01-09-01-02	Gyventojų, apsilankiusių profesionalaus meno renginiuose regionuose, skaičius (tūkst. žm.)	1000	700	700	700	1400	168	1700	1400
Rezultato	R-04-05-01-09	Asmenų, dalyvavusių lietuvių kalbos populiarinimą ir pilietinį sąmoningumą skatinančiose iniciatyvose, skaičius (asmenys)		20000						
Rezultato	R-04-05-01-08	Asmenų, dalyvavusių žiniasklaidos raštingumo ir kritinio mąstymo skatinimo iniciatyvose, skaičius (vienetai)	-	-	750	800	-	-	-	-
Rezultato	R-04-05-01-05	Gyventojų, dalyvavusių kultūros veiklose regionuose, skaičius (gyventojai)		300000	300000	300000				
Rezultato	R-04-05-01-06	Kapinių ir palaidojimo vietas žyminčių paminklų priežiūra ir su šia veikla susijusios informacijos sklaida, kiekvienais metais apimant dalį visų žinomų tremtinių ir politinių kalinių kapinių bei palaidojimo vietas žyminčių paminklų (procentai)	13	13						
Rezultato	R-04-05-01-06	Neįgalųjų, dalyvavusių kultūros ir meno veiklose, skaičius (asmenys)	5000	6000	7000	7000				

Rezultato	R-04-05-01-07	Vaikų ir jaunimo, dalyvavusių kultūros ir meno veiklose, skaičius (asmens)		15000	15000	15000				
Produkto	P-01-09-01-02-04	Aplankyto ir inventorizuotų tremtinių kapų skaičius (vienetai)	15	15	10	10	10	10	62	0
Produkto	P-01-09-01-02-05	Sutvarkytų tremtinių kapų ir palaidojimų vietas žyminčių paminklų skaičius (vienetai)	8	8	5	5	5	5	76	0
Produkto	P-01-09-01-02-09	Nevyriausybinių organizacijų sukurtų inovatyvių partnerysčių skaičius (vienetai)					4	8	12	12
Produkto	P-01-09-01-02-10	Inicijuotų ir įgyvendintų nevyriausybinių organizacijų kultūrinių ir kūrybinių partnerysčių projektų skaičius (vienetai)					1	4	17	17
Produkto	P-01-09-01-02-07	Įgyvendintų kultūros organizacijų metinių programų skaičius (vienetai)					12	20	20	20
Produkto	P-01-09-01-01-04	Išleistų lietuvių kalba knygų pavadinimų skaičius (vienetai)					100	110	110	110
Produkto	P-01-09-01-01-02	Sukurtų naujų profesionalaus scenos meno kūrinių skaičius (vienetai)	230	235	240	245	300	350	277	115
Produkto	P-01-09-01-02-01	Surengtų Lietuvos kultūros pristatymo renginių užsienyje skaičius (vienetai)	30	25	30	30	30	32	226	226
Produkto	P-01-09-01-01-03	Sukurtų naujų profesionalios muzikos produktų skaičius (vienetai)			250	250	250	250	370	370
Produkto	P-01-09-01-02-06	Kultūros ir (ar) meno kūrėjų, gavusių individualią ar edukacinę valstybės stipendiją, skaičius (žmonės)					460	470	550	550
Produkto	P-01-09-01-02-03	Sugrąžintų užsienyje esančių Lietuvos kultūros vertybių skaičius (vienetai)					700	700	1000	700
Produkto	P-01-09-01-01-01	Sukurtų naujų profesionaliųjų vizualiųjų menų produktų skaičius (vienetai)	115	120	125	130	500	700	700	1000

Produkto	P-01-09-01-02-02	Užsienyje gyvenančių Lietuvos kultūros srities profesionalų, įsitraukusių į bendrus su Lietuva kultūros projektus, skaičius (žmonės)	15	15	15	10	23	23	1000	1000
Produkto	P-01-09-01-03-01	Atliktų kultūros lauko tyrimų skaičius (vienetai)						4	4	
Produkto	P-04-05-01-06-01	Atliktų tyrimų skaičius (vienetai)	15	15						
Produkto	P-04-05-01-01-05	Atnaujintų ir įrengtų muziejų ekspozicijų, pritaikant jas įvairioms visuomenės socialinėms grupėms (vienetai)		20	20	20				
Produkto	P-04-05-01-02-06	Bendrų Lietuvos ir užsienio lietuvių kultūros ir jos sklaidos iniciatyvų skaičius (vienetai)		11						
Produkto	P-04-05-01-05-06	Dalyvių etninės ir regionų kultūrinės veiklos projektuose skaičius (tūkst. žm.)	10							
Produkto	P-04-05-01-01-05	Finansuotų muziejų ekspozicijų ir parodų projektų, pritaikytų vaikams ir jaunimui, skaičius (vienetai)	7							
Produkto	P-04-05-01-01-02	Jaunųjų menininkų, įgyvendinusių savo kūrybines iniciatyvas, skaičius (vienetai)	100	1000						
Produkto	P-04-05-01-01-01	Jaunųjų menininkų, tobulinusių profesinius įgūdžius Lietuvoje ir užsienyje, skaičius (vienetai)	40	70						
Produkto	P-01-09-01-02-08	Kvalifikaciją kėlusią kultūros ar meno darbuotojų skaičius (žmonės)		5000	2000	2000	2000	2000	2	
Produkto	P-04-05-01-03-05	Leidinių, remtų valstybės biudžeto lėšomis ir perduotų viešosioms bibliotekoms neatlygintinai, egzempliorių skaičius (vienetai)	12000	12000						
Produkto	P-04-05-01-04-03	Lietuvos kultūros ir kūrybinių industrijų pristatymų skaičius užsienio valstybėse (vienetai)	6	30						
Produkto	P-04-05-01-02-10	Lietuvos kultūros pristatymo užsienyje projektų, kuriuos įgyvendinant dalyvauja			800	10				

		užsienyje gyvenantys lietuviai ir Lietuvos draugai, dalyvių skaičius (asmenys)				
Produkto	P-04-05-01-05-05	Lietuvos Respublikos kultūros atašė kartu su Lietuvos diaspora surengtų renginių Lietuvai reikšmingo kultūros paveldo klausimais skaičius (vienetai)	2	2		
Produkto	P-04-05-01-02-04	Lietuvos šiuolaikinės architektūros pristatymui 15-oje Venecijos architektūros bienalėje 2016 m. konkursui pateiktų iniciatyvų skaičius (vnt.)		5		
Produkto	P-04-05-01-04-05	Menininkų rezidencijų programose dalyvavusių kūrėjų skaičius (asmenys)	60	140		
Produkto	P-04-05-01-01-04	Naudotojų, susipažinusių su fiksuotais ir skaitmeniniu būdu pavišintais meno ir kultūros kūriniais, skaičius (vienetai)	15000	400000	400000	400
Produkto	P-04-05-01-03-06	Paremtų lietuvių kalba kuriamos grožinės ir negrožinės literatūros leidinių pavadinimų skaičius (vienetai)	170	150		
Produkto	P-04-05-01-01-04	Patobulinusių kvalifikaciją kultūros darbuotojų skaičius (vienetai)	4000	5000		
Produkto	P-04-05-01-02-02	Profesionalaus meno organizacijų, surengusių gastroles regionuose, skaičius (vienetai)	60			
Produkto	P-04-05-01-02-03	Regionuose surengtų profesionalaus ir mėgėjų meno renginių skaičius (vienetai)	1200			
Produkto	P-04-05-01-03-07	Remtų užsienio literatūros vertimų į lietuvių kalbą skaičius (vienetai)	40	30		
Produkto	P-04-05-01-05-07	Sakralinių kultūros paveldo objektų, kuriems parengti apsaugos nuo ugnies ir kitų techninės apsaugos priemonių įrengimo projektai, skaičius (vienetai)	8	5		
Produkto	P-04-05-01-02-01	Savivaldybių, kuriose yra organizuojami regioniniai renginiai, skaičius (vienetai)	25			

Produkto	P-04-05-01-02-04	Skaitmeninto kultūros paveldo pagrindu sukurtų elektroninių produktų bei paslaugų vartotojų skaičius (asmenys)	50000	50000	50000	50000			
Produkto	P-04-05-01-02-01	Skaitymo skatinimo iniciatyvų dalyvių skaičius (asmenys)	3000	70000	70500	71000			
Produkto	P-04-05-01-02-08	Sugrąžintų užsienyje esančių Lietuvos kultūros vertybių skaičius (vienetai)		15		1000			
Produkto	P-04-05-01-04-02	Surengtų tęstinių tarptautinių meno renginių skaičius (vienetai)	18	18					
Produkto	P-04-05-01-02-02	Tarptautiniuose kultūros ir kūrybinių industrijų renginiuose sudarytų naujų ar / ir pratęstų turimų kontaktų dėl produktų pardavimo skaičius (vienetai)	60	400	400	400			

Šaltinis: parengta Vertintojo

7 priedas. Konsoliduoti KRF pasiekti produktų ir rezultatų rodikliai

Rodiklis	Rodiklio kodas	Rodiklis	2014 (Faktinė reikšmė)	2015 (Faktinė reikšmė)	2016 (Faktinė reikšmė)	2017 (Faktinė reikšmė)	2018 (Faktinė reikšmė)	2019 (Faktinė reikšmė)	2020 (Faktinė reikšmė)	2021 (Faktinė reikšmė)
Rezultato	R-04-05-01-09	Asmenų, dalyvavusių lietuvių kalbos populiarinimą ir pilietinį sąmoningumą skatinančiose iniciatyvose, skaičius (asmenys)		2467						
Rezultato	R-04-05-01-08	Asmenų, dalyvavusių žiniasklaidos raštingumo ir kritinio mąstymo skatinimo iniciatyvose, skaičius (vienetai)				1117	525			
Rezultato	R-04-05-01-07	Vaikų ir jaunimo, dalyvavusių kultūros ir meno veiklose, skaičius (asmenys)		122347	36336	60954				
Rezultato	R-04-05-01-06	Kapinių ir palaidojimo vietas žyminčių paminklų priežiūra ir su šia veikla susijusios informacijos sklaida, kiekvienais metais apimant dalį visų žinomų tremtinių ir politinių kalinių kapinių bei palaidojimo vietas žyminčių paminklų (procentai)	8	9,3						
Rezultato	R-04-05-01-06	Neįgalųjų, dalyvavusių kultūros ir meno veiklose, skaičius (asmenys)	9800	5753	9808	6510				
Rezultato	R-04-05-01-05	Gyventojų, dalyvavusių kultūros veiklose regionuose, skaičius (gyventojai)		289506	361000	303202				
Rezultato	R-01-09-01-04	Gyventojų, pasinaudojusių inovatyviomis atminties institucijų paslaugomis skaičius (tūkst. žm.)					2473,3	936,7	724,2	422,85
Rezultato	R-01-09-01-03	Gyventojų, dalyvavusių kultūros ir / ar meno veiklose regionuose, skaičius (tūkst. žm.)					283,6	171,7	93,4	81,38
Rezultato	R-01-09-01-02	Gyventojų, apsilankiusių profesionalaus meno renginiuose regionuose, skaičius (tūkst. žm.)	1403,299	786,069	2245,693	2190,044	2629,4	1357,4	1391,7	1185,32
Rezultato	R-01-09-01-01	Į edukacinę veiklą įtrauktų vaikų ir jaunimo skaičius (tūkst. žm.)	125,736	184,067	222,746	231,509	199,9	393,1	227,5	177,42

Produkto	P-04-05-01-06-01	Atliktų tyrimų skaičius (vienetai)	23	0					
Produkto	P-04-05-01-05-07	Sakralinių kultūros paveldo objektų, kuriems parengti apsaugos nuo ugnies ir kitų techninės apsaugos priemonių įrengimo projektai, skaičius (vienetai)	34	3					
Produkto	P-04-05-01-05-06	Dalyvių etninės ir regionų kultūrinės veiklos projektuose skaičius (tūkst. žm.)	117						
Produkto	P-04-05-01-05-05	Lietuvos Respublikos kultūros atašė kartu su Lietuvos diaspora surengtų renginių Lietuvai reikšmingo kultūros paveldo klausimais skaičius (vienetai)	0	0					
Produkto	P-04-05-01-04-05	Menininkų rezidencijų programose dalyvavusių kūrėjų skaičius (asmenys)	226	181					
Produkto	P-04-05-01-04-03	Lietuvos kultūros ir kūrybinių industrijų pristatymų skaičius užsienio valstybėse (vienetai)	6	33					
Produkto	P-04-05-01-04-02	Surengtų tęstinių tarptautinių meno renginių skaičius (vienetai)	17	18					
Produkto	P-04-05-01-03-07	Remtų užsienio literatūros vertimų į lietuvių kalbą skaičius (vienetai)	33	41					
Produkto	P-04-05-01-03-06	Paremtų lietuvių kalba kuriamos grožinės ir negrožinės literatūros leidinių pavadinimų skaičius (vienetai)	180	10					
Produkto	P-04-05-01-03-05	Leidinių, remtų valstybės biudžeto lėšomis ir perduotų viešosioms bibliotekoms neatlygintinai, egzempliorių skaičius (vienetai)	17200	10956					
Produkto	P-04-05-01-02-10	Lietuvos kultūros pristatymo užsienyje projektų, kuriuos įgyvendinant dalyvauja užsienyje gyvenantys lietuviai ir Lietuvos draugai, dalyvių skaičius (asmenys)			820	0			

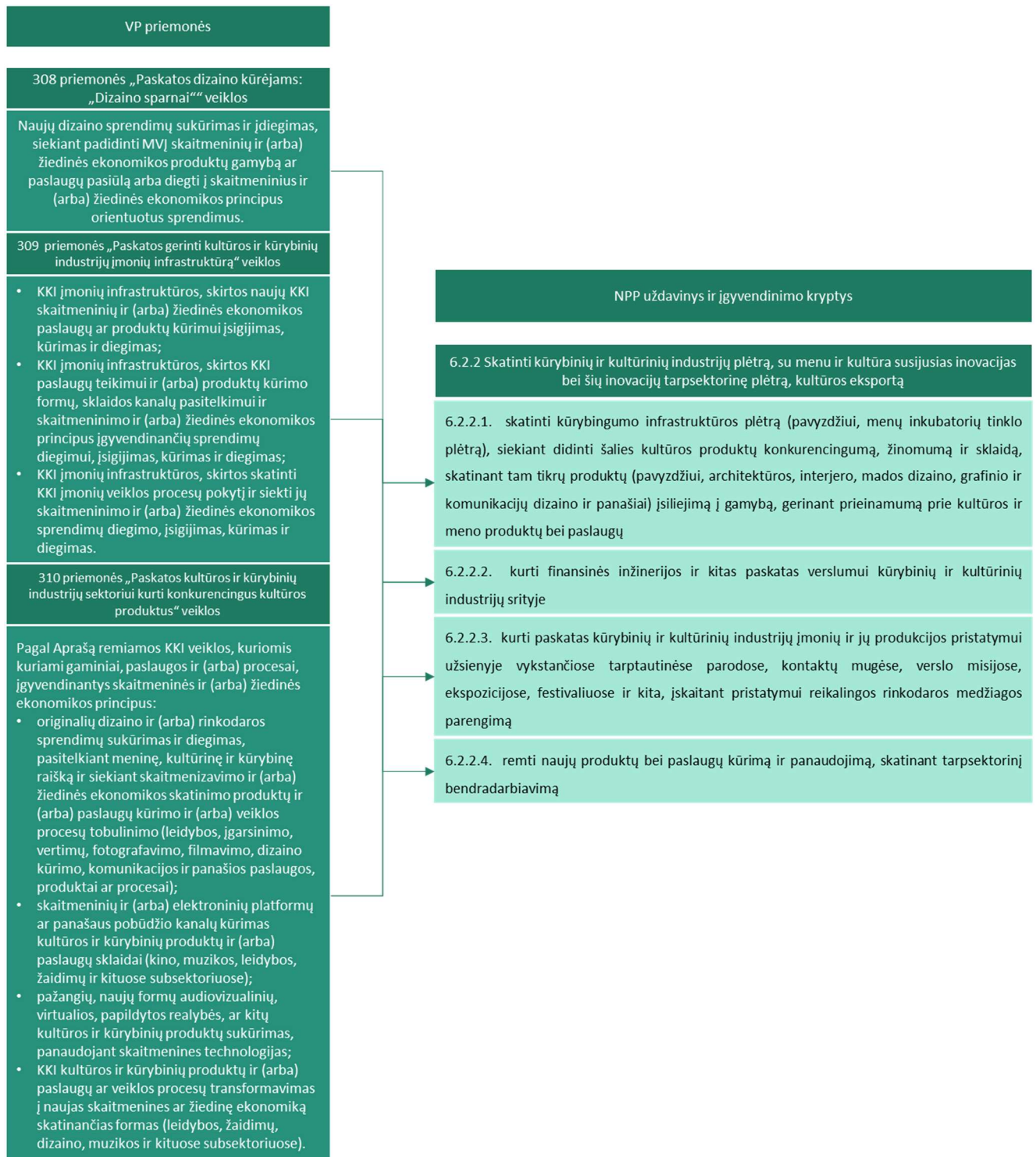
Produkto	P-04-05-01-02-08	Sugrąžintų užsienyje esančių Lietuvos kultūros vertybių skaičius (vienetai)	7			19344
Produkto	P-04-05-01-02-06	Bendrų Lietuvos ir užsienio lietuvių kultūros ir jos sklaidos iniciatyvų skaičius (vienetai)	6			
Produkto	P-04-05-01-02-04	Lietuvos šiuolaikinės architektūros pristatymui 15-oje Venecijos architektūros bienalėje 2016 m. konkursui pateiktų iniciatyvų skaičius (vnt.)	6			
Produkto	P-04-05-01-02-04	Skaitmeninto kultūros paveldo pagrindu sukurtų elektroninių produktų bei paslaugų vartotojų skaičius (asmens)	87445	24572	21111	17351
Produkto	P-04-05-01-02-03	Regionuose surengtų profesionalaus ir mėgėjų meno renginių skaičius (vienetai)	1984			
Produkto	P-04-05-01-02-02	Profesionalaus meno organizacijų, surengusių gastroles regionuose, skaičius (vienetai)	65			
Produkto	P-04-05-01-02-02	Tarptautiniuose kultūros ir kūrybinių industrijų renginiuose sudarytų naujų ar / ir pratęstų turimų kontaktų dėl produktų pardavimo skaičius (vienetai)	498	500	935	2545
Produkto	P-04-05-01-02-01	Savivaldybių, kuriose yra organizuojami regioniniai renginiai, skaičius (vienetai)	30			
Produkto	P-04-05-01-02-01	Skaitymo skatinimo iniciatyvų dalyvių skaičius (asmens)	78739	53824	101117	179746
Produkto	P-04-05-01-01-05	Atnaujintų ir įrengtų muziejų ekspozicijų, pritaikant jas įvairioms visuomenės socialinėms grupėms (vienetai)		25	25	36
Produkto	P-04-05-01-01-05	Finansuotų muziejų ekspozicijų ir parodų projektų, pritaikytų vaikams ir jaunimui, skaičius (vienetai)	15			
Produkto	P-04-05-01-01-04	Naudotojų, susipažinusių su fiksuotais ir skaitmeniniu būdu paviešintais meno ir kultūros kūrinių, skaičius (vienetai)	471512	302485	2111	551

Produkto	P-04-05-01-01-04	Patobulinusių kvalifikaciją kultūros darbuotojų skaičius (vienetai)	5887	4561						
Produkto	P-04-05-01-01-02	Jaunųjų menininkų, įgyvendinusių savo kūrybines iniciatyvas, skaičius (vienetai)	1135	6811						
Produkto	P-04-05-01-01-01	Jaunųjų menininkų, tobulinusių profesinius įgūdžius Lietuvoje ir užsienyje, skaičius (vienetai)	786	3317						
Produkto	P-01-09-01-03-01	Atliktų kultūros lauko tyrimų skaičius (vienetai)						0	2	
Produkto	P-01-09-01-02-10	Inicijuotų ir įgyvendintų nevyriausybinų organizacijų kultūrinių ir kūrybinių partnerysčių projektų skaičius (vienetai)				17		11	10	28,00
Produkto	P-01-09-01-02-09	Nevyriausybinų organizacijų sukurtų inovatyvių partnerysčių skaičius (vienetai)				8		7	0	7,00
Produkto	P-01-09-01-02-08	Kvalifikaciją kėlusius kultūros ar meno darbuotojų skaičius (žmonės)		4561	3721	1942	2725	1205	2,1	
Produkto	P-01-09-01-02-07	Įgyvendintų kultūros organizacijų metinių programų skaičius (vienetai)					12	20	20	20,00
Produkto	P-01-09-01-02-06	Kultūros ir (ar) meno kūrėjų, gavusių individualią ar edukacinę valstybės stipendiją, skaičius (žmonės)					543	561	2408	925,00
Produkto	P-01-09-01-02-05	Sutvarkytų tremtinių kapų ir palaidojimų vietas žyminčių paminklų skaičius (vienetai)	10	357	711	96	76	244	0	40,00
Produkto	P-01-09-01-02-04	Aplankytų ir inventorizuotų tremtinių kapų skaičius (vienetai)	10	53	200	10	62	448	0	37,00
Produkto	P-01-09-01-02-03	Sugrąžintų užsienyje esančių Lietuvos kultūros vertybių skaičius (vienetai)					16597	696	198	439,00
Produkto	P-01-09-01-02-02	Užsienyje gyvenančių Lietuvos kultūros srities profesionalų, įsitraukusių į bendrus su Lietuva	11	7	12	12	85	114	4155	662,00

		kultūros projektus, skaičius (žmonės)								
Produkto	P-01-09-01-02-01	Surengtų Lietuvos kultūros pristatymo renginių užsienyje skaičius (vienetai)	87	20	31	31	226	206	246	206,00
Produkto	P-01-09-01-01-04	Išleistų lietuvių kalba knygų pavadinimų skaičius (vienetai)					82	122	246	114,00
Produkto	P-01-09-01-01-03	Sukurtų naujų profesionalios muzikos produktų skaičius (vienetai)			290	265	370	317	315	141,00
Produkto	P-01-09-01-01-02	Sukurtų naujų profesionalaus scenos meno kūrinių skaičius (vienetai)	217	423	268	359	227	112	176	95,00
Produkto	P-01-09-01-01-01	Sukurtų naujų profesionaliųjų vizualiųjų menų produktų skaičius (vienetai)	120	230	311	967	477	2338	1900	535,00

Šaltinis: parengta Vertintojo

8 priedas. VP 13 prioriteto priemonių veiklos atitinkančios NPP uždavinius ir įgyvendinimo kryptis

Šaltinis: parengta Vertintojo

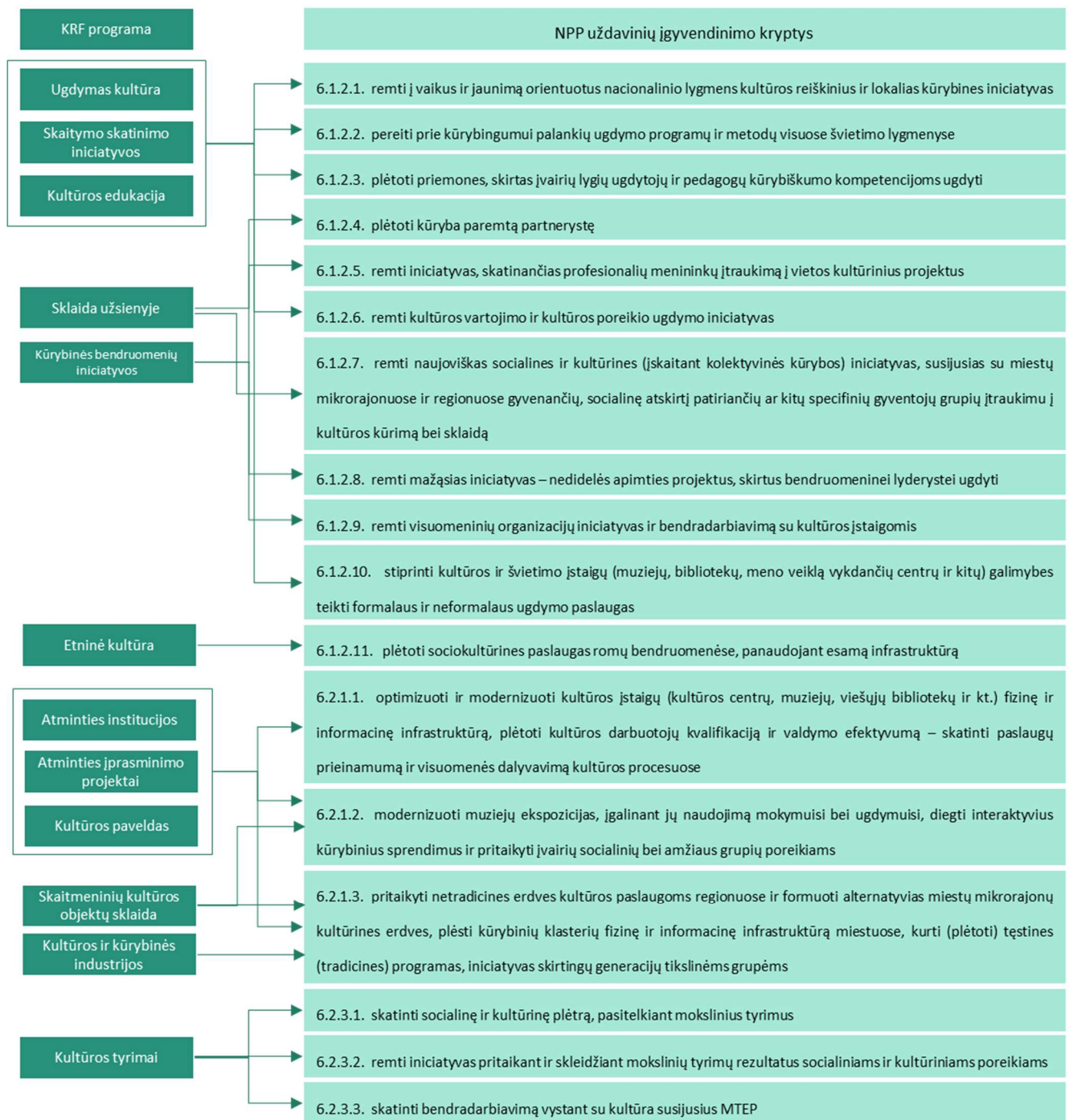
9 priedas. VP 7 prioriteto priemonių veiklos atitinkančios NPP uždavinius ir įgyvendinimo kryptis

Šaltinis: parengta Vertintojo

10 priedas. KRF programos atitinkančios NPP uždavinius ir įgyvendinimo kryptis

Šaltinis: parengta Vertintojo

11 priedas. Dalies VP priemonių PIP produkto rodiklių pasiekimo santykinės sąnaudos

Priemonės	Rodiklis	Bus pasiekta įgyvendinus visus tebevykstančius projektus	Priemonės projektams skirtas finansavimas	Priemonės projektams skirtos ES lėšos	Priemonės projektams skirtos VB lėšos	Priemonės projektams skirtos privačios lėšos	1 produkto vienetui sukurti skirtas finansavimas	1 produkto vienetui sukurti skirtas finansavimas (ES)	1 produkto vienetui sukurti skirtas finansavimas (VB lėšos)	1 produkto vienetui sukurti skirtas finansavimas (Privačios lėšos)
304 priemonė	P.N.304 Modernizuoti kultūros infrastruktūros objektai	19	106,55 mln. Eur	72,04 mln. Eur	14,68 mln. Eur	19,82 mln. Eur	5,6 mln. Eur	3,79 mln. Eur	772 807,66	1,04 mln. Eur
305 priemonė	P.N.304 Modernizuoti kultūros infrastruktūros objektai	41	37,58 mln. Eur	23,33 mln. Eur	-	14,26 mln. Eur	916 tūkst. Eur	568 tūkst. Eur	-	347 tūkst. Eur
306 priemonė	P.N.304 Modernizuoti kultūros infrastruktūros objektai	19	23,35 mln. Eur	11,58 mln. Eur	-	11,76 mln. Eur	1,22 mln. Eur	609 tūkst. Eur	-	618 tūkst. Eur
308 priemonė	P.B.204 Nefinansinę paramą gaunančių įmonių skaičius	30	788 tūkst. Eur	788 tūkst. Eur	-	-	26 tūkst. Eur	26 tūkst. Eur	-	-
309 priemonė	P.B.202 Subsidijas gaunančių įmonių skaičius	68	21,52 mln. Eur	12,78 mln. Eur	-	8,78 mln. Eur	250 tūkst. Eur	148 tūkst. Eur	-	101 tūkst. Eur
310 priemonė	P.B.202 Subsidijas gaunančių įmonių skaičius	44	17,04 mln. Eur	10,13 mln. Eur	-	6,91 mln. Eur	489 tūkst. Eur	289 tūkst. Eur	-	199 tūkst. Eur

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis SFMIS duomenimis

Galutinė ataskaita.

12 priedas. EKP ir Interreg programų santykinės sąnaudos

Programa	Rodiklis	Bus pasiekta / jau yra pasiekta įgyvendinus visus tebevykstančius projektus	Priemonės projektams skirtas finansavimas	1 produkto vienetai sukurti skirtas finansavimas
Lietuvos-Lenkijos programa	Sukurtų arba pritaikytų paveldo objektų skaičius	50 vietovių sk.	20,57 mln. Eur	411 tūkst. Eur
	Sukurtų bendrų turizmo maršrutų skaičius	30 maršrutų sk.		685 tūkst. Eur
	Gamtos ir kultūros paveldo objektų ir susijusių produktų, kuriems suteiktas pirminis statusas, skaičius	550 objektų ir vietovių viešinimas		37 tūkst. Eur
Pietų Baltijos programa	Suteiktų mėlynųjų ir žaliųjų paslaugų, produktų ir priemonių, naudojančių PBP teritorijos aplinkos, gamtos ir kultūros potencialą, skaičius	75 vnt.	26,2 mln. Eur	349 tūkst. Eur
	Suteiktų mėlynojo ir žaliojo turizmo paslaugų, produktų ir priemonių	75 vnt.		349 tūkst. Eur
	Numatomas remiamų kultūros ir gamtos paveldo objektų ir lankytinų vietų lankytojų skaičiaus padidėjimas	6 300 apsilankymų / metu		4 tūkst. Eur
Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos programa	Patobulintų kultūrinių ir istorinių vietų skaičius kaip tiesioginė programos paramos pasekmė	15 vnt.	9,1 mln. Eur	606 tūkst. Eur
	Kultūros, kultūros ir istorijos paveldo bei turizmo sričių specialistų, dalyvaujančių mokymuose ir / ar kituose prisijungimo, skaičius veiklų	200 vnt.		45 tūkst. Eur
	Institucijų, naudojančių Programos paramą vietos kultūrai skatinti ir istoriniam paveldui išsaugoti, skaičius	50 vnt.		182 tūkst. Eur
Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimo per sieną programa	Tiesiogiai naudojant programos paramą atnaujintų kultūros, gamtos ir istorinio paveldo vietų / objektų skaičius	20 kultūros, gamtos ir istorinio paveldo vietovės	6,3 mln. Eur	315 tūkst. Eur
	Organizacijų, pasinaudojusių programos parama vietos kultūrai skatinti ir gamtos bei istoriniam paveldui išsaugoti, skaičius	35 organizacijos		180 tūkst. Eur
	Suorganizuotų kultūrinių BPS renginių, pasinaudojant programos parama, skaičius	60 renginių		105 tūkst. Eur

Šaltinis: parengta Vertintojo remiantis programų įgyvendintojų pateiktais duomenimis